

**ПРОПАМ'ЯТНА КНИГА
ТРИ ЮВІЛЕЇ**

**A DOCUMENTARY
OF THREE JUBILEES**

**УКРАЇНСЬКА
ПРАВОСЛАВНА ПАРАФІЯ
СВ. ВОЛОДИМИРА**

М. ЛОС АНГЕЛЕС, КАЛІФ.

С.Ш.А.

diasporiana.org.ua

УКРАЇНСЬКА ПРАВОСЛАВНА ПАРАФІЯ
СВ. ВОЛОДИМИРА

4019 Мелровз Авеню Лос Ангелес, Каліфорнія, 90029.

ВЕЛЬМИШАНОВНЕ ПАНСТВО!

Посилаємо Вам тут в дарунку від нашої Парафії цю цінну книжку «Три Ювілеї».

Книжка написана в двох мовах — по українськи і по англійськи, в гарній оправі з золоченням та вартісним і цікавим історичним матеріалом, (около 150 фото-світлин).

Просимо Вас ласкаво надіслати жертву для церкви на покриття хоч частини коштів друку і оправу книжки.

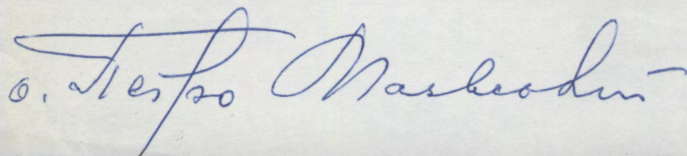
Для Вашої зручності вкладаємо тут коверту зі зворотною адресою.

Може б порекомендували цю книжку комусь із своїх приятелів, чи знайомих і подали нам їх адресу, а ми радо вишлемо їм цю книжку.

Сподіваємось Вашої ласкавої відповіді й наперед дякуємо.

З братерською пошаною —

УПРАВА ПАРАФІЇ

UKRAINIAN ORTHODOX PARISH
of St. VLADIMIR

4019 Melrose Avenue, Los Angeles, California, 90029.

DEAR FRIENDS:

We are sending to you this valuable book — „Three Jubilees“, as a gift for you from our Parish.

The book is written in two languages — Ukrainian and English, beautifully bound, with gold stamping, worthy and interesting historical material — (about 150 photos it contains).

We ask you kindly to make a donation for our church to cover at least a part of the costs of printing and binding of the book.

For your convenience a self-addressed envelope is enclosed.

We will appreciate that you recommend this book to your friends and or giving us their addresses and we will gladly mail this book to them.

Waiting for your kind answer —

We remain faithfully yours —

PARISH EXECUTIVE

*St. Vladimir's
Ukrainian Orthodox Church
4025 Melrose Ave.
Los Angeles 29, Calif.*

УКРАЇНСЬКА ПРАВОСЛАВНА ПАРАФІЯ СВ. ВОЛОДИМИРА
М. ЛОС АНГЕЛЕС, КАЛІФОРНІЯ

45-ЛІТТЯ
ВІДРОДЖЕННЯ ЦЕРКВИ В УКРАЇНІ

1921 — 1966

45-ЛІТТЯ
СВЯЩЕНСТВА ВСЧ. О. ПЕТРА МАЄВСЬКОГО

1921 — 1966

20-ЛІТТЯ
ПАРАФІЇ СВ. ВОЛОДИМИРА

1946 — 1966

THE UKRAINIAN ORTHODOX PARISH OF ST. VLADIMIR
LOS ANGELES, CALIFORNIA

**45-th ANNIVERSARY
OF THE REBIRTH OF THE CHURCH IN UKRAINE**

1921 — 1966

**45-th ANNIVERSARY
OF THE PRIESTHOOD OF REV. P. MAYEVSKY**

1921 — 1946

**20-th ANNIVERSARY
OF THE PARISH OF ST. VLADIMIR**

1946 — 1966

НАЙПОЧЕСНІШИЙ о. ВАСИЛЬ ЛИПКІВСЬКИЙ
Митрополит Київський і всієї України

ВСТУПНЕ СЛОВО

Цю Пропам'ятну Книгу видаємо в 20-ліття існування нашої Української Православної Парафії, св. Володимира, в м. Лос Ангелес, Каліфорнія, 1946-1966. Не можемо пройти мовчанкою й два другі ювілеї, тісно пов'язані з життям нашої Парафії, а саме: 45-літній Ювілей Відродження Української Автокефальної Православної Церкви в Україні, 1921 р., на засадах якої зорганізувалась й наша Парафія і весь час провадила своє життя, та 45-літній Ювілей священства настоятеля нашої Парафії — Всч. о. Петра Маєвського, що працює в ній від засновання її, цебто 20 літ.

Тому книга наша поділена на три частини, а саме:

1. 45-літній Ювілей Відродження Української Автокефальної Православної Церкви в Україні — ухвалами I-го Всеукр. Прав. Церковного Собору, в м. Києві, 1921 р.

2. 45-літній Ювілей Священства Всч. о. Петра Маєвського, що прийняв сан священства 19 грудня 1921 р., в м. Києві.

3. 20-літній Ювілей Україн. Православної Парафії св. Володимира, в м. Лос Ангелес, Каліфорнія, що формально заснувалась в грудні 1946 р.

Ми старались по можності якнайточніше подати відомости про ці три Ювілеї — не так в деталях, бо годі їх всіх охопити, як в правдивості подій, зв'язаних з цими трьома цінними ювілеями. Якщо ми пропустили згадку про якусь подію або не згадали чийогось імені, ми дуже жалуємо й перепрошуємо ті особи, заявляючи, що це могло статись через недостачу певних інформацій або через мимовільний недогляд Редакційної Колегії.

Ми подали тут велику кількість фото-світлин, що доповнюють відомости в цій книзі. Може не всі світлини є виразні, але це не з нашої вини, бо такі оригінали світлин ми мали. В наших руках є багато більше світлин — ми вибрали найбільш відповідні, але не можемо подати всіх, бо це побільшило б об'єм друку книги, а разом з тим й кошти. Може пізніше Парафія видасть Альбом фото-світлин, що їх має у великій кількості й ними доповнить історію свого церковного життя.

Можемо з певністю твердити, що книга ця включає в собі дуже цінні матеріали, які колись будуть важливими для історика, що писатиме Історію Укр. Автокеф. Прав. Церкви. Матеріалами для 20-ліття Парафії послужили: 4 великі книги (скрепбукс) з різними обіжниками-листами до парафіян, Протоколи засідань Управи Парафії й Заг. Зборів членів Парафії, фінансові книги, документи й інше листування.

Щоб зробити цю книгу приступною й для тих, що українською мовою не володіють, видаємо її рівнобіжно й в англійській мові.

Складаємо щиру подяку Всім, що причинились до видання цієї Ювілейної Пропам'ятної Книги, чи своїми відомостями для змісту її, чи жертвами для видання її.

Нехай Бог благословляє наші заміри і увіковічить події, з'ясовані в цій книзі, на славу Божу й добро Укр. Автокеф. Правосл. Церкви та побожного Українського народу!

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ.

45-ЛІТНИЙ ЮВІЛЕЙ ВІДРОДЖЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ АВТОКЕФАЛЬНОЇ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ В УКРАЇНІ

Великі події відбувались в Україні тому 45 літ — події, не тільки церковні, але й загально національні. Властиво, події ці почались майже 50 літ тому, бо зразу після загальної великої революції в Росії, 1917 р., український народ почав визволятися з підлеглости Москві — визволятися на всіх областях свого національного життя — політично, економічно, церковно, і т. п.

Не нашим завданням є описувати героїчну боротьбу нашого народу за його визволення з московської неволі — боротьбу, полити ріками крові й морем сліз — самовіддану боротьбу нашого козацтва-стрілецтва — зверх-героїчну його поставу в боях, (під Крутами, Базаром, в Зимовому поході), описувати й світлі перемоги народу в цій незрівняній боротьбі — проголошення універсалів волі — державности-незалежности всієї Соборної України (1918-1919 рр.) — Про це написано багато цінних книг, що понесуть славу цієї понадсильної боротьби Українського народу за волю в довгі майбутні віки й стануть доброю наукою для внуків і правнуків — ми хочемо подати тут відомости про теж героїчну боротьбу Рідної Церкви за свою волю, за незалежність від Москви, — боротьбу, теж полити ріками крові й морем сліз — жертвою всіх (35-ти) Архипастирів (єпископів), кілька тисяч Пастирів (священників) і сотень тисяч Вірних Церкви.

Українська Православна Церква, прийнявши християнство від греків (988 р.), за вел. кн. Володимира, була в духовній опіці (юрисдикції) царгородського патріярха. Опіка та не виявлялась залежністю від патріярха, бо патріярх не проявляв своєї влади над Українською Церквою й вже 1051 р. Українська Церква поставила свого митрополита-українця, Іларіона. Залежність Української Церкви від патріярха була більш номінальна, бо патріярх не вмішувався в її справи, а задовольнявся тими щедрими дарами-допомогою, що одержував від Української Церкви. Так було (з перервами) до часу, поки Україна пішла під владу московського патріярха.

Скоро після Переяславської угоди, 1654 р., яку заключив в імені вільної України з Московією великий гетьман Богдан Хмельницький — на рівних правах і зобов'язаннях — московські війська стали силою вдиратись в Україну й касувати вільне життя України. Гетьмана Хмельницького не стало й не було вже такого провідника, щоб на його поклик став весь народ біля його на захист рідної землі. Й хоч Москва забрала Україну, розбріла силу козацьку та не так легко прийшлося їй, щоб справитись з Церквою українського народу — Українською Православною Церквою, — щоб її прибрати в свої руки й піддати під власть московського патріярха-прислужника царів і їх політики.

Українське духівництво із своїм Митрополитом — Сильвестром Косовим — на чолі, поставило опір Москві й заявило, що ніяк не підє під руку московського патріярха. Тоді Москва взялась на підкупство — при допомозі турецького уряду й українських гетьманів-зрадників — за 120 соболинних футер й 200 золотих червінців підкупила патріярха царгородського, й цей зрікся всіх прав своїх до Української Церкви в користь московського патріярха. Це сталось 1686 р., себто 32 роки після приєднання України до Москви, під час яких Українська

Церква всіма силами своїми боролась за свою волю. Після цього Церкву Українську підчинено Москві й позбавлено її всіх вольностей, які вона мала ще з часів хрестителя свого — вел. кн. Володимира. В неволі московській перебула Українська Церква 235 літ, цебто до часу її Відродження, 1921 р.

Згадаємо коротко про церковні події, що відбулись в Україні від часу революції — 1917 р., до часу відродження Рідної Церкви — 1921 р.

Українська Церква ніколи не мирилась з підлеглістю московському церковному урядові. В найтяжчі часи московського панування свідомо людність завжди захоплена була мрією про повернення Українській Церкві прав вольности. Тому, коли російське царське самодер-

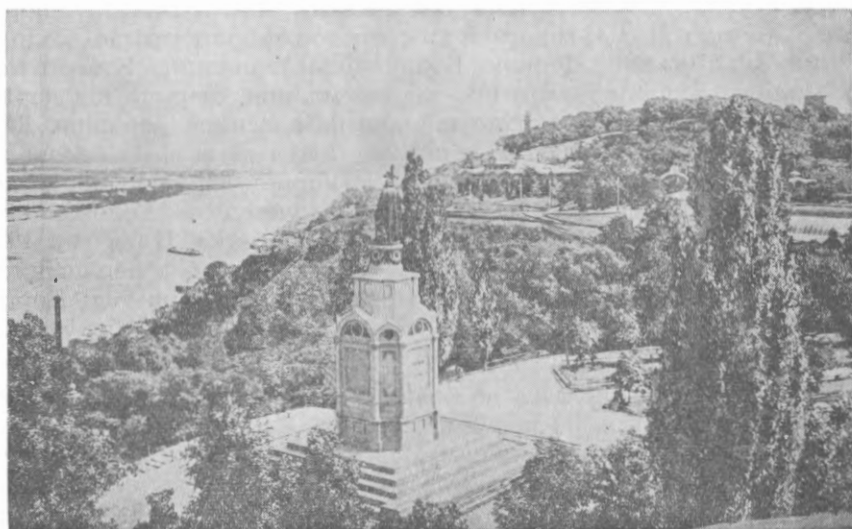

Собор св. Миколая в Києві — збудував гетьман Іван Мазепа — в ньому відбулась перша відправа Богослуження в українській мові, — 1919 р. тут прийняв свячення всч. о. Петро Маєвський — тепер собор не існує знищений більшовиками до основи.

жавство було скинуто, 1917 р. й не стало тієї неволі, то Церкви всіх народів стали визволятися. Цілком природньо, що почався церковно-визвольний рух і в Українській Церкві. Уже в квітні й травні 1917 р. майже по всіх епархіях (дієцезіях) України скликано було епархіяльні собори: на тих соборах вперше брали участь, як члени соборів, не тільки духівництво, а й миряни. На всіх цих соборах винесено було побажання про вільне життя Української Церкви, й для здійснення

**Св. Софійський Собор — Катедра Митрополита
(Збудував князь Ярослав Мудрий — 1034 р.)**

**Пам'ятник св. вел. кн. Володимира в Києві — на високій горі, над
Дніпром.**

цієї цілі — скликання Всеукраїнського Правосл. Церков. Собору. На Київському соборі було обрано навіть комісію, що мала добитись дозволу від духовної (старої) влади на скликання Всеукр. Церк. Собору. Але дозволу годі було добитись у тих, що хотіли панувати над Українською Церквою.

Тому Комісія ця проголосила себе (в лист. 1917 р.) Всеукр. Прав.

Церк. Радою, що має підготувати ґрунт для скликання Всеукр. Прав. Церк. Собору. В цю I-шу В.П.Ц.Раду, крім членів Комісії, входило ще додаткових 60 членів, на чолі з архиеп. Олексієм Дородничиним. Тоді вже сам патріарх московський Тихон погодився на скликання цього Собору. На Собор з'їхалось до 400 членів, і він почався 7 січня 1918 р. На Соборі явилась більшість прихильників Української Церкви — старі єпископи не зібрали й сотні своїх прихильників, навіть уся майже Президія Собору була з членів В.П.Ц.Ради. Але вже через тиждень Собор мусів припинити свої наради, бо на Україну насунули большевики, а в березні прийшли німці й посадили гетьмана Павла Скоропадського, що почав брататись з москалями. Це показалось на єпархіальному соборі (в травні), на якому обрано на Митрополита Київського запеклого ворога України — арх. Антонія Храповицького. В червні зібрано знову В.П.Ц.Собор — той, що в січні перервав свої наради, але це вже не був український собор — на ньому явились в більшості прихильники старого московського ладу, бо атмосфера за гетьмана була більш про-московська, як українська, й цей собор замість волі для Української Церкви став кувати їй ще гірші кайдани. У вересні ще й втретє збирався цей Собор, але ним ніхто з Українців вже не інтересувався.

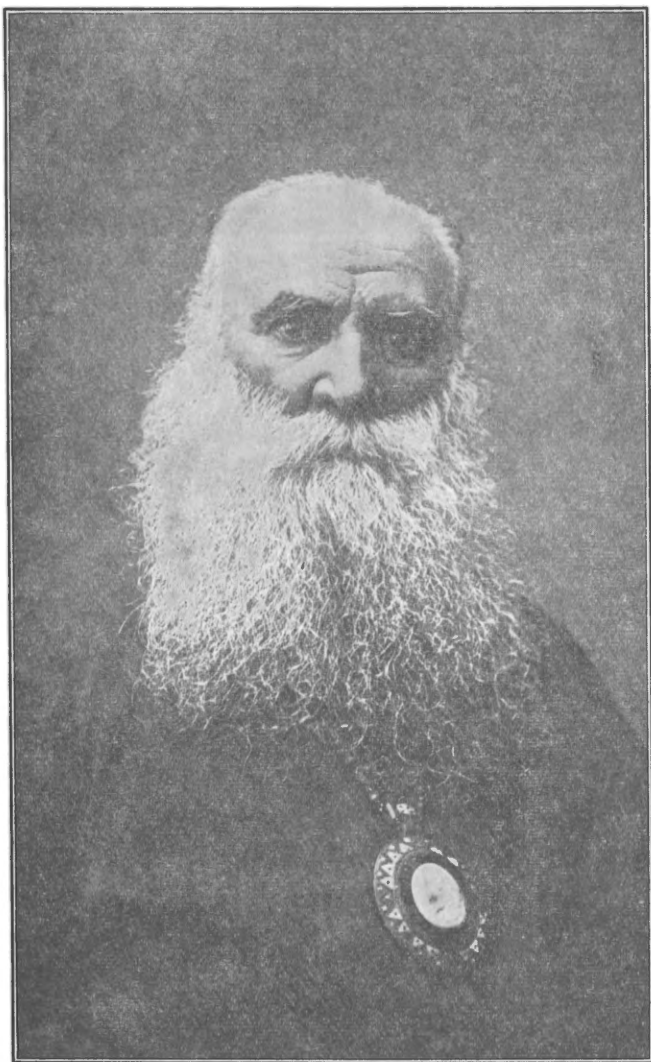
Всеукр. Прав. Церк. Рада ще в січні, коли большевики наступали на Україну, перетворилась в Братство св. Кирила і Methodія, яке майже нелегально працювало за гетьмана в Києві, а коли в кінці 1918 р. гетьман втік й знову наступали большевики, члени Братства переїхали до Кам'янця Подільського й там продовжували працю щодо визволення Української Церкви. Большевики, занявши Київ й майже всю Україну, видали закон про відокремлення церкви від держави, а церкви й все майно церковне забрали на власність держави. Давали змогу вірним користуватись церквами, але тільки за їх дозволом й реєстрацією громади, що брала церкву в користування. Тоді (у квітні 1919 р.) зорганізувалась В.П.Ц.Рада нового укладу — Головою обрано Михайла Мороза, а Секретарем Івана Тарасенка. В березні 1919 р. зорганізувалась перша українська парафія, але без церковного будинку. Парафія звернулася до єп. Назарія, що правив тоді Церквою, щоб їй було відступлено малу церкву св. Софійського Собору для відправи Страстей й Великодня, але він з обуренням відкинув це прохання.

Тоді громада звернулася до большевицької влади, й ця дозволила взяти в користування, на передмісті Києва, Собор св. Миколая (побудований колись гетьманом Іваном Мазепою), що не був парафіяльним храмом, а для вжитку війська. Тут й відбулась (9 травня 1919 р.) I-ша відправа Служби Божої в україн. мові, й для неї славетний укр. композитор Микола Леонтович склав свою літургію і сам управляв хором. Народ плакав, чуючи рідні співи, читання псалмів, св. євангелії рідною мовою, відчуючи, що вперше після віків неволі зібралися вільні діти своєї матері — Української Церкви. (До речі — два роки пізніше в цім храмі прийняв св. Тайну Священства Всч. о. Петро Маєвський — тепер цього цінного храму нема — розбили його большевики, а на його місце поставили свої будинки). В той день в склад I-ої україн. парафії вписалось кілька тисяч членів. Мешканці осередка Києва склали з себе другу укр. парафію й просили державну владу про надання їм церкви. Хоч російські єпископи протестували, але

Перший Всеукраїнський Православний Церковний Собор, 1921 р., що відродив Рідну Церкву до вільного життя й поставив першого Митрополита — о. Василя Липківського.

українцям був даний прекрасний Андріївський Собор, й тут відбулась І-ша укр. відправа на Зелені Свята. Уже тижнів через два після цього й предковічна святиня Українського народу — св. Софійський Собор,

Митрополит Василь Липківський знищений більшовиками перед 2-ою світовою війною.

в Києві — перейшов до користування укр. парафії й І-ша відправа відбулась тут в день св. ап. Петра і Павла.

Виконуючий обов'язки російського митрополита — еп. Назарій — протестував перед владою проти передачі церков українцям, але його протест не мав успіху — українці залишились в одержаних церквах. Він проганяв наших представників, що все ж хотіли добитись його згоди й не переходити на революційний шлях, але даремно.

Аж тут — через два тижні — сталася навала царських військ (під

проводом ген. Деникина) на Київ й зараз було відібрано від українців всі церкви, а надано росіянам, що визнавали патріярха Тихона в Москві. Українські церковні діячі мусіли спасатись втечою до м. Кам'янця (на Поділлі) й тут об'єднались з Кирило-Методієвським Братством, й склали з себе укр. парафію. В грудні 1919 р. большевики вигнали

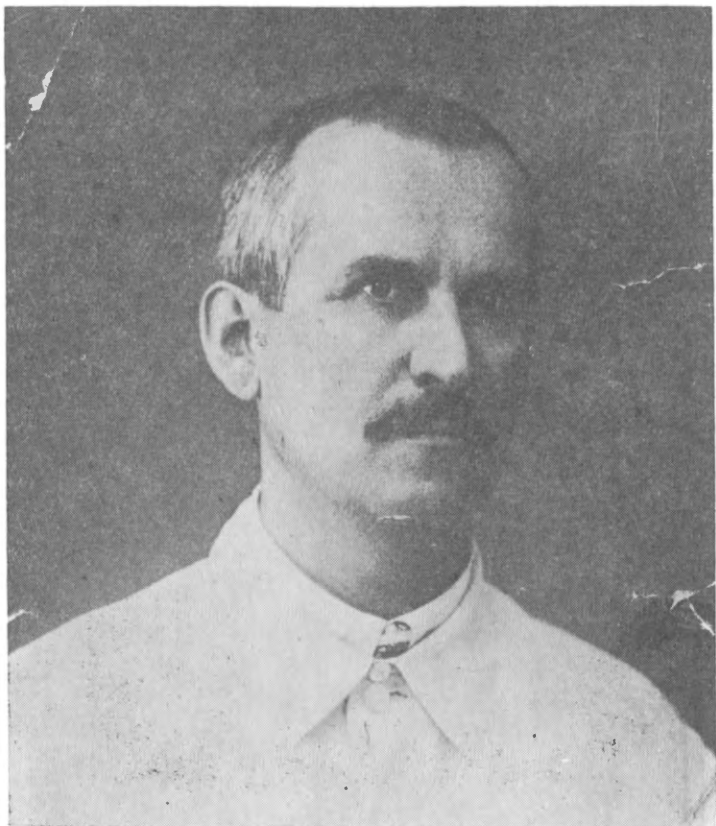
Митрополит Микола Борецький — засланий на далеку північ, де й загинув трагічно.

«деникинців» з Київа й знов було передано українцям церкви, що їх вони попередно мали, й ще було здобуто дві церкви — Петро-Павлівську й Ілінську, біля залізничного двірця.

Тоді єп. Назар (30 квітня 1920 р.) по наказам з Москви заборонив всім укр. священикам відправляти Богослуження. У відповідь на це В.П.Ц.Рада (5 травня) ухвалила, щоб укр. священики не корились нахабному наказові єпископа і продовжували відправи Богослужень, й проголосила автокефалію Української Церкви, себто незалежність її

від московської ієрархії і їх патріярха. Рада випустила «Перший Лист» до всіх дітей Української Церкви, й скликала представників церковних на конференцію — прибуло більш 200 осіб на цю нараду. А що Церква наша залишилась без єпископів, бо ні один з єпископів не хотів перейти до Української Церкви — всі вони були або росіяни або москвсфіли — то намічено було своїх кандидатів на єпископів з тим, щоб шукати способів на їх висвяту.

Показалось, що один з єпископів українського роду — археп. Парфеній Левицький — прихильно ставився до укр. церковно-визвольного

Професор Володимир Чехівський — визначний український народний і церковний діяч, славний проповідник — загинув на далекій півночі на засланні.

го руху, створив укр. парафію в м. Полтаві й відправляв по українськи. (Треба додати, що цей Архиепископ був Головою перекладової комісії, що після революції в Росії 1905 р. мала доручення від Синоду в Петербурзі видрукувати Новий Заповіт укр. мовою, що його переклав був свящ. Морачевський. Переклад цей пролежав в архівах Синоду майже 50 літ, поки українці добились дозволу в Синоді на друк його.) В.П.Ц.Рада вирядила до Полтави делегацію, яка упросила арх. Парфенія взяти нашу Церкву на всій Україні під його єпископський догляд. Арх. Парфеній став допомагати нашій Церкві, а головню висвятою нових священиків — більше 30-ти.

Тоді російські єпископи об'єднались в один Синод, й в лютому 1921 р. видали наказ, яким усе укр. духовництво позбавляли духовного сану, не зважаючи на те, що Українська Церква вважала себе Автокефальною — незалежною від них. В травні 1921 р. відбувся Собор Київщини і він цю постанову Синоду зовсім відкинув, обрав арх. Парфенія своїм митрополитом та рішив скликати Всеукр. Церковний Собор на 1-ше жовтня. Але арх. Парфеній не дотримав характеру — зля-

Єпископ Юрій Жевченко — один із 35-ти єпископів нашої Церкви замучених більшовиками — загинув на засланні

кався загрози Синоду — на Собор не прибув, хоч нібито зібрався їхати, але буцім захворів. Але після Собору поїхала делегація від Синоду до арх. Парфенія, загрозила йому відлученням, якщо він не відомовиться від Української Церкви — він відрікся нас, але незабаром помер (в січні 1922 р.) (Примітка. — Всю цю частину подали ми з джерел Митрополита Василя Липківського).

Таким чином перед своїм Всеукр. Церк. Собором наша Церква знов залишилась без єпископа. Зроблено було спробу послати двох своїх кандидатів на єпископів в Грузію для висвяти — один з кандидатів, о. Степан Орлик, був навіть добре знайомий з патріархом грузинським й був певний, що патріарх не одмовиться його висвятити на єпископа — але більшовики не пустили наших кандидатів в Грузію. Вони вернулись з Харкова саме перед відкриттям В.П.Ц.Собору. На

Собор (в жовтні 1921 р.) явилось біля 500 делегатів від парафій з усієї України. Наради відбувались в предковичній святині укр. народу — в св. Софійському Соборі, в Києві. Найголовнішим питанням Собору було — як поставити (висвятити) свій рідний Єпископат, бо всі єпископи в Україні, що стояли за старими порядками, цебто, щоб Українська Церква й надалі залежала від Москви й щоб нею управляв сам Єпископат без участі віруючого народу — відмовились святити наших кандидатів на єпископів. Коли зібравсь Собор, невеличка частина Собору мала надію, що російський екзарх — митр. Михаїл, що його Москва прислала до Києва, вислухає прохання Собору і висвятить українців на єпископів. До нього вдалась делегація від Собору — він прибув, вислухав благання членів Собору, але залишивсь непорушним, сказав-

Члени Всеукр. Прав. Церковної Ради, за її управління Церква досягнула найбільшого розквіту.

ши, що він не вважає за потрібне святити українських кандидатів, а предложив своїх — росіян.

Після цього Всеукр. Прав. Церк. Собор, за допомогою вічного Архипастиря — Христа — вчинив велику подію остаточного визволення Української Церкви з-під неволі московської, і 21-го жовтня (1921 р.) обрав, а 23-го за участю пресвітерства (священства) й віруючого народу висвятив на першого Митрополита Київського і всієї України — Первосвятителя о. Василя Липківського. Другим висвячений був заступником митрополита — арх. о. Нестор Шараївський, а третім зряду був свячений — арх. о. Іван Теодорович, що тепер є Митрополитом Укр. Прав. Церкви в Америці. (До речі, треба сказати, що арх. Іван зневажив цю свою висвяту, бо в 1949 році святився ще раз — після 28-літнього перебування в сані єпископа).

Єпископат Української Автокефальної Православної Церкви. (На тлі історії нашої Церкви, починаючи від першого митрополита українця — Іларіона, 1651 р., й кінчаючи відродженням Церкви, 1921 р.)

Треба дати хоч коротке пояснення до цього пресвітерського свячення, що відбулось на I-му Всеукр. Прав. Церк. Соборі в св. Софійському Соборі, в Києві, 1921 р. Це був давній, апостольський спосіб висвяти, що вживався в 3-ох перших віках християнства, а зокрема в Церкві Єгипту. Тут, в м. Александрії, на протязі довгого часу патрі-

ярха висвячували не єпископи, а 12 священників, (на зразок 12 апостолів), що були церковною радою при патріархові. Коли патріарх поstarівся й міг сподіватись скорої своєї кончини — він не висвячував свого наступника, а залишав це право своїм 12-ти священникам, й вони, обравши одного з-поміж себе, висвячували його на єпископа-патріярха. Спосіб такої висвяти був природнім, бо й на I-му Всесвітньому Соборі його не осудили, визнали благодатним, тільки надалі непрактичним, а щоб передати його тільки самим єпископам.

Треба додати, що в часи апостольські й після апостольські не було єпископів в нашому теперішньому розумінні, хоч була назва єпископа за деякими священниками, а саме за тими, що мали нагляд над певною частиною церковних громад (парафій), але окремого єпископського свячення не мали — вони були, так сказати, священниками адміністраторами. Але з часом вони прибрали в свої руки все більше владу над церквою й ту свою владу підперли окремим свяченням. В Св. Письмі нде нема сказано про окремий сан священника і окремий сан єпископа. Обі ці назви вживались до сану пресвитера, цебто священника, з тим, що священник-надзиратель називався єпископом, від грецького слова «єпіскопео», по українськи — надзираю, наглядаю. Навіть такий визначний апостол, як Павло, не мав єпископського свячення в нашому теперішньому розумінні, не мав його й ап. Варнава, — вони були покликані на апостольське служіння прямо Духом Святим, а церква, цебто вірні, «попостивши та помолившись, поклали руки на них і відпустили» (Діян. 13,3). Навіть апостоли Петро й Іван називали себе пресвитерами (священниками), а не єпископами, хоч така назва тоді існувала, (I Петр. 5,11 і I Ів. 2,12 Ів. 3,1).

Церква вірить, що т. зв. преемство благодати (сукцесія) від св. апостолів є у всій Церкві, а не в руках самого Єпископату, що деколи буває негідним мати на собі цю благодать. Церква є святою по віки, бо навіть ворота пекельні, як казав Христос, не переможуть її, а як знаємо з історії церкви, єпископи часто піддавались цим воротам — служили не Христу, а веліару (діяволу) — служили світові цьому, а не царству небесному — то якже могли безпереривно затримати на собі благодать апостольську?!

Треба дивуватись, як міг пуститись на блюзнірську пересвяту, чи властиво нову висвяту, арх. о. Іван Теодорович, маючи першу величню, апостольську висвяту, що її одержав в св. Софійському Соборі, в Києві 1921 р.? Він сам написав наукову книжечку («Благодатність єрархії Укр. Автокеф. Прав. Церкви») в обороні правильності й канонічності Київської висвяти, а міжтим в 1949 р. перекреслив все те, ним написане, й прийняв другу висвяту. Цікаве те, що священників, яких він попередньо був висвятив, не пересвячували, як теж св. Таїн, що їх ті священники уділювали вірним (Хрещення, Шлюб і ін.) не повторювали, а визнавали дійсними.

Які основи поклав у відродження Рідної Церкви в Україні Всеукр. Прав. Церк. Собор, 1921 р.?

1. Автокефалія — незалежність Церкви від якої то не було б чужої церковної зверхности. З початку, після заведення християнства в Україні, Церква наша була залежною від Царгородського патріярха. Правда, залежність ця була дуже малою, просто номінальною, але й вона стала підставою, якою Москва через підкупство забрала нашу

Церкву під свою владу й держала її в неволі 235 літ. Була Церква наша в залежності й від держави литовської і польської. Тому автокефалія є першою основою відродженої нашої Церкви. Кожна Церква всякого окремого народу має бути автокефальною (незалежною), а вся Всесвітня Прав. Церква складається тільки, з автокефальних, самостійних Церков.

2. Всенародня-соборноправність — Церквою управляють всецерковні собори, в склад яких входять не тільки духовництво (єпископи і священники), але й вірні, (в такому відношенні — духовництва $\frac{1}{3}$, а вірних $\frac{2}{3}$). Церква не має окремих соборів єпископів (синодів), окремих соборів священників й окремих соборів вірних — є тільки один Собор, складений з духовництва і вірних. Можуть відбуватись окремі наради єпископів, чи окремі наради священників, чи окремі наради вірних, але їх постанови не можуть бути зобов'язуючими для Церкви, а тільки дорадчими (рекомендаціями). До рішення єпископів, чи священників належать тільки питання віри, самої релігії — всі інші справи-питання належать до рішення всієї Церкви. Священик в парафії не є її зверхником, він є тільки першим дорадником, а рішення у всіх справах, крім чисто богослужбових і віри, належать до Управи Парафії. Подібно й єпископ не є зверхником Церкви. Вираз «всенародня-соборноправність» можна пояснити звичайним виразом «повна демократичність» — усі службовці в Церкві, починаючи Митрополитом й кінчаючи звичайним читачем, входять в церкву по вибору віруючої громади, через її собори-збори, а не по призначенню начальства.

3. Українізація Церкви — усі відправи в церкві відбуваються українською мовою. В церкві відновляються всі давні українські відправи, обряди, співи й звичаї, що їх чужа церковна влада (московська) скасувала. Що до співів, то в церкві співаються тільки твори укр. композиторів, що носять характер української музики. Через те, що Церква перейшла на рідну мову у відправах, допускається нову богослужбову творчість в церкві — в цьому вже було зроблено певний поступ — складено дві молитовні відправи, «Визволення» і «Слово Хресне», що найшли були своє місце в церквах. Св. ап. Павло каже: «Краще сказати в церкві п'ять слів на зрозумілій для вірних мові, ніж десять тисяч слів на мові незрозумілій» (І Кор. 14,19).

4. Канони — Церква вважає, що дотеперішні канони церковні можуть бути змінені під вимогами життя церковного, не чекаючи на це ухвали Всесвітнього Собору, бо вже багато канонів віджили свій вік, не дотримуються ніякою Церквою, хоч й не були скасовані Всесвітн. Собором Церкви, (прим., не вільно їсти з жидами, заводити дружбу з ними, в хворобі їх кликати, жадних ліків від них не приймати, (II прав. 6 Вс. Соб.) і багато інших канонів, що затримують розвиток Церкви). Вже пройшло більш тисячі літ від останнього Вс. Собору (787 р.), а Церква не стоїть на місці, розвивається разом із життям світу і потребує канонічних змін відповідно до обставин свого життя. Свою ухвалу спер В.П.Ц.Собор на словах Христа: «Не чоловік для суботи, а субота для чоловіка», цебто канони церковні мусять пристосуватися до життя людини, до церкви. Із старих канонів для нас тільки ті важливі, які відповідають вимогам життя церковного, всі інші можуть бути тільки архівним матеріалом, пам'яткою церковної ста-

рини. Само собою, догмати віри залишаються непорушними, як вони з'ясовані в Св. Письмі і стверджені Всесвітн. Соборами Церкви.

5. Церковна Творчість — повернення давніх церковних практик, відправ —Пасія, Велика літія, Покладення Плащаниці Б. Матері, Спів колядок і народніх кантів (побожних пісень) в церкві, Загальна Спо-відь. Усі духовні особи можуть одружуватись — діякони, священники і єпископи можуть дружитись перед, чи після висвяти, можуть дружитись вдруге, коли дружина вмирає, — для монахів немає особливих прав, чи привілеїв в Церкві. (Є й багато більше цінних основ Відродженої Церкви).

Продовжуємо далі історію Відродження Церкви: Московські єпископи в безсильній злобі, що Українська Церква нарешті зовсім вирвалась з їхніх рук, не зупинились перед усякою неправдою і наклепами на цю величну подію — відновлення Українською Церквою свого Єпископату й відділення від московської церкви. Але мимо того почалось велике, хоч й важке, але творче відродження Церкви — під духовним проводом Первосвятителя Церкви — Великого Митрополита о. Василя Липківського й адміністративним керуванням самовідданих членів Всеукр. Прав. Церковної Ради. Церква стала поширюватись по всій Україні, у всіх її закутках працею самовідданих нових єпископів, священників і вірних, й стала витискати церкву московську, патріяршу. Тоді московська церква, стараючись стримати зріст нашої церкви, почала «українізувати» свої парафії в Україні, й було висвячено єпископа українця (о. Булдовського), що пішов на услуги московської церкви, а коли їй не вгодив, то його позбавили сану. Взагалі, церква ця не приймалась між українцями, бо вони бачили, куди вона тягне й кому служить.

На велике поширення нашої Церкви звернули свою увагу большевики, бо вбачали в ній небезпеку для себе. Не бажаючи знищити її своїми руками, щоб не наразитись на осуд зі сторони вільних держав Європи в той час, большевики задумали розбити нашу Церкву з середини, найшовши відтсвідних духовників, що стануть їм на послуги. Таких вони найшли, заманивши їх всякими обіцянками, й ті зрадники створили свою Церкву, назвавши її «Діяльна Христова Церква». Три наші єпископи (Бржосньовський, Тарнавський і Ширай) й десяток священників пішли на услуги большевикам, осудивши нашу Церкву, як націоналістичну, «петлюрівську», ворожу до большевицького режиму. За те большевики відбирали у нас церкви й передавали нашим зрадникам.

Але вірний український народ за ними не пішов, так що большевики вкінці відмовились від цих зрадників, а почали шукати нових — у Всеукр. Церковній Раді (консисторії). Й тут такого зрадника найшли — навіть самого секретаря Ради (о. Янушівського). Але мало того — треба було всю Раду розбити й до цього большевики належно приготувались. Найшли нову групу в самім осередку Церкви й приставили їй собі на службу. Але й ця група не могла нічого вчинити, як довго у проводі Церкви стояв Великий Митрополит — о. Василь Липківський, неустрашимий борець за волю Церкви і за правдиву християнізацію її, та щиро відданий Церкві — Голова В.П.Ц.Ради — протодиякон о. Василь Потенко.

Тоді большевики опечатали канцелярію Ради й почали арештува-

ти провідних осіб Церкви, в першу чергу самого Митрополита, а ця нова група почала переговори з більшовиками, як би далі існувати Церкві. Більшовики погоджувались ніби дати Церкві волю, але щоб обов'язково було усунено Митрополита, бо при його авторитеті й любові у всього Українського народу не можна ніякої співпраці з більшовиками здобути. Пішла підготовка до 2-го Всеукр. Прав Церк. Собору, на якому головною справою було усунення Митрополита. Щоб бути певнішим своєї перемоги на соборі, — за червоним столом (в св. Софійському Соборі) засіли три представники більшовицької влади — з Москви, Харкова й Київа. Ще перед собором більшовики викликали до себе провідніших осіб Церкви, грозили їм тяжкою карою, якщо вони на Соборі не поведуть справу за усунення Митрополита. Три рази проводилось голосування, поки під гіпнотизуючими очима присутніх представників більшовицької влади, перейшло рішення — «зняти з Митрополита тягар його митрополичого служіння». Ще перед голосуванням ставили Митрополиту пропозиції, що він сам відмовився від митрополичого становища, але Митрополит сказав: «Церква мене обрала, Церква й може мене усунути, (хоч я ще почуваюсь в силі послужити Церкві)». Треба признати, що Митрополит за три й пів року відвідав з відprawою Богослуження біля 500 парафій по Україні.

Обрано на соборі нового митрополита, щирого українця, о. Миколу Борецького, але це вже була людина, що не могла ніяк рівнятися силі духа Митрополита Василя, хоч за Церкву страждала мученичою смертю. Обрано було новий склад В.П.Ц.Ради, що майже вцілості був на услугах більшовиків, а ціллю більшовиків було — знищити нашу Церкву, як українську, національну. Може у деякого з членів новообраної Ради були й добрі заміри, цебто, щоб через згоду з більшовиками дістати полегчення, а то й волю для Церкви, але це могли бути нерозумні мрійники, що не бачили цілей більшовицького режиму у відношенні до Церкви й до релігії взагалі.

Їхніми руками більшовики довели нашу Церкву до повного знищення, до т. зв. самоліквідації в 1930 р., а потім не пощадили й багатьох своїх прислужників — поарештували, позасилали в Сибір, Соловки, а тільки кількох щирих запроданців нагородили, даючи їм державні посади, але вже після того, як ці відреклись церкви, Бога, а то й свого українського народу. Були знищені або заслані всі спископи (біля 35), тисячі священників, сотні тисяч вірних, між ними великий працівник Церкви — проф. Володимир Чехівський. Характеристичне те, що Митрополит Василь не зразу був знищений більшовиками — це була за велична постать, щоб з нею зразу розправитись — більшовики ще не були певні своєї перемоги — український народ ще не зовсім занепавав духом — він ще мігби був постояти за свого Митрополита-борця певними повстаннями — тому Митрополита «зліквідовано» вже перед другою світовою війною. Де, коли й яка була мученича кончина Митрополита, невідомо.

Рік 1930 можна б порівняти з роком 1686-им, коли нашу українську Церкву патріарх царгородський й зрадники гетьмани (Самойлович і Брюховецький) продали (за соболині футра, за червінці, за клейноди) Москві. Тоді Церква наша 32 роки ставила опір (від Переяславської угоди, 1654 р.) Москві, щоб затримати свою волю, так тепер — 10 років провадила Церква наша непідсильну боротьбу з червоною

Москвою, поки ця, знищивши волю Церкви, не загнала її в сучасні катакомби. Та збереже Український народ живою свою Церкву в тих катакомбах — в таємному ісповіданні своєї прадідної віри, й вийде вона на волю, коли тюрма совітських народів розпадеться, а подія ця не далека, бо у світі йде загальне стремління до волі, й комуністичній неволі мусить скоро прийти кінець, а Церква оживе, бо не даремне слово Христове, що Його Церкви навіть пекельні ворота не переможуть.

Не довге було прилюдне життя нашої Церкви, бо всього около 10 літ, й то серед страшного старо-церковного московського і большевицького терору, але здобутки її були й залишилися великими. Попри переведення великої церковно-культурної праці — сотень тисяч відправ в рідній мові з участю мільйонів душ нашого українського населення, перекладу майже усіх церковних відправ на українську мову, створення великої своєї церковно-музичної літератури, величних урочистих процесій (Йорданських, Хрещення України, Покрови і ін.) — найбільшим здобутком Церкви було, це клич її до всього віруючого Українського народу словами Апостола — у волі, що нею викупив Вас Христос, стійте, і під ярмо неволі не піддавайтесь, або як кликав наш великий поет (Т. Ш.) — вставайте, кайдани (духовні) порвіте, хай розпадеться в Україні московська церква-домовина, хай сонце засвітить, хай помоляться на волі невольничі діти. І заслону цього церковного сонця піднесла в Україні хоч на короткий час Відроджена Церква, але не далекий той час, що воно знову засвітить й ніколи не погасне. Можна хіба висказати жаль, що наша Українська політична влада, в кількох роках своєї боротьби за волю України, не розуміла вагу Церкви для народу взагалі, а для його духовно-морального виховання зокрема — відмовилась була від подачі своїй же Рідній Церкві всякої допомоги, головно моральної, і це мусіло до певної міри негативно відбитися на політичній праці тієї влади. Можна сподіватись, що в майбутньому, як складуться сприятливі обставини для здобуття волі Україні, Церква буде належно оцінена, як необхідний чинник в тих обставинах.

Треба з великим жалем ствердити, що не всі частини Української Прав. Церкви на волі, цебто поза поневоленню Україною, стоять непохитно на засадах відродженої в Україні Рідної Церкви (1921 р.) — не всі святкують її 45-літній Ювілей, бо дух старих порядків церковних в них перемагає. Велику допомогу відродженій Церкві — Церкві-Мучениці несе Укр. Прав. Церковне Братство, ім. Митрополита Василя Липківського в Америці, що зближається до святкування свого 10-літнього ювілею існування. Братство це веде велику освідомлюючу працю про рідну Церкву — про її ідеали, її страждання, про захист її святости і благодатности, й для цього видає журнал «Церква й Життя», (таку ж назву мав журнал нашої Церкви в Україні 1927-1928 рр.), друкує книжечки для освіднення вірних, й оце видає друком велику книгу Проповідей (200) Первосвятителя нашої Церкви — Митрополита Василя Липківського. Найбільшу й саможертвенну працю в Братстві виконує його довголітній Голова — Вш. Аркадій І. Яременко. Хоч Братство це невелике кількістю, але голос його такий могутній, що не дає змоги нашим «владикам» зійти зі шляху всенародньої соборноправности у їх церквах-дієцезіях, а перейти на шлях старого владичтва — повної автократії в Церкві.

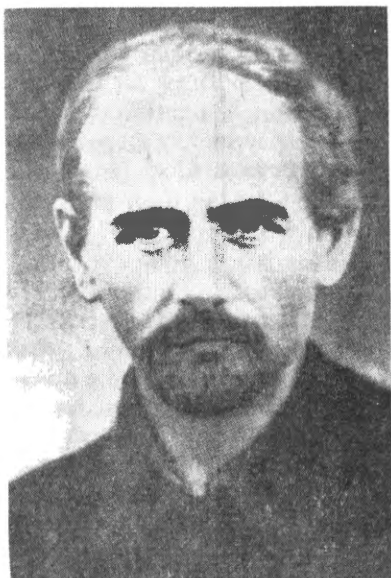
ЦЕРКОВНІ КОМПОЗИТОРИ

Олександр Кошиць —
композитор й геніяльний диригент,
похоронений у м. Вінніпегу, в Канаді
— всч. о. Петром Масвським.

о. Кирило Стеценко —
визначний композитор церковний

Композитор Микола Леонтович —
вбитий підсланим більшовиками
агентом — склав першу Літургію
в укр. мові.

Григорій Гончаров —
композитор й регент Софійського
катедрального хору.

Ювілей цей — 45-ліття Відродження Церкви в Україні, 1921 р. — не може урочисто вшанувати наш народ на своїх рідних землях — він позбавлений волі, добробуту — в нього й душу українську стараються вирвати, але зате частина нашого народу на волі, розселена по всьому світові, святкувала й ще святкуватиме цей величний ювілей, згадуючи той час, коли на Вкраїні творилась своя Церква на першо-апостольських засадах — правдива Христова Церква, що мала велику силу духа постояти «за євангеліє правди, за вольнії люде», як писав наш великий поет.

Дай, Боже, щоб 50-ліття Відродження Рідної Церкви міг вшанувати весь Український народ на рідних землях, під гомін дзвонів, під спів всього віруючого народу, під оголошення нового універсалу повної волі для України! —

Примітка. Для тих, хто бажає більше довідатись про Відродження нашої Церкви, рекомендуємо набути — «Історія Укр. Прав. Церкви», розділ VII, написав сам Митр. Василь Липківський, і книжку — «Укр. Автокеф. Прав. Церква», в 3-ох мовах, укр., англ. і нім., — написав о. М. Явдась, (з багатьма фотосвітлинами). —

45-ЛІТТЯ МОЙОГО СВЯЩЕНСТВА

Вважаю великою честю для себе, що можу сполучити 45-ліття мого священства з величавою подією, що відбулась в Україні 45 літ тому — Відродженням Рідної Церкви — Української Автокефальної Православної Церкви до вільного життя, що до того часу була поневолена московською царською владою на протязі 235 літ. В кілька місяців після Відродження Церкви ухвалами I-го Всеукр. Прав. Церковного Собору, в 1921 році — я прийняв сан священства.

Весь час мого священницького служіння поділяю загальною на три періоди: 10 літ праці в Україні, в м. Києві, 15 літ — в Канаді, в м. Вінніпегу й 20 літ в Америці, в м. Лос Ангелес, Каліфорнія. Щоб ясніше представити час мого священства, хочу додати ще деякі відомости з мого життя до часу, коли я став священником.

Місцем мого походження є містечко Комарно, Львівської області, в Західній Україні (Галичині). Родився я в селі Никонковичі, 25 червня 1893 р., звідкіля батьки мої після року перенеслися на постійне життя до м. Комарно, бо й самі й їх предки походили з цього містечка. Треба сказати, що містечко це, хоч мало значну частину населення польського й жидівського, визначалось великою українською свідомістю й видало багато високо образованої інтелігенції — священників, лікарів, адвокатів, суддів, інженерів і т. п. Серед цього оточення проходило моє дитинство й молоді роки. Батьки мої, як й взагалі українці в містечку, були незаможними, але всяк старались посилати дітей своїх навіть у вищі школи, мовляв, щоб дати їм змогу легше заробляти на хліб. Закінчивши 5 клас місцевої польської народної школи, (української не було), мати моя піднялась, здавалось, непосильного труда послати мене в гімназію у Львові, (батька вже не було, помер на 47 році життя, коли мені було 9 літ).

В 1904 році почав я науку в українській академічній гімназії у Львові. Тут набиравсь я не тільки знання — тут гартувався мій український дух, бо оточення в школі, в бурсі, було українське, хоч сам Львів був сильно спольщений. В часи моїх студій в гімназії т. зв. москофілство в Галичині вже зникало, хоч москофіли мали велику підтримку з Росії — давали безплатне утримання студентам в своїх бурсах, але не багато учнів заманювали до себе. З професорів моїх ніхто, здається, не був москофілом, а були між ними визначні вчені-патріоти, як проф. Др. Іван Раковський, проф. Іван Боберський і ін. Щорічно гімназія влаштовувала величавий концерт в честь Т. Шевченка, на якому завжди при відході з концерту усі присутні співали два українські гимни — «Ще не вмерла України» й «Не пора москалеви й ляхови служити» — цей другий гимн був владою заборонений, але ніхто не міг спинити настроїв патріотичного українського духа.

На вакаціях по містечках і селах гімназійна молодь влаштовувала сценічні вистави й концерти, якими високо підносила національну свідомість людности — я вже в ті часи пробував свої музичні здібно-

сти й відваживсь був приготувати такий поважний твір для хору, як «Бють пороги», М. Лисенка. Закінчив я гімназію т. зв. матурою в 1913 році. Хочу додати, що завдяки тому, що мати не могла дати мені повного утримання, я помагав собі платними лекціями — мати померла, коли я кінчав гімназію. Після закінчення її вступив я на університет у Львові, на філософічний факультет, але скоро почалась I-ша все-світня війна й всяке навчання було перервано.

Перебувши майже рік вдома, в червні 1915 р. при відступі російської армії було мене арештовано, як военного заложника, себто для забезпечення відступаючого війська. Але хоч війська безпечно пройшли через наше містечко, мене й ще кільканадцять «заложників» не випущено на волю, а перевезено в Росію — зпочатку у м. Вороніж, а потім у м. Павловськ, над рікою Доном. Перебував я тут на волі, (без права виїзду), майже два роки, працював в млині німців-колоністів на посаді касиера. Треба признати, що усім нам «заложникам» жилося там добре — уряд давав помешкання й гроші на харчі, а жили ми разом т. зв. «общезитієм», й про це місто збереглась у мене добра пам'ять і гарні спогади.

Коли вибухла загальна російська революція, 1917 р., поліція заявила нам, що ми можемо їхати куди бажаємо, чи й залишитись на місці. Я рішив не вертатись до дому, бо не бачив там ніяких виглядів для своєї майбутності, а залишивсь в Києві й вписавсь до університету (св. Володимира) на історико-філологічний факультет. Не легко було студіювати в університеті підчас постійних воєнних переворотів в Києві, коли часто влада переходила від одних до других — студії в університеті то відкривались, то зачинялись, а до того треба було хоч частинно працювати, щоб заробити на своє утримання. Підчас студій в університеті я познайомивсь з моєю теперішньою дружиною — Олександрою Ворониною, що студіювала в жіночому університеті (св. Ольги — Вищі Жіночі Курси) — одружились ми в 1921 році.

З вибухом загальної революції почалось організування політичного і церковного життя в Україні. Створено українську державу — Українську Народню Республіку, почато й організацію Української Православної Церкви. Про це сказав я точніше в попередньому розділі — 45-ліття Відродження Церкви. Студіюючи в університеті, рівчасно зацікавився я відродженням рідної Церкви, бо нахил до церкви, до релігії був у мене з дитинства. Я відчув, що це організується Церква не тільки суто-національна, українська, але що це правдива Христова Церква, у якій, як казав Христос своїм апостолам, той, хто хоче бути в ній старшим, має стати слугою всім. Я почав студіювати богословські предмети, що були в програмі університету, а потім на Богословських Курсах, що були відкриті Церквою для підготовки священиків. Брав участь в церковних нарадах, бував на Богослужбах у всіх наших церквах в Києві, слухав визначних українських проповідників, (між ними відомого проповідника, проф. Володимира Чехівського), був учасником I-го Всеукраїнського Прав. Церк. Собору — прямо захопився тими глибоко християнськими засадами, що їх поклав Собор в основу відродження й життя Церкви, та без вагання рішив віддати знання своє й працю цій Церкві.

В день св. Миколая, 19 грудня 1921 р. прийняв я Св. Тайну Священства в св. Миколаївському Соборі (зв. Мазепинським), в м. Києві

— з рук Первосвятителі Церкви — Найпочесн. Митрополита о. Василя Липківського. День висвяти моєї був в природі бурним днем — сильний вітер, гололедиця на вулиці ледве дозволила нам — мені, дружині й моїй сестрі — добитись гористої ділянки м. Києва — Печерська, де був храм св. Миколая. Бурна природа немов віщувала, що роки мого священства будуть пов'язані не з лагідною, спокійною працею, а буде вона повна бурі-труда в обороні чести, святости й благодатности тієї Церкви, для якої я присвячую своє життя.

МОЯ СВЯЩЕНИЧА ПРАЦЯ В УКРАЇНІ — В М. КИЇВІ

Зараз після мого висвячення я був обраний Парафією св. прав. Єлисавети, на Трухановім Острові, в м. Києві, її настоятелем, й після Різдва прийняв на себе парафіяльні обов'язки. В парафіяльному домі прожили ми кілька місяців, бо большевики забрали хату й ми мусіли шукати помешкання. Не було це легкою справою, бо помешкань дуже бракувало, до того всяк боявся прийняти до себе родину священни-

О. Петро і пані-матка Слєксандра — в Києві на першій парафії — 1922 р.

ка щоб не стягнути на себе переслідувань влади. Всеж найшлась побожна родина (Яницьких), що прийняла нас, як рідних. Забезпечення матеріального не було для нас, бо це був тяжкий час, коли гроші большевицькі не мали вартости, а харчових продуктів було дуже мало. Усе, що ми діставали від парафії — це збірка продуктів між парафіянами — хто пригорщу муки, хто крупи, хто кусочок сала, і так «з громади по нитці, а вбогому сорочка». Але любов, якою обгортали нас вірні, прикривала все. Це були роки мого священства, коли найбільше відчував я любов парафіян моїх до мене, коли жили ми всі немов одна родина, коли, як казав Христос, ярмо Його було приемне і тягар Його був легкий.

Найбільшим ускладненням в моїй праці було те, що церквою користувалась й громада російська, що всіма силами старалась усунути

нашу українську громаду з церкви. Для цієї цілі робили навіть доноси на мене до влади, що ніби я в своїх проповідях виступав проти неї. За такий донос я певно й був би заплатив життям своїм, якби не Митрополит Василь, що повчав мене, як реагувати на погрози большевицького агента, що залякану жертву вбиває на місці, себто, треба виявити якнайбільшу відвагу перед ним. З огляду на те, що церквою користувались дві громади — українці й росіяни — відбувались два Богослуження — одно скоріше, а друге пізніше. Деколи доходило до суперечок, одні виходили з церкви, а другі були готові до входу, але наше церковне сестрицтво було завжди моїм повним охоронителем, чи при вході до церкви, чи при виході з неї. Хоч були це часи дуже тяжкі на їжу, але українська гостинність між парафіянами додержувалась й ми часто мали честь бути гостями у них.

Відправа в церкві відбувалась завжди урочисто — по суботам Всеношна, в неділю Літургія, а також у свята, що припадали у дні тижня. Був гарний церковний хор — регентом був п. Іван Конст. Манько, студент муз. інституту Лисенка, а тепер священник нашої Церкви в Австралії. Церква була гарною, мала теж гарний іконостас, а побудована була власником пароплавства на Дніпрі, Марголіним; членами парафії були переважно робітники пароплавства. З більш активних членів парафії пригадую такі родини: Атамасенко, Березовський, Галета, Каптур, Козинський, Компанієць, Маринич, Мацоха, Михайлів, Плохий, Тищенко, Філь. Усі дома парафіян й церква були на острові, облитому кругом двома рукавами Дніпра — весною весь остров був залитий водою, а люди жили на другому поверсі домів — усе виглядало на українську Венецію — з хати не можна було вийти без човна на протязі 2-3 місяців. Майже щорічно, як тільки Митрополит був в Києві, бував у нас на храмове свято, деколи з іншими єпископами. Брав я також участь майже у всіх наших церквах м. Києва у їх храмових відправах з участю Митрополита або інших єпископів.

Парафія моя була невеликою — біля сотні родин, то й праця в парафії не займала всього мого часу, й я мав змогу працювати в канцелярії Всеукраїнської Прав. Церк. Ради в книжковому і нотному відділі. Майже щодня, перепливши на човні — не було ні моста, ні пароплава — я спинався по Володимирській горці, біля пам'ятника св. Володимира, до Михайлівського монастиря, а там вже рукою подати до св. Софії, біля якої було й приміщення В.П.Ц.Ради. У Раді мав я нагоду бачити, а то й познайомитись з багатьма діячами нашої Церкви — мав радість бачити тут часто Митрополита Василя, проф. Володимира Чехівського й інших. Бачив я тут усіх єпископів, багато священників, що приїздили до В.П.Ц.Ради по церковним справам — познайомивсь з деякими нашими новими церковними композиторами, між ними особливо був я здружився з Петром Григоровичем Гончаровим. Допомігав я в друкуванні (на шапірографі) перекладів церковних відправ на українську мову заст. митроп. Арх. Несторові Шараївському, як теж багато церковних нот надруковано (таким же способом) моїм трудом і моїм старанням.

Був я присутний на I-му Всеукр. Прав. Церк. Соборі — бачив обрання, наречення, Митрополита Василя, був й на його хіротонії, величність якої й досі проймає всю мою істоту й дає мені сили та кріпость духа стояти за її святість й благодатність. Був я свідком вели-

Парафія св. прав. Єлисавети, в Києві, Труханів остров, сидять: в середині — Митрополит Василь, праворуч його — Архiep. Нестор Шараївський, біля його — о. Петро Маєвський, настоятель; ліворуч Митрополита — Архiep. Теодосій Сергіїв, біля його бр. Тимошенко, Голова Парафії; в горі поверх арх. Сергіїва — пані-матка Олександра Маєвська (вся в білому), — священики — в цивільному одягу; праворуч о. Маєвського — о. Микола Хомичевський — засланий на далекий Схід. —

кого піднесення Церкви, був й свідком її падіння, коли на 2-му Все-укр. Прав. Церк. Соборі (1927 р) частина провідників Церкви захиталась, піддалась загрозам й обіцянкам большевиків та подбала про усунення Митрополита Василя. З усуненням Митрополита — головно-го стовба Церкви — вся будова стала хитатись й загрозила теж моїй священницькій праці.

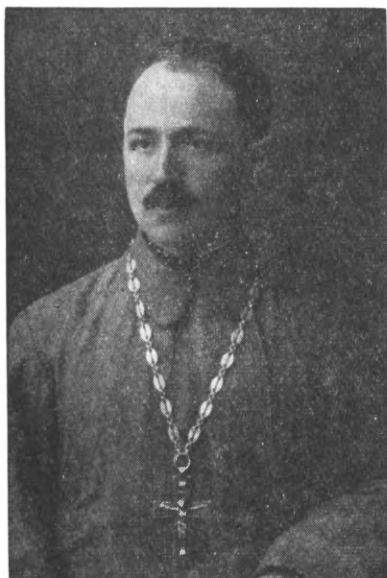
Мене було покликано до державного відділу культів й поставлено вимогу, щоб я прийняв совітське громадянство або залишив працю в церкві, мовляв, громадянинові чужої держави (я уроджений в Західній Україні) не можна бути «служителем культа» в совітах. Порадившись з дружиною, ми рішили — не приймати «советского гражданства», а старатись виїхати з совітів. Не було це легкою справою — вісім місяців треба було оббивати пороги урядів, їхати навіть до центрального уряду в Харкові, але по Божій волі, що мала спрямовувати мене з дружиною в далекі краї Канади й Америки, всі труднощі було переборено, (про них я мігби написати багато), й в грудні 1928 р. ми виїхали з Києва та прибули до Львова — до мосі рідні. Перед самим виїздом з Києва я відвідав на прощання Митрополита Василя (Липківського) і Митрополита Миколая (Борецького) й одержав на пам'ятку від них їх фотосвітлинку з написом. Заходив я попрощатись й до проф. Володимира Чехівського, (великого ідеолога і проповідника Церкви) та його щиро віддану для Церкви дружину — Олену Володимирівну, (тепер вона живе у м. Філядельфії, в Америці).

Звідси мав я їхати в Америку, маючи афідевит від Церкви Арх. о. Івана Теодоровича, (що був попередньо єпископом нашої Церкви в Україні), з призначенням мене до священницької праці в м. Шікаго. Але в заяві моїй до американського консульату у Варшаві сталась помилка, яку спричинили корабельні агенти, що мали направити нас до Америки. За їх порадою я зазначив в своїй заяві до консульату, що я був переслідуваний большевиками, (що в дійсності було правдою), й через 8 місяців не міг виконувати священничих обов'язків. Це саме стало причиною, що консуль відмовився дати мені візу для виїзду в Америку поза чергою, бо згідно американському іміграційному закону, тільки той священник може бути впущений в Америку поза квотою, хто два останні роки виконував священницькі обов'язки без перерви, а у мене така перерва трапилась, бо большевики заборонили мені відправу. Консуль не хотів взяти це до уваги, а став строго на ґрунті іміграційного закону. Переписка з консультом провадилась довгий час, а тимчасом я мусів стати на працю — одержав посаду люстратора (контрольора кооперативів) в Укр. Кооперативному Союзі, в м. Стрию. В час цієї праці, роз'їжджаючи по селах, я мав нагоду добре приглянутись до життя наших селян — їх тяжкої праці, переслідування польською владою, т. зв. паціфікацією, використання нашого народу, а навіть деколи несовісним своїм священством — це ясно показувало мені, яким священник не повинен бути.

Ніякі докази, що я був примушений большевиками перервати свої обов'язки в церкві, не переконали американського консуля, й я почав заходи про переїзд до Канади — в цьому допомогла мені Консисторія нашої Церкви в Канаді, всч. о. С. Савчук, Голова її, а зокрема тодішній федеральний посол п. Лучкович. —

МОЯ СВЯЩЕНИЧА ПРАЦЯ В КАНАДІ — в м. ВІННІПЕГУ

Осінью 1931 р. ми приїхали до Вінніпегу й старанням Консисторії замешкали тимчасово в домі одної родини (Василя Новак). Кілька неділь я їздив з другим священиком (о. П. Запаринюком) по фармарських парафіях для ознайомлення з їх церковним життям, й під зиму одержав церковний округ Толстой-Вайта й інші громади. Тут пробув не цілий рік, одержавши запрошення Соборної Парафії св. Покрови у Вінніпегу обняти становище їх настоятеля. Визначнішими церков-

о. Петро Маєвський
(перед приїздом до Канади)

ними діячами в тій окрузі я застав такі родини: Долинчук, Калушка, Сідорський, Угринюк, Боднарчук, Кулачковський, Подольський, Ілюк, Танчак, Смук, (інших не пригадую). Приємно було з ними працювати, що розуміли мене, як священика Рідної Церкви, відродженої в Україні 1921 р.

Одержавши ухвалу Соборної Парафії про обрання мене своїм настоятелем, я нерадо зустрів цю ухвалу, передбачаючи, що попередній її настоятель, Всч. о. С. Савчук, що займав також місце адміністратора всієї Церкви, не буде вдоволений з цієї ухвали. Кілька місяців я доїжджав з м. Толстой до Вінніпегу для відправи, думаючи, що Соборна Парафія залишиться при своєму попередньому довголітньому настоятелеві. Але Соборна парафія вимагала великої праці від свого священика та щоб він всі свої сили й здібности віддавав тільки для

неї, а Всч. о. Савчук мусів більшу частину свого часу й енергії уділяти на адміністрацію всієї Церкви в Канаді.

Про перехід мій до Вінніпегу рішила вкінці моя зустріч з п. Мирославом Стечишин — тоді Секретарем Консисторії (й редактором «Україн. Голосу»). Я спитав його про щирі братню пораду, що мені робити — чи залишатись в Толстой, чи переходити до Соборної Парафії у Вінніпегу? Він відповів: «Якщо хочете дійсно послужити Церкві й вирятувати Соборну Парафію з тяжкого її положення — ви не можете відмовлятися від переходу». Його відповідь-порада була тим золотником, що переважила на вазі моєї совісті, й я перейшов до Соборної парафії на працю — осінню 1932 року.

Треба сказати, не в похвалу собі, що з моїм переходом парафія стала оживати — справлятися із своїми фінансовими боргами, (о. Савчукові була завинила кількамісячна платню, і рати до банку), та

Вівтар Україн. Прав. Собору св. Покрови у Вінніпегу, Канада.

розгорнула велику церковно-освітню працю. Крім священницьких обов'язків я перейняв на себе працю ведення хору церковного й світського («Боян»), учителя в рідній і недільній школі, режисера сценічних вистав, й допомогу в Братстві, Сестрицтві, Жін. Товаристві й в 4-ох Відділах Молоді (СУМК). Хор знав тільки одну Літургію, укл. О. Кошиця — поступенно навчив я хор ще 5 Літургій — Кошиця (2-га), Леонтовича, Яциневича, Гончарова і Гайворонського, що їх співав хор по черзі кожної неділі. Теж навчив я хор нову відправу, що її було створено в Україні у нашій Церкві «Визволення» — твір проф. В. Чехівського, муз. уклад П. Гончарова — це молитовне Богослуження ми відправляли у Вінніпегу кілька разів. По суботам відправлялась Всеношна, а в неділю пополудні Вечірня, крім, звичайно, Літургії. Також давав я безплатно дітям лекції гри на фортеп'яні, бо діти теж багато помагали у праці церковній.

Кожної неділі ввечері відбувалась на сцені якась імпреза — представлення, концерт, відчит і т. п. Хор й аматорський гурток працювали зі мною самовіддано й щиро — не пропущено ні одного національного концерту — я започаткував у Вінніпегу концерти на день «Свята Державности». Всі програми концертів були поважно музичними. такі як: Полуботок (Безкоровайний), Весільні Пісні (Біликовський), Невольник (Вахнянин), Бандура (Давидовський), Катерина (Кишакевич), Гагілки (Колесса), Обжинки (Колесса), Веснянки (Ко-

Всч. о. Петро Масвський, Настоятель Собору.

шиць), Льодолом (Леонтович), Жалібний марш (Лисенко), Іван Гус (Лисенко), Кантата Котляревському (Лисенко), Вставай, Україно, (Лопатинський), Косар (Людкевич), За Дорошенка (Людкевич), Вечір в хаті (Людкевич), Лічу в неволі (Січинський), Минули літа (Січинський), Прометей (Стеценко), Хустина (Топольницький), Човен (Ярославець) й багато менших, багато десятків народніх пісень — переважно: Лисенка, Кошиця, Леонтовича і стрілецьких пісень — Ярославенка і Гайворонського. Співали ми твори 30-ти композиторів, около 130 музичних творів й мали двіста виступів на сцені з концертами й виставами, в тому постановка таких складних вистав як, Про що тирса шелестіла, Ніч під Івана Купала, Не ходи, Грицю, Сватання на Гончарівці, На Русалчин Великдень (опера) — усі з оркестрою — сам я режисерував, учив хори й управляв оркестрою, й багато інших вистав,

теж діточих, миколаївських й інших, — такий великий і багатий матеріал, що я сьогодні прямо дивуюсь, відкіля набирав я сили, щоб все те перемогти. А перемагав я усі труднощі з любови до Рідної Церкви — Церкви-Мучениці, при сердечному відношенні до мене всіх парафіян, при допомозі й цінній пораді моєї дружини, що багато потрудилась для піднесення парафії.

За всі ці мої труди я одержував нагороду в сумі 100 (сто) доларів на протязі всієї моєї праці в парафії — за помешкання й всі видатки пов'язані з ним я оплачував сам, до того половину з требів передавав до каси парафії (було їх біля 25 дол. в місяць).

Не можу пригадати склад усіх Зарядів Парафії й не маю під руками відповідних матеріалів — пригадую таких Голов Парафії: В. Новак, М. Кінаш, О. Боянівський, Г. Блок, Л. Грабовецький. Між більш діяльними членами пригадую такі родини: Андрусак, Бакун, Боянівський, Данько, Дячек, Дубик, Гельмич, Гжеховський, Карпінський, Кирилюк, Кінаш, Кізюк, Колодій, Коржик, Котельницький, Крутяк, Куцик, Лакомий, Музичук, Ожійовський, Ожоган, Палюк, Пастух, Пилипчук, Рій, Свистун, Сеніцький, Сокульський, Совсун, Челяда, Юзвишин, Янчин — (може забув кого згадати — прошу, даруйте). Особливо активний на протязі всього часу 15-ти літ був Григорій Блок — покровитель церковного і світського хору, що зібрав при парафії велику музичну бібліотеку, переписав масу нот для церковного хору, брав участь у сценічних виставах, був майже постійним фін. секретарем парафії, виконував весь час безплатно обов'язки дяка, рівночасно був теж довголітнім друкарем «Укр. Голосу» — людина інтелігентна, благородна й національно глибоко свідомою. Жалую, що за браком місця в книжці не можу подати характеристики більшої кількості членів Соборної Парафії, що багато праці й пожертв дали для церкви, особливо, коли треба було постояти за честь Рідної Церкви, відродженої в Україні, 1921 р.

Не можу пройти мовчанкою родину п-ства С. Ситник, що допомогли нам стати більш забезпеченими фінансово, допомігли нам порадою і працею придбати реальности, які давали нам підтримку для життя, бо допомога від парафії була скромною, сто доларів в місяць, на які ми наймали хату і оплачували всі видатки зв'язані з нею. Ми вдячні їм також за щирі гостинність, яку вони весь час виявляли до нас.

Парафія була велика — біля 500 родин, до тисячі душ в громаді. Треба було не тільки дати всім духовну службу, але й держати громаду немов одну родину, не дати змоги наступати тим, що з завистю гляділи на зріст парафії. Досить скоро позначились розходження між Парафією і Консисторією. Парафія, за моїм духовним проводом, стояла за демократичними засадами в церкві, на яких відродилась Рідна Церква в Україні, (1921 р.), а Консисторія старалась відійти від тих засад, а вводити більш автократичні порядки, на зразок колишньої (старої) Церкви. До цього часу за Богослуженнями псминали Митрополита Василя (Липківського), а потім й Митроп. Миколая (Борецького), але, коли большевики злівідували нашу Церкву (в Україні, а Митрополита заслали хто знає куди — Консисторія вважала Церкву в Канаді вільною від продовження наслідувати Матірну Церкву, а творити нові церковні засади, відмінні від тих, що були створені Всеукр. Прав. Церк. Собором в Києві, 1921 р. На цій підставі повстали напружені від-

носини між Консисторією і єпископом з одної сторони, а Собороною парафією й мною з другої сторони.

В той час (1935 р.) Арх. о. Іван Теодорович прямував до пересвя-ти, мовляв, його висвята в Києві не була канонічною, хоч сам він на захист тієї висвяти написав дуже цінну, наукову книжечку, в 144 сторінки, п. заг. «Благодатність єрархії Укр. Автокеф. Прав. Церкви». А що я й Соборна Парафія стали проти такої пересвяти, то це дало привід до непорозуміння між єпископом, а громадою й мною. (Треба пригадати Шан. Читачам, що Арх. Іван Теодорович «пересвятився», чи наново святився на єпископа в 1949 році, хоч до того часу на протязі 28-ми літ вважав себе єпископом). По зразку нашої Церкви в Україні я завів в церкві «Загальну Сповідь», до якої приступало щорічно перед Великоднем біля 400 осіб — (сповідь відбувалась три рази), а це викликало невдоволення в Консисторії, бо вона не погоджувалась на таку Сповідь. Влада духовна шукала причини, щоб мене скомпромітувати, осудити й усунути з Соборної парафії, що цілком оцінювала мою самовіддану працю, мої погляди на Церкву, що я їх перейняв від Рідної Церкви в Україні. Але нічого не могла найти, бо правда, як кажуть, й в вогні не горить і в морі не тоне.

Була спроба Консисторії, щоб скомпромітувати мене, мовляв, що я старався спровадити єпископа для нашої Церкви в Канаді від «москаля», себто від митрополита Варшавського — Діонісія Валединського. Це було крайньою неправдою, бо до цього митрополита звертався в цій справі не я, а проф. Іван Огієнко, що тепер є митрополитом нашої Церкви в Канаді — Митроп. Іларіон Огієнко; — я зовсім не брав в тому ніякої участі. Справа ця малась так: Коли я приїхав з України в Канаду, на конференції духовництва було піднято питання, в присутності Арх. о. Івана Теодоровича, чи не можна б достать єпископа для нашої Церкви в Канаді з України. А що я знав майже всіх Єпископів, (про це я згадую вище) й знав обставини большевицького життя, то мені було доручено, щоб я списавсь обережно з деякими єпископами, (щоб не наражати їх на небезпеку зі сторони большевиків), чи не погодився б хто з них переїхати в Канаду для архипастирської праці в нашій Церкві.

Я написав листи до кількох єпископів, але тільки один відповів з відмовою, (недавно вийшов з тюрми). За порадою Митроп. Василя (Липківського, що жив під надзором поліції), я звернувся до єпископа Полікарпа Сікорського в Польщі, але він відмовився їхати в Канаду (по старості своїй). Принагідно, посилаючи гроші проф. І. Огієнкові за його книжки у Варшаву, я звернувся з запитанням до нього, чи знає він достойного кандидата на єпископа для Канади. Проф. Огієнко не дав мені зразу прямої відповіді, а на власну руку вдався до митроп. Діонісія з цією справою. Я зовсім не просив проф. Огієнка йти до митр. Діонісія (москаля) — він це зробив по своїм власним міркуванням, й це пізніше ствердив в листі до мене. Але на соборі Церкви (в м. Саскатуні, 1935 р.), щоб мене чимсь вдарити, Консисторія оскаржила мене перед Собором, що це я вдавався до митр. Діонісія й робив з проф. Огієнком (тепер митроп. Іларіоном) змову. Справу цю було потім пригашено, (як видуману), але вона теж була заважила, коли пізніше зроблено похід проти мене, щоб мене з Соборної парафії усунути.

Хочу додати, що хоч яку велику кривду вчинив мені проф. Огієнко, (що пізніше став митрополитом з іменем «Іларіон»), я не порвав

з ним зв'язків, а допомагав йому в його тяжкому положенні на «скитальщині», а навіть зайнявся спровадженням його до Канади — в час, коли ще нікого сюди не впускали, а головню, коли усі відмовились від нього й не скотіли дати йому спроможности переїхати в Канаду. Стан його душевний був такий тяжкий, що він, як писав мені в листі, готов був руку накласти на себе. При допомозі Соборної Парафії й федеральних послів — Глинки і Стюарта — я добув візу митр. Іларіонові на в'їзд в Канаду, й він обняв мою Соборну Парафію у Вінніпегу, коли я почав священничу місійну працю в Лос Антелес, Каліфорнія. На моє прохання, щоб він виявив правду й ствердив її в моє оправдання, він на сором свій відмовився.

Але передача Служби Божої через радіо стала тим каменем спотикання, на якому Консисторія думала привести громаду й мене до

Управа Собору св. Покрови — 1934 р.

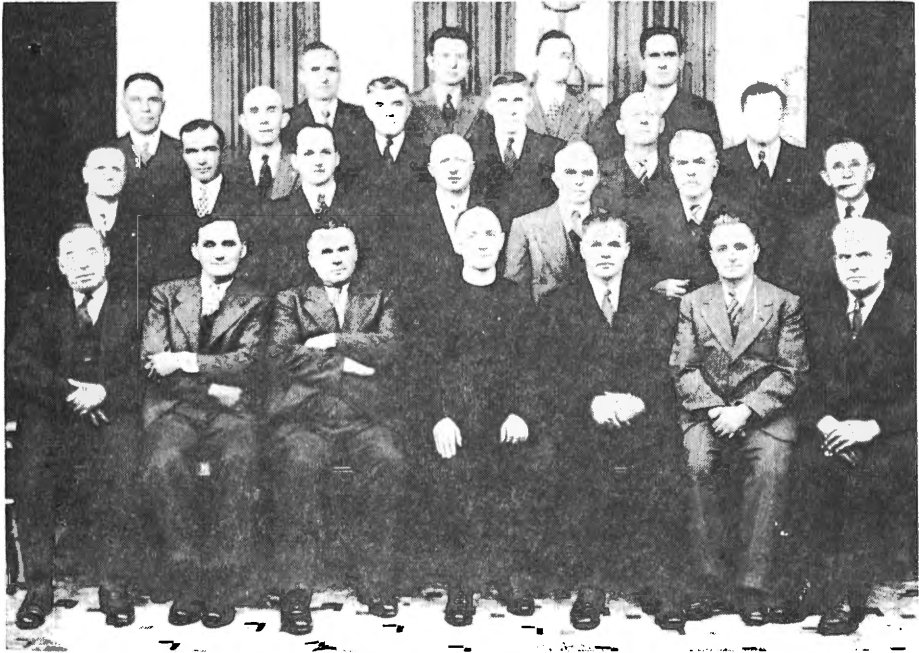
сидять: С. Андрусак, М. Кінаш, Арх. Іван Теодорович, о. Петро Маєвський, О. Боянівський; стоять — пп. Циганевич, Рій, Челяда, Олійник і Сорохтей.

упадку, до покорі. Був це час, коли «телевіжена» ще не було, а були модними і цінними передачі через радіо. Передавали через радіо вже деякі чужі церкви свої відправи-проповіді, то й Соборна громада задумала передати Службу Божу через радіо в неділю по Різдві, а потім в неділю по Великодні. Передачі ці були такими успішними, як з боку релігійного, мистецького, так й з матеріального, що зовсім приголомшили Консисторію, яка не бажала розвитку Соборної громади, а скоріш її занепаду, бо громада була в опозиції до Консисторії. Після передачі Богослуження через радіо сотні листів одержала Парафія з подякою, признанням й жертвами.

Для прикладу, як слухачі раділи й приймали передачу відправи через радіо, подам уривки з трьох листів: (З листа п. М. Борискевича,

Ленор, Ман.) «За вісім літ мого побуту в Канаді, це був перший день моєї веселости на 13 січня (1935 р.), бо почув слово Боже на рідній мові. Голос о. Маєвського, це неначе голос соловейка, що весняною порою в рідному краю співає. Хор співав добре. Англійці теж слухали, хоч не розуміли слів, але хвалили нашу мелодію, та написали до СКУ, щоб ще коли хор Собору виступав на радіо.»

(З листа п. О. Заліщука, Сенди Лейк, Ман.) «Не можу вам описати з якою приємністю та одушевленням ми слухали Служби Божої в рідній мові на 13 січня ц. р. Голос о. Маєвського надзвичайно милий, вислів дуже виразний... Не одна сльоза радості покотилась з очей

Управа Собору св. Покрови —

сидять: М. Коржик, М. Кінаш, Г. Блок, о. П. Маєвський, С. Андрусак, О. Брик, Л. Грабовецький.

присутніх. Півтора години проминуло немов 5 хвиль. Ох, як хотілося ще слухати — і слухати. Просимо давати нам такі відправи частіше». (З листа п. І. Байдака, Фрейзервуд, Ман.) «Голос о. Маєвського, як також і хору, зворушив не одно українське серце. Здавалось, що голос лунав із самого Київа та своїми філіями порушував українські прапори». Десятки подібних листів з захопленням й похвалою та жертвами (всього на \$ 274.78) були передруковані в «Укр. Голосі».

На це Консисторія, замість радіти, zareагувала в дуже рішучий спосіб. Питання передачі Служби Божої через радіо було поставлено Головою Консисторії, всч. о. С. Савчуком, на нараді духовництва, на якій був присутній й Арх. о. Іван Теодорович. Була спроба представити передачу Служби Божої через радіо, як блюзнірство, бо може буває хтось у хаті, слухаючи передачі через радіо, не заховувавсь прилично, чи без молитовного настрою. Але завдяки вставленню Голови Братства п. Петра Зварича, Конференція не заборонила передачу

через радіо, тільки вважала за відповідне, щоб не передавати 3-ох виголосів священика, під час яких твориться саме таємна Євхаристія. Але це не вдовольнило Консисторію, бо коли перейшла з таким же духовним успіхом й друга передача Служби Божої через радіо, тоді Консисторія на власну руку заборонила передачу через радіо без її дозволу, до того зарядила, щоб всю Євхаристичну і запричасну частину Служби Божої не передавати, на що треба було б перервати передачу приблизно на пів години, хоч такої постанови не зробила була попередня Конференція священства разом з єпископом. До того радієва станція не погодилась би на таку довгу перерву, хіба якимись редкордами заповнила б час, а це зовсім не відповідало б настроям Служби Божої.

Тоді Соборна Парафія стрималась від передачі і внесла протест до Консисторії, але ця стояла при своєму. Парафія вважала, що вона робить своїми передачами велике й святе діло, як це виявлено в листах слухачів-вірних, і зробила передачу без дозволу Консисторії, а я перекладав відправу. Після передачі єпископ забрав мене у відправі, а Консисторія віддала мене під духовний суд. Бачучи крайню неправду, вчинену надо мною, я на суд не пішов. Тоді консисторія, не маючи змоги усунути мене з парафії, бо парафія, хоч і катедральна, не належала безумовно до Консисторії і єпископа, а задержала повну свободу, яку було дано всім парафіям при організуванні Української (Греко) Православної Церкви в Канаді — вдалась до державного суду Канади, але в двох апеляційних судах — у Вінніпегу й Оттаві — програла і заплатила високі судові кошти (\$ 2.750.00). Справу судову провадив відомий укр. діяч — один з перших основателів багатьох українських інституцій й самої Церкви — адвокат Василь Свистун. Він був членом Соборної парафії й для неї багато працював й жертвував, дарма, що пізніше змінив свої переконання — зі щирого українця-націоналіста перейшов на орієнтацію про-совітську.

Треба правду сказати, що Укр. Православна Церква, як в Канаді, так і в Америці, почала організуватись з українців бувших греко-католиків, й вони творили більше, як 90% усіх вірних. Іміграції з Великої України майже не було, а православні з Буковини належали до російських церков. Коли почала відроджуватись Церква в Україні, гомін цього Відродження перенісся й поза океан — в Америку й Канаду. Українці греко-католики на політику Риму — перевести українців греко-католиків в римо-католиків, (заборона одруження священиків й інше) — відповіли рішучим протестом, а коли цього протеста Рим не прийняв, а ще й осудив, тоді покривджені, але свідомі релігійно й національно українці греко-католики, почали організувати, свою рідну прадідну православну церкву, від якої Польща силою відвела була їх предків, а привела до католицизму.

В Америці справою організування рідної церкви зайнялось переважно свідоме (гр.-кат.) духовництво, (під проводом прот. о. Івана Гундяка), в Канаді зайнялись більш свідомі світські люде, (під проводом учит. Василя Свистуна) з допомогою ново-висвяченого священства. Дуже сприяло організації Церкви те, що провід Церкви (Консисторія) запевняв вірних, що вони будуть вільними, майно їх буде лише їх власністю і нічим не буде пов'язане з осередком Церкви, й що парафії матимуть повну волю вирішувати про свою приналежність, чи відхід від осередкової організації Церкви, (себто консисторії й єпископа), а не

Священики Української Православної Церкви в Канаді — 1933 р.
 сидять: о. П. Мельничук, о. П. Маєвський, о. П. Самець, о. С. Савчук, Арх. о. Іван Теодорович, о. В. Кудрик,
 о. Д. Стратійчук, о. В. Слюсар, о. С. Гребенюк

мусять підписувати заяву про свою постійну, нерозривну приналежність, як це є у католиків. Така воля промовляла до переконання українців гр.-католиків й вони цілими громадами переходили до Української Православної Церкви — деколи вдавалось їм й церкву (будинок) за собою затримати, а звичайно тратили й церкву, що була записана на єпископа. На підставі тієї волі парафії, Соборна громада у Вінніпегу й виграла процес з Консисторією і єпископом, бо не була з ними раз на завжди пов'язана якимись юридичними угодами. Крім юридичних підстав були й моральні підстави, що завдяки їм Соборна громада виграла процес з консисторією і єпископом.

Для приміру подам тут коротко один момент з процесу, (я ніколи не стояв на лаві перед суддями, а сидів спокійно, між публікою) — як один з 5-ти суддів звернувся з питанням до Арх. о. Івана Теодоровича, що сидів перед суддями на кріслі. Суддя каже: «Хоч ми маємо тут вели-

Пані-матка Олександра і о. Патро — Маєвські — Вінніпег, Канада.

кі документарні книги з висвітленням справи, але я хочу коротко знати, що ви маєте проти того священика, проти якого ведете процес, (себто проти мене). 1. Чи цей священик знає своє діло?» Єпископ відповів: «Так, він знає, він священик ще зі старого краю». Суддя каже: «Дякую! 2. «Хоч він знає своє діло, то може занедбує» — питає суддя. Єпископ відповів: «Ні, він працьовитий й за це ми його, звичайно, не судимо». 3. А якже з морального боку, чи є які закиди?» Єпископ відповів: «Він вповні моральна особа, й нічого неморального за ним не бачимо». 4. «А як же Парафія відноситься до нього, як свого настоятеля? Чи поважає його? Єпископ відповів: «Видко, що поважає його, коли стоїть по його стороні». 5. «Що ж поганого за тим священиком?» питає суддя. Тоді відповідь дає адміністратор Церкви, Всч. о. Савчук: «Він не повинується зарядженням єпископа». Усі судді усміхнулись,

а головний суддя сказав: «Не думайте, що королівський суд Канади є на те, щоб присилувати священика слухати єпископа; виглядає, що щось поганого є за вами, ваше преосвященство», вказуючи пальцем на єпископа. Після такого поставлення суддів ми передбачали, що виграємо процес. Ми його й виграли, ми виграли й другий апеляційний процес в найвищому суді Канади, в Оттаві, куди вдавалась Консисторія, щоб рятувати свою справу. Всі 5 суддів в обох судах були за нами.

Хочу вказати коротко на кілька моментів, що попередили справу судових процесів.

1. Приїхавши в Канаду, я був того переконання, що Церква наша в Канаді стоїть на тих самих засадах, що Рідна Церква в Україні відроджена 1921 р., бо й поминали тоді ще за відправами в Канаді обох

Богословські Курси — 1932-1936.

Сидять: учителі — О. Івах, о. П. Маєвський, о. С. Савчук, о. П. Галицький, о. П. Запаринюк. **Стоять:** богослови — І. Ігнат, І. Гикавий, А. Мех, О. Назаревич, М. Фик, С. Симчич, Г. Василів.

наших Митрополитів, збто Василя (Липківського) й Миколу (Борезького), й прийняли від тієї Церкви єпископа — Арх. о. Іван Теодорович був висвячений першими нашими єпископами — Митрополитом Василем і Арх. Нестором в Києві. Тому я тимбільш сміливо стояв за дотримання тих засад.

2. Але з ліквідацією нашої Церкви більшовиками в Україні — в Канаді явилися нові думки, щоб не йти по лінії Матірної Церкви — Церкви-Мучениці, а щоб творити свої окремі підстави життя церковного. Я не міг з тими новими стремліннями погодитись, а навпаки думав, що Церква наша в Канаді повинна перебрати на себе, так сказати, повновласти Церкви Матері, коли ця загнана більшовиками в каткомби життя.

Група парафіян під Собором — посередині о. П. Маєвський, праворуч його Т. Циганевич, ліворуч І. Фреюк.

3. Арх. о. Іван Теодорович, що був духовним покровителем Церкви, зневірився у правильності своєї висвяти в м. Києві, 1921 р., а прямував до своєї пересвяти й робив приготування до неї (1935 р.). Я не міг погодитись з тими бажаннями Єпископа, бо його пересвята стягала б темну тінь на весь наш Єпископат в Україні, який одержав благодать свою з одного джерела — цебто, через всенародню церковно-пресвітерську висвяту в Києві 1921 р., згідно з постановою Всеукр. Прав. Церк. Собору. (Треба додати, що він таки пересвятився, чи вдруге святийся на єпископа в 1949 р.).

4. Інцидент звернення проф. І. Огієнка до Митроп. Діонісія (у Варшаві) про єпископа для нашої Церкви в Канаді, який зумисне Консисторія приписала мені, щоб мати підставу атакувати мене й захитати моє становище в Церкві, зокрема в моїй Соборній Парафії.

5. Інцидент з передачею Служби Божої через радіо, що його й створила Консисторія, щоб мати підставу притягати мене до суду церковного, а потім до двох найвищих апеляційних судів — провінційного і федерального. Як з'ясував я цю справу попередньо, в заключенні Консисторія й Єпископ програли оба процеси й заплатили високі судові кошти. Що до передачі відправ через радіо, то треба зазначити, як це сказано попередньо, що слухачі з великим піднесенням слухали ті передачі — ставили радієві апарати в церкві, як не було відправи зі

Перші курси українознавства при Інституті Просвіти — 1934 р.
в групі о. П. Маєвський — лектор

священиком, а особливо раділи ті, що місяцями працювали в глухих лісах, підземних копальнях, далеко і на довго відтяти від людського життя й від своїх родин.

Можна б поставити питання, чи можна було обійтись без тих судів — без витрати так багато енергії й грошей? Скажу, що можна. Треба було перш за все Консисторії і Єпископови, й тим, що стояли по їх

Маленька українка — Галя Янчин.

стороні — перейти на основи, чи вірніш сказати, держатись основ Матірної Церкви в Україні, бо на таких же основах й організувалась початково наша Церква в Канаді й Америці — організувалась серед українців греко-католиків (Галичан), що прагнули своєї рідної Церкви, (без холопа і без пана), а таку обіцяли народові перші організатори Церкви.

З часом, цебто після приблизно 15 літ, зроблено намагання, щоб по зразку католицькому раз назавжди прикріпити парафії до осередка, до Консисторії, й для цього заведено нову форму адміністрації Церкви, т. зв. корпорацію церковну. До того часу парафії були вільними, як члени у загальній організації Церкви, цебто, вільно приходили до неї, могли й вільно від неї відійти, коли вбачали в цьому потребу для себе — на зразок організації Матірної Церкви в Україні, яка була об'єднанням (спільною) вільних парафій — ніхто не силоував належати до осередку, але й ніхто не міг їх силою держати при осередкові.

До згаданого процесу майже всі парафії наші в Канаді й Америці були вільними, після нього прикріплено певними умовами всі парафії раз назавжди до осередку церковного. Воля парафії є неоціненим скарбом для неї, особливо в теперішні часи, коли Єпископат Церкви не є усталізований — може легко піддатись на спокуси, коли підсува-

Фортеп. класа — о. П. Маєвський, учитель
Сидять: праворуч його — Галя Угринюк, ліворуч — Павлина
Семків, стоять біля його — Галя Пилипчук, Леся Бакув, сто-
ять — Оріся Ситник, Настуся Совсун, Надя Ковбель, Зена
Сторожинська, Оксана Василичин.

ються йому певні вигоди життєві, як це було трапилось недавно в нашій Церкві в Америці, коли її канцлер-єпископ без згоди Церкви, а навіть Проводу Церкви, робив певні таємні перттрактації з католиками, заїхавши так далеко — аж до Риму, на сам католицький (вселенський) Собор. Після цього єпископ цей на своєму соборі, поробивши позакулісно певні дипломатичні порозуміння з кількома провідними особами в Церкві — майже весь Собор, що був готовий його осудити, потягнув за собою, й ще одержав признання за свою таємну поїздку.

Спинився я тут досить довго над двома справами, а саме — непорозуміння з проф. І. Огієнком (тепер митр. Іларіоном), щодо спровадження єпископа для нашої Церкви в Канаді, і непорозуміння щодо передачі Богослуження через радіо, що були викликані Консисторією й доведені аж до державних судів, бо ті обі справи, хоч ніби здавались би бути непов'язаними з 45-літтям мого священства, але вони були дуже важливими, принциповими, в моїй церковній праці в Кана-

Група Соборян біля мавзолею О. Кошиця — 1945 р.
посередині — о. і п-ні Маєвські, праворуч — п-ні Карпін-
ська ліворуч їх — п-ні Пелешок.

ді, а зокрема в Соборній парафії, бо для них я мусів витратити багато енергії, нервів, щоб не допускати, аби неправда стала правдувати, або, як каже народня поговорка, щоб неправда засідала коло стола, а правда стояла біля порога.

Вигравши два найвищі апеляційні процеси, Парафія Соборна перейшла на самостійне становище й я з нею, бо як консисторія й єпископ не могли навіть судово присилувати парафію усунути священника, так й Парафія не могла присилувати консисторію, щоб держати парафію і її священника в її складі. Соборна парафія стала незалежною й пробула

«Русалки» — в опері «На русалчин Великдень» — постановка о. П. Маєвського. Сидять: Галя Пилипчук, О. Скоробогач, Геня Фундитус, Зена Сторожинська, Оля Челяда, Марія Андрусак, Настуня Совсун; клячуть — Галина Ожоган, Геня Колодій, Мирослава Вишневецька; стоять: Ганя Кінаш, Ганя Рекрут, Ганя Андрусак.

такою зі мною біля 10-ти літ, до часу мого виїзду в Каліфорнію, згідно, до часу, коли митроп. Іларіон Огієнко приєднався до всієї Церкви в Канаді, бо біля три і пів року перебув перед тим настоятелем Соборної парафії.

Праця моя стала тепер ще більш тяжкою, бо хоч майже вся громада цілком при мені стояла, але пішла непереставляюча агітація проти мене з різних боків, щоб усунути мене, знаючи, що поразивши пастиря, то й вівці розсипляться й вовкові легкий приступ. Але парафія трималась добре й об'єднано до часу, поки її визначний член і захисник основ Рідної Церкви, відродженої в Україні — адв. В. Свистун, не змінив свого українського національного переконання на переконання про-більшевицьке, написавши 4 брошури проти української національної справи, а одну проти української національної Церкви.

Не міг я погодитись на таку зміну переконань провідного члена в парафії та взагалі провідної особи у всій попередній українській національній праці в Канаді. Бо хоч, як дуже осуджувати В. Свистуна за перехід до большевиків, то все ж треба признати, що до часу того переходу він був передовим борцем за українську національну справу — він був першим з основників Української Прав. Церкви в Канаді, ведучи велику боротьбу проти поневолення католицького, зокрема проти тодішнього укр. кат. єпископа — Никити Будки. Він, цебто В. Свистун, був першим з основателів Інституту ім. Петра Могили в м. Саскатуні й першим його ректором. Немало наїздився він «байсином» по фармах, щоб зібрати кошти на інститут-бурсу; він був одним з перших основників політичного товариства «Союз Українців Самостійників», був й першим Головою Соборної Парафії.

Сотні його відчитів-рефератів були направлені на піднесення української національної справи взагалі, зокрема в Канаді. Він заступав, як адвокат, Соборну Парафію на державних процесах, у які затягнула була її Консисторія, й які, завдяки доброму заступництву В. Свистуна, парафія виграла. Само собою, що судді взяли на увагу не стільки адвокатську оборону, скільки ту правду, що її Соборна Парафія, і я з нею, поклали в основу процесу. Не менш важливим у рішенні суду було те, що Соборна Парафія не була прикріплена раз назавжди до Консисторії і Єпископа.

Але, пішовши в табір большевицький, природньо, не міг В. Свистун залишатись рівночасно на ґрунті церковному, не кажучи вже, на національному. Само собою, це мало негативний вплив на дальніше життя Соборної Парафії, а мою працю все більш ускладняло. Але годі мені дійти до всіх деталей тих складних церковно-громадських обставин.

Згадуючи В. Свистуна — його позитиви й негативи в громадській праці — не можу не згадати й заслуженого члена Церкви Канадійської, її довголітнього адміністратора й настоятеля Соборної Парафії, Всч. о. С. Савчука, що немалу ролю відіграв у моїй священицькій праці в Канаді. Хоч оба вони й щирі працівники Церкви, але стояли ніби на протилежних полюсах. Кожен з них уявляв себе Головою — головним керовником Церкви: В. Свистун, як головний мотор відродження Рідної Церкви в Канаді, вважав себе управненим давати перший напрямок життю Церкви — Всч. о. Савчук, як обраний Церквою на її адміністратора, вважав, що усі перші директиви повинні виходити від нього. Треба признати, що Всч. о. Савчук — це щиро відданий Церкві працівник-провідник, інтелектуально високо розвинений, але не всепрощаючий, бо, приміром, хоч Соборна парафія після мого відходу приєдналась до Консисторії й підійшла під його адміністративну руку, він не заходив до Собору, навіть на архиерейські відправи, пам'ятаючи ту «кривду», яку вчинила йому була Соборна Парафія, прийнявши на його місце нового пароха — цебто мене.

Згадаю ще про одне, за що готові були теж мене осуджувати, а саме, за мій погляд на чини-нагороди, що їх одержують священики й ними пишаються в церкві при відправах, ноші, й при покладенні своїх підписів, (як ті офіцери у війську). Вважаю, що всі чини в Церкві є проти Христових слів, що наказав тим, хто хоче бути старшим в церкві, (хоче чини носити), щоб був слугою всім, (щоб був скромним

Співацько-драматичне Товариство «Боян» при Соборі.

Сидять: п-ні Бачинська, п-ні Е. Біберович, п. О. Боянівський, п. В. Свистун, о. П. Маєвський — диригент-ражисер,
п. І. Крилюк, п-ні М. Боянівська, п-ні М. Рій.

**Рідна й Недільна Школа при Соборі.
Сидять: учителі — Г. Блок, Д. Сторожинська, о. П. Маєвський, Н. Данкин, Б. Карпівський.**

Молодь при Соборі — чотири відділи С. У. М. К. — 1935 р.
(Союз Україн. Молоді Канади) — прапор держить Ганя Андрусак

християнином). Часто за ці чини бувають негодовання між священиками, чому, мовляв, не його нагородили чином, а когось іншого. Що до мене, то хоч я ті чини одержував — в Києві протоієрейство, в Америці мітрофорність (від Арх. Григорія), але ніколи протоієреєм я не підписувався, відказавсь й від мітри, а підписувався тільки отцем.

Хоч Соборна Парафія була сильно стурбована судовим процесом, у який втягнула її Консисторія враз з єпископом, але життя її проходило успішно, бо не тільки поплатила всі довги, що тяжіли на громаді від будови церкви, але при моєму відході мала ще біля 40 тисяч доларів на докінчення будови церкви. Богослуження відбувались регулярно що неділі і свят, проводилась наука в Рідній і Недільній Школі, (біля сотні дітей), відбувались концерти і вистави, Молодь відбувала свої сходи й помагала в церковній праці; Братство, Сестрицтво й Жіноче Товариство вповні справлялись із своїми обов'язками, що до Парафії. За весь час я охрестив 438 дітей, дав Шлюб 265 парам молодих, а про похорони не маю реєстрації. Згадаю лише про похорон великого композитора і геніяльного диригента хору, сл. п. Олександра Кошиця, що упокоївся в день Різдва Пресвятої Богородиці, а похоронений був в день Воздвиження Чесного Хреста 1944 р. Похорон одслужив я сам один, згідно бажання Покійного, хоч в той саме час був у Вінніпегу й арх. Іван Теодорович. На одній із хорових співа-нск — весь спітнілий й ослаблений — звернувся до мене проф. Кошиць й сказав: «Дорогий Отченьку, я вже не довго проживу — похороните мене». Дружина Покійного сповнила його бажання, бо він високо цинив Укр. Авт. Прав. Церкву, відроджену в Україні, 1921 р. До того обоє Кошиці часто бували на відправі в Соборі, з радістю слухали дві Літургії укладу Професора, що їх ми співали (І-шу й 5-ту, останню); теж бували в нашому домі, й проф. Кошиць любив грати зі мною на піано (в 4 руки) псалми Бортнянського, Березовського, й при цьому часто до сліз був зворушений.

За 15 літ своєї досить складної й тяжкої праці вакацій я не мав, хоч й нагороду від громади одержував дуже скромну — 100 (сто) доларів в місяць, сам оплачував собі помешкання, (електрику, воду, телефон) й половину доходів з требів (приблизно 25 дол. в місяць), віддавав для Парафії. В кінці 1946 р. я задумав взяти вакації на протяз одного місяця й поїхати в Каліфорнію на спочинок — на оглядини обставин для евентуальної зміни місця мого перебування й церковної праці. Але, хоч одержав я листа за підписом усіх Членів Заряду Соборної Парафії з Вінніпегу, щоб вертався я до Собору — та приймаючи до уваги всю складність праці в Соборі, (про яку я досить точно вище згадав), з вимогою вкладення в цю працю всіх своїх сил і нервів — я рішив залишатись таки в Лос Ангелес, хоч і тут обставини церковно-громадської праці не були рожевими, не були легкими, коли треба було починати ту працю, як тому фармарові на «говмстеді» — від самих початків її організованя, — і тут я входжу в 3-тий період мого священства, що тісно пов'язаний з 20-літтям нашої Парафії.

Вкінці хочу зазначити, що я не міг обмежитись тут з'ясуванням тільки самої священицької праці в Соборній парафії, бо вона досить тісно пов'язана з життям всієї нашої Церкви в Канаді, й тому частина ця займає поважне місце в друкованій цій Ювілейній Книжці. —

о. Петро Маєвський.

20-ЛІТТЯ ПАРАФІЇ СВ. ВОЛОДИМИРА

Церква св. рівноап. вел. кн. Володимира —
(підчас посвячення)

СВ. ВОЛОДИМИР
напрестольна ікона — арт. Ю. Сластіон.

ДОРОГІ ПАРАФІЯНИ!

Витаємо Вас із світлими Ювілеями, що їх маємо честь тепер святкувати!

Ми щасливі, що в час нашого урядування видруковано цю цінну книжку з нагоди Ювілею нашої Парафії — 20-ліття її існування.

Книжка ця є не лише звичайною ювілейною пам'яткою, але є й документальною книжкою, у якій в короткій формі з'ясовані три ювілеї пов'язані з нашою Парафією. Події, що їх заторкнено в цій книжці, викладено правдиво й вони будуть помічними для майбутнього історика, що писатиме історію всієї нашої церкви — Української Автокефальної Православної Церкви.

Ми свідомі того, що через обмежений об'єм цієї книжки не всі факти є з'ясовані детально, але те, що подано в ній, є правдивим, хоч може не завжди приемним. Не було цілпо видання цієї книжки, щоб подавати тільки те, що приемне — щоб тільки хвалити, а щоб подати й ті перешкоди, що їх зустрічала вся наша Церква, а зокрема наша Парафія й її настоятель на дорозі свого життя і церковної праці.

Може найдуться особи, які вважатимуть, що про їх працю в парафії, а навіть про їх ім'я не зроблено належної згадки й не дано бажаного їм признання, але якщо таке трапилось то не зумисне, а через недогляд або через брак відповідних інформацій, а також й через обмеження об'єму цієї книжки. Може найдуться незадоволені, що не найшли в книжці своєї фотосвітлин, але ми подали ті, які мали у себе, бо навіть не подано фотосвітлин Зарядів Парафії за весь час — (видко, Заряди цікавились більше працею в парафії, як своїми фотографіями, й їх не робили). Але кожен жертводавець на друк цієї книжки мав нагоду подати свою фото-світлинку, яка мала появितись в цій книжці.

За кілька літ Парафія буде святкувати 25-ліття свого існування (Срібний Ювілей), а вся Церква наша 50-ліття свого відродження (Золотий Ювілей) — то у виданні книжки з нагоди цих ювілеїв можна буде зробити певні додатки для доповнення того, що в цій книжці мимоволі не зазначено.

Вкінці — складаємо щиро подяку всім нашим побожним Парафіянам, які так багато любови, праці, щедрих жертв поклали для життя і розвитку нашої парафії, що в основу життя свого поклала ті величні засади, які були прийняті Матірною Церквою в Україні, 1921 р. — Українською Автокефальною Православною Церквою, а одна з найголовніших — це всенародня-соборноправність — вірний народ має всі права в церкві і керує нею нарівні з духовництвом. Про велику Вашу працю й жертвенність для церкви свідчить те цінне майно, що його придбала Парафія, а особливо її прекрасна церква.

Зокрема складаємо сердечну подяку особам, що багато потруди-

лись для перекладу цієї книжки на англійську мову, а саме: Вш. п. проф. Степанові Склеповичу, Вш. паням (поазбучно): — Лесі Антонів, Наді Данкин і Євгенії Окрушко.

Бажаємо всій нашій Церкві-Мучениці в Україні якнайскоріше визволитись з безбожницької неволі, а нашій Парафії з її настоятелем всч. о. Петром виголошуємо: «На Многі Літа!»

Нехай Боже благословення буде над всіма нами в майбутній нашій праці для добра Церкви й всього нашого Українського народу!

З братньою любовію до всіх —

УПРАВА ПАРАФІЇ

НЕСТОР МАРТИН

Голова

Др. ІВАН АНТОНІВ

Заст. Голови

СТЕФАНІЯ ПОРАЙКО ФЕДІР КОШОВИЙ ЛЮБОВ МАЛІНОВСЬКА

Рек. Секр.

Скарбник

Фін. Секр.

МИХАЙЛО КІТ

ОРИСЯ ФЕДОРОВИЧ

АНДРІЙ ОКРУШКО

Член

Член

Член

ДОРОГІ БРАТИ І СЕСТРИ!

Сердечно вітаю Вас від себе і від моєї дружини з 20-літтям існування нашої Парафії. Двадцять літ промайнуло немов два роки, але й за цей час ми всі перевели велику працю — працю на славу Божу і добро нашого Українського народу.

Тому 20 літ ми пустились на велике, здавалось, непідсильне, діло — ми взялись заснувати Парафію — при дуже несприятливих обставинах. Тільки приступили ми до праці, як появились противники нашої святої справи, бажаючи не допустити до її розвитку, закликаючи вірних до інших церковних організацій, а щоб свою ліквідувати. А треба сказати, що наша українська парафія народилась першою не тільки в м. Лос Ангелес, не тільки на всю Каліфорнію, але й на цілий Захід Америки.

Та Боже благословенство було з нами, бо ми заснували свою парафію на дійсних основах Божих і підвалинах Рідної Церкви, що відродилась до вільного життя в Україні — Української Автокефальної Православної Церкви, 1921 року. Основи Божі нашої церкви це ті, на яких існувала першо-християнська, апостольська Церква — у якій не було панування духівництва, а була спільна любов, й хто у Церкві хотів бути старшим, ставав самовідданим слугою для неї. А підвалини Рідної Церкви це ті, на яких базується всенародня-соборноправність — вірний народ має повні права в церкві, управляє нею разом з духівництвом, а усі прищівники (духівництво) в Церкві не призначаються згори, а вибираються всіми членами Церкви. Приймаючи ті основи й підвалини, ми попали в неласку тих, що хотіли мати владу над нами, бо незлюбили парафію з народними порядками.

І тяжкі були початки існування нашої парафії в перших роках її життя — три роки ми тулились у наймленій залі (Данській Авдиторії) — три роки приносили усе потрібне для відправи Богослуження, три роки робили ощадності у вірі, що вийдемо з наймів, а придбаємо свою власну хату-церкву. Усі ці труднощі ми перемагали взаємною любовію. Згадаймо, якто в перших роках ми гартували свого духа й не піддавались підшептам лукавого. І ось за три роки ми купили прекрасну землю, до року поставили на ній Авдиторію, а в останніх роках збудували прекрасну церкву, що її всі подивляють — свої й чужі.

За весь час — за 20 років — ми провели велику духовну і національну працю — про це досить точно згадано у розділі про Ювілей Парафії. А яка ж наша будучність? Дехто сумнівається, чи Парафія зможе надалі стояти на тих Божих основах і підвалинах Рідної Церкви, на яких досі стоїть, якщо я не зможу так самовіддано працювати в парафії, як досі. Сказано у Св. Письмі, що те, що у людей неможливе, то у Бога все можливе. При глибокій вірі нашій й твердості духа, що ми стоїмо за святе діло, за рідну народню парафію — Бог подасть

нам руку свою всемогутню й ніби неможливе зробить можливим — дасть побожне, спокійне і творче життя нашій Парафії на Многі Літа.

Щиро дякую Вам від себе і від дружини моєї за співпрацю, за любов, за вирозуміння з яким Ви ставились до мене, а мимовільні помилки мої прощайте. Дай нам, Боже, ще багато літ спільно молитись і працювати!

З братньою любовію до всіх —
о. Петро Маєвський, Ваш духовний пастир.

**20-ЛІТТЯ ІСНУВАННЯ ПАРАФІЇ СВ. ВОЛОДИМИРА
Й 20-ЛІТТЯ СВЯЩЕНИЦЬКОЇ ПРАЦІ В НІЙ
ВСЧ. о. ПЕТРА МАЄВСЬКОГО —
1946 — 1966**

Вже досить давно почали переселятись українці зі Сходу Америки до Каліфорнії — приблизно з року 1920, але було їх мало, щоб створити більшу організацію, а зокрема свою церкву. Без церкви не можна було приєднати до організації більшу кількість людей. І хоч зорганізовано культурно-освітнє Товариство, що з бігом часу змінювало свою назву, але потреба мати свою церкву відчувалась конечною. Звертались українці до єпископів, щоб було послано до них священика-місіонера, але єпископи ставили лише питання до громади — а чи маєте церкву, а чи маєте хату для священика, а чи маєте чим платити йому на утримання — а як не маєте, то й ми священика не маємо для вас.

Не нашим заміром є писати історію про поселення українців в Каліфорнії, зокрема в м. Лос Анжелес; ми тільки, для вказання обставин перед заснуванням парафії, наведемо частину допису до «Нового Шляху» (3 січня 1945 р.) п. Миколи Новака, — одного з перших організаторів українського життя в Лос Анжелес. Він пише: «Є тут 300 родин — живуть тут від 15-20 літ, а дехто й 30 літ. На цих 300 родин, то найбільше 30 передплачують укр. часопис. Нема Укр. Нар. Дому й укр. церкви, нема й укр. організації — всюди велика українська порожнеча — українці пішли до різних ворожих організацій. І коли б не кільканадцять укр. родин, які є зорганізовані в Укр. Централю, то й сліду не було б по укр. громаді в Лос Анжелес (Голівуд). Останніми часами громада зачинає оживати — є почин до купна або будови Укр. Нар. Дому, є вже пару тисяч на ту справу. Всіх дійсних членів Централі має 50 родин; на підприємства Централі приходять до сто родин, а решта 200, які тут живуть, треба організувати. Невідомо, чим їх притягнути до нашої справи. Після 15 літ в цій громаді перший раз зорганізовано укр. хор, куплено прапори — український (п-ство М. Поглод) і американський (п-ство П. Мордус). Є надія, що зможемо спровадити укр. священика й зорганізувати укр. церковну громаду. І ось аж тоді, коли вдасться доконати ті дві великі справи — набути Укр. Нар. Дім і Укр. Церкву — укр. громада в Лос Анжелес (Голівуд) буде мати право зачислити себе до других укр. національних громад в Америці».

Всеч. о. Петро Маєвський, перший із священиків, на власну відповідальність і на власні кошти, без ніякого забезпечення зі сторони громадянства, приїхав з Канади в Каліфорнію, в м. Лос Анжелес, на священичу місійну працю. Він навіть дав підписку першим ініціаторам організування парафії, що не буде вимагати ніякої платні за свою працю, хіба з часом, як парафія зорганізується і буде всилі, то дасть йому якусь нагороду. Нагорода ця ніколи не переходила на протязі цих 20-ти літ суми 100 (сто) доларів в місяць — одержував він й по 50 дол. в місяць — з початку без помешкання, а пізніше з помешканням.

ДВІ ПЕРШІ ФУНДАТОРКИ ПАРАФІЇ

**Олена Мельник
1-ша фундаторка парафії.**

**Анна Мазуркевич
2-га фундаторка парафії**

ДВІ ПЕРШІ СТАРШІ СЕСТРИ ПАРАФІЇ

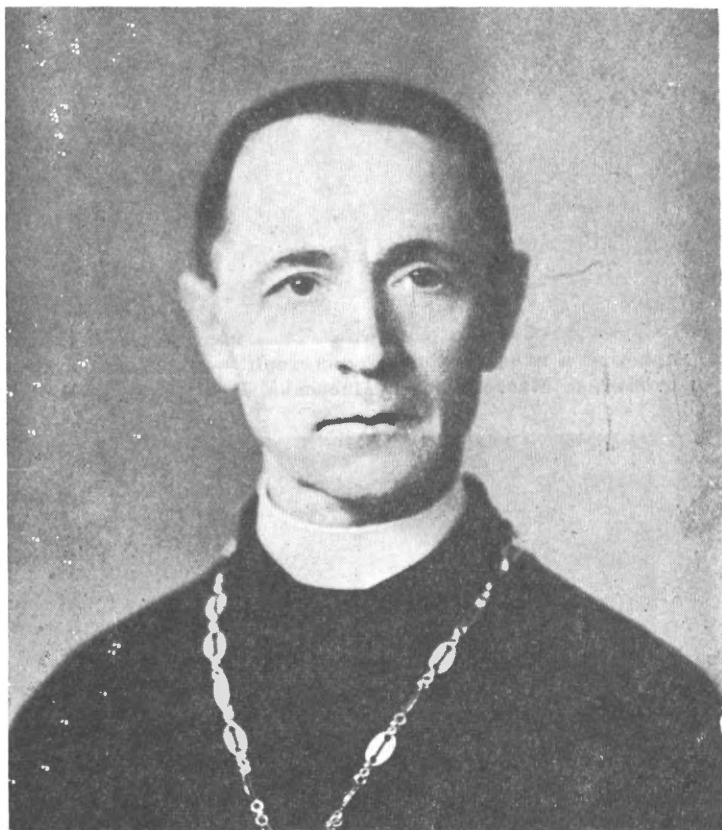
Софія Маліновська

Михайлина Свифт

(Цікаво було б знати — а тепер, коли парафія усім забезпечена — маючи велике й цінне майно без довгів — чи хтось із священників прийшов би в парафію, не питаючи про відповідну платню за свою працю й про вигідне помекання?)

Перед приїздом о. Маєвського був вже ініціативний гурток для зорганізування парафії, на чолі якого стояв п. М. Новак. Познайомився з ним о. М. ще у Вінніпегу, як він їздив по Канаді з висвітлюванням україн. фільмів. В грудні 1944 р. одержав він листа від п. Новака, в якому він жалується, що нема в них «ані церковці, ані нар. дому».

о. Петро Маєвський
в час приїзду до Лос Ангелес, Каліфорнія

Властиво, першим фундатором заснування парафії була п-ні Олена Мельник — вона на поминках по своєму чоловікові, 8 вересня 1946 р., зложила 100 (сто) доларів на перші видатки по організації церкви. Присутні на цих поминках, 17 осіб, зложили \$ 65.50. Другою фундаторкою була п-ні Анна Мазуркевич, що після того зложила теж 100 (сто) доларів, — так що з приїздом о. Маєвського гурток по організації церкви мав \$ 265.50.

Перед приїздом до Лос Ангелес о. Маєвський одержав листа (з 3 червня 1946) від п. Новака, у якому він сповіщав його, як стоїть справа з організацією парафії. Він писав, що відбулись збори ініціативної

**Група парафіян в ново-збудованій аудиторії — після відправи —
сидять: Г. Старовійт, о. Маєвський, О. Маєвська, Р. Фарина, Л. Маліновська.**

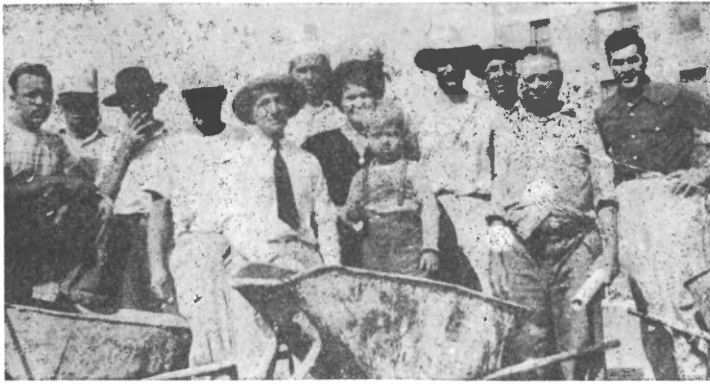

**Никола Поглод
довголітний член Управи парафії
(Голова, Заступник, Скарбник)**

групи, на яких вписалось 20 родин, і постановлено: «З уваги на це, що ново-зорганізована укр. церковна громада не має ніяких фондів на спровадження і на плату священика, вона, як така, не може зобов'язувати себе до ніяких фінансових тягарів у спровадженні священика та його місячної платні». Далше він зазначив: «Громада бажає спро-

**Хор Парафії св. Володимира і Т-ва Українська Централія — після I-го концерту в честь Тараса Шевченка — 1947 р.
в I-му ряді: пані — Свифт (Швидка), Фісакова, Тулай, Балас, Стефура, Мордус, Вогел, о. Маєвський (диригент), Грод,
Гринюк, Тулай і Гринюк, при піано Вергун; 2-му ряді: Свифт, Деделюк панове: Жук, Кіт, Кизима, Озимик, Поглод,
Сидор, Марків, Малицький, Грод, Байсарович, Н. Н., Новак, Войціцький.**

**Група при будові церковної Авдиторії — 1949 р.
посередині — п-ні Мельник, І-ша фундаторка, біля неї пра-
воруч — о. Маєвський, в капелюсі, праворуч фото — п. В.
Мартин, будівничий, зпереду.**

вадити священика такого, котрий міг би провадити хор, рідну школу, театральний гурток, крім самої праці священика... громада бажає Вас, Дорогий Отче Маєвський, на свого пароха». Отже поставлено великі вимоги до священика, а не дано ніякого забезпечення для прожитку. Всч. о. Маєвський якраз відповідав цим вимогам і погодився, хоч без забезпечення, поїхати на місійну працю до Каліфорнії, у якій не було ще ні одної укр. парафії, та не тільки в Каліфорнії, але й на всьому Заході Америки.

Приїхав Всч. о. Петро Маєвський до Лос Ангелес в листопаді 1946 р., й зараз почав підготовчу працю до відправи першого Богослуження, що мало відбутись на Різдвяні свята. Зразу було скликано Загальні Збори парафіян, на яких було оформлено основи парафії, під назвою — Українська Православна Парафія св. Володимира, в м. Лос Ангелес, Каліфорнія, і було обрано й затверджено о. Маєвського

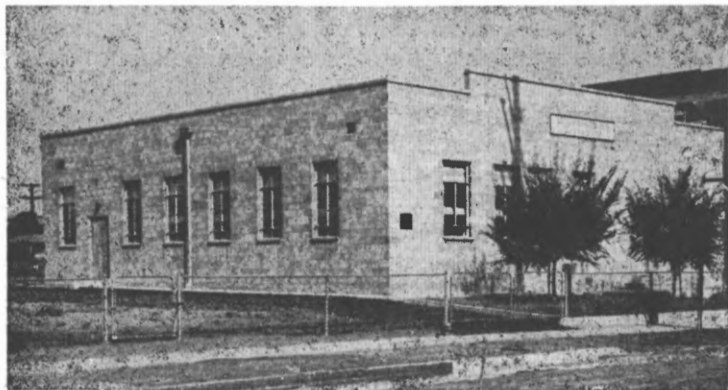
**Посвячення Авдиторії —
на ліво — Голова Парафії, п. Поглед держить мраморну
таблицю для вмуровання в стіну з параф. істор. доку-
ментами.**

**Посвячення Авдиторії —
збоку на право — Д. Шургат, дяк; хлопці — сини па-ства Брик-
нер — Едвард і Євген.**

парохом, та обрано Заряд Парафії в такому складі: Голова — п. М. Новак, Заст. Гол. — п-ні О. Мельник, Секр. — п-нна Е. Довгелло, Касієр — п. А. Гералд, Члени-контрольори — п. П. Вибраний, п. О. Заверуха, п. В. Мартин і п. М. Кіт. Парафія заснувалась без допомоги якогось осередка церковного, себто консисторії, чи єпископа, і стала тимчасово на самостійний ґрунт, з тим, що пізніше вона приєднається до такої осередкової організації церковної, яка визнаватиме засади, на яких відродилась Рідна Церква в Україні, 1921 р.

Зразу зорганізовано хор й о. Маєвський почав вчити його співи до Служби Божої. Праця йшла гарно — були в ньому й кращі співаки, (як п-ні Тулай, п-ні Стефура, обоє п-ство Грод й ін.), й хор був готовий на час для відправи Богослуження. Складним стало питання — де мати місце для відправ. Не можна було звертатись до католиків, чи

**Церковна Авдиторія —
в ній відбувались й Богослуження до часу побудови церкви.**

старо-православних; залишалося звернутись до протестантів. Було одержано дозвіл на відправу Різдвяного Богослуження в аудиторії Єпископальної катедри ім. св. Павла, (при вул. Фігуроа). Відправа різдвяна (12 січня 1947 р.) пройшла дуже добре — присутніх було більш сто осіб — хором упрявляв п. С. Грод, що й пізніше був регентом й не брав ніякої нагороди за свою працю. (Управляв хором кілька разів (від травня) п. Якубенко, але він вимагав платні, й парафія мусіла одмовитись від його услуг, бо не була ще матеріяльно забезпечена).

Але не могла Парафія мати постійно свої відправи в єпископальній церкві — мала тільки дві відправи. І знову стало питання — куди йти? Доручено було о. Маєвському підшукати місце — він відвідав кільканадцять церков, але ніде не можна було дістати місце для постійних відправ. За порадою декого з парафіян, о. М. звернувся до управителя Данської Авдиторії (п. Джансона) про винайм залі для відправи, (1359 В. 24 Ст.). Управитель поставивсь дуже прихильно — за велику залю для недільної відправи брав 5 дол., а за кухню та ідальню \$ 7.50.

Почалась велика праця — щонедільна відправа Богослужень, (1-ша 23 лютого 1947) — приготування загальних обідів; (1-ий обід дали — п-ні Свифт і п. Озимик), з доходом для церкви. Обіди звичайно приготувлялись одною з родин парафії, а збірка пожертв за обід йшла до каси парафії. Найбільше потрудились в організованні й приготуванні обідів п-ні Софія Маліновська, (не тільки в Даніш Авдиторії, але й коли ми перейшли до своєї ново-збудованої аудиторії).

Рівночасно з церковною працею почато й культурно-освітню працю — заведено науку в рідній і недільній школі — (початково біля 10 дітей, в Еко Парк спорт. залі, учив о. Маєвський). Почато приготування й до Шевченківського концерту — концерт відбувся (30 березня 1947) при численній публиці в тій же Данській Авдиторії, з гарною програмою та з великим моральним, а то й матеріяльним успіхом. «Вступне слово» сказав п. О. Малицький, а п. Новак в своїй промові висловився між іншим так: «Коли б ми мали більше таких священиків, як о. Маєвський, що не встидається надіти на себе вишивану сорочку, то ми мали б напевно Україну».

Зразу піднято думку про набуття свого будинку, у якому крім Богослужень можна б провадити й культурно-освітню працю. Щоб це більш успішно зреалізувати, рішено, щоб Т-во Українська Централія і Парафія спільно придбали будинок для всесторонньої праці. Годі було найти відповідний готовий будинок, тому рішено шукати землі, на якій побудувати зпочатку Нар. Дім, у якому й Богослуження відбувались би, а потім церкву. Було підписано (8 грудня 1947 р.) угоду між Т-вом Укр. Централія і Парафією, з тим, що Парафія вкладає на купно землі \$ 4.000 — (чеком ч. 15, з 10 груд. 1947 було внесено до каси Централі \$ 2.500, (чек підписали п-ні О. Мельник і п. Н. Поглод), і чеком ч. 22, з 19 квіт. 1948 було внесено вдруге до каси Централі \$ 1.500, (чек підписали — п. М. Байсарович і п. Н. Поглод): зі сторони Централі угоду підписали — Гол. — адв. О. Малицький і Секр. — Др. Г. Скегар. Склад Заряду Централі був такий: Гол. — О. Малицький, Заст. 1-й — Т. Нестеренко, Заст. 2-ий — С. Маліновська, Секр. — Г. Скегар, Фін. секр. — І. Вавричук і Кас. — А. Мордус.

Це мала бути, свого рода, спілка незалежних від себе двох органі-

«Спалення моргеджу» на Авдиторії — сидять: п-ство Михно, вірителі позички, пані Мельник і о. Маєвський; стоять: п-ве: Поглод, Вавричук, п-нна Л. Маліновська, п. Вавриків, п. Старовійт, п. Гира, п. Мартин.

Управа Парафії — ті самі, що у фото-світлині при «спаленні моргеджу».

і, при двох окремих Зарядах, які мали взаємно собі помагати для зацінення своїх цілей. Парафія мала допомогти Т-ву Укр. Централі дослужувати Нар. Дім, а потім Централь мала допомогти Парафії збудувати церкву. Користь з того мала бути для обох організацій — Нар. Дім мав себе що неділі усіх, хто був на відправі, а Парафія мала б ту вибачити у що вірні після відправи знаходили б в Нар. Домі прийняття, году у, розвагу, й краще вчачали б на відправи Богослуження. Було освітлено зроблено прелімінарний плян на будинок, (за плян заплатила навів О. Мельник 100 (сто) доларів).

п-ні Але не сповнилися такі гарні плянування для Укр. Централі (Нар. Дім) і для Парафії. В кілька місяців після відкриття нашої парафії Дім) кав до Лос Ангелес укр. гр.-кат. священник з Нью-Йорку, (о. С. приї аловський) і почав організувати укр. католич. парафію. Отже части- Бах) наших парафіян — гр.-католиків — відійшла до католич. церкви; на іше, коли зорганізувалась тут й укр. протестантська церква, теж піз)шло кілька родин. Але залишилась багато більша частина свідо- віді) парафіян, що розуміли значення рідної церкви, як правдивої Цер- ми) христової й укр. національної організації.

кви З приїздом католич. священника почалися непорозуміння в нашій па- і. Деякі організатори парафії думали, що можна заснувати таку раф)ву, що могла б об'єднати в собі всіх українців — православних, цер)ликів і протестантів, що була б без означеного віроісповідання, а като) ніби віроісповідно була б міжконфесійною, й тому стояли за що)лежність парафії від єпископа, чи консисторії, а коли показалося, неза)е можна утворити церкву без означеного віроісповідання, що цер- що) може бути православна, або католицька, або протестантська, тоді ква)и пропагувати за приєднання до єпископа, до консисторії.

ста) Га всетаки праця громади йшла гарно — в повній кооперації з Укр. (ралею (Нар. Домом). Перші піврічні збори відбулись 1-го червня Цен)р. і ствердили гарний поступ Парафії. П-ні С. Маліновська влаш- 1947)ла своїм коштом пікнік (24 серпня), а Жіноцтво перевело базар (9 ту)ва, оп.), відбуто Листопадовий концерт (13 лист.), так що фін. звіт за лик)т/47 рік виказав \$ 6.382.00 обороту в прибутках.

1946) В грудні, 7-го числа, 1947, на Загальних Зборах Парафії п. Новак игнував зі становища Голови Парафії через непорозуміння з Паро- зрес)сблячи йому закид, що через нього відійшла певна частина чле- хом,) від парафії. Про цей відхід деяких родин ми попередньо тут згада- нів)Через рішучий виступ п. Новака проти Пароха створилось дуже ли.)зпечне положення для Парафії, бо з евентуальним відходом о. Ма- несе)кого, Парафія не могла б затриматись при житті, не маючи фондів евсь)проводження іншого священника, що зумів би виконувати так ши- на с)працю, що її виконував о. Маєвський, а до того певно зажадав би ро)жної щомісячної платні. Тяжку атмосферу, що створилась на на)ємах з виступом п. Новака, розвіяв адв. п. О. Малицький, Гол. Цен- 36)т. Він сказав: «Ми стоїмо перед рішенням що нам робити: чи немов трел)сити ново-народжену дитину, то є, церкву, чи дати їй жити. Не заду)мо, що хтонебудь з присутніх не хотів би цю дитину ратувати й дум)вати. Краще всього подайте собі руки». Але Голова не відтягнув вих)сі резигнації, і Збори її прийняли, а на його місце обрали п. М. Бай- своє)вича, а Секретарем п. С. Грода. (Можна догадуватись, яка органі- сар)о

Група парафіян — в домі п-ства В. Мартин — 1948 р. сидять — зліва: Мазуркевич, п. Тимчук, п-ні Олексів, п. І. Мартин, п-ні Т. Мартин, п. В. Мартин, о. Маєвський; зправа — п-ні Малиновська, п-нна Малиновська, п-ні Гайдаш, дві особи затемнені.

зація раділа б, а то й чекала ліквідації нашої ново-зорованованої парафії, але Господь не допустив до того).

Різдво в січні 1948 р. пройшло дуже урочисто, при гарному фін. приході — \$ 1.189.01. Треба сказати, що всі приходи з окремих підприємств розподілювались порівно між Укр. Централєю і Парафією з виїмком тих жертв, що давались спеціально на одну, чи другу організацію. Заходом п. О. Малицького найдено два лоти, в гарному місці, близько Голівуду, величиною 120x155 футів, за ціну \$ 9.500.00 — для обох організацій. Заряди обох організацій стали приготуватись до будови народного дому, (Головою Буд. Комітету був п. Малицький), й вислали (26 вер. 1948 р.) спільний заклик до громадянства про складання жертв на будову народного дому, у якому й Богослуження мали б відбуватись до часу побудови церкви. Влаштовано спільний пікнік, на якому вшановано молоду, але щиро віддану громадській праці, п-нну Любов Малиновську, з нагоди Дня її Народження, і як ново-обрану фінансову секретарку парафії. (Цю позицію займає вона на протязі всіх років, і крім пароха о. Маєвського, найдовше є членом Заряду Парафії.)

В другому році існування Парафії складено парафіяльний Статут, що його було прийнято на Загальних Зборах Парафії, 6 червня 1948 р., а 18 грудня 1949 р. було доповнено певними додатками. При розгляді Статуту кілька осіб старались не допустити до ухвали статутової, що Парафія залишається тимчасово незалежною від церковного осередку, бо навіть між сторонниками консисторії не було однодушності — одні

хотіли, щоб приєднатись до арх. Івана Теодоровича, другі до арх. Богдана Шпиліки. Та друга група була навіть спроводала священника — о. Качора, але він, відправивши одно Богослуження й побачивши, що нічого не вдіє, від'їхав. Кілька осіб з першої групи, скликавши Збори парафії, (29 серпня 1948 р.) і не добившись свого, загрозили резигнацією з членства і відходом з парафії. Між іншим на цих зборах п-ні Марія Вергун висловились на адресу о. Маєвського, що «о. М. провадив свою парафію в Канаді взірцево й добре». (П-ні Вергун жила у м. Вінніпегу, де о. М. був парохом Собору св. Покрови).

На Річних Зборах, 19 грудня 1948, проводили зборами п. М. Байсарович і п. О. Малицький — було знову піднесено питання про прина-

Група парафіян — в помешканні о. Маєвського — 1961 р.
сидять: о. Маєвський, п. Тимчук, п-ні Михно, п-ні Т. Мартин, п-ні Мазуркевич, п. І. Мартин, п-ні Маєвська, п-ні М. Мартин; стоять: п-ні Гайдаш, п. Михно, п-ні Сич, п-ні Горман і п-ні Тимчук.

лежність до консисторії, мовляв, вона нам допоможе в будові церковного дому. Але Збори знали, що годі чекати від когось допомоги, треба опиратись на свої власні сили, бо з приналежністю до консисторії прийдеться оплачувати ще велику розкладку, що буде покладена на парафію. Пішли й напади зі сторони противників на о. Маєвського, що ніби то він стоїть на перешкоді цьому, й через це багато парафіян не прийде. Тоді п. І. Вавричук сказав: «Хто знає, що є народна церква, той прийде, а хто не знає, чи не хоче знати, нехай сидить вдома». Н. Поглюд сказав: «Треба мати камінне здоров'я, щоб все те перенести, що наш священник переносить». А п. О. Малицький висловився так: «Пан Байсарович був введений в блуд, бо не хотів йти разом з членами, а давався під намови других... Священник наш зробив, що тільки

міг, з тими колодами, які йому кидали під ноги; якби ми йому більше помогли, він більше зробив би; ми часто самі не шанували особу священника, а навіть робили проти нього». (Ці цитати взяті з протоколу Заг. Зборів).

В основу життя Парафії поставлено в Статуті ті засади, що були прийняті в Україні в час відродження Української Автокефальної Православної Церкви, 1921 р., а саме: §4.а) Автокефалія — цебто, незалежність від чужої духовної зверхности. б) Всенародня соборноправність — Церквою управляє провід, складений з духовних і світських (мирян) осіб, обраних на загальному Соборі Церкви ($\frac{1}{3}$ духовних, $\frac{2}{3}$ вірних). в) Рідна мова в церкві, (Проповіді можуть бути виголошені

Група парафіян — в помешканні священника — 1954 р. — зліва: Д-р. Баллас, п-ні Черч, п, Баллас, п-нна, Черч, п-ні Маєвська о. Маєвський (сидить), п-ні Гайдаш, п-ні Мазуркевич, п. Гайдаш п. Мазуркі.

й по англійськи). г) Одружене духовництво у всіх його ступнях. г) Крім особистої Сповіді, визнається й Сповідь Загальна.

Парафія вважає себе тимчасово самостійною громадою (§2), вільною від залежності будь-якого єпископа. Громада увійде в склад цілєї Церкви тоді, коли вона вся буде об'єднана під духовним проводом одного українського єпископа (митрополита), незалежного від чужої духовної зверхности, і такого, що визнає святість Рідної Церкви, що відродилась до вільного життя в Україні, 1921 р., під духовним покровом Первосвятителя тієї Церкви — Митрополита Василя Липківського, і такого, що визнає благодатність Єпископату тієї Церкви. (Цей останній додаток прийнято пізніше на Заг. Зборах Парафії).

Всяке майно, набуте громадою — движиме й недвижимо — є власністю Парафії, і ніколи не може бути передане на власність (під чар-

п-нна Наталка Деделюк і п. Нестор Мартин пишуть писанки.

тер), чи контролю якоїбудь дієцезії, чи переписане на ім'я єпископа, (чи церковної корпорації). Якщо парафія увійшла б в склад Церкви, чи її дієцезії, то й тоді майно Парафії залишається власністю громади й під контролею та розпорядимістю її, бо Парафія, входячи в склад Церкви, чи її дієцезії залишає за собою право вийти (згідно §2 і §15) по своєму бажанню зі складу Церкви, чи дієцезії.

В кінці того ж року Парафія одержала Чартер, затверджений Урядом стейту Каліфорнії — дня 6 грудня 1948, під ч. 232586, й на підставі того Чарту могла ставати власником майна й мати інші правні привілеї. Петицію про Чартер підписали: Голова — М. Байсарович, Секр. — Д. Шургат і Касієр — Н. Поглод.

СПИСОК ЧЛЕНІВ-ОСНОВАТЕЛІВ (Поданий в Статуті Парафії)

1. Брикнер Михайло	23. Михно Софія
2. Деделюк Наталка	24. Мудрий Петро
3. Ділай Катерина	25. Мудра Марія
4. Дундас Анна	26. Нестеренко Трофим
5. Горман Ірина	27. Нестеренко Христина
6. Гринюк Євгенія	28. Озарків Нанет
7. Гира Михайло	29. Олексів Стефан
8. Кіт Михайло	30. Озимик Андрій
9. Маліновська Софія	31. Поглод Никола
10. Маліновська Любов	32. Поглод Марія
11. Макаровська Марія	33. Сич Петро
12. Мартин Іван	34. Сич Юстина
13. Мартин Текля	35. Свифт Михайлина
14. Мартин Василь	36. Шургат Анна
15. Мартин Марія	37. Тимчук Василь
16. о. Маєвський Петро	38. Тимчук Марія
17. Маєвська Олександра	39. Вавричук Ілія
18. Мазуркевич Анна	40. Вавричук Теодосія
19. Мазуркі Михайло	41. Вавриків Микита
20. Мельник Олена	42. Вавриків Варвара
21. Малицький Омелян	43. Заверуха Олексій
22. Михно Михайло	

На 1949 рік було обрано до Заряду Парафії: Н. Поглод — Голова, О. Мельник — Заст., Д. Шургат — Секр., Л. Маліновська — Фін. секр., В. Тимчук — Касієр; Члени Заряду: В. Мартин, І. Вавричук, М. Вавриків. Диригентом церковного хору став п. Іван Паркер, й управляв хором вперше на Великодні свята — він безпереривно й безплатно управляє хором на протязі всіх років і досі. Тяжко представити детально самовіддану працю членів Заряду Парафії, зокрема Голови — п. Н. Поглода, що непохитно стояв на засадах, на яких Парафія зорганізувалась, і не піддавався впливам тих, що бажали знищення Парафії.

Але ще в жовтні 1948 р. прийшло було до непорозуміння — Т-во Україн.Централя, (за намовою противників церкви), не схотіло бути близько церкви і не мати ніякого зв'язку з церквою, роблячи закид Парафії, ніби вона прямує до ліквідації Централі й хоче забрати її майно. Треба сказати, що закид цей був зовсім безпідставний, був просто наклепом на Парафію, бо Парафія, хоч дала половину грошей на закупно лотів, але погодилась, щоб ці лоти були записані на Централю, і так був переведений контракт купна. Дехто піддавав думку, що якби лоти були на церкву зареєстровані, то не треба було б платити податку, але ця думка не мала ніякої поважної підтримки. Тоді Централь постановила землю продати. (Цікаво зазначити, що хоч чле-

ни Централі не були активними в праці, то парафія передала до каси Централі за 1947/48 рік 2.000 (дві тисячі дол.)

Парафія рішила перекупити землю від Централі, цебто, звернути їй половину ціни лотів, бо половину заплатила була Парафія. Т-во Централя радо згодилось на пропозицію Парафії і навіть згодилось почекати один рік на звернення грошей, бо Парафія не мала наразі грошей. Таке рішення перейшло одностайно на Заг. Зборах Централі. Але зараз після Зборів кілька родин, хоч були на Зборах і погоджу-

В. преосв. Архиепископ Григорій Огійчук —
під його духовною опікою парафія перебувала кілька літ.

вались, внесли протест на руки Секретаря Централі п. Скегара, й він відмовився підписати документи до Ескро. Тоді (2 лют. 1949) п-ство В. Тимчук прийшли з допомогою і пропозиції позичити Парафії без-процентно \$3.500.00, щоб без клопотів перебрати землю від Централі — в березні 1949. Гроші було звернено п-ству Тимчукам в протязі одного року, коли було одержано більшу позичку від п-ства Мисно. Велика подяка належить п-ству Тимчукам що допомогли Парафії в скрутний час. Вся ціна лотів була — \$9.832.60 — так Парафія стала власником землі, на якій планувала будувати церковний дім. Тепер праця в Парафії пішла ще більш жваво, бо треба було готуватись до будови.

БУДОВА АВДИТОРІЇ

В липні 1949 р. рішено доручити будову церковної аудиторії (54х60 футів) п. Василю Мартин, при допомозі майстрів — п. В. Тимчука і п. М. Михно. Почалась будова, а з нею й щедра жертвенність членів. Та все ж не вистачало фондів на дальшу будову і треба було звернутись з закликом до членів, щоб дали позичку для церкви. Кілька родин позичило церкві по 500 доларів на необмежений час, а саме:

Духівництво в єпархії Архiep. Григорія —

І-ий ряд: о. Кость Дадиленко, Арх. Григорій, о. Петро Маєвський, 2-ий ряд: о. Олександр Биковець, о. Олександр Попов, о. Петро Стельмах, о. Євген Процай і о. Іван Чумак.

М. Михно, С. Маліновська, Н. Поглод, А. Мазуркевич, В. Мартин, В. Тимчук, а п-ні О. Мельник \$1.000 доларів — всі ці позички звернено пізніше всім (в 1955 р.), з подякою.

Будова продовжувалась, але вже через місяць знов припинилась за браком грошей. Дістати грошей в банку було майже неможливо й не було виглядів на дальшу будову. Але на радість Парафії зголосились самі п-ство М. Михно і предложили позичку для парафії (в лист. 1949) — всі свої ошадности, що їх відклали на старші літа — 8.000 (вісім тисяч доларів), на дуже низький процент, бо всього на 3%. Треба додати, що гроші ці були звернені з відсотками до липня 1953 року, й теж з безмежною подякою. Укр. Клуб Молоді зложив жертву

в сумі 350 дол. (в лют. 1950), — п-ство Сич позичили пізніше (5. бер. 1950) одну тисячу доларів без проценту.

Дня 18 грудня 1949 р. відбулись Заг. Збори Парафії, щоб заохотити членів до дальшої витревалости в будові Авдиторії. В дискусіях цікавий і цінний був вислів п. М. Брикнера: «У нас, хоч мала громада, але має великі людські прикмети, а це — віра, надія і любов, які скріплюють нас в одну цілість у громадських обов'язках. Тому віра наша в самих себе провадить нас до збільшення наших членів на користь нашої парафії» (з прот. Заг. Зборів). Тоді подаровано було парафіяна-

Воч. О. Олексій Лімонченко і п-ні matka Ніна.

ми-робітниками 345 годин праці при будові Авдиторії. Будова пішла тепер бистрим ходом, і на 26 лютого 1950 р. парафія мала в ній вже свою першу відправу. Обід справили своїм коштом — п-ні Мельник і п-ні Нестеренко. Було зроблено прості столи і куплено вживані крісла (150 штук) і все необхідне для першої потреби. (За крісла заплатили п-ство Михно). П-ні Мельник купила велику кухню, а п-ні Малиновська дарувала великий холодильник і умивальник для посуду. Для більшої вигоди розділено авдиторію на дві частини — на каплицю для відправи Богослужень і салю для різних підприємств. Відкриття й освячення Авдиторії відбулось урочисто, 11 черня 1950 р., за головування п. Н. Поглода. Вся будова з помешканням для свяще-

**Посвячення площі під будову церкви — 1961 р. —
довершують — о. П. Масвський і о. О. Лімонченко.**

**Архитект церкви — п. Юрій Куриленко
копає фундамент**

**Артист п. Михайло (Майк) Мазуркі
копає фундамент**

ника коштувала — \$20.796.40. Був великий обід під проводом п-ні Маліновської та гарний концерт, в 2-х частинах, під управою п. І. Паркера. Праця парафіяльна розгорнулась тепер широко при щонедільних відправах Богослужень, загальних обідів, відчитів та інших підприємств. Концертом в честь Листопадового свята (19 лист.) закінчено культурно-освітню працю на 1950 рік. І так, Парафія після 3-ох літ праці в чужій наймленій залі придбала свій власний дім на своїй просторій землі.

На 1951 рік Головою Парафії було обрано п. Нестора Мартина, 2-им Заст. Гол. п. Ф. Кошового, Секретарем п. Г. Старовійта, інші Члени Заряду залишилися ті самі, що в попередньому році. Дня 11 лют. було приготовано Концерт в честь Свята Державности, 8 квіт. в честь Т. Шевченка. Великдень святковано урочисто (29 квіт.) — прибуток був \$483.28. Годі перечислити й згадати в деталях всю парафіяльну працю, що проводилась рікрічно — вона була така широка і багата, що нема змоги з'ясувати її в цій невеликій книжці. Згадати належить І-ий контестовий базар (24 і 25 лист. 1951) до якого стало 8 дівчат контестанток (див. фото): Наталка Деделюк, Марія Стадник, Розалія Фарина, Елеанора Смерч, Катерина Газдун, Анастасія Озарків, Анна Гайдаш і Іванна Мельник; королевою вийшла — А. Озарків. До каси парафії з базару прийшло \$1.256.28. Рік закінчено приходом — \$6.712.72. Подібний контестовий базар відбувся 22 лист. 1953, у якому взяли участь слідуєчих 5 дівчат: Діді Чорч, Іванна Сильчак, Діяна Волкот, Сильвія Сильчак і Віра Скегар — королева Д. Чорч. Дохід з базару був \$802.00. —

СПРАВА ПРИЄДНАННЯ ПАРАФІЇ ДО ОСЕРЕДКУ ЦЕРКОВНОГО

З прибуттям нової української іміграції в 1949/50 р. почались в парафії деякі намагання, щоб парафія приєдналась до осередку церковного, у якому головним адміністративним керовником був арх. Мстислав Скрипник, канцлер Україн. Прав. Церкви в Америці. Члени парафії нерадо прийняли такі намагання деяких парафіян, бо питання стояло, щоб визнати Митроп. Івана Теодоровича, що в 1949 році вдруге святився на єпископа, хоч передтим святився в нашій Церкві в Києві, 1921 р., і своєю другою висвятою зневажив цю Церкву, а був вже єпископом 28 літ. Крім того парафія наша хотіла затримати свій парафіяльний Статут, що забезпечував їй волю і власність майна. Але, щоби заспокоїти тих, що навіть погрожували, — якщо парафія наша не приєднається до осередку церковного, то вони приступлять до організації другої парафії, залежної від єпископа і його консисторії — Парафія доручила своєму парохіві, всч. о. Маєвському, списатись з арх. Мстиславом Скрипником про те, що Парафія готова приєднатись до осередку церковного, але з умовою, як буде признано її парафіяльний статут, що забезпечує їй право відходу від осередку, якщо парафія вважатиме це за потрібне.

Листа було послано до арх. Мстислава 15 лютого 1951 р. В листі широко було з'ясовано всю справу, і між іншим було сказано: «Отже нашій Парафії не байдуже, чи матиме вона таку ж вільну волю виходу з загальної організації, як має входу, (на підставі свого парафіяльного статуту). Що до дисципліни церковної — підтримки матеріальної і моральної, вона її прийме на себе. Ми раді б мати вияснення в цій справі». На цього листа було одержано відповідь від арх. Мстислава, з 22 лютого, в якому він між іншим пише: «Церква-Невіста Христова — і шлюб з нею не може бути обумовлений», цебто, Парафія не може ніякої умови ставити єпископу і має раз назавжди приєднатись до його Церкви. Звичайно вважається Христа «Женихом», а Церкву «Невістою», і союз їх на віки нерозривний. Порівняння арх. Мстислава є зовсім не на місці, бо ж єпископ не є жених, а парафія не є його невіста, й вони не одружуються, а тільки об'єднуються до часу, як довго єпископ є гідний служитель Христовий, а Парафія веде своє правдиво християнське життя. Кожна церква-парафія є «Невістою», а Христос є її «Женихом».

Статут Консисторії наказує (§86) — «Парафія Україн. Прав. Церкви в Сполучених Штатах Амери не може з неї виступити і цей припис мусить бути обов'язково вміщений в її парафіяльному статуті». Парафія наша не погодилась на цю вимогу, бо єпископат не був устійнений в засадах нашої рідної Православної Церкви, відродженої в Україні (1921) — усе хитався — то пересвячувався, то готов був підійти під чужу церковну зверхність — грецьку, а навіть римську, що й недавно показалося, коли єпископ-управитель тієї Церкви, без рішення його ж Церкви, поїхав до Риму на собор, й усе це провадив таємно, скрито від Церкви. Отже Парафія наша залишилася на сво-

Президія Зборів Братства ім. Митрополита Василя Липківського — 1964 — Аркадій Яременко, Митрофан Нешта, о. Петро Маєвський, Степан Сліпченко.

йому дотеперішньому положенні. Парафія робила заходи, щоб не допускати до розділення, робила спільні наради, писала листи, (останній 10 липня 1951 р.), але даремно. Ті, що бажали залежності від єпископа й консисторії, зорганізували другу парафію, св. ап. Андрія, одержали священника з консисторії й мали 1-шу відправу 25 квітня 1951 р. Пізніше купили приватний будинок, але церкви й досі не побудували. За весь час мали 4-ох священників.

Три перші священники (о.о. Селепина, Уманець і Мірощенко) не мали ніяких братніх зв'язків з нашою Парафією і відкрито проти неї не виступали. Також і Управи Парафіяльні за тих священників не пробували нав'язати якісь братні стосунки. Що до нашої Парафії, то вона відчувала холод цієї Парафії у відношенні до себе, бо Парафія ця виказала більш приязне відношення до католицької Парафії, як до нашої, що виявилось у спільному «посвяченні» Народного Дому католи-

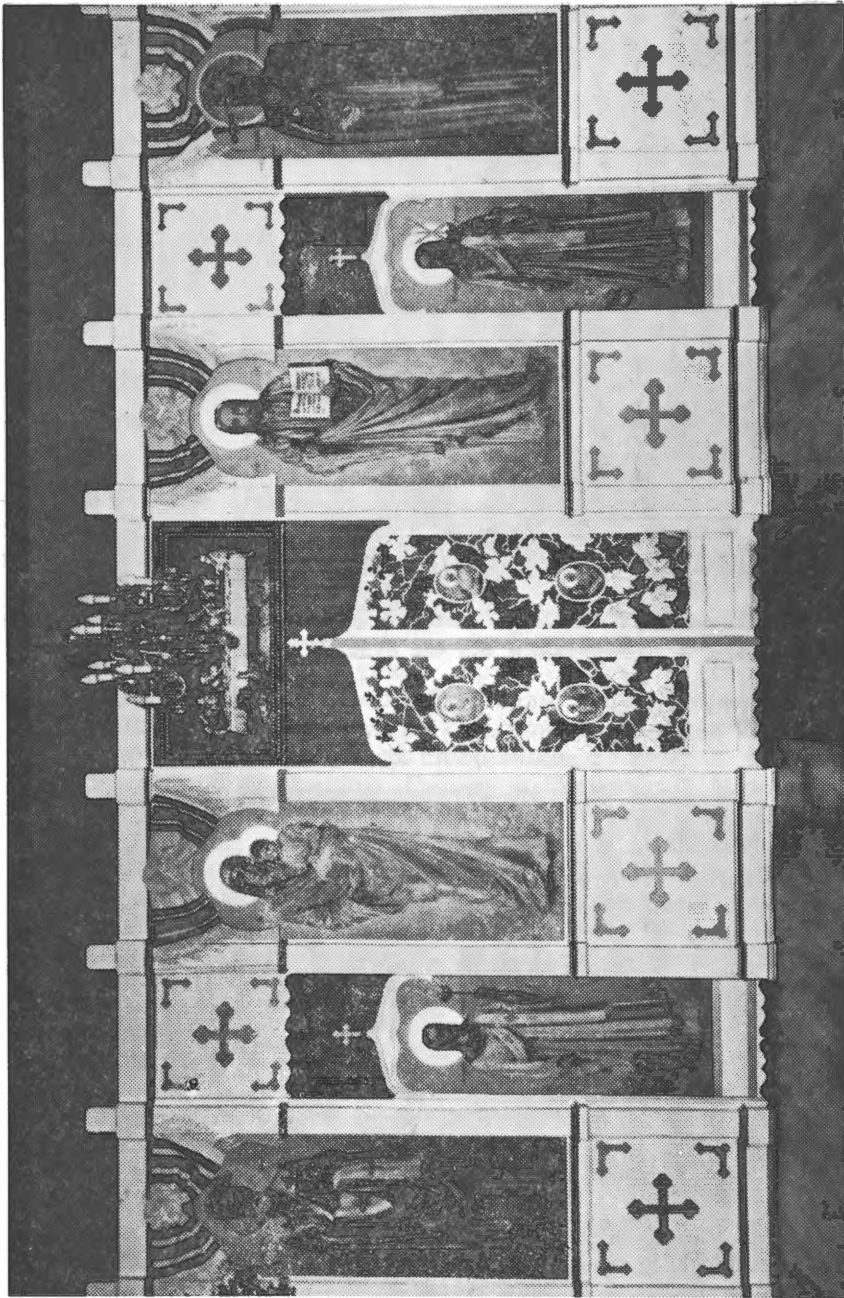
о. Митрофан Явдась, п-ні Олена Чехівська, о. Петро Маєвський — з нагоди відкриття Пам'ятника Т. Шевченка у Вашингтоні 1964 р.

Церква з ґиштованням під час будови, збоку Авдиторія.

Вигляд церкви при викінченні будови.

Іконостас — мал. арт. В. Кричевський, 1952 р.

цьким священиком і священиком цієї парафії (о. Мірощенком.) Нас було «дипломатично» усунено від участі в цьому «посвященні».

З приїздом четвертого священика з Венецуелі, о. Довгала, здавалось, що прийде до зближення обох православних парафій. Всч. о. Довгаль відвідав о. Маєвського, прохав деякої допомоги, й предложив братню співпрацю обох парафій, й пізніше навіть прибув на храмовий

обід нашої парафії; з ним прибули — Голова Парафії, інж. Ю. Сиволап й попередній Голова Парафії п. Герасименко. Шановних гостей усі привітали рясними оплесками, а Всч. о. Маєвський сказав слово радості з нагоди прибуття достойних гостей і торкнувся загального положення нашої Церкви. Гості відійшли з задоволенням, а о. Маєвський проводив їх до воріт. Після одного місяця одержано листа від о. Довгала, в якому він домагався перепрошення церковного проводу їх Церкви, по адресі якого ніби висловився о. Маєвський образливо. Треба було часу одного місяця, щоб якимось з «честю» поп'ятитись назад, бо о. Довгаль без уповноваження своєї Парафії побував на храмовому обіді в нашій парафії. Кілька разів просив о. Маєвський о. Довгала, щоб побачитись з ним і вияснити справу, але о. Довгаль відмовлявся, домагаючись листовного перепрошення. А коли не одержав зараз такого листа, то по телефону лаявся немов простака, викрикуючи: «Торгуете кровію мучеників, парафія ваша не православна» і т. п. Подібний закид зробив був о. Маєвському попередньо його помішник, о. Лімонченко, й тепер вже виявилось звідки такі безчесні обвинувачення походять, щоб о. Маєвського копромітувати. Дуже нікчемні такі закиди, бо таких закидів не було зроблено о. Маєвському навіть на державних процесах в Канаді. Спитає дехто: «Де ж то о. Маєвський ту мученичу кров дістає й кому він її продає і що за неї бере?» Якщо це натяк на кров мучеників відродженої Церкви, що її большевики рікою лили з нашої Церкви, то якраз о. Маєвський на протязі свого 45-літнього священства усе стоїть напохитно за святість тієї крові й не перейшов до тих, що зреклись тієї крові, «пересвячувались», вважали цю кров «чорною хмарою», що повисла над нашою Церквою, «вороном», що загрожуює укр. прав. Церкві в Канаді і Америці. Кров ця стане месником за тих, що з них вона рікою полилась за волю Церкви і всього Українського народу.

В цьому ж році — 1951-ім — приїхав до Америки арх. Григорій Огійчук, що стояв на засадах Матірної Церкви, цебто, Української Автокефальної Правосл. Церкви, відродженої в Україні 1921 р., під духовним покровом Митрополита о. Василя Липківського. Арх. Григорій став рішуче в Німеччині (на еміграції) з тими, що обороняли святість і благодатність відродженої в Україні Церкви, бо інші українські єпископи, на превеликий жаль, позбавляли її тієї святости і благодатности, намагаючись повернути Церкву на старий лад, бо й завели були у себе, як колись за царя, єпископський синод.

Як переговори з арх. Мстиславом не увінчались успіхом, тоді було піднято питання в парафії, щоби увійти під духовну опіку арх. Григорія. На засіданні Заряду Парафії (30 серп. 1951) було переведено ухвалу, (вніс п. Гира, підтримав п. Мудрий), щоби подати заяву про духовне приєднання до Церкви арх. Григорія. Заяву було послано (2 вер.) такого змісту:

«Високопреосвящений Отче! Звертаємось до Вас з проханням прийняти нашу громаду в свою духовну архипастирську опіку. Визнаємо Вас, як Архипастиря, що продовжує творити Українську Автокефальну Православну Церкву, відроджену ухвалами Всеукр. Прав. Церк. Собору в м. Києві, в св. Софійському Соборі 1921 року, коли було поставлено Первосвятителем відродженої Церкви Найпочеснішого о. Василя Липківського, Митрополита Київського і всієї України. Парафія наша має свій парафіяльний Статут, який бажає задер-

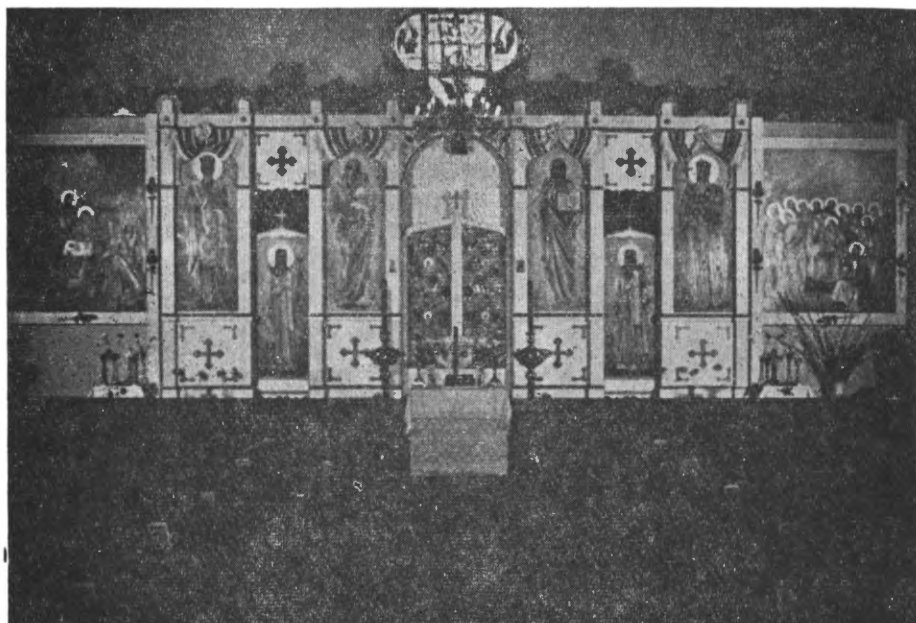
жати в цілості, прийнявши Вашу духовну архипастирську опіку, зокрема щодо майна парафіяльного й духовної приналежності. Ідеологічні основи нашого статуту є в погодженні з основами Матірної Київської Церкви, з 1921 року. Статут наш при цім залучаємо. Прикладемо усіх зусиль, щоб дати нашій Церкві і Вам, як духовному її Покровителеві, всю моральну та в межах змоги й матеріальну допомогу. Про Вашу ласкаву згоду просимо нас повідомити. Остаємо в Христовій любові й синовній пошані до Вас — За Заряд Парафії — Нестор Мартин, Голова, о. Петро Маєвський, Настоятель, Гліб Старовійт, Секретар».

На цю заяву одержано (13 вер.) прихильну відповідь від арх. Григорія, що він, на підставі нашого прохання (2 вер.) та прикладеного при ньому парафіяльного статуту, дає згоду прийняти нашу парафію під свою духовну опіку. Це рішення арх. Григорія було прийнято на Заг. Зборах Парафії, 30-го вересня, (внесли — п. І. Мартин і п. М. Вавриків). Скоро запросила парафія арх. Григорія приїхати відвідати парафію, але сталась перешкода в коштах подорожі, бо Єпископ не міг на час постаратися про половинну знижку ціни, яку залізничне управління дає всьому духівництву. Два пізніші запрошення були безуспішні, бо Єпископ на той час мав інші зобов'язання. Але парафія весь час сповняла свої обов'язки у відношенні до Єпископа й осередкової Ради (консисторії) — моральні й матеріальні — і було послано за весь час матеріальну допомогу в сумі — \$ 1.525.00.

Що до ідеологічного становища арх. Григорія, то він стояв на засадах відродженої в Україні, 1921 р. — Україн. Автокеф. Правосл. Церкви, — на тих самих, на яких заснувалась наша Парафія. В одному з листів (23 грудня 1954 р.) він писав до нашого пароха, о. Маєвського: «В нас є наші рідні православні Київські умови, і я від них не відступлю ні на йоту. Для мене Митрополит Василь (Липківський) є зразок православ'я зо всією його красою, і я буду йти по його дорозі до самої смерті, бо то є дорога нашого Спасителя.» В листі (з 7 лют. 1955) він писав: «І нехай відійдуть усі, а я залишусь сам, а Рідній Церкві не зраджу, бо перед моїми очима завжди стоїть, ніби на варті, наш Учитель Митроп. Василь, який вказує дорогу, котрою йти маю». Відомо, що пізніше арх. Григорій сховався з того ідеологічного становища, бо й прибрав собі титул «Зверхник» Церкви, хоч такого титулу ніхто з єпископів в Україні не приписував собі, і не вживав навіть сам Митрополит.

Але по впливі кількох літ арх. Григорій, хоч прийняв парафію нашу під свою духовну опіку, визнаючи наш парафіяльний статут, почав робити намагання, щоб парафія змінила свій статут і чартер (через додаток 18-ти нових параграфів) і прийняла його статут, щоб, щоб раз-назавжди залишилась в залежності від нього, (під його юрисдикцією) — листом з 25 квіт. 1957 р. Він вимагав теж усунення викарного священика нашої парафії, о. Олексія Лімонченка, якого прийняла парафія без затвердження єпископа, а на його місце допустити до відправ о. М. Борисенка, що мав якісь таємні доручення єпископа.

У відповідь на цю вимогу скликано було Загальні Збори Парафії (12 трав.) й рішено стояти при своєму Статуті. На доручення Зборів Заряд Парафії й окремо о. Маєвський написали великі змістовні ли-

Іконостас — в церкві, з додатковими великими бсковими іконами — 1963 р.
— арт. проф. В. Кричевський.

Ікона для Іконостаса — Зшестя Св. Духа — зліва — о. Маєвський, справа
— проф. Кричевський.

**Христос — Добрий Пастир — вітражна
ікона у вікні на фронтонній стіні церкви
— дар родини п-ства Ю. Деделюк.**

Христос Вседержитель — мозаїчна ікона на стелі церкви.

сти (15 трав.) до Єпископа і осередкової Церковної Ради, виказуючи безпідставність його вимог і прохаючи відкликати ці вимоги. Відповіді на ці листи не одержано ні від Єпископа, ні від Церковної Ради (консисторії). Тоді скликано Заг. Збори Парафії (28 лип.) і винесено таку ухвалу: «З огляду на те, що від Малої Ради (консист.) й арх. Григорія нема відповіді на листа-заяву Парафії на протязі 2-ох з половиною місяців, тобто, з 15 травня — Парафія стверджує своє становище, прийняте її Надзв. Заг. Зборами, з 12 травня 1957 р. і з'ясоване в листі до Малої Ради, з 15-го травня ц. р., та остаточно вважає себе вільною від усяких зв'язків з Малою Радою і арх. Григорієм.» Подібну заяву подав й парох громади, о. П. Маєвський. І на ці листи відповіді не одержано. Отже Парафія перейшла на своє незалежне становище, яке займала перед визнанням духовної опіки арх. Григорія, під якою перебула близько шість літ. Бачимо, що єпископи силуються зв'язувати парафії з собою раз назавжди, так сказати, на віки вічні, і не приймають до себе парафій, що бажають затримати за собою волю щодо цього.

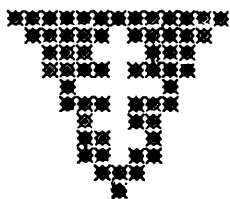
Дехто ставить питання о. Маєвському, чому він більшу частину своєї церковної праці в Канаді й Америці переводив без приналежності до єпископа і його консисторії, а з ним і його парафії не перебували в юрисдикції єпископа і консисторії. На це Всч. о. Маєвський дає таке пояснення: Кожна Парафія повинна бути вільною в такому розумінні, що як вона увійде під юрисдикцію єпископа-консисторії, то затримає за собою свободу евентуального відходу від того єпископа-консисторії. Такої свободи єпископ-консисторія не дають; згідно їх Статуту (§86) парафія ніколи не може вийти з під їх юрисдикції, хочби вони й відійшли від головних принципів Церкви, а навіть спрямували Церкву на інші шляхи.

На Україні наша Рідна Церква, відроджена в 1921 році, складався з вільних парафій. До того, якщо парафія терпіла б які утиски тут зі сторони єпископа і консисторії, чи й свого настоятеля, вона не може підняти ніяких рішучих кроків, бо не має на це права — консисторія може накладати на парафії непідсильні податки, настоятель парафії може йти в розріз з парафією, а коли він в ласці у консисторії, парафія не може настоятеля звільнити, а іншого прийняти. Наша парафія робила заходи, щоб прийняти духовну опіку Арх. Мстислава Скрипника. (минаючи митр. Івана Теодоровича, що пересвятився і тим зневажив Рідну Церкву), але він вимагав безумовного приєднання; те саме вимагав й Арх. Григорій Огіччук, хоч перебули ми під його духовною спікою п'ять літ, як вільна парафія.

Воля парафії є найціннішим її скарбом й вона повинна за всяку ціну за нею стояти. Не хотять цієї волі підтримати священники, бо їм легше зговоритись з єпископом, чи консисторією, як із своїм побожним народом в парафії, що вимагає від свого священника праці, самопожертви, а не лише офіційного виконання, (деколи й невиконання) своїх духовних обов'язків, хоч би й за солідну щомісячну винагороду. Завдяки тому, що Соборна Катедральна Парафія св. Покрови у Вінніпегу, Канада, була вільною, консисторія і єпископ не могли усунути її настоятеля навіть найвищими державними судами, коли парафія бажала його затримати. Дуже шкода, що Парафія ця пізніше визнала над собою владу консисторії, й коли одержала священника, що не цікавився

справами парафії, а тільки прибутками з неї — на протязі трьох літ не могла його усунути, хоч робила досить рішучі кроки, бо він був у ласці Митрополита і Консисторії. Тепер вона не зможе задержати при собі й доброго, працюючого священика, якщо він попаде в неласку начальства, ідучи разом із своїм побожним народом в парафії. Зразком самовладства церковного може послужити католицька церква, у якій українці — гр.католики в катедральній парафії (Шікаго) ніяк не можуть добитись дотримання своїх прадідних порядків в церкві, зокрема дотримання традиційного церковного календаря. Тисячі вірних тієї парафії святять паски на вулиці, бо їх в церкву не пускають, а єпископ не йде на ніякі братерські полагодження справи, бажаючи своєю безмежною владою в церкві зламати, підкорити собі народ. Шкода, що брати наші Українці гр.католики тратять стільки сил та енергії, бо римських порядків ніякою моральною силою не зламують; краще, щоб вони так зробили, як їх попередники, майже 50 літ тому в Америці й Канаді, що залишили Рим, відродили свою прадідну Українську Православну Церкву й переходили до неї цілими парафіями — щоб перейшли до наших українських правосл. парафій (в Шікаго). Можна передбачати, що це станеться — покривджені на вірі і честі вірні перейдуть до наших укр. прав. парафій, а хіба слабодушні покоряться єпископові і його диктаторству.

Можна б подати й інші причини, ізза яких Всч. о. Маєвський і його Парафія залишились вільними, але на це треба б багато місця в цій книжці, що є обмежене. Найголовніші з них, це недотримання основ відродження Церкви в Україні єпископами і їх консисторією в Канаді й Америці, — зречення від тих основ, що за них постраждали мученичою смертю кількадесять єпископів, тисячі священиків і сотні тисячі вірних. (Про це згадано точніше в цій книжці у частині — «45-ліття Відродження У.А.П.Церкви в Україні», 1921-1966.)

Янгол Милитви — вітражна ікона у вікні над входовими дверима до церкви — дар п-ства М. Гира.

Вигляд церкви після викінчення будови.

ДАЛЬШЕ ЖИТТЯ ПАРАФІЇ — ВІД 1952 РОКУ

Вертаємо до короткого опису життя парафіяльного за слідуючі роки, від 1952 року. Вся увага Парафії була звернена тепер на сплату довгів, і на прикрасу каплиці, що в ній відбувались кожної неділі Богослуження. В першу чергу було подбано про кивот на св. Престол і про Іконостас. Кивот зрєбив п. Іван Мартин, бо був майстром в та-кім ділі, й подарував його (від себе і від дружини) для церкви. Під

«Спалення моргеджу» —

1-ий ряд: п-ні — Осипів, Олесько, Мартин, о. Маєвський, п-ні Порайке, п-нна Маліновська, п-ні Деделюк і п-ні Олексів; 2-ий ряд: п. п. — Осипів, Круч-кевський, Тимчук, Михно, Василишин; 3-ий ряд: п-ні — Мудра, Квасна, По-глод, Маєвська; 4-ий ряд: п. п. — Дах, Сафінюк і п-ні Кручковська.

його руководством зроблено теж іконостас, хоч без дорогої різьби, але приємного вигляду, що й тепер стоїть в ново-збудованій церкві. (посвяч. 3 серп. 1952). Ікони для іконостасу — (6 великих й 4 малі) — намалював визначний артист, проф. В. В. Кричевський, взявши дуже скромну нагороду за свій труд (всього 500 дол.). Усі ікони були пода-ровані парафіянами, (за великі по 75 дол., за малі по 25 дол.). Великі ікони справили слідуючі родини: А. Балас (Божа Матір), Н. Поглод (св. Володимир), М. Свифт (І. Христос), С. Янкович (св. Миколай), М. Вавриків (архд. Филип), А. Мазуркевич (архд. Стефан); малі іко-

П-ні О. Деделюк і п-ні М. Мартин.

Люба Маліновська

Нестор Мартин

ни — 4-ох євангелістів справили родини: В. Тимчук, І. Паркер, М. Гира і В. Ковтко. Гарного «павука» справили п-ство П. Мудрі, а дві художньо вишивані хоругви справила п-ні М Свифт з родиною, (посв. хоруг. 13 лют. 1949). Царські двері прекрасно вирізав п. Іван Краківський.

Ми спинились довше на 1-ому і 2-ому році життя парафії, у яких треба було найбільшої уваги, жертвенності і праці, щоб ново-засновану парафію, як ново-народжену дитину, не змарнувати, тимбільш, що були старання противників, щоб її знищити. Ми теж досить док-

Група парафіян — в садбі п-ства Поглод — під помаранчевим деревом — в осередку — п-ні Поглод, поза плечем — п. Поглод.

Група парафіян — на подвір'ї церковному — при ялинках винесених з церкви і аудиторії.

ладно подали старання Парафії про зв'язки з осередками церковними, з окремими єпископами, щоб показати, що Парафія завжди мала добре бажання бути в єдності з осередком церковним, але не могла цю єдність добувати за рахунок своєї волі — про це точно сказано у відповідних частинах цієї книжки. Ми не маємо змоги представити детально всю працю, що відбувалась довгими роками в парафії, вичи-

слити імена всіх щиро відданих для парафії працівників, ми тільки спинимось на важливіших моментах життя парафіяльного. Багато фото-світлин, що їх подаємо в цій книжці доповняють наші відомости.

І так, збудувавши церковну аудиторію, подбавши про все необхідне для відправи Богослужень і для виконання парафіяльних підприємств, парафія напружала всі свої сили, щоб сплатити довги, а головне, щоб сплатити великий довг (\$ 8.000 дол.) п-ству М. Михно. Коли залишилась вже невелика сума довгу, зроблено ще раз заклик (в 1953 р.) до парафіян, щоб позичили парафії по 100 (сто) доларів, як попередньо деякі позичали вже по 500 дол. на будову аудиторії. На заклик зголосилось біля 20 родин, бо позичено рівно 2.000 дол. Деякі родини відобрали потім свої позички назад, а деякі подарували на пізнішу будову церкви. Подарували такі родини: о. і д. П. Маєвські, М. Кіт, В. Гайдаш, М. Вавриків, С. Олексів, С. Янкович, М. Макаровська, М. Мітчел, В. Газдун, О. Порайко, І. Борис і Др. Е. Деревівський (200 дол.) — разом на 1.300 дол. Окремо була позичила ще передтим 1.500 дол. п-ні Ю. Сич — цю позичку звернено їй з малими відсотками.

В цім же році — 2 серпня 1953, довершено урочисте т. зв. спалення моргеджу на будові аудиторії, цебто, вповні сплачено п-ству Михно 8.000 доларів. Залишились ще менші довги, а саме — одній родині 1.500 дол., одній 1.000 дол., 6-ти родинам по 500 дол., одній 200 дол., а 18-ти родинам по 100 дол. Усі ці довги були сплачені до кінця 1955 року, крім тих, що були переведені як дар на будову церкви, згадані вище 1.300 доларів. Само собою, треба зложити щиру подяку і признання всім родинам, що прийшли на поміч для парафії своїми позичками, зокрема тим, що позички свої перевели, як дар, на будову церкви; щира подяка належить п-ству В. Тимчук, що позичкою своєю допомогли купити землю для парафії, а особливо п-ству М. Михно, що з довір'ям поставились до парафії і не побоялись усі свої збереження позичити на докінчення святого діла. Очистившись від всіх довгів, парафія почала мріяти про будову церкви, а мрії ці реалізувала щирою працею, щедрими жертвами і взаємною братньою любовію та сердечним відношенням до свого пароха-настоятеля — всч. о. Петра Маєвського.

ПЕРЕБУВАННЯ ВСЧ. о. ОЛЕКСІЯ ЛІМОНЧЕНКА В НАШІЙ ПАРАФІЇ

Приїзд всч. о. Олексія Лімонченка і його родини започаткував наш парох — всч. о. Маєвський. Довідавшись від тодішнього адміністратора нашої Церкви в Німеччині, — (там був й висвячений на священника о. Олексій) — всч. о. Мигрофана Явдася, що в м. Дітройт перебуває наш молодий священник, о. Олексій Лімонченко, і що він не працює в церкві, за браком нашої парафії, а працює лише приватно, та одержавши відповідну рекомендацію від о. Явдася — о. Маєвський списався з о. Лімонченком і запросив його переїхати в Каліфорнію, до м. Лос Ангелес та стати в допомогу йому, набуваючи при тім, як молодий священник, відповідну практику — і він прибув з родиною на початку вересня 1956 року.

Перед самим приїздом до Лос Ангелес, о. Лімонченко подав заяву на ім'я Заряду нашої Парафії, в якій між іншим написав: «При цім зазначую, що я стою непохитно на засадах Рідної Церкви, відродженої в 1921 р. в м. Києві — на тих самих, що стоїть і Ваша побожна парафія».

На жаль, Парафія наша на Заг. Зборах своїх не погодилась прийняти офіційно о. Лімонченка, як вікарного священника, бо не бачила потребу мати двох священників, тимбільш, що парафія була невеликою, а в той час усі свої видатки обмежувала, щоб побільше заощадити на будову церкви. Приїзд о. Лімонченка парафія вважала справою о. Маєвського, і він сам повинен був дати деяку поміч о. Лімонченку і родині його, хоч о. Л. зразу став до добре платної праці, як «д্রেфтсмен», маючи досвід в цій роботі. Все ж о. Маєвський затримав о. Лімонченка біля себе, забезпечив його скромним помешканням при парафії, (в 2-ох малих шкільних кімнатах, а пізніше в сусіднім домі, оплачуючи рент, (325 дол.) та іншою допомогою — привітав його з дружиною, немов свою рідню, а особливо прив'язаний був до дітей їх, — Льоньо-Олекса, Оля-Ольга і Славко-Святослав, — що справляли приємність своєю гарною українською мовою й чемним вихованням. Таке ж щире відношення було оказано й дружині о. Лімонченка — п-матці Ніні.

В протоколі Піврічних Зборів Парафії (з 28 серпня 1957 р.), що його власноручно о. Олексій писав, сам він зазначив свої ідеологічні церковні переконання. Він написав: «Я стою за соборноправну Українську Автокефальну Церкву, відроджену в 1921 р. в м. Києві, і буду завжди з тим, хто стоїть на тих засадах». Майже після року за старанням настоятеля парафії о. П. Маєвського, Загальні Збори Парафії (18 лютого 1958) обрали о. Олексія за вікарного священника, зі скромною винагородою, 75 дол. в місяць. Знову після року о. Олексій добровільно погодився на зменшення місячної нагороди, до 50 дол. в місяць, яку й одержував до кінця свого перебування в парафії — за весь час одержав — \$ 3.900 дол.

Праця всч. о. Лімонченка в парафії була настільки широкою, наскільки він міг її виконувати поза своєю офіційною працею на виробництві, і поза працею хатною. Він чергувався весь час недільною відправою Богослуження з о. Маєвським, як теж пізніше відправою Богослужень у м. Сан Франціско, коли там було засновано Укр. Прав. Парафію, що вважалась дочерньою парафією — там мав відправу о. Лімонченко 19 разів. (Про цю Парафію подаємо точніші відомості в окремому відділі в кінці цієї книжки). Кілька разів мав він відправу й у м. Сан Дієго. Крім відправи Богослужень о. Лімонченко учив кілька літ в Рідній Школі, помагав весь час з дружиною в хорі церковнім і у всякій праці, наскільки час йому позволяв, і відповідно до своїх фінансових засобів жертвував на церкву — всього за весь час — \$ 1.379.77. Занятись глибше працею церковною він не міг, ідучи до щоденної праці на виробництві і віддаючи їй всі свої сили і увагу.

Так проходила його праця в однозгідности, як з громадою, так з її парохом, о. Петром, до часу, коли було збудовано церкву. Ще перед самою будовою церкви можна було заважити, що в о. Олексія є якісь притаєні думки, чи заміри, бо стояв він за будовою великої церкви, кажучи, що «як не будувати великої, то не будувати ніякої». Але Парафія наша є невелика кількістю й при теперішній американізації нашого українського життя нема виглядів на зріст парафії до тої міри, що треба було б більшу церкву, як ту, що запланувала парафія. Як пізніше показалося, о. Лімонченко мав, здається, у пляні поєднання нашої парафії з парафією св. Андрія, не виявляючи своїх думок ні Зарядові Парафії, ні о. Маєвському. Треба додати, що парафія св. Андрія стоїть на відмінних церковних засадах, як наша парафія. Наша парафія є вільною громадою, що визнає засади відродженої Церкви в Україні 1921 р., а парафія св. Андрія залежить від єпископа і консисторії, зв'язана з ними раз-назавжди і не зможе від них відійти, хочби вони хто знає якою дорогою пішли. (Про це точніше сказано в Статуті нашої парафії).

Отець Олексій почав підозрілі сходи́ни з настоятелем парафії св. Андрія й про них не інформував Заряд Парафії. Що ці сходи́ни мали певні заміри, показалося із заяви, яку подав о. Лімонченко (26 січня 1964 р.) прямо до Загальних Зборів нашої парафії, а саме, щоб його було призначено на настоятеля парафії, а о. Маєвський, щоб пішов на спочинок, хоч о. М. ніколи не жалувався, що не може виконувати своїх обов'язків, а вповні і точно з ними справлявся. В заяві своїй до Зборів о. Лімонченко зазначив: «Я не даю згоди надалі лишатися вікарним священиком при Парафії, бо вірю, що досить часу провів на цім становищі. Я мав би бажання спробувати свої сили й здібності провадити громадою, як ваш настоятель, коли б на це була згода Річних Зборів і Всч. о. Петра, якому вже належався б відпочинок».

Про це своє бажання не сказав о. Лімонченко о. Маєвському ні слова, а навіть заяву свою не подав на ім'я Заряду Парафії, а прямо апелював до Загальних Зборів. Правда, перед самою будовою церкви, о. Маєвський подав був надію о. Лімонченку, що після будови церкви він обіме духовний провід парафії, як її настоятель. Але за весь час о. Лімонченко ніколи не виявляв свого бажання перед о. Маєвським, не пробував поступово перебирати різні обов'язки настоятеля і привчатись до них, а без належної підготовки забажав зразу стати настоятелем.

На Загальних Зборах Парафії (23 лют. 1964) о. Маєвський добровільно пропонував о. Лімонченку, щоб він став виконувати обов'язки настоятеля, цебто, фактичним духовним керівником парафії, а навіть відступав йому своє помешкання при парафії, щоб о. Лімонченко був ближче пов'язаний з церквою і міг краще виконувати свої обов'язки настоятеля. Отець Лімонченко не погодився на таке пропозиція, не бажаючи стати тимчасово виконуючим обов'язки настоятеля, а бажаючи зразу обійняти місце настоятеля, а щодо помешкання, то заявив, що це помешкання (з 5-ти кімнат) замале для його родини, і він не думає позбавляти свою родину тих вигод, які мають інші родини з парафіян. Збори були б погодились на пропозиція о. Маєвського, але о. Лімонченко рішуче їх відкинув, а ще до того, накинувся на о. Маєвського з крайніми образами, закидаючи йому, мовляв, він «торгує кров'ю мучеників», (закид, повторюваний сторонниками консисторії), й що «Митроп. Теодорович добре зробив, що «пересвятився», бо об'єднав велику Церкву».

Тут вже ясно показалося, куди о. Лімонченко направив свої кроки, — при всіх відмовився даліше працювати в нашій громаді, (відкрито поклав ключі церковні на стіл і вийшов) — перейшов скоро до парафії св. Андрія, хоч не удостоївся мати там ні одної відправи. — Жалуємо, що так сталося після 6-тилітнього перебування о. Олексія в нашій парафії; він міг стати її настоятелем, коли б мав щиро братерське відношення до неї і її настоятеля, та стояв би непохитно на тих засадах Рідної Церкви, відродженої в Україні 1921 р., як це він гарно зазначив в заяві своїй до Парафії, у вересні 1956 р., і в протоколі Зборів нашої парафії, 28 липня 1957 р. (див. вище). Після того, на жаль, о. Лімонченко не робив ніяких заходів, щоб повернутись до Парафії, а треба сказати, що парафія, як громада Христова, а зокрема її настоятель, знають засади Христової науки про всепрощення.

БУДОВА ЦЕРКВИ

Безперечно, від самого початку зорганізування своєї парафії, вірні мріяли про свою церкву, а мрії ці почали здійснюватись, коли в 1961 році приступлено до будови церкви. Як вказано попередньо у нашій історії Парафії, початки її були дуже тяжкими — громада невелика три роки тулилась в чужій наймленій залі, а до того виступи деяких несвідомих, (не кажемо нечесних), осіб, що замість, щоб помагати ново-народженій парафії, почали підносити всякі непорозуміння, які ослаблювали її сили. Але головне членство парафії, в свідомості своєї правди і святости свого діла, стояло непохитно, перемагало усі труднощі, а перемагало головню своїм братерським відношенням один до одного, а до того щирою працею й щедрою жертвенністю. Три роки великої праці й жертвенности в Данській Авдиторії привели парафію до купівлі гарної й великої землі (120x155) за майже десять тисяч доларів, і до побудови церковної Авдиторії (54x60). В короткому часі Авдиторію було збудовано і сплачено майже всі довги.

На Річних Зборах Парафії, 7 лют. 1954 р., було рішено відкрити окремий «Фонд Будови Церкви», і хоч не всі ще дрібні позички було сплачено парафіянам, то у вересні цього ж року на фонді будови церкви було вже около 2.500 доларів. До кінця 1955 р. всі позички були сплачені, й фонд будови церкви почав скоро зростати, так що до початку будови церкви, в 1961 році на фонді ощадностей в банках Парафія мала вже 40 (сорок) тисяч доларів.

Дуже складною показалаься справа з підшукуванням відповідного архitekта, що знав би стиль будови наших українських церков. Не знаючи про архitekта-українця в Лос Ангелес, комітет будови звернувся був до двох чужих архitekтів, але годі було прийти з ними до згоди, бо вимагали вони великих грошей — кілька тисяч доларів — за пляни, до того видно було, що вони не потраплять збудувати стильову українську церкву. Прямо случай — певно з Божої волі — привів нас до зустрічі з архitekтом-українцем, п. Юрієм Куриленком, що за дуже скромну нагороду, (бо всього за 600 — шістсот — доларів), згодився не тільки виробити пляни, а й наглядати за будовою церкви. Це дійсно, сам Бог послав нам допомогу, даючи нам самовідданого й глибоко освіченого архitekта. До Комітету будови церкви входили всі члени тодішнього Заряду Парафії.

В кінці березня 1961 р. було зроблено угоду з архitekтом в прикладенні до листа такого змісту: «Вельмишановний Пане Куриленко! При цім посилаємо Вам Угоду (Аґрімент) з Вами, підписану членами Заряду Парафії — на вироблення плянів будови церкви і догляду над самою будовою. Ми підписали цю угоду з повним довір'ям до Вас, що Ви совісно й згідно з своїми високими кваліфікаціями архitekта, виконаєте своє завдання й в скорому часі буде збудована величава церква на славу Богові, на добро нашому Українському народові, а Вам на велике призначення, як архitekтови тієї будови. Парафія вдячна Вам за Вашу готовість допомоги їй здійснити свою мету — мати свій

окреми́й Ді́м Бо́жий — церкву, й буде старатись виявити Вам цю вдячність. А тимчасом молимо Бога, щоб кріпив Ваші сили й дав Вам натхнення до тієї великої і святої праці. Остаємо з братньою любов'ю — За Заряд Парафії — Іван Кручковський, Голова, Михайло Дідун, Секретар, о. Петро Маєвський, Парох.

Зараз було приступлено до підготовки прелімінарних плянів, на підставі яких можна було б зробити викінчені пляни, щоб їх представити кільком будівничим (контракторам) для оцінки коштів будови церкви. Не легко було архитектові, п. Ю. Куриленкові, опрацювати пляни, бо міський департамент будівництва ставив особливі вимоги, які тяжко було виконати. (В справі будови церкви написав Архитект по різних справам 58 листів, крім дуже точно й совісно опрацьованої книжки специфікацій (30 густ. сторінок), і 8 великих аркушів плянів.

Парафія бажала побудувати вигідну церкву, щоб мати досить простору в ній у вітварі, а також більше місця на шлюбні і похорони, але місто не давало дозволу, виходячи з того, що на 5 сидячих місць в церкві треба мати місце для остановки одного авта, й архитект не міг робити плянів на більший розмір церкви. Церква не могла бути більшою, як 36х60 футів, цебто на 150 місць сидячих в церкві и 15 місць на хорах, бо на 165 місць в церкві треба було мати місце на 33 авта на дворі — це якраз було узгіднено з розміром площі, й на цій підставі міський департамент будівництва видав перміт на будову церкви, у вересні 1961 р.

Тепер вислано пляни 7-ом будівничим (контракторам) для подання своєї ціни на будову церкви. Ціни подані контракторами були від 65 тисяч долярів до 82 тисячі дол. Найнижчу ціну подала компанія — Дон Гил Ко. — й парафія на зборах своїх, 23 вересня 1961, прийняла оферту цієї компанії — на \$ 65.800.00 — контракт підписали: І. Кручковський, Голова, Н. Мартин, Касієр, Лилі Маліновська, Фін. секр. — Церква мала бути закінчена в протягу пів року. Заряд Парафії звернувся до всіх вірних з радісним листом про початок будови церкви і проханням прийти на поміч в будові своїми щедрими жертвами; ніякої розкладки пожертв на парафіян не було зроблено. Перед початком будови відбулось урочисте посвячення площі під будову церкви, в день Покрови Б. М., (15 жовтня 1961), яке довершили оба парафіяльні священники — о. Петро і о. Олексій. Було урочисте прийняття — обід, як теж срібне накриття на 150 осіб, справив п. Михайло Кіт.

Підписавши умову з будівничим, парафія мусіла забезпечити будову церкви повною сумою грошей, цебто 65 тисяч долярів, а що мала в банку тільки 40 тисяч, тому мусіла взяти позичку в сумі 25 тисяч долярів, (13 жовтня 1961 р. на 6 і чверть проценту). Як тільки приступлено до будови, зараз почали надходити поважні жертви на будову церкви — не тільки сотками, а й тисячами. Варто підкреслити те, що на будову церкви не було ніякої розкладки внесків, а тільки добровільні пожертви — не було ніякого оподаткування. Вірні охотно складали свої декларації, що до певного часу внесуть якусь суму на будову церкви, і треба з приємністю ствердити, що всі декларації були своєчасно виконані.

З великою радістю було глядіти, як стіни церкви почали підноситись, як церква скоро росла, а за усім доглядав архитект, п. Ю.

Куриленко, щоб все було виконано по пляну — і щодо зовнішнього вигляду, і щодо якості матеріялу — згідно з детальними вказівками в книзі «спесифікейшн», що їх будівнича компанія підписала. Під час будови виникло питання, щодо вікон — по контракту вони мали бути зі звичайними кольоровими шибам, а дехто з парафіян (перші п-ство Паркер) вносив побажання, що краще було б мати вітражні вікна (стейндіглес) з іконами святих на них. Не треба було шукати охочих взяти оплату одного вікна на свій кошт — зголошувалось навіть більше родин, як було вікон. Замовлення зроблено 2 лист. 1961. а вставлено готові вікна в половині квітня 1962 р.

І так, вікна оплатили: «Христос Бог-Слово» — п-ство І. Паркер (400 дол.), «Христос — Добрий Пастир» — п-ство Ю. Лелелюк і Родина (550 дол.). «Св. ап. Петро» — о. і д. П. Маєвські (450 дол.), «Св. ап. Павло» — п-ні Желтонога і сини (450 дол.), «Св. кн. Ольга» — п-ство А. Шолдра і п-ство В. Василишин (450 дол.), «Св. кн. Олена» — п-ство І. Борис і п-ство В. Газдун з родиною (450 дол.), «Св. арх. Михайл — п. М. Кіт (350 дол.), «Св. ап. Андрій» — п-ство М. Дідун і п-ство А. Сафінюк (350 дол.), «Св. муч. Варвара» — п-ство М. Вавриків (350 дол.), «Св. прав. Анна і Діва Марія» — п. М. Мазуркі (300 дол.), та «Ангел Молитви» — п-нство М. Гира (250 дол.) Вікна прекрасно виконала фірма — Г. Д. Меррил Ко., Лос Ангелес. Зразки ікон подав о. Маєвський. з яких три — «Христос Бог-Слово», «Св. кн. Ольга» і «Св. кн. Олена» — є копіями ікон з величавого св. Володимирського Собору в Києві. Особливо прекрасне, в чолових кольорах, обрамовання ікон — виноградна лоза з колоссям збіжжя, (разом більш 4.000 доларів).

Теж зразу зголосились родини, охочі справити свічники для церкви — куплено гарні з хрусталами чотири свічники (павки) за тисячу доларів, а оплатили їх слідуєчі родини: о. і д. П. Маєвські, п-ство А. Окрушко, п. М. Кіт і п. І. Тереник. Крім цих «павків» поставлено ще бічні хрустальні свічники в церкві і на хорах — ціною 477 доларів. Ще під час будови церкви було піднято питання, щоб на стелі церковній, що сходилась з чотирьох боків — в центрі зхрещення покласти мозаїчний образ — Христа-Вседержителя. Хоч не найшлось одної родини, що могла б взяти на себе так коштовний образ, то зразу зголосилось кілька родин з меншими дарами, а саме: п-ство І. Паркер (100 дол.), п-ство Л. Джансон (100 дол.), п-ні М. Свифт (100 дол.), п. М. Кіт (100 дол.), о. П. Маєвський (50 дол.), о. О. Лімонченко (50 дол.), п. Н. Мартин (50 дол.), п-ні В. Вавриків (25 дол.), п-ні А. Вердекел (25 дол.); решту покрила парафія, бо ікона коштувала 850 доларів.

Всч. о. Маєвський разом з шан. архитектом, п. Куриленком, почали розшукувати артиста, що міг би таку цінну ікону виготовити. Було написано листи до деяких фірм, що виконують мозаїчні ікони, навіть до італійських майстрів, але знову, як з Божої волі було дати для Парафії свого архитекта, так й було дано свого художника — п-ню А. Мінія, що чудово виконала мозаїку — можна сміливо сказати, що краще від т. зв. італійських майстрів. Ікона 6 футів в промірі, на золотому тлі образ Христа-Вседержителя — по зразку ікони в Соборі св. Володимира в Києві. Замовлено було 15 липня 1962 р., а виконано до кінця року, так що на Різдво ікона вже була на стелі церкви. Завдяки добрій підготовці архитектом місця для ікони — вагою

біля 300 фунтів — було її інстальовано без труднощів — піднесено на блоках і прикріплено шрубами зі сторони стриху.

Треба було ще доповнити іконостас двома іконами, бо цей, що ми мали в аудиторії й перенесли до церкви, був за вузький. Отже замовлено у того ж художника, що малював попередно іконостас — проф. В. Кричевського, ще дві ікони — «Різдво Христове» і «Зшестя Св. Духа». Ікони ці призначено в пам'ять — бл. п. Михаїла Дмитровича (Зшестя), що в завіщанню залишив для церкви около 4.000 доларів, і бл. п. Анастасії Сартинської (Різдво), якої син зложив в її пам'ять жертву на будову церкви в сумі 1.000 дол. Крім цих ікон замовлено пізніше ще 10 ікон, у того ж проф. Кричевського, (ціною по сто доларів кожна) — для покладення другого яруса (поверха) образів на іконостасі. На ікони ці зголосились: п. М. Кіт, п-ні О. Деделюк (на спомин брата), п-ство М. Кирилук (на спомин мами), п-ство Ф. Кошові, п-ство І. Антонів, п-ство С. Олексів, п-ство А. Окрушко, п-ні А. Ля-Во, одну на спомин 1-ої фундаторки бл. п. О. Мельник і одну ікону спільно — п-ство І. Кручковські і п. Вол. Газдун.

Ще при виробленні плянів будови церкви, члени парафії висказали своє побажання, щоби мати в церкві автоматичне ogrівання і охолодження церкви (еркондишен), бо літом буває спека і церква потребує охолодження, як теж зимою, хоч морозів нема, а бувають дні досить холодні, що треба б церкву ogrівати. Архитект включив в пляни всю конструкцію, потрібну для «еркондишен», хоч на купівлю самих машин грошей не було й невідомо було, коли збудеться відповідні кошти на ці машини. Але не довго прийшлося чекати, бо як тільки скінчилась будова церкви, зараз було замовлено машини, й 30 березня 1962 р. було їх інстальовано — ціна їх \$ 3.730 дол., (від фірми Дж. Герман КО.). Фундамент під будову церкви почали копати 19 жовтня 1961, класти стіни 8 лист., підносити бані 7 березня 1962, а всю будову закінчено 18 травня 1962 року.

Закінчивши всю будову церкви й справивши майже усе потрібне внутрі її, залишилось ще справити лавки для витоди вірних під час відправи Богослуження. Сама парафія не могла взяти цього на себе, бо лавки мали коштувати кілька тисяч доларів, а в той же час парафія мусіла сплачувати поважний довг, що затигнула на будову церкви (25 тисяч доларів). Але знов самі вірні поспішили з замовленням лавок, хоч ціна лавки була досить високою, бо 150 дол. за лавку — всіх треба було двадцять. Жертви зложили (по 150 дол.) такі родини: Др. І. Антонів, Др. А. Балас, А. Черній, Д. Черч, Ю. Деделюк, М. Дідун, М. Кіт, Л. Маліновська, Г. Данкин, О. Мельник, С. Олексів, А. Озимик, І. Паркер, М. Петруньо, Н. Поглод, О. Порайко, А. Сафінюк, Н. Свифт, М. Вавриків; по 50 дол. на одну лавку: М. Богданський, М. Головатий і В. Венгринович. Лавки зроблені з білого дуба й виконані прекрасно. Інсталяцію лавок перевели — п. О. Порайко і п. М. Гира (в квітні 1962 р.); лавки замовлено у Л. Л. Семс Ко., Вако, Тексас.

І дійсно, церква вийшла прямо чудовою, що її подивляють і дають признання усі, хто в ній буває або йде мимо вулицею. З близької міської колегії часто приходять студенти, що студіюють рисунки — сідають цілим гуртом перед церквою і роблять з неї рисунки-копії. Особливо містичне враження роблять вечером два вітражні (стейнд-глес) вікна на фронті церкви, що автоматично освітлюються вечером

і гаснуть о півночі — Христос Добрий Пастир, (дар п-ства Деделюк) і Янгол Молитви, (дар п-ства Гира). Над входовими дверима до церкви вміщено напис з чистої тяжкої бронзи — проекту архит. Ю. Курilenка. Напис в двох мовах — в 3-ох лінійках: в 1-му по англійськи «Ukrainian Orthodox Church of St. Vladimir», в 2-му по українськи «Українська Православна Церква св. Володимира», а в 3-му теж по українськи «в пам'ять 40-ліття відродження У.А.П. Церкви в Україні — 1921-1961» (За цей напис заплачено на спеціальне замовлення 400 дол., за 124 букви.)

Останніми були справлені (в грудні 1963) столи і крісла для аудиторії. Було куплено 150 гарних крісел (по \$ 4.69 за крісло), і 15 подібних столів (по 30 дол. за стіл.) Столи і крісла легко складаються — увесь кошт був — \$1.262.30. Закуплено їх у фірмі — Вірко М.Ф.Г. Корп.

Згадавши попередньо окремих добродіїв церкви, що дарували — ікони для іконостасу, кивот, хоругви, павуки, вікна (стайндглес), мозаїчний образ, лавки, крім того децю для аудиторії — кухня, великий холодильник, умивальник кухонний — хочемо подати імена ще інших добродіїв, що поспішили з дарами для церкви. В першу чергу згадаємо п-ню Др. А. Балас, що багато цінних дарів дала з родиною для церкви, а саме: 1. Гарний мосяжний золочений хрест, що його вживали ми на св. Престолі в Данській Авдиторії, а тепер на тетраподі посеред церкви — (ціною 50 дол.), 2. Маленький вітварик, вживаний теж в Дан. Авд. (25 дол.) 3. Чашу золочену, срібну — (75 дол.) 4. Велику золочену Євангелію — (125 дол.) 5. Два великі золочені ставники на свічки — (200 дол.) 6. «Вічну лампу» — (50 дол.) 7. Повний комплект обрусів церковних, білих, з кружевами й вишивками ручної роботи самої п-ні Балас. (Для кухні дарувала добрий холодильник, що довгі роки працює). Було вже згадано про справлення нею великої ікони в Іконостасі (75 дол.) і лавку в церкві (150 дол.) Крім цього дарувала цінний діамантовий перстень на розігравку з доходом для Церкви.

Ліхтарі на Престол справили — п-ство О. Заверуха і п-ні І. Горман (по 25 дол.) Плащаницю справила п-ні А. Мазуркевич, (намалював, як дар для церкви — п. П. Балеї). Крім цього поступили ще такі дари: п-ні Ю. Сич — золоч. дарохранительниця (75 дол.); п. С. Янкович — два золоч. ручні хрести (200 дол.), крім цього, як було згадано, великий образ в Іконостасі (75 дол.); п-ство Н. Поглед — образ Тайної Вечері (25 дол.), крім того великий образ в Іконостасі; п-ство Е. Мельник (Сан іранціско) — великий образ Воскресіння Христового — (150 дол.); п-ство П. Гичар (Вотербурі, Мас.) — два великі золоч. ліхтарі (100 дол.) Парафія має прекрасну ризницю — біля 10 облачень (риз) для священника і 6 пар стихарців для хлопців при usługі біля Престолу.

Збудувавши церкву і справивши все внутрі церкви — Парафія стала приготуватись до Посвячення і Відкриття церкви. Урочистість складалась з 3-ох частин: 1. Посвячення церкви й покладення в «угольний камінь» історичних документів з життя парафії, а також землі із Софійського Собору, та «цеголки» із зруйнованого монастиря Печерської Лаври в Києві, (привезеної одним нашим парафіянином-туристом), потім Літургія, з процесійним обходом кругом церкви. 2. Загальний обід в залі Народного Дому, (справив п. М. Кіт) — для своїх і запрошених з усіх укр. організацій гостей. 3. Духовний концерт. Свя-

то це відбулось на Зелені Свята, дня 17 червня 1962 р., і переведено його дуже урочисто при участі многочисленного народу (біля 300 осіб). Посвячення довершили оба парафіяльні священики: о. Петро Маєвський і о. Олексій Лімонченко. Гарно пописався церковний хор на концерті, проспівавши високо ходожній музичний твір, К. Стеценка, — «Вечірню» й ін. твори. Сумна подія трапилась під час привітань промовців з нагоди цього великого досягнення: один з промовців, вш. п. Никола Поглед, глибоко зворушений урочистим святкуванням, для якого він дуже багато потрудився, будши Головою Парафії й одним з

Всч. о. Олексій Лімонченко і п-ні матка Ніна.

перших самовідданих працівників — дістав атаку серцеву, яка й спричинила наглу кончину його життя. Бог сподобив його дожити цієї величної події — бачити новозбудовану прекрасну церкву, для якої він віддав багато труда і щедрих пожертв, разом зі своєю дружиною Марією.

В січні 1964 р. куплено сусідню парцелю з хатою (50x155) від члена Парафії — шан. п-ні М. Свифт — за 17.500 дол. Приймаючи до уваги, що Парафія була обтяжена довгом за будову церкви, п-ні Свифт жертувала на церкву одну тисячу доларів і тим зменшила довг на хаті. Парафія заплатила готівкою 8 тисяч доларів, а решту довгу, що тяжів на хаті, перебрала, виплачуючи його місячними ратами по

\$ 133.50 і більше; в той же час Парафія платила щомісячні рати на довг по будові церкви по \$307 і більше. Довг на хаті «спалено» урочистою церемонією в день храмового свята, св. Володимира, 31 липня 1966 р., цебто за 2 роки і 7 місяців. Купивши хату, парафія забезпечила церкву із західної сторони, головно її вітражні (стейндглес) вікна.

Урочисте «спалення моргеджу» на будову церкви, цебто, сплата 25 тисяч доларів позички, відбулось на Зелені Свята, 13 червня 1965 р., то є — за три і пів року. Поплативши всі позички, Парафія почала складати ощадність на будову відповідного дому для помешкання священика, і під кінець 1966 р. мала вже на рахунку ощадностей в банку поверх 10 (десять) тисяч доларів.

Не забувала громада вшановувати й своїх членів з нагоди їх родинних свят — коли більш урочисто, коли більш скромно, а також свого пароха з дружиною. Більш урочистими святкуваннями з участю всієї громади були:

1. Золотий ювілей подружжя пп. Івана і Теклі Мартин, 29 січня 1950.
2. Срібний ювілей подружжя пп. Николая і Марії Поглод, 30 вер. 1956.
3. Золотий ювілей подружжя пп. Василя і Марії Мартин, 24 лист. 1957 р.
4. Срібний ювілей подружжя пп. Івана і Анни Паркер, 14 лют. 1965 р.
5. Срібний ювілей подружжя пп. Василя і Катерини Дах, 9 жов. 1965 р.
6. Срібний ювілей подружжя пп. Олексія і Христини Шолдра, 9 жовт. 1966 р.
7. 40-ліття подружжя о. Петра і д. Олександри Маєвських, і 40-ліття священства всч. о. Петра 24 грудня 1961 р.

ЦЕРКОВНИЙ ХОР

В житті і розвитку кожної парафії велике значення має церковний хор. У нашій парафії хор мав ще ширше завдання, як звичайний церковний хор, бо він заступав у виконанні требів дяка, якого парафія не мала весь час, з виїмком перших 3-ох літ, коли працю дяківську виконували фахові дяки — п. І. Мартин і п. Д. Шургат. Хор наш співав на всіх Шлюбах, Похоронах, Панахидах, Страстях Христових, ходив з «колядою» — заступаючи працю дяків і не беручи ніколи ніякої нагороди за це. Ніхто з хористів за весь час життя парафіяльного не був платний. Диригентом хору з початку був п. С. Грод, (безплатно), а з 1948 р. на протязі всього часу диригентом хору перебуває п. І. Паркер, що не тільки не бере ніякої нагороди за свій труд, а ще притягає до співу свою родину — дружину і дві дочки, до того щедро жертвує з дружиною на потреби церкви.

Хор наш не тільки співав в церкві весь час, не тільки заступав обов'язки дяка, але й влаштовував концерти в українські національні свята — Державности, Шевченка, Листопаду — до часу, коли було зорганізовано український національний хор (1962 р.), під музичним проводом п. В. Божика, й туди приєдналась частина нашого хору. Перший концерт був влаштований нашим хором (1947 р.) на Шевченківське свято з прекрасним успіхом, у якому проводив о. Маєвський. Пізніші концерти були ведені п. Паркером, при допомозі о. Маєвського, як теж церковні співи. Хор співає в цілості Літургію трьох композиторів — Стеценка, Кюшиця і Леонтовича, і притримується порядку, щоб співати в неділю Службу Божу одного композитора. Хор співає теж «Шлюб» — укл. композ. Я. Яциневича і «Панахиду» К. Стеценка. Хор наш виступав і на кольоровому «телевижен» (в національних строях) зі співом колядок — коментатором щодо колядок і українських різдвяних звичаїв і обрядів був всч. о. Маєвський, а хором управляв п. І. Паркер.

Маючи певні перешкоди, що не допускали нашого хору до участі в загальному об'єднаному хорі на концерті для вшановання 100-ліття смерті Т. Шевченка — хор наш виступав окремо на цьому ж концерті й проспівав величаву кантату М. Лисенка, на слова Л. Українки, при акомпанієменті п-ні Вахнянин-Куриленко — «Вмер батько наш тай покинув нас». В хорі виступило 33 особи, а хором проводив о. П. Маєвський — виступ був дуже гарний.

Що до складу хору, то ніколи не був він великим, з виїмком виступу на Шевченківському концерті, в 100-ліття смерті Шевченка, але весь час успішно працював, даючи надхнення вірним при щонедільних відправах. Сам Б. мав опіку над нашим хором і завжди посилав йому конечно потрібного співака, коли вже здавалось, що хор не зможе співати, бо кожна партія хорова мусить мати провідника, щоб могла належно рівноважити спів в хорі. Ось для приміру: Першою провідницею в альті була п-ні Грод; коли вона відійшла, якраз

Парафіяльний Хор — концерт — з нагоди 100-ліття Народження Тараса Шевченка — 1961 р.

1-ий ряд: п-нна Сузанна Богозіан, п-нна Маруся Дах, п-ні Марія Дідун, п-ні Анна Паркер, п-ні Наталія Кручковська, п-нна Андрея Окрушко, п-нна Люба Маліновська, п-нна Валентина Лімонченко, п-нна Синтія Паркер; 2-ий ряд: пані — Анастасія Свифт, Параскевія Бриквер, Ніна Лімонченко, Анна Колісник, Татяна Касперська, Євгенія Окрушко, Ольга Василишин, Христин: Шолдра; 3-ий ряд: п. п. — Нестор Мартин, Михайло Кіт, Василь Дах, о. Олексій Лімонченко, Стефан Дах, Андрій Окрушко, Іван Паркер, Ілія Вавричук, Олександр Сафінюк, Михайло Петруньо, о. Петро Маєвський, диригент.

надійшла п-ні Гайдаш; як ця перестала співати, приїхала з Канади п-ні Ерин, а як вона відійшла, її місце зайняла п-ні Васишлин, що співає й досі. В партії сопрана з початку провідною була п-ні М. Вергун, а даліше довгі роки провадила п-ні Н. Кручківська. Велику і незамінну допомогу дали хорові п-ство Кошові — в партії сопрана і баса — що точно вчащають на Богослуження, а коли случайно їх нема, то зразу відчувається їх відсутність в хорі. І так, в останні роки співали: (поазбучно) в сопрані — п-ні: П. Брикнер, М. Дідун, Г. Кошова, Н. Кручківська, А. Паркер; в альті — п-ні: Л. Антонів, О. Васишлин, Л. Маліновська, Е. Окрушко, К. Паркер, Л. Паркер, Х. Шолдра; в тенорі — пп: В. Дах, М. Кіт, Й. Крупа, Н. Мартин, проф. В. Ферчак; в басі: пп: С. Дах, Ф. Кошовий, М. Петрунь, А. Сафінюк, Ю. Войтович. Хором весь час (з 1948 р.) управляє п. І. Паркер, (і помагає в басовій партії). Треба признати, що хор потребує підсилення й чекає на молоді сили, що їх в парафії можна найти, але вони, на жаль, не являються.

Дві Українки — п-нна Люба Маліновська і п-ні Оля Васишлин.

МОЛОДЬ — РІДНА Й НЕДІЛЬНА ШКОЛА

З самого початку засновання парафії справа зорганізованя молоді була, на превеликий жаль, невдачною. Треба правду сказати, не в докір, а в потвердження факту, що основателі-члени парафії у великій своїй більшості дітей своїх (вже взрослых, чи й подружених) до церкви не привели. Створилась небезпека, що в будучності тяжко прийдеться парафії продовжувати своє життя. Ми не будемо тут нікого обвинувачувати — кожен має своє оправдання — чи особистого, родинного характеру, чи загально американського. Навіть Клюб Укр. Молоді, що зорганізувався був ще перед основанням парафії, помалу втрачав ціль свого існування, не почуваючи в собі правдиво українського духа. Якби всі діти членів основателів були тепер в парафії, то й парафія була б двічі більшою й кожної неділі церква була б переповненою. Вже в 1952 р. не було навчання в Рідній Школі за браком дітей.

Але в допомогу прийшли нові, молоді родини, що приїзжали зі Сходу Америки або з Канади. Вони привезли з собою дітей й з них, (хоч їх не багато було) створено Рідну і Недільну Школу, (дітей бувало від 10-25). Наука відбувалась по суботам, а деколи по неділям, (перед відprawою Богослуження). Не хочемо забирати місця, щоб вказати час праці кожного окремого учителя в школі, а скажемо загально, що учителями були: о. П. Маєвський, о. О. Лімонченко, п-ні С. Порайко, п. Др. Г. Скегар; п-ні Е. Окрушко, п. В. Німрод, п-нна В. Лімонченко й п-ні А. Колісник. Було намагання зорганізувати старшу молодь в окремий відділ (клуб), але це не вдалось завдяки непорозумінням, що їх витворили ті, що не хотіли до цього допустити, щоб парафія скріплялась. Само собою, що тяжко вести школу при малій кількості учеників, бо тільки при великій кількості ученики мають респект до школи, а батьки вдовolenня.

Але робляться заходи усім українським громадянством міста Лос Ангелес, щоб замість парафіяльних шкіл створити одну школу під протекторатом Т-ва Укр. Культ. Осередку, у якій зокрема закону Божого (катехизму) вчив би священник тих дітей, що з його парафії, або може вчили б катехизму при своїй церкві. Треба дати шире признання Шан. п. М. Гирі за зорганізування молоді для укр. народних танків й за працю з цією молоддю та виступами не тільки між українцями, але й чужинцями.

Щорічно діти Рідної і Недільної Школи влаштовували виставу «Св. Миколай» — з участю св. Миколая, (що його роллю багато разів грали — п. І. Вавричук і п. І. Кручковський) й багатьох Анголів, та Чортика. Здається, не було дівчинки в парафії, що не виступала б на сцені у цих виставах, (маємо до 15 янгольських костюмів) — тепер багато з них вже взрослых, деякі подружились й певно мають гарні спомини про ці виступи. Теж часто давали діти великодну виставу «Сирітка» з гагілками — співами й веснянками-танками. Було зорга-

нізовано з молоді гарний музичний квартет, у якому грало 6 дівчат: Христина Метрик (скрипка), Павліна Метрик (флет), Андрея Окрушко (скрипка), Касандра Паркер і Синтія Паркер — п'яно в 4 руки, Сильвія Сильчак (скрипка). Квартет цей виступав кілька разів на концерті, а також грав коляди під час св. Вечері під спів всіх гостей.

Треба згадати й про багатьох хлопців, що usługували біля св. Престолу: Першими були — Орест Новак і Ріхард Стефура; потім Тома Грод, Іван Стадник, Володимир Газдун, три сини п-ства Брикнер — Едвард, Євген і Богдан, Роман Вогел, Марко Окрушко, чотири сини п-ства Дах — Стефан, Василь, Іван і Тома, два сини п-ства Ерин — Тома і Роман, два сини п-ства А. Сафінюк — Роман і Михась, Іларій Шолдра, Стефан Кручковський, Олекса Лімонченко, три сини п-ства Е. Колісник — Еміліян, Євген, і Богдан, Левко і Славко Магур, Сильчак Василь і Петро, Юрко Корінець, Юрко Цап, Давид Василичин, Ігор Будило. Шкода, що ті хлопці, як і попередні дівчата (в ролях анголів), не перейнялись релігійним духом настільки, щоб прийшовши до взросту, стати на допомогу церкві. Але, віримо, що за Богом нічого не пропаде — прийде час, що Бог через рідну церкву відозветься в їх душі й покличе їх до рідної релігійної праці.

СЕСТРИЦТВО — ЖІНОЧЕ ТОВАРИСТВО

Від самого початку засновання парафії Сестрицтво було надзвичайно активне — без його допомоги Парафія не могла б зорганізуватись і зорганізувавшись, не могла б далі жити. Сестрицтво давало не тільки матеріальну базу для парафії, але й моральну, бо воно найбільш твердо і свідомо стояло, коли небезпека загрожувала існуванню парафії. Завжди на загальних зборах парафії жіноцтво духом своїм відчувало правду, за неї стояло, і давало надхнення чоловікам до витривалості праці. У провіді Сестрицтва були такі особи: п-ні О. Мельник, п-ні С. Маліновська, п-ні М. Свифт і п-ні О. Деделюк. Найбільш активними в приготуванні парафіяльних обідів були — спершу п-ні Маліновська, а пізніше і досі п-ні Деделюк, що вміло гуртує сестрицтво біля себе й дає провід великій праці. Також багато обідів приготував п. М. Кіт — частину своїм коштом, а частину на замовлення деяких парафіян. Годі згадати поіменно усе наше сестрицтво-жіноцтво, що так багато саможертвенної праці віддало для церкви — для цього треба б написати окрему книгу, й може хтось з жіноцтва знайдеться, що складе ту книгу і увіковічить працю кожної жінки зокрема.

Нема змоги згадати сотні обідів — великих і малих, що рікрічно приносили біля 2-х тисяч доларів до каси парафії — зокрема різдвяних і великодніх — Святої Вечері і Свяченого. Спільну Святу Вечеру започатковано в 1954 році, (старанням п-ні д. Маєвської) з наміром запросити на вечеру більш самотніх, одиноких осіб, але щорічно учасників св. Вечері усе побільшувалось, так що останніми роками Авдиторія наша не могла вмістити всіх бажаючих бути на Вечері, (в залі 150 місць).

Теж треба згадати писання писанок, у якому провід давала п-ні Деделюк з дочкою Наталкою — обі вони художньо виконують писанки і багато дарували щорічно з доходом для церкви. Під їх руководством і п. Нестор Мартин набрав доброї практики в писанні. Зовсім оригінально приготував писанки п. Василь Сильчак — він не тільки прекрасно їх пише, але й майстерно прикрашує їх камінцями, що блещуть немов правдиві жемчуги. Теж годі перечислити усі парафіяльні пікніки, для яких так багато праці вкладало Сестрицтво і Жіноче Товариство — особливо три останні роки, в яких велику особисту і фінансову допомогу давали — п. Ч. Федорович і Др. І. Антонів.

Були заходи, щоб об'єднати окремо молоде жіноцтво при парафії в «Молоде Жіноче Т-во», яке й було зорганізоване під проводом Голови Т-ва — п-ни Розалії Фарина (1952 р.) Але товариство це не на довго показалося активним, бо вся активність жіноцтва зосереджувалась в сестрицтві. Зроблено спробу відновити це «Молоде Жіноче Товариство» за ініціативою і під проводом п-ні А. Колісник та допомогою п-ни Л. Маліновської. Товариство проявило гарну працю, перевело успішний базар і скоро піднесло свою касу до півтори тисячі доларів. Другою Головою Т-ва стала п-ні Н. Кручковська, а склад Управи цьо-

го Т-ва такий: Голова — п-ні Н. Кручковська, Заст. Гол. — п-ні О. Федорович, Секр. — п-нна Л. Маліновська, Кас. — п-ні А. Паркер, Член Упр. — п-ні К. Дах. В останньому році Жіноче Т-во справило для церкви гарне біло-золотисте облачення на Престол і на інші аналої церковні. В пляні Т-во має — перебудувати всю кухню на більш вигідний і модерний лад. Що до Братства, то воно не було організоване в окреме товариство, а місце Ст. брата займали такі особи: п. І. Мартин, п. І. Вавричук, п. М. Вавриків, п. І. Тереник і п. М. Кіт.

МАЙНО ПАРАФІЇ

Майно Парафії, придбане за 20 літ існування, складається:

1. Земля (1948 р.) — 2 лоти — 120 ф. шир. до вулиці, 155 ф. глибини; в прекрасній околиці Голівуду, з дуже доброю комунікацією автобусів. На площі місце для остановки 33 авт.
2. Авдиторія (1950 р.) — мурований (з блоків) будинок — 54 ф. шир., 60 ф. довгий: в ньому велика зала, на 150 місць сидячих і невелика сцена; (зала прибрана портретами визначних укр. діячів); просторна кухня, кімната для буфету, кімната на параф. канцелярію, кімнатка для складу, і уборні; поверх авдиторії помешкання для священика (з 5-ти кімнат).
3. Малий, мурований (з блоків) будинок 22х24 ф. — в ньому дві невеличкі класи для школи й одна більша на склад-гараж.
4. Ново-збудована церква (1961/62 р.) — дерево-стокко — 36 ф. широка, 60 ф. довга, з хорами: прекрасні (11) вітражні (стейндглес) вікна, художній іконостас з 12 іконами — праці проф. В. Кричевського, 4 великі хрустальні мосяжні павуки, (11 малих, теж хрустальних, стінних свічників), чудовий мозаїчний образ на стелі церкви (6х6 ф.), і 20 лавок з білого дуба. Крутом церкви є вільний прохід для релігійних процесій.
5. Сусідня парцеля (1964 р.) — 50 ф. шир., 155 ф. глибини, зі старою хатою (в 6 кімнат) — охороняє церкву з західного боку — зі східного охороняє церкву наша Авдиторія.
6. Земля — лот 100х165 ф. — у м. Дезерт Гат Спрінгс — дар п-ства М. Марків, (1966 р.) Складаємо їм в цій Ювілейній Книжці щиро-сердечну подяку за такий цінний дар, що його пізніше парафія використовує, як вакаційну оселю для своїх членів.
7. Цвинтар — (1963 р.) — відкрито окрему українську секцію в гарному «Голівуд Форест Лон» цвинтарі — на 120 гробів, з яких більшу половину закупили парафіяни, а 10 місць закупила парафія — вартістю біля три тисячі доларів; (тепер ціна місця \$324.50).

Вартість усього парафіяльного майна оцінюється тепер мінімально в 175 тисяч доларів; треба додати, що Парафія не має ніякого довгу, а ще має понад 10 тисяч доларів в банку на рахунок ощадностей.

СПИСОК ДОБРОДІВ

що декларували і сплатили спеціальні жертви на будову Церкви — (тут не включається окремих дарунків для церкви, як ікони, вікна, лавки, утвар церковна й інше).

1. Михайло Кіт — — —	1.200.00
2. о. і д. П. Маєвські — —	1.000.00
3. п-ні Михайлина Свифт — —	1.000.00
4. п. Іван Сартинський — —	1.000.00
5. п-ні Олена Мельник — —	600.00
6. п. Андрій Озимик — — —	600.00
7. Др. Анна Балас — — —	500.00
8. п-ство Василь і Катерина Дах —	500.00
9. п-ство Юрій і Олена Деделюк —	500.00
10. п-нна Любов Маліновська —	500.00
11. п-ство Осип і Стефанія Порайко	500.00
12. п. Іван Ситник — — —	500.00
13. п. Стефан Янкович — —	500.00

Крім цих є багато жертводавців, що зложили менші жертви, від тут зазначених, на будову церкви; їх жертви включені в загальному списку всіх парафіян-жертводавців. Подати поіменний список всіх осіб, що жертвували на будову церкви, забрало б багато місця в цій книжці.

Зокрема треба згадати щедрю жертву, що її залишив в своєму завіщанні бл. п. Михайло Дмитрович, (пом. 11 вер. 1961 р.), в сумі \$3.793.40, що її було одержано 16 лют. 1963 р. На вічний спомин щедрого жертводавця Парафія присвятила великий образ в Іконостасі — Зшестя Св. Духа на Апостолів (Зелені Свята).

СПИСОК ПОМЕРШИХ ЧЛЕНІВ ПАРАФІЇ —

блаженної пам'яті:

1. Тимофій Нестеренко	—	60 літ	—	10	листоп.	1948.
2. Анна Шургат	—	60	—	16	січня	1949.
3. Петро Сич	—	55	—	27	січня	1950.
4. Данило Шургат	—	72	—	17	жовтня	1950.
5. Іван Мартин	—	76	—	9	квітня	1952.
6. Петро Мудрий	—	67	—	6	грудня	1952.
7. Юстина Сич	—	60	—	28	грудня	1954.
8. Анна Мазуркевич	—	73	—	18	марта	1956.
9. Текля Мартин	—	80	—	29	травня	1958.
10. Софія Михно	—	61	—	13	серпня	1958.
11. Софія Маліновська	—	63	—	4	грудня	1958.
12. Теодосія Вавричук	—	71	—	26	серпня	1960.
13. Микита Вавриків	—	72	—	2	червня	1962.
14. Николай Поглед	—	65	—	17	червня	1962.
15. Варвара Венгринович	—	69	—	3	листоп.	1963.
16. Іван Ситник	—	78	—	18	серпня	1964.
17. Олена Мельник	—	79	—	10	жовтня	1964.
18. Ілія Вавричук	—	74	—	15	червня	1965.
19. Андрій Маліновський	—	82	—	30	вересня	1965.
20. Анна Гира	—	50	—	29	жовтня	1965.
21. Іван Корбутяк	—	66	—	13	січня	1966.
22. Василь Мартин	—	87	—	16	червня	1966.

Вічна їм пам'ять у Бога і добрий спомин у людей!
Церква молиться постійно за їх вічний спокій.

Всіх похоронів за весь час було 67 (шістьдесят сім).

Списку про інші треби — Хрещень і Шлюбів — не подаємо, бо це забрало б багато місця в книжці, скажемо загально, — Хрещень було — 90, а Шлюбів — 27; зазначимо тільки, що першою в парафії була охрещена внучка п-ні Др. А. Балас — Вірґінія (Діди) Чорч, а перший шлюб в ново-збудованій каплиці (авдиторії) — п-ство Михайло і Олена Митчел. —

НАГОРОДА (ПЛАТНЯ) о. МАЄВСЬКОМУ та його жертви для церкви

Як сказано попередньо, всч. о. Маєвський ніколи не одержував більшої нагороди за свою широку працю в парафії, як 100 (сто) доларів в місяць. Це була фактична нагорода за його працю в парафії, що не обмежувалася самою працею священика, а була багато ширшою. Він виконував обов'язки канцелярійного секретаря — переводив усе листування парафії, друкував обіжники, відозви, святочні листи; допомагав фін. секретареві вести головну книгу і книгу особистих рахунків, а також виготовляти загальні річні звіти, (фін. секретар проводив рахункову книгу-дневник, виписував усі квитанції (ресіти) і банкові чеки); учив багато літ в рідній і постійно в недільній школі; підготовляв хор до співу в церкві і на концерти; переписував усі ноти, потрібні для церкви і для концертів; проводив дяківські співи при допомозі піддячних; (після смерті професійних дяків — І. Мартини і Д. Шургата, в дяківстві помагали: п. І. Вавричук і п. М. Кіт, а з жінок — п-ні А. Гайдаш і п-ні Н. Кручковська); слідував за порядком в господарстві парафіяльному й виконував деяку іншу необхідну працю. Чотири роки був без парафіяльного помешкання й без оплати на нього, а пізніше з помешканням. До того усі доходи з требів (хрещень, шлюбів і похоронів) передавав до каси парафії.

І так: від січня 1947 і за 1948 (через 2 роки) одержав по 100 (сто) дол. в місяць.

від січня 1949 р. по червень 1955 р. (через 6 і пів року) — по 50 (п'ятдесят) дол.; це був час, коли будовано Авдиторію і Парафія була задовжена.

від липня 1955 р. до 1960 р. (через 5 і пів року) по 100 (сто) дол.

від січня 1961 р. по червень 1965 р. (через 4 і пів року) — по 50 (п'ядесять) дол.; це був час, коли побудовано церкву і парафія мала великий довг.

від липня 1965 по кінець 1966 р. (через 1 і пів року) — по 100 (сто) дол.

Само собою, таку малу нагороду, здається, не одержує ніхто із священиків в Америці, а навіть й звичайні робітники.

Якщо б рахувати за весь час по 100 (сто) доларів в місяць, то парафія підтримала свою касу в тяжкий час із нагороди (платні) о. Маєвського на \$6.600.00 дол. Також усі доходи з требів передавав о. Маєвський до каси парафії, і за весь час передав — 3.447.50 дол.; треба зазначити, що тут врахована невелика сума за потребу, бо як була більша жертва, то зараховувалась, як дар для церкви з нагоди даної треби).

Передано до каси парафії (дол.):

	Треби	Жертви	Треби	Жертви
1947	— 55.00	— 76.75	1957	— 115.00
1948	— 25.00	— 443.50	1958	— 233.00
				— 274.00

	Треби	Жертви		Треби	Жертви
1949	— 155.00	— 470.82	1959	— 249.00	— 283.50
1950	— 145.00	— 162.65	1960	— 200.00	— 305.05
1951	— 138.00	— 236.25	1961	— 125.00	— 483.95
1952	— 172.00	— 209.25	1962	— 317.00	— 1.040.83
1953	— 70.00	— 210.25	1963	— 281.00	— 331.30
1954	— 58.00	— 194.75	1964	— 197.00	— 257.55
1955	— 125.00	— 188.75	1965	— 238.00	— 242.75
1956	— 170.50	— 395.50	1966	— 379.00	— 231.12
				3.447.50	6.254.82

Якщо взяти під увагу, що при широкій й самовідданій праці Всч. о. П. Маєвського Парафія могла обходитись при одній платній (нагороджуваний в 100 дол. в місяць) особі — то є самого о. Маєвського, не маючи ні дяка, ні платного учителя хору, ні офісового секретаря, ні учителя рідної школи, ні господаря, а всі ці обов'язки сповняв о. Маєвський, то Парафія мала величезні ощадности у видатках. Якби вищезазначеним 5-м робітникам платити пересічно лише по 50 дол. в місяць, цебто 250 дол. в місяць, а 3.000 дол. в рік, то за 20 літ при особистій допомозі і праці о. Маєвського Парафія заощадила у видатках біля 60 (шістдесят) тисяч доларів, не наймаючи тих робітників.

ЗАГАЛЬНІ ФІНАНСОВІ ОБОРОТИ ПАРАФІЇ

Рік	3 мін. року	Прибутки	Видатки	Каса	Примітки
1946	— —	304 50	— —	— —	— — —
1947	304 50	6 382 00	3 231 97	3 454 53	— — —
1948	3 454 53	4 279 40	6 067 23	1 666 70	(4 000 на лоту до Центр.)
1949	1 666 70	21 092 53	19 685 14	3 074 09	(позич. 8 000 і буд. Авдт.)
1950	3 074 09	8 625 00	11 219 52	479 57	(позич. 2.000 і буд. Авдт.)
1951	479 57	6 712 72	6 228 72	903 57	(буд. і звор. поз. 4 000)
1952	903 57	6 957 40	6 816 45	1 044 52	(сплата довгу 5.000 дол.)
1953	1 044 52	8 773 19	8 399 01	1 418 70	(поз. 2.350 дол., спл. 5.875 д.)
1954	1 418 70	6 999 25	8 225 56	192 39	
1955	192 39	6 943 94	6 376 63	759 70	(поз. 1.000 дол., спл. 3 050 д.)
1956	759 70	7 312 66	7 640 00	432 36	(4 200 в банк. на ощадн.)
1957	432 36	7 697 65	7 440 98	689 03	(4.100 в банк. на ощадн.)
1958	689 03	7 843 88	7 864 79	668 12	(4.500 в банк на ощадн.)
1959	668 12	9 683 11	9 890 06	461 17	(5 600 в банк на буд. церкви)
1960	461 17	10 464 44	10 243 31	682 30	(5.750 в банк на буд. церкви)
1961	682 30	19 474 47	17 775 38	2 381 39	(будова церкви)
1962	2 381 39	29 393 16	30 695 99	1 078 56	(будова церкви)
1963	1 078 56	19 137 63	18 043 39	2 172 80	(рати 7.500 дол. 4 000 в банк)
1964	2 172 80	24 452 21	26 438 44	186 57	(хата 8.000 дол. 3 000 в банк, рати 12.000 дол.)
1965	186 57	15 985 28	14 997 40	1 174 45	(3.000 в банк, рати 6 500 дол.)
1966	1 174 45	15 308 12	15 021 75	1 461 20	(5 500 в банк, рати 2.250 дол.)

Прибутки парафії складались в першу чергу з тарічного збору в церкві, що давав в останніх роках біля 4.500 дол. річно. (Збіркою Братства завідував п. І. Кручковський, а збіркою Сестрицтва завідувала п-ні С. Джонсон). Більші суми поступали з загальних жертв — до 1.500 дол.; з т. зв. сезонних збірок — весною-Великодня, літом-Вакаційна, осінню-День Подяки й зимою-Різдвяна (коляда), що давали біля 3 (три) тисячі дол.; з обідів — біля 2 (двох) тисяч дол.; з пікніку — около 1 (тисячі) дол.; з буфету — біля 500 дол.; з винайму дому — 1.500 дол.; із ріжних — біля 1 (тисячі) дол.; — так що загального прибутку (для приміру за 1966 р.) було більш 15 тисяч доларів.

Видатки були дуже обмежені: Нагорода священикові \$1.200, податки й асекурація около \$1.000, на обіди 580 дол. платня господареві \$240, канцел. видатки (друки і ін.) 400 дол., добродійні 200 дол., направи-господарські \$1.000, інвентар 400 дол., телефон 150 дол., вода і світло і газ \$650, цвинтар, ікони 500 дол., на ощадність до банку 8.000 дол., ріжні 500 дол., каса 300 дол., — загальні видатки біля 15 тисяч доларів. (Тут включені видатки й на утримання хати).

Хочемо зазначити, що навіть членські внески не оплачують члени окремими сумами, а належність членського внеску (1 дол. в місяць від родини, чи 12 дол. в рік) відраховується від перших жертв на тарілку в церкві, так що на Загальних Річних Зборах парафії нікому не робиться вивовору за несплату членського внеску, бо в той же час мало хто із членів, що не мав би 100 (сто) доларів загальної річної жертви на церкву.

Щорічно всч. о. Маєвський при допомозі фін. секр. — п-ни Л. Маліновської — виготовляв дуже точний і детальний фін. звіт парафії — прибутків, видатків, каси, майна, особистих жертв парафіян за протяг року, і цей звіт роздавано присутнім на Заг. Річн. Зборах, а неприсутнім членам висилано поштою, так що кожен член був в курсі усіх фінансових оборотів парафії — ставився з довір'ям до Заряду Парафії, й маючи це довір'я, щедро жертвував на потреби церкви. На кожну, хоч й найменшу жертву, крім пожертв на тарілку в церкві, фін. секретар видавав квитанцію (ресіт). Усі видатки оплачувано тільки чеками, а чеки підписували два з трьох членів Заряду — Голова, Фін. Секретар, Скарбник. (Священик ніяких чеків не підписував).

Управа Парафії — 1966 р.

сидять: Михайло Кіт (член), Стефанія Сафінюк (член), о. Петро Маєвський (парох), Нестор Мартин (голова); 2-ий ряд: Федір Кошовий (член), Стефанія Порайко (рек. секр.); 3-ій ряд: Василь Василишин (заст. гол.), Кручковський Іван (скарбник), Люба Маліновська (фін. секр.).

СКЛАД ЗАРЯДУ

Рік	Голова	Заступник	Секретар
1947	Новак Микола	Мельник Олена	Довгелло Євгенія
1948	Байсарович Михайло	„	Грод Стефан
1949	Поглод Микола	„	Шургат Данило
1950	„	„	„
1951	Мартин Нестор	Мельник О. Кошовий Ф.	Старовійт Гліб
1952	„	Мельник О. Гаврилюк Т.	„
1953	„	„ „	„
1954	„	Мельник О. Мірчук Р.	Деделюк Наталка
1955	Кручковський Іван	Мельник О. Поглод Н.	„
1956	„	„ „	„
1957	„	„ „	„
1958	„	Мельник О. Мартин Н.	„

(УПРАВИ) ПАРАФІ

Фін. секр.	Касієр	Члени	Контроль.
Гералд Андрій	Поглод Микола	Вибираний Заверуха Несторенко	Мартин Б. Кіт М. Вавричук
Маліновська Любов	"	" " "	" " "
"	Тимчук Василь	Вавриків Мартин В. Вавричук	Брикнер М. Свифт М. Маліновська С.
"	"	" " "	Брикнер М. Свифт М. Мудрий П.
"	"	Поглод М. Вавричук Вавриків	Паркер І. Михно М. Мудрий П.
"	"	" " "	" " "
"	Тимчук Василь Вавриків	" " "	Паркер І. Гира М. Порайко О.
"	Вавриків Микита	Вавричук Свифт Н. Клим В.	" " "
"	"	Вавричук Свифт Н. Мартин Н.	" " "
"	"	" " "	Паркер І. Брикнер М. Гира М.
"	"	Мартин Н. Кіт М. Свифт. Н.	" " "
"	"	Кіт М. Свифт Н. Порайко С.	Паркер І. Гира М. Кулик І.

Рік	Голова	Заступник	Секретар
1959	Кручковський Іван	Мельник О. Мартин Н.	Деделюк Наталка
1960	„	Мельник О. Сафінюк А.	Дах Василь
1961	„	„ „	Дідун Михайло
1962	„	„ „	„
1963	„	Мельник О. Головатий М.	Брикнер Пелагея
1964	Мартин Нестор	Мельник О. Окрушко А.	Німрод Василь
1965	„	Василишин Василь	Порайко Стефанія
1966	„	„	„

Фін. Секр.	Касір	Члени	Контроль.
Маліновська Любов	Вавриків Мартин Н.	Кіт М. Свифт Н. Порайко С.	Паркер І. Кулик І. Порайко О.
"	Мартин Н.	Кіт М. Порайко С. Дідун М.	Паркер І. Кулик І. Гира М.
"	"	Кіт М. Порайко С. Дах В.	" " "
"	"	" " "	" " "
"	"	Кіт М. Порайко С. Дідун М.	Паркер І. Василишин Сафінюк А.
"	Кручковський	" " "	Паркер І. Василишин Сафінюк С.
"	"	Кіт М. Кошовий Ф. Сафінюк С.	" " "
"	"	Кошовий Ф. Німрод В. Окрушко А.	Паркер І. Федорович О. Дах В.

**Почесним Головою Заряду Парафії був весь час —
Настоятель Парафії, Всч. о. Петро Маєвський.**

Найдовше перебували членами Заряду: о. П. Маєвський — 20 літ, п-нна Л. Маліновська — Фін. секретарем, 19 літ, п-ні О. Мельник — Заст. Гол., 18 літ, п. І. Кручковський — 12 літ, (9 літ Головою, 3 роки Скарбником), п. Н. Мартин — 13 літ, (7 літ Головою, 2 роки Заст. Гол., 4 роки Скарбником), п-нна Н. Деделюк — Секретарем рек., 6 літ, п. М. Вавриків — Скарбником, 6 літ; інші, як вказано вище, були Членами Заряду менше років. Членом Контрольної Комісії п. І. Паркер. — 14 літ. —

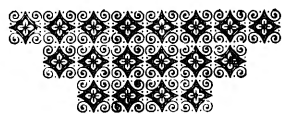
ПАРАФІЯ СВ. АРХ. МИХАІЛА, В САН ФРАНЦІСКО

Місто Сан Франциско — це твердиня росіян, що об'єднані в кількох парафіях, у яких немало знаходиться неспівомисливих українців. Тих, що почуваються українцями в Сан Франциско не багато, та все ж вони рішили мати свою рідну церкву — українську православну церкву, та зорганізувати її на засадах рідної церкви, відродженої в Україні до вільного життя, в 1921 році.

Невеликий ініціативний гурток, з п. Серафимом Паньковим на чолі, взявся за організацію парафії. В допомогу у цій святій, але важкій справі став настоятель парафії св. Володимира, в м. Лос Ангелес, всч. о. Петро Маєвський, а також і сама Парафія св. Володимира, даючи змогу своїм священикам, як о. Петрові, так і його помішникові всч. о. Олексієві Лімонченкові, виїздити для відправ Служби Божої до м. Сан Франциско, а також оплачуючи сама кошти подорожі священиків для місійної праці на протязі одного року. Священики ніякої платні за свій труд на протязі всього часу не брали, цебто, за 5 і пів року.

Ініціативний гурток, що складався з кільканадцяти осіб, обрав організаційний Комітет, що мав підготувати ґрунт для створення парафії. В Комітет були обрані: Р. Косович — Голова, С. Паньків — Заст. Голови, п-ні Маріянна Мельник — Секретар, п-ні Софія Підгірна — Скарбник; члени: п. Микола Сорока, п-ні Галина Гриневич і п-ні Марія Петренко. Перш за все було пороблено приготування для першого Богослуження в тісному порозумінні з о. Маєвським, як Почесним Головою Парафії. Богослуження це відбулось 24-го серпня 1958 року, в домі п-ства С. Паньків. Прибуло багато вірних, що заледви вміщались в хаті. Після відправи відбулось Хрещення донечки проф. й пані Я. Славутич, Оксани. Була й спільна трапеза, на якій з радістю знайомились одні з одними. Комітет далі працював, відбував свої наради, збирав фонди, й рівночасно дбав про відправу Богослуження, що було запроєктоване на один раз в місяць.

Після 9-ти місяців, у яких відбулось 6 Богослужень (три в домі п-ства Паньків, а 3 в грецькій церкві), скликано на 24 травня 1959 р. Установчі Збори вірних для формального заснування парафії. Це було в неділю — була відправа св. Літургії; присутній був на Зборах, само собою, й всч. о. Петро Маєвський. Взяло участь в зборах більш 20-ти осіб. Ініціативний Комітет давав звіт із своєї діяльності. Дуже точний звіт дала секр. п-ні Маріянна Мельник, представивши точно порядок і ухвали Організаційного Комітету, що їх переведено на 7-ми засіданнях-нарадах. Було багато справ, як на початки організації парафії, і не завжди була змога з користю їх рішати. Деколи самі члени Комітету падали духом, не всі являлись на засідання, й навіть пропустили нагоду купити на вигідних умовах будинок-церкву в центрі міста, побоювшись, що не будуть всілі оплачувати щомісячні рати, хоч один з членів (п. Санчук) хотів позичити безпроцентово одну ти-

Група парафіян церкви св. Михаїла — м. Сан Франціско — I-ий ряд: Г. Гриневич-Гувер, о. П. Маєвський, А. Мудра, Т. Денис; 2-ий ряд: М. Бартко, М. Мельник, О. Мельник — маленька — Сузанка Бартко.

Група у Сан Франціско — після відправи, у парку — п. С. Паньків, Голова Парафії, п-ні Косович з донечкою, о. П. Маєвський, синок п-ства Краківських, п-ні Краківська, п. Р. Косович, Заст. Гол., п. М. Кіт.

сячу доларів на задаток купна будинку, а навіть подарувати, якщо Парафія буде належно розвиватись.

В березні 1961 р. Голова Парафії — п. С. Паньків, за згодою своєї дружини, купив інший будинок для церкви за 9.500 дол., одержавши від Парафії 2.000 доларів на т. зв. «давн пеймент», і заручивши своїм майном, що решта грошей буде сплачуватись своєчасно. Дім був тимчасово записаний на п-ство Паньків, бо Парафія ще не мала свого стейтового чартеру й не могла бути власником нерухомого майна. У звіті Секретаря був висказаний жаль, що вірні замало інтересуються церквою, бо як священники можуть прибути зза 450 миль для від-

прави, то без порівняння легше прибути вірним зза 10-20 миль. Касієрка, п-ні С. Підгірна, доклала, що на попередніх 6-ти відправах зібрано було 428.75 дол.

Але настрій на Зборах був піднесений й рішено формально — заснувати Парафію на засадах Рідної Церкви, відродженої в Україні, 1921 р. — Української Автокефальної Православної Церкви — й визначено ім'я для Парафії, цебто — Українська Автокефальна Православна Парафія св. арх. Михаїла. На Зборах цих прийнято й Статут Парафії, в основу якого взято Статут Парафії св. Володимира, в м. Лос Ангелес. В Статуті було підкреслено, що Парафія вважає себе тимчасово незалежною від будь якої дієцезії, а коли вона в майбутньому увійде в склад центральної церковної організації, то з умовою, що входить не раз назавжди, а затримує за собою повне право вийти зі складу тієї організації, коли виявить на це своє бажання. Статут для Парафії, після відповідної дискусії, було прийнято одноголосно. До нової Управи Парафії на 1959/60 рік було обрано одноголосно: Голова — п. С. Паньків, Заст. Гол. — п. Р. Косович, Секр. — п-нна Л. Петренко, Скарбник — п-ні С. Підгірна; члени Управи: п-ні Г. Гриневич, п. М. Сорока і п. І. Краківський; до Контрол. Комісії — п. О. Мельник, п-ні Т. Данис і п. І. Панікар. Почесним Головою офіційно, як настоятеля, вважати всч. о. Петра Маєвського.

Богослуження відбувались у грецькій церкві, але час для відправ був дуже коротким і незручним — всього одна година, від 9-10 години. Година 9-та була дуже вчасною й вірні не могли своєчасно прибувати, бо деякі жили далеко від Сан Франціско, а до того годі було за одну годину належно відправити Літургію та хоч коротку проповідь сказати. Через те залишено грецьку церкву, а почато відправи Богослужень у приватній залі, при вул. Станіан. В грудні 1961 р. Парафія одержала стейтовий Чартер і могла перебрати на власність від п-ства Паньків парафіяльний будинок, у якому вже відбувались Богослуження й інша праця пов'язана з життям Парафії. Треба додати, що належні рати в уплату довгу за будинок весь час вносила Парафія і мала повне юридичне право на перебрання будинку в своє розпорядження.

Перше Богослуження у своїм церковнім домі, (при 1242 Алабама вул.), відбулось 8 квітня 1961 р., й тут відбувались усі дальші Богослуження — один раз в місяць, на які майже поперемінно прибували о. Петро і о. Олексій (Лімонченко), з м. Лос Ангелес — за весь час о. Петро відправив 36 Богослужень, (цебто, 36 разів їздив автобусом до Сан Франціско й назад), а о. Олексій 19 разів, (їздив аеропланом). Священики не брали ніякої нагороди за свій труд, а ще й жертвували на церкву.

Парафія вже гарно розвивалась й подавала надію, що незабаром вийде з малого свого церковного будинку, а придбає будинок, що буде властивою церквою й даватиме кращі релігійні настрої своїм вірним. Регентом хору весь час був (безплатно) п. М. Сорока — особливу допомогу хорів давала мати регента, шан. п-ні С. Сорока. Парафіяльними обідами завідувала Стар. сестра — п-ні М. Кузнецова, при допомозі інших сестриць. Біля св. Престолу usługували сини п-ства Паньків — Богдан і Борис і син п-ства Краківських. Титарем був п. Оме-

лян Мельник, Господарями — п. Краківський, п. Січка і п. Жеребинський.

П'ять і пів року давали духовну обслугу для парафії священники з парафії св. Володимира, м. Лос Анжелес — за весь час було 55 відправ. В 1964 році, з відходом всч. о. Олексія Лімонченка від парафії св. Володимира, всч. о. Петро не міг залишити свою парафію й доїздити до Сан Франціско, а всч. о. Олексій відмовився взяти парафію св. Михаїла в Сан Франціско під свою духовну опіку. Парафія, бажаючи надалі залишитись на своїх засадах, що їх визначила в своєму парафіяльному статуті, а саме на основах Рідної Церкви, відродженої в Україні, 1921 року — пробувала добути священника, що пішов би однодушно з парафією. Було спинено свою увагу на всч. о. Тимофіїві Фінь, але він, приїхавши на місце, не міг, на жаль, (по здоров'ю своєму), справитись з тим складним становищем і працею, які він застав в Парафії.

Парафія, не маючи священника, що дав би їй духовну обслугу і стояв би на засадах, на яких вона зорганізувалась — всенародньої соборноправності та повної церковної волі — мусіла шукати інших доріг для розв'язки свого складного питання і положення. Парафія пішла в залежність від консисторії й одержала призначеного до неї офіційного священника. Парафія нараховувала біля 50 родин. За цей недовгий час придбала, крім будинку, усе потрібне для відправи Богослужень — прекрасні золочені ризи, чашу й всю церковну утвар.

Для доповнення цього короткого звіту про життя Парафії та зокрема про працю в ній священника-основателя — всч. о. Петра Масвського, подаємо ще список членів Управи Парафії за ці роки.

Рік	Голова	Заст. Гол.	Секретар	Скарбник	Члени	Контрол.
1958 24 серп. I-ша відпр.	Косович Роман	Паньків Серафим	Мельник Маріянна	Підгірна Софія	Сорока М. Гриневич Г. Петренко М.	
1959 24 травня Осн. Збори	Паньків	Косович	Петренко Леся	Підгірна	Сорока М. Гриневич Краківськ.	Мельник О. Данис Т. Панікар І.
1960 12 червня Зах. Збори	Паньків	Сорока Микола	Вертець- кий Е.	Ляшко Іван	Гриневич Краківськ. Кузнецова	Мельник О. Костирко М. Жеребин. І.
1961 24 вересня	Паньків	Сорока	Мельник	Підгірна	Краківськ Жеребинсь. Гангалюк	Мельник О. Данис Т. Панікар І.
1963 20 січня	Паньків	Сорока	Панасенко Зінаїда	Підгірна	Мельник О. Жеребинсь. Маленко Т.	Костирко М. Мельник Т. Панікар І.
1964 19 січня	Паньків	Маленко	Вермонт О.	Підгірна	Мельник О. Підгірний Січка П.	Костенко М. Мельник Т. Гайдамака В.

СПИСОК ЖЕРТВОДАВЦІВ

(більш 100 дол.)

ч.	Призвище й ім'я	до серп. 1961.			всього, до січ. 1964		
1.	п-ство Мельник О.	—	—	684.40	—	—	1.297.40
2.	» Паньків С.	—	—	392.90	—	—	648.96
3.	» Костирко М.	—	—	333.50	—	—	643.60
4.	» Данис Т.	—	—	285.00	—	—	407.50
5.	» о. Маєвський П.	—	—	251.00	—	—	291.00
6.	» Сорока М.	—	—	237.00	—	—	501.77
7.	» Підгірний М.	—	—	218.00	—	—	437.75
8.	» Санчук Д.	—	—	202.00	—	—	387.00
9.	» Гриневич-Гувер	—	—	191.00	—	—	214.00
10.	» Петренко Д.	—	—	119.00	—	—	135.00
11.	» Панасенко В.	—	—	107.00	—	—	138.00
12.	» Громницький Д.	—	—	—	—	—	109.00
13.	» Панікар І.	—	—	—	—	—	150.00
14.	» Жеребинський І.	—	—	—	—	—	135.00
15.	» Крайден В.	—	—	—	—	—	105.00
16.	» Мудра А.	—	—	—	—	—	182.00
17.	» Гайдамака В.	—	—	—	—	—	115.00

Не можу, на жаль, подати списку всіх жертводавців через обмеження сторінок в цій книжці, а тим самим для скорочення видання її. Жалую також, що не можу більш детально окреслити працю поодиноких членів Парафії, як теж їх окремі дари для церкви, (як прим., прекрасні ікони арт. мал. п. Г. Тоцького), бо й не маю під руками відповідних парафіяльних записок. Тому, якщо я пропустив згадати когось в цій книжці, дуже їх перепрошую — це сталося за браком відповідних інформацій в мене або й за обмеженням об'єму цієї книжки. Я взагалі згадую тут про Парафію св. Михаїла не для особливого писання її історії, а включаю її в 45-літній ювілей моєї священницької праці. Можна сподіватись, що Парафія св. Михаїла, святкуючи 10-ліття свого існування в 1968 р., й маючи у себе всі потрібні матеріяли-відомости — видасть свою ювілейну книжку, у якій точніше подасть відомости за ці роки життя парафії про які я тут згадую.

Не маємо точніших інформацій про життя Парафії — за 1965 і 1966 рр. Знаємо, що Парафія купила від греків ту саму церкву, у якій ми мали початково відправу Богослужень — провадить там свою церковно-народну працю і напругає свої сили на сплату великого боргу, що тяжить на купленій церкві.

Хочу висловити вкінці свою щирю подяку й признання всім членам Парафії св. Михаїла, що по братньому співпрацювали зі мною, розуміючи ті святі і величні ідеали, що їх я проповідував в парафії — поставлені в основу вільного церковного життя українського народу

Всеукраїнським Православним Церковним Собором, що відбувся в дні св. Покрови, в св. Софійському Соборі, в м. Києві, 1921 р.

Віriamo, що святі ідеї відродженої в Україні, 1921 р., Рідної Церкви — Української Автокефальної Православної Церкви, що їх поклала Парафія св. арх. Михаїла в основу свого життя при своєму zorganizовуванні — будуть пошановані й додержані в дальнішому житті Парафії, як найцінніші святощі, що їх рідна Мати-Церква — Церква-Мучениця, ствердивши кров'ю сотень тисяч мучеників — між ними й мученичою кров'ю її Первосвятителя, Митрополита о. Василя Липківського — передала своїм духовним дітям — щирим Українцям — на збереження по вічні часи.

*Нехай Бог благословляє Вас, Дорогі Брати й Сестри,
на „Довгі Літа!“*

З братн. любовю у Христі — о. Петро Маєвський

ПІСЛЯСЛОВО

За Божим благословенням, самовідданною працею Редакційної Колегії, зокрема Всч. о. Петра Маєвського, й складним перекладом з української мови на англійську (імена перекладачів подані на стор. 58), та великим трудом Друкарні, а вкінці й за жертвами на друк цієї книжки — виходить у світ довго очікувана наша книжка з 3-ма цінними Ювілеями.

Складаємо якнайщирішу подяку усім, що вклали свій дорогий час, знання, труд, жертви, в друк цієї книжки.

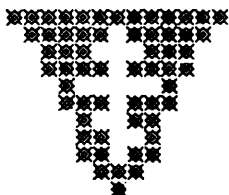
Ми певні, що вона принесе кожному читачеві церковно-релігійне й національне задоволення, бо в ній викладені стремління Українського народу, зокрема й нашої Парафії та її настоятеля Всч. о. П. Маєвського — до створення правдиво Христової Церкви, як вона існувала в перших 3-ох віках свого життя (без пановання в Церкві), й до спрямування її, як вільної, незалежної від чужої церковної влади, всенародно-соборноправної Церкви, для вірного служіння своєму рідному народові.

Віriamo, що ці думки-ідеї разом з фактами, ясно викладені у цій книжці, стануть певним дороговказом й для тих, що ще не ступили на церковно-національні дороги, вказані першим Всеукраїнським Православним Церковним Собором, в м. Києві, в осередковій, предковичній святині Українського народу, в св. Софійському Соборі — 1921-го року.

З братньою любовію —

УПРАВА ПАРАФІЇ СВ. ВОЛОДИМИРА

м. Лос Анжелес, Каліфорнія
1969 рік.

THE UKRAINIAN ORTHODOX PARISH OF ST. VLADIMIR
LOS ANGELES, CALIFORNIA

**45-1h ANNIVERSARY
OF THE REBIRTH OF THE CHURCH IN UKRAINE**

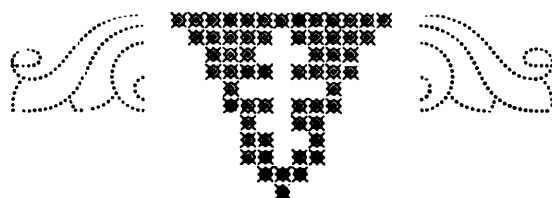
1921 — 1966

**45-1h ANNIVERSARY
OF THE PRIESTHOOD OF REV. P. MAYEVSKY**

1921 — 1966

**20-1h ANNIVERSARY
OF THE PARISH OF ST. VLADIMIR**

1946 — 1966

PREFACE

This book is published to celebrate the twentieth anniversary (1946—1966) of the Ukrainian Orthodox Parish of St. Vladimir, in the city of Los Angeles, California. One must not overlook two other jubilees which are closely associated with our parish, namely: the 45th Anniversary of the rebirth of the Ukrainian Autocephalous (independent) Orthodox Church in Ukraine, in 1921, on whose principles our own parish was organized and conducts its affairs, as well as, the 45th Anniversary of priesthood of our rector, Reverend Father Peter Mayevsky, who has been administering to the needs of our church since its very organization, twenty years ago.

Therefore this book is divided into three parts:

1. The 45th Anniversary of the rebirth of the Ukrainian Autocephalous Orthodox Church in Ukraine, proclaimed by the first All-Ukrainian Orthodox Church Council (Sobor) in Kiev in 1921.
2. The 45th Anniversary of the priesthood of Reverend Father Peter Mayevsky, who was ordained on December 19, 1921, in Kiev.
3. The 20th Anniversary of the Ukrainian Orthodox Parish of St. Vladimir in the city of Los Angeles, California, which was formally founded in December 1946.

We have tried to give accurate information and as much as possible about these three anniversaries. In all cases we were more concerned with the accuracy of the information than with details. If we inadvertently omitted any mention of events or persons, we humbly request your pardon, for that could have happened only through lack of definite information or through an oversight of the editorial staff.

Many pictures and illustrations are included in the book to complement the subject matter. Perhaps not all pictures are as clear as we would like them to be for we had to limit ourselves to the most suitable pictures on hand. Unfortunately not all the pictures could be published, for that would have increased considerably the size of the book as well as the cost of its publication. Perhaps in the future the parish will be able to publish a photo-album which will give an illustrated history of its church activities.

We can attest with confidence that this book contains much valuable information which, in the future, will be an important source for an historian who will be writing a History of the Ukrainian Autocephalous Orthodox Church. We used the following sources of information: four large scrapbooks containing circulars to the parishioners, minutes of the meetings of the Executive as well as of the general meetings of the membership at large, financial records, documents and correspondence.

For the benefit of those who do not speak or read Ukrainian, we are including an English translation of the materials herein.

May God bless our aims and keep for ever the events examined in this book for glory of God and the benefit of the Ukrainian Autocephalous Orthodox Church and its pious Ukrainian people.

We wish to express our sincerest thanks to all who contributed to the publication of this book, whether it was by providing necessary information or by donating towards the cost of its publication.

EDITORIAL STAFF

45TH ANNIVERSARY OF THE REBIRTH OF THE UKRAINIAN AUTOCEPHALOUS ORTHODOX CHURCH IN UKRAINE

Great events took place in Ukraine 45 years ago events not only concerning our church but also those of national scope. Actually these events started about 50 years ago during the Russian revolution of 1917 when the Ukrainians began to free themselves from the Moscovite domination to free themselves in all phases of their national life political, economic, religious, etc.

It is not our intention to describe the heroic battles of our people during its liberation from Russian domination, battles such as witnessed the extreme self-sacrifice of our soldiers in their heroic stand at Kruty, Bazaar, and The Winter Campaigns. It is not our intention to describe the glorious victories of our people in the uneven battles, the proclamation of freedom and self-determination of a sovereign Ukrainian Republic in 1918—1919. Much has been written about these events in other books which will perpetuate the glory of the struggle of the Ukrainian people for their political independence. It is hoped that these events will serve for times to come as worthy lessons for future generations. However, it is our intention to inform our readers of the heroic struggle of our church for its independence from Moscow, struggles likewise fraught with blood-shed of its heirarchy (35 bishops) and its priests, numbering in thousands, and of hundreds of thousands of its faithful laymen.

Having adopted Christianity from the Greeks in 988 during the reign of Prince Vladimir, the Ukrainian Orthodox Church was at first under the spiritual guidance and jurisdiction of the Patriarch of Constantinople (Istanbul). However since the Greek Patriarch was not too concerned about the state of Ukrainian Orthodox Church, his jurisdiction did not carry very much weight. Consequently in 1051 the Ukrainian Church established its own See with Metropolitan Ilarion, a Ukrainian, at the head. Since the Greek patriarch's administration of the Ukrainian Church was rather superficial, the development of the Orthodox Church in Ukraine was left mainly to its own leadership. The patriarch was satisfied with liberal donations from the Ukrainian Church. Such was the state of affairs until the Ukrainian Church fell under the domination of the patriarch of Moscow.

Soon after the Treaty of Pereyaslav in 1654, which was signed by Moscow and Hetman Bodhan Khmelnytsky, as equals, the Muscovite armies began to force their way into Ukraine and impose their will upon the populace, undermining their freedom. After Khmelnytsky's death, his successors could not rally the forces behind them as well as the great Hetman did. But even though Moscow disarmed the cossacks and occupied Ukraine, she was unable to cope with the Ukrainian Orthodox Church too readily in order to subjugate it to the Moscow patriarch and the czar.

The Ukrainian priests, led by its Metropolitan Sylvester Kosiv, strongly opposed Moscow and declared that they will not subjugate themselves to the Moscow patriarch. However, with the aid of the Turkish government at Istanbul and the opportunistic Ukrainian hetmans, Moscow succeeded in bribing the Greek patriarch in Constantinople to relinquish his leadership of the Ukrainian Orthodox Church to the Moscow patriarch for 120 sable furs and 200 gold coins in 1686. Thus ended the 32 year struggle of the Ukrainian clergy to save the church. The Moscow patriarch consequently stripped the Ukrainian Church of all its freedoms which it had guarded and maintained since the days of Prince Vladimir. The Ukrainian Orthodox Church remained under the bondage of the Moscow patriarch for 235 years, until its Rebirth in 1921.

It is important to note, at this time, some of the events concerning the Ukrainian Orthodox Church during 1917—1921.

The Ukrainian church never really recognized the Moscow patriarch as its titular head. Even during the most trying times of Moscow's domination, prominent church and lay men always dreamed of restoring the independence of the Ukrainian church; and when the czarist regime collapsed in 1917, the churches of all the peoples in Russia declared their independence. Quite naturally, there followed a movement to liberate the Ukrainian Church. In April and May of 1917, almost all the dioceses of Ukraine called their councils (sobors) in which both the priests and the laymen participated. All these councils discussed the question of a free and independent Ukrainian Church. It was decided to call an All-Ukrainian Council of the Ukrainian Orthodox Church. The Kievan Council elected a commission which was to request permission of the established administration (Moscovite) to call such an All-Ukrainian Council but permission was denied.

The above commission, nevertheless, declared itself as the Consistory (Rada) of the All-Ukrainian Orthodox Church, in 1917, and proceeded to prepare the program for the Council. Sixty additional members were added to the Council which was headed by Archbishop Olesky Dorodnitsyn. Seeing that his denial was futile, the patriarch of Moscow eventually gave his approval for the Council. Attended by 400 delegates, the Council commenced its deliberations on January 7, 1918. A large majority of the delegates were staunch supporters of the free and independent Ukrainian Orthodox Church. One week later the Synod was interrupted by the Bolshevik invasion of Ukraine. In March, Ukraine was occupied by the Germans who placed Hetman Pavlo Skoropadsky at the helm. The Hetman began to make overtures to the Moscow regime. This act had a profound influence on the conference of the bishops, in May, during which Archbishop A. Khrapovitsky, a Moscovite, was elected as Kievan Metropolitan. In June the commission again called a Council of the Ukrainian Orthodox Church but this time most of the delegates were pro-Moscow and the character of the Council seemed to be more Russian than Ukrainian for such was the foreign policy of Hetman Skoropadsky. The prospects of a free and independent Ukrainian Orthodox Church grew very dim and when another Council was called in September, no Ukrainian had any interest in it.

After the bolshevik invasion the Consistory (Rada) of the All-Ukrainian Orthodox Church formed itself into a Brotherhood of St. Cyril and Methodius which carried on its functions during Hetman Skoropadsky's regime in Kiev. When the Hetman left Kiev, because of bolshevik pressure, the Brotherhood moved its quarters to Kamyanetz Podilsky and continued its work to free the Ukrainian church. Having occupied Kiev and almost all of Ukraine, the bolsheviks proclaimed a law of separation of church and state and then proceeded to seize all church property. The faithful were allowed to use the churches under special permission only. In April, 1919, a newly-formed Consistory (Rada) with Mykhaylo Moroz as president and Ivan Tarasenko as secretary organized the first Ukrainian parish. Since the parish had no church, the Consistory requested Archbishop Nazarey, then head of the church, to grant the use of a small church of the St. Sophia Sobor for its services during the Holy Week and Easter. The request was sternly denied.

The parish then turned to the bolshevik regime which granted the use of St. Nicholas Sobor, built by Hetman Mazepa in the suburbs of Kiev. In this Sobor the first Holy Mass was celebrated in the Ukrainian language on May 9, 1919. Mykola Leontovich, a prominent Ukrainian composer, wrote the Liturgy especially for this service and conducted its choir. Upon hearing the Service, the Psalms and the Epistles in the Ukrainian language, the faithful were so deeply moved that they wept from happiness. After hundreds of years of subjugation, the faithful were able to pray in the language they understood. (It is interesting to note that two years later, i. e. in 1921, our Rev. Father Peter Mayevsky was ordained in this sobor Church. The church has since been torn down by the bolsheviks.) On that same day, May 9, 1919, several thousand people enrolled as members

of the first Ukrainian parish. The people of Kiev proper, formed another parish and requested the authorities to grant them a church. The Russian archbishops protested but, nevertheless, the Ukrainians obtained the beautiful St. Andrew's Sobor (Church). The first Ukrainian Service was held here, on Whitsunday (Zeleni Sviata). Two weeks later the ancient cathedral of Ukraine, the St. Sophia Sobor, in Kiev, was granted to the Ukrainians and the first Ukrainian Service was held in it on July 12, 1919, the Holy Day of St. Peter and St. Paul.

Fulfilling the duties of the Russian Metropolitan, Archbishop Nazarey protested to the authorities against the granting of the church to the Ukrainians but without success. The Ukrainians retained the churches granted to them. He consistently refused audience to Ukrainian representatives who wanted his approval or recognition so as not to resort to revolutionary tactics.

At this point the czarist armies under the command of General Denikin occupied Kiev and immediately repossessed all churches administered by the Ukrainians and granted them to the Russians who recognized Patriarch Tikhon in Moscow. The Ukrainian church dignitaries had to flee to Kamyanetz in Podolia where they united with the Brotherhood of Cyril and Methodius and formed a Ukrainian parish. In December 1919, the bolsheviks forced General Denikin to abandon Kiev and the churches were once more restored to the Ukrainians. The church of St. Peter and Paul and the church of St. Elias were also granted to the Ukrainians.

On April 30, 1920, Archbishop Nazarey, upon an order from Moscow, forbade the Ukrainian priests to hold services in the churches. On May 5 the All-Ukrainian Orthodox Church Rada (Consistory) passed resolutions and declared that the Ukrainian priests shall not recognize the dictates of the Archbishop, that the Ukrainians shall continue to hold their services, and that the Ukrainian Church shall henceforth be an autocephalous church, totally independent of the Muscovite hierarchy and the patriarch. The Rada then sent out the "First Message" to all the adherents of the Ukrainian Church, summoning their representatives to a conference. More than 200 delegates arrived. Since, at the time, all the bishops in Ukraine were either Russians or Moscovophiles, not one of them attended the conference. That meant that the Ukrainian Church was without bishops. The conference had no alternative but to nominate its own priests as candidates for bishoprics. However, there arose the question of the method by which these candidates were to be consecrated as bishops.

During the discussions the name of Archbishop Parfeney Levitsky, an ardent Ukrainian of Poltava, was brought forth as a possible candidate. Archbishop Levitsky was already holding his services in Ukrainian and was quite sympathetic toward the cause of a free and an independent church. (It is appropriate to add that this Archbishop was the head of translation committee which after the revolution in Russia, 1905, was authorized by the Synod in Petrograd to print the New Testament in Ukrainian, which was translated by Rev. Morachevsky. This translated Testament lay in the archives of the Synod almost for 50 years, until the Ukrainians finally secured the permission for printing.) The Rada (Consistory) sent a delegation to the city of Poltava to request him to assume the leadership of the Ukrainian Orthodox Church in Ukraine. The archbishop became a willing supporter of the church and commenced his assistance to the Church, especially by ordaining over 30 priests.

Because of these events, the Russian bishops, assembled in one Synod, in February, 1921, issued a proclamation that all Ukrainian priests, as of that time, were defrocked. They had ignored the fact that the Ukrainian Church had already declared itself autocephalous independent of the Russian hierarchy. In May 1921, the Kievan Sobor completely rejected the proclamation of the Russian bishops, elected Archbishop Parfeney as its Metropolitan, and decided to call an All-Ukrainian Church Council on October first. However, Archbishop Parfeney, fearing reprisals from Russian Synod, failed to attend the Ukrainian

Council on the pretext that he was ill. Shortly after, a delegation from the Russian Synod threatened him with demotion of office. Thereupon Archbishop Parfeney resigned his post as Metropolitan of the Ukrainian Orthodox Church.

(Note: — This whole part is given from the source of the works of Metropolitan Vasil Lypkivsky).

The withdrawal of bishop Perfeney left the Ukrainian Orthodox Church again without a bishop. The Council then sent two candidates for bishops to Georgia to be ordained. One of the candidates was Father Stepan Orlyk, who was a close associate of the Georgian patriarch, and was quite certain that the latter would not refuse to consecrate him as bishop. However the bolsheviks would not permit the candidates to go to Georgia. They returned from Kharkov just prior to the opening of the Ukrainian Orthodox Council, in October, 1921. More than 500 delegates arrived from all parts of Ukraine. The conferences were held in the ancient Sobor of St. Sophia in Kiev. The most important problem before the delegates was how to ordain a bishop since all the existing bishops in Ukraine who were on the side of the old administration — i. e., that the Ukrainian Church should further depend on Moscow and that the Church should be ruled by the bishops only without the participation of the faithful, declined to consecrate our candidates. A small group of delegates had hoped that Metropolitan Michael, who was sent to Kiev by Moscow, would consent to consecrate a Ukrainian as a bishop. He came to the Ukrainian Council but declined to accede to their request and presented a slate of Russian bishops.

Following this act, the Synod of the Ukrainian Orthodox Church, under the divine guidance of Jesus Christ, promulgated an Autocephaly, an act of complete separation and liberation from the domination of the Russian church. On October 23, 1921, the Council resorted to the ancient Alexandrian method of consecration. Witnessed by hundreds of the faithful, the attending priests consecrated Father Vasyl Lypkiwsky as the Metropolitan of Kiev and of all Ukraine. Fathers Nestor Sharayivsky and Ivan Teodorovich were consecrated as archbishops. The latter is currently Metropolitan of the Ukrainian Orthodox Church in the United States. (It is appropriate to say that Archbishop Ivan violated his consecration because in 1949 he accepted the ordination a second time, having been before for 28 years in the dignity of a bishop.)

The method of consecration by the presbyters, or priests, dates back to the beginnings of Christianity. Records show that the method was first practiced in Alexandria, Egypt, where for a long time the patriarch was not consecrated by the bishops but by twelve priests (as twelve apostles) who served him as the church synod. When the patriarch became old, he did not consecrate his successor but left the duty to the twelve priests who, in turn, elected one of themselves and consecrated him as bishop-patriarch. The first Ecumenical Council recognized the method as proper for the time but did not recommend its perpetuation, — consecration, the Council declared, should, in the future, be performed by the bishops.

One must wonder how could Archbishop John Theodorovich set out for blasphemous reordination, really for new ordination, having already the first majestic, apostolic consecration which he received in St. Sophia Cathedral, in Kiev, 1921? He himself wrote a scholarly book — "Gracefulness of the hierarchy of the Ukrainian Autocephalous Orthodox Church" — in defense of rightness and canonicity of Kievan consecration, but in 1949 omitted all that he wrote before, and accepted the second consecration. It is peculiar that the priests who were consecrated by him before were not reordained, as the same the Holy Sacraments which were administered to the faithful by these priests (as Baptism, Marriage and others) were not repeated — were acknowledged as right and holy.

During the period of the apostles and for sometime thereafter, there were no bishops as we understand them today. They were elected or appointed, but not consecrated. The term "bishop" meant an administrator of parishes. However, as time went on, the bishops

assumed greater powers and exercised firmer control over the churches. They strengthened their position by new special consecration. The Holy Scripture, however, makes no mention of a separate order for priests and bishops. Both terms were used for presbyters, i. e. priests, with the idea that the priest administrator be called bishop (episcop from the Greek word "episcopoeo" meaning "to oversee"). Even such a distinguished apostle, as St. Paul, did not have a bishop's ordination in our present understanding, also the apostle Barnabas did not have such an ordination — they had been called for apostolic service directly by the Holy Spirit and the Church, that is the faithful, "having fasted and prayed laid their hands on them and sent them away" (Acts 13,3). Even the apostles Peter and John who were summoned to serve by the Holy Spirit did not call themselves bishops although the term existed in their time. They called themselves presbyters or priests. (I Peter 5, II and I John 2, 1 and II John 3, 1).

The Church believes that succession of the holy grace from the apostles belongs to the whole church and not to the bishops only, some of whom were not worthy of the title. The church will always remain holy and no evil force can overcome it, but bishops have during the course of church history, succumbed to Christ's adversaries. Therefore, how can they, the bishops, retain the everlasting blessing of the Lord under such circumstances? Principles promulgated by the All-Ukrainian Orthodox Council (Sobor) in the restoration of the National Church:

1. Autocephaly-independence of the Church from all foreign domination. During the early period of our history when Christianity was introduced into Ukraine, our church was under the leadership of the Patriarch of Constantinople. Although the Patriarch did not exercise wide powers over the church, he had sufficient jurisdiction to be later bribed by the Patriarch of Moscow and deliver the Ukrainian Church under Moscow domination which lasted for 235 years. There were times when our church was also dominated by the Polish and Lithuanian regimes. Therefore autocephaly is the primary basis for the rebirth of our church and the whole Universal Orthodox Church is composed of the Autocephalous (independent) Churches.

2. All-people council Administration. The Church is administered by the national council (sobor) composed not only of clergy (bishops and priests) but also of laymen in the ratio of two laymen to one clergyman. The church does not hold separate synods for the bishops, for the priests, or for the faithful, there is only one Council of the clergy and the laymen. There may be separate sessions of the clergy and of the laymen but their deliberations cannot bind the General Council of the Church. However they can be accepted as recommendations which may, or may not be accepted by the entire Council. The clergy can deal with matters of purely religious nature only. All other matters must be decided by the Council-at-large. In the parish, Priests serve in the advisory capacity only. All matters, except those of religious nature, are handled by the executive of the parish. The bishop, likewise, has no administrative powers. These, as has been mentioned, are left to the Council. It is purely a democratic process. All servants of the church, from the Metropolitan to the cantor, are selected by the faithful of the church and not appointed by the Church high officials.

3. Ukrainianization of the Church. All services of the church are conducted in the Ukrainian language. All ancient public worship, rites, hymns and customs, were restored to the Ukrainian Church. Church music is limited to the works of Ukrainian composers who gave it a distinctive Ukrainian character. Certain progress had already been made when two Ukrainian services, "Salvation" and "The Word of the Cross" were set to music and introduced in the churches. For as St. Paul said, "it is better to say, in the church, five words which the faithful can understand than to say ten thousand words which the faithful cannot understand (I Cor. 14, 19)

4. Canons. The Church recognizes the fact that the existing canons (decrees) of the church

can be changed as the situation arises without waiting for the decisions of the Ecumenical Council because many canons have outlived their usefulness. They have been abandoned by many churches. (E.g. It is not permitted to eat with the Jews, keep company with them, accept aid from them, etc.) Many canons, however, have been retained because they contribute to the development of the church. The last Ecumenical Council was held in 787 A.D. The church cannot remain stagnant; it must grow with the times and so requires certain changes of the canons. Of the old canons, only those should be retained which meet the demands of the church and its adherents. Its decision the U. O. Council based on the words of Christ: "The sabbath was made for man and not man for the sabbath" (Mar. 2, 27). The others should be placed in archives as memorials to the past history of the church. Dogmas, however, being ascertained by the Holy Scripture and ratified by the Ecumenical Councils of the Church must remain intact.

5. Creativeness of the Church. Resumption of the ancient church practices regarding various services, the singing of the carols and psalms, general confession, marriage of all the clergy (before or after the ordination), the clergyman may re-marry when he becomes a widower, no special privileges for the monks-they, and many others, were a part of the rebirth of our church.

But to continue the history of the rebirth of the Ukrainian Church it must be stated that the Russian bishops did not take the independence and consecration of bishops of the Ukrainian church lightly and did everything imaginable to break it. However, under the leadership of newly consecrated Metropolitan Vasyl Lypkivsky and the conscientious administrative assistants, the Church continued to grow. New parishes sprang up throughout all Ukraine as a product of the self-sacrificing priests, bishops and laymen. The Russian church was eventually pushed aside. Seeing that it was fighting a losing battle it began to "Ukrainianize" its parishes in Ukraine. It consecrated a Ukrainian priest, Father Buldowsky, a Russophile, as bishop. However this approach was looked upon with suspicion and failed to bring any noticeable results to the Russians.

The bolsheviks noticed the rapid growth of the Ukrainian Orthodox Church and detected certain signs of danger in it. Fearing public opinion of Free Europe, they decided not to take a direct hand in destroying the Church. Instead, they decided to disintegrate the Church from the inside. By inducements and false promises they enticed Bishops — Brzosnovsky, Tarnavsky and Shiray — and about ten priests to defect from the Ukrainian Orthodox Church and form a new group known as "The Active Church of Christ". The Ukrainian Church was declared as nationalistic, supporting Otaman Petlura and therefore hostile to the bolshevik regime. The bolsheviks eventually confiscated the Ukrainian Churches and granted them to the deserters.

But the faithful Ukrainian people did not follow them. Seeing that the dissidents were not successful, the bolsheviks then made an attempt to break up the Consistory (Rada) of the Church. They found support in the person of Father Yanushevsky, secretary of the Consistory, who along with a few other members defected of their side; but the strong, firm leadership of Metropolitan Lypkivsky, a fearless defender of the Church, would not bow to the bolshevik pressures. He was staunchly supported by the President of the Consistory, Archdeacon Father Vasyl Potienko.

The bolsheviks then closed the office of the Rada (Consistory) and began to arrest the prominent members of the Church; the first to be arrested was the Metropolitan. The new group then began negotiations with the bolsheviks concerning the fate of the church. The bolsheviks promised freedom to the Church but under no condition could Metropolitan Lypkivsky remain as the head if any concessions were to be granted by them. Preparations for the second Council of the Ukrainian Orthodox Church were made to deal with the compulsory abdication of the Metropolitan. In order to assure themselves of victory of the Council at the Sobor of St. Sophia, the bolshevik government sent three representatives from Moscow, Kharkov and Kiev to be present at the Council. Prior

to the conferences the bolsheviks informed the leading churchmen that they would be subjected to severe punishment if they do not depose the Metropolitan. It was not until the third ballot that the "decision" was arrived at "to relieve the Metropolitan of the heavy burden of his position". The bolshevik representatives played their role well. Even before the vote, the Metropolitan was asked resign willingly but he said, "The Church elected me: the Church will have to depose me". (It must be asserted here that the Metropolitan had visited and held services in approximately 500 churches in Ukraine during the 3½ years of his position as the Head of the Church.)

The Council consequently elected Father Mykola Boretsky, a devoted Ukrainian, as Metropolitan of the Ukrainian Orthodox Church. However he did not measure up to his predecessor as a spiritual leader even though he gave his life for the Church. A new Consistory (Rada) favorable to the bolsheviks was also elected. The bolshevik aim was to destroy the Church as a national institution. It is quite probable that some of the members of the new Consistory had good intentions, i.e., to gain concessions for the Church by collaborating with the bolsheviks. They might have even hoped to gain complete freedom for the church; but knowing the bolshevik attitude to the Church and to religion in general, that could have only been an unwise dream.

The bolsheviks manipulated the new Council so skillfully that they brought the Church to a complete destruction by self-liquidation by 1930. They arrested many collaborators and sent them to Solovki and Siberia. Only a few deserters were rewarded with government positions but not until they completely repudiated God, the Church, and the Ukrainian people. They banished or liquidated about 35 bishops, thousands of priests, and hundreds of thousands of the faithful.

Amongst them was Prof. Vladimir Chekhiwsky, one of the first organizers of the Church and great preachers. But they dared not dispose of Metropolitan Lypkivsky immediately. He was too great a person. The bolsheviks knew that the Ukrainians had not lost their spirit completely; they were afraid of uprisings if the Metropolitan were to be executed at once. The great church leader was liquidated shortly before World War II. No one knows where or how.

The year 1930 could be compared with the year 1686 when the patriarch of Constantinople and Hetmans Samoylovich and Bryukhovetsky sold the Ukrainian Church to Moscow. For 32 years after the Treaty of Pereyaslav the Ukrainian Church resisted the Russian domination in order to retain its autonomy. Likewise in this century the Church fought off the Russian domination for 10 years before it was finally subdued. But it is hoped that the Ukrainian Church will once more emerge from the "catacombs" as a free Church. Russian communism will not be able to withstand the world-wide movement of self-determination and national aspirations. The Ukrainian Church will be reborn again, for Christ said, "Even the gates of hell cannot overwhelm the Church".

The "normal" life of the Ukrainian Church was quite short — approximately 10 years; and even then it was severely subjected to Moscow pressures and bolshevik terrorism. But the Church's accomplishments were great and the consequences far-reaching. The thousands of services held in Ukrainian left a profound and everlasting impression on millions of the faithful. The translation of various services into Ukrainian, the composition of new Ukrainian Church music, the Ukrainian Church processions and rituals — all were magnanimous accomplishments of the Church and called to the faithful not to abandon the fight for freedom. As Christ said, "stand firmly and do not subject yourselves to bondage". Our great poet, Taras Shevchenko said, "Arise and shed your spiritual bonds, may the Russian church crumble in Ukraine, may the sun shine and may the enslaved children pray in freedom." The black cloak of domination by a foreign church was lifted for at least a short period of time. It is to be hoped that another rebirth of the Ukrainian Orthodox Church will take place in the near future. The greatest regret experienced by the faithful was that during the Church's struggle for independence, the

political state leaders when Ukraine was free (1917—1920) did not give it even moral support. Perhaps, in the future, when conditions will again become favorable for the establishment of an independent Ukrainian republic, the Church will be given its due place as a necessary factor in the movement.

Unfortunately not all segments of the Ukrainian Orthodox Church beyond the borders of Ukraine uphold firmly the principles of the reborn Church as set in 1921 and are not celebrating the 45th anniversary. A firm support is accorded to the Church by the Brotherhood of Vasyl Lypkivsky which has worked diligently for the past ten years to enlighten the faithful about the ideals, the strifes, and preservation of everything the Church stands for. This Brotherhood is publishing a periodical, "Church and Life" to educate and inform the people. It is also preparing for publication a book of 200 sermons prepared and delivered by Metropolitan Lypkivsky. The greatest amount of effort and time in this Brotherhood is devoted by its president, Arkadey I. Yaremenko. Although the Brotherhood does not have very many members, its voice is loud and strong in the support of the Ukrainian Autocephalous Orthodox Church, reborn in Ukraine, 1921.

The Ukrainian people in their native land cannot celebrate this 45th anniversary of the rebirth of our Church. They are enslaved and deprived of all freedoms; but the free people in all the corners of the world can and do celebrate this occasion. May God grant that the Ukrainian people in their land will be free to rejoice and to celebrate the 50th anniversary of the Ukrainian Orthodox Church.

(For details about the Rebirth of our Church, the readers may obtain the following books: "History of the Ukrainian Orthodox Church" Vol. VII by Metropolitan Vasyl Lypkivsky; "Ukrainian Autocephalous Orthodox Church", by Father M. Yawdas in Ukrainian, English and German.) —

FORTY FIVE YEARS OF MY PRIESTHOOD

I consider it a great honor for me personally, that I am able to connect my forty five years of priesthood with the great event which took place in Ukraine forty five years ago — The Rebirth of the National Church, — The Ukrainian Autocephalous Orthodox Church to a liberated life, which to that time had been enslaved to the Moscovite tzarist regime for the duration of a two hundred thirty five year period. Several months following the Rebirth of the Church resolutions of the first All-Ukrainian Orthodox Church Council (sobor) in 1921, I accepted the rank of priesthood.

I am dividing the time spent in the service as a priest into three periods:

- (1) ten years work in Kiev, Ukraine,
- (2) fifteen years in Winnipeg, Canada,
- (3) twenty years in Los Angeles, California, United States of America.

In order to present more clearly the period of my priesthood I would like to add some information about my life up to the time I became a priest.

My place of origin is the town of Komarno in the county of Lviv, Galicia, Western Ukraine. I was born on the 25th of June in 1893 in the village of Nykonkovychi, from where my parents moved to settle permanently in Komarno, because they themselves and their ancestors came from this little town. It should be noted that this town, even though it had a considerably large Polish and Jewish population, was distinguished for its great Ukrainian consciousness and contributed many highly educated and highly cultured individuals — clergymen, doctors, lawyers, judges, engineers, etc. In the midst of these surroundings my childhood and young years were spent. My parents were poor, as were Ukrainians generally, nevertheless they made every effort to send their children to higher schools, to provide them, as it were, with the opportunity of making a living with less hardships. Having completed the fifth grade of the town Polish Elementary School (there was no Ukrainian school) my mother undertook the impossible task, so it seemed, of sending me to high school in Lviv. My father was no longer living, as he had passed away in the forty-seventh year of his life when I was nine years old.

In 1904 I began my studies in the Ukrainian High School — Academic Gymnasium in Lviv. Here I was acquiring not only knowledge, but here my Ukrainian spirit was tempered, because the surroundings and atmosphere at the school and at the residence were Ukrainian, even though Lviv itself was highly Polonized. During the time of my studies at high school Russian influence was diminishing even though the "Moscophiles" were given financial support from Russia. Even though they offered free room and board at their residences, they did not attract many students. It seemed to me that none of my professors was a "Moscophile", but instead there were amongst them outstanding educated patriots, like Dr. Ivan Rakowsky, Professor Ivan Bobersky and many others. Every year the high school was instrumental in arranging and organizing a grand concert in honor of Taras Shevchenko. At the conclusion of the program, all those present sang two Ukrainian hymns: "Ukraine Has Not Perished Yet" and "It is Not the Time to Serve the Russians and the Poles". This second hymn was forbidden by the authorities, but no one could restrain the expression of the patriotic Ukrainian spirit.

During vacations, throughout the towns and villages, the high school youth organized stage plays and concerts, which elevated the national consciousness of the population. Way back in those times, I tried out my musical abilities and I ventured to prepare as notable a work for the choir as "The Rapids are Pounding". I completed High School, that is I

graduated, in 1913. I would like to add, that due to the fact that my mother could not give me full financial support, I helped myself by private tutoring. My mother died, when I was completing high school. Following graduation I entered the philosophical faculty at the University of Lviv. However, shortly after the First World War broke out all studies were interrupted.

After having spent a year at home, in June of 1915, at the withdrawal of the Russian army, I was arrested as a war-hostage supposedly for the protection of the retreating army. However, even though the army passed safely through our town, several other hostages and I were not released, but transported to Russia, to the city of Voroniz and later to the city of Pavlovsk on the Don River. I remained here in comparative freedom — without the right to leave — for almost two years working in the mills of German colonists in the position of treasurer. I must admit, that all of us hostages lived well, we were given lodgings and an allowance for board. We lived together in one house, and I have retained pleasant recollections about this town.

At the outbreak of the general Russian revolution in 1917, the police informed us that we could go wherever we liked or stay where we were. I decided against going home, as I saw no prospects for the future there, but remained in Kiev and registered at the University of St. Vladimir in the history-philology faculty. It was no easy matter to study at the university during to continual revolutionary battles in Kiev, when the power changed hands often. Classes at the university kept closing and opening and in addition I had to work to support myself. During my studies at the university I became acquainted with Miss Alexandra Voronin, who was studying at St. Olga's, the women's university. She became my wife, when we were married in 1921.

At the outbreak of the general revolution the organization of a political and an ecclesiastical life in Ukraine was begun. There was created a Ukrainian government. — The Ukrainian National Republic — and instituted and organized a Ukrainian Orthodox Church. Regarding this event I made more specific reference to it in the previous section — the 45th Anniversary of the Rebirth of our Church. Whilst studying at the university, I became interested in the rebirth of the native Ukrainian church, because I had had an inclination towards the church and religious tendencies from childhood. I felt that there was being organized not only a truly national Ukrainian church, but one that was truly a church of Christ, in which he said to his apostles, "He who wishes to be master in it, must become a servant to all." I began to study theological subjects, that were offered at the university and later theological courses that were opened by the Church for preparation of clergymen. I took part in church conferences, attended divine services in all our churches in Kiev, listened to outstanding Ukrainian preachers, amongst them the renowned orator Professor Volodymyr Chekhivsky. I was a participant of the First All-Ukrainian Orthodox Church Council- (sobor)- truly inspired with the deep Christian principles which were set by the Council in the establishment of rebirth and existence of the Church. Without hesitation I resolved to offer my knowledge, and strength to this church.

On St. Nicholas's Day, December 19th, 1921, I accepted the Holy Sacrament of Priesthood in St. Nicholas Sobor, known as Mazeppa's church in Kiev — administered by the Archbishop of the Church, The Most Reverend Metropolitan, Father Vasyl Lypkivsky. The day of my ordination was stormy in nature, the winds were high, the icy streets barely permitted us — my wife, my sister, and me — to struggle our way up to the hilly suburb of Kiev, called "Pechersk" (Monastery of the Caves), where the Church of St. Nicholas was located. It was as though the stormy weather predicted that the years of my priesthood would not be marked by calm peaceful work, but that they would be filled with tempestuous difficulties in the defense of honor, sanctity and blessedness of that church, to which I dedicate my life.

MY PRIESTLY ACTIVITY IN KIEV, UKRAINE

Immediately after my ordination, I was elected to the Parish of St. Elizabeth, on the island of Trukhanov in Kiev, as its rector and after Christmas, I took over the church duties of this parish. We lived in the parish home for several months only, as the Bolsheviks took over the house and we had to find an apartment elsewhere. This was no easy matter, a housing was very scarce, and in addition everyone was fearful of accepting the family of a priest in their home and as a result to be persecuted by the godless authorities. Eventually a devout family was found (F. A. Yanitsky), and we were accepted, as though we were kin. There was no material security for us, as these were hard times, when Bolshevik money had no value and provisions were very scarce. All we got from the parishioners was an assortment of products, that consisted of a handful of flour from one family, some buckwheat from another, a piece of suet from a third and thus, as our proverb says, from each person a thread and a poor man can have a shirt. But the love with which the parishioners surrounded us covered everything. These were the years of my priesthood, when I felt most the love of my parishioners, when we all lived as one family, when, as Christ said, "His yoke was pleasant and His burden was light."

The most serious complications in my work was the fact, that the Russian community also used our church and tried to force our Ukrainian community out of the church. Towards this end they even reported to the Bolshevik authorities and claimed that I spoke against the government in my sermons. I certainly should have paid with my life for such reports, had it not been for Metropolitan Vasyl, who instructed me how to react to the threats of the Bolshevik prosecutor, who kills the fearfully surrendering individual right on the spot, and that it was necessary to display the greatest fearlessness before him. In view of the fact that the congregations, — the Ukrainians and Russians — were making use of the same church, two services were held, one earlier and one later. Occasionally arguments arose as one congregation was leaving the church and the other was ready to enter, but our sisterhood was always providing me with protection, whether I was entering or leaving the church. Even though times were exceedingly hard, the fine quality of Ukrainian hospitality was upheld and we often had the honor of being guests among our parishioners.

The church services were always conducted with solemnity — on Saturdays — Vesper Service, on Sundays, and on the holidays that fell on week days — Liturgy. There was a beautiful church choir under the direction of Ivan Konst. Manko, then a student at the Lysenko conservatory of Music and now a priest of our church in Australia. The church was beautiful. It also had a beautiful iconostas, and it was built by the owner of the steamship company on the Dnieper River, Mr. Marholin. The parishioners were mainly steamship workers. I recollect such active families as: Atamasenko, Berezovsky, Haleta, Kaptur, Kozinsky, Kompaniec, Marynich, Matsokha, Mychayliv, Plochy, Tyshchenko, Feel. All the homes of the parishioners and the church were on the islet, surrounded by two arms of the Dnieper. In the springtime, the whole island was flooded and the people lived on the second floor of their homes. It all looked like a Ukrainian Venice. For two or three months, it was impossible to leave the house without a boat. Almost every year, whenever the Metropolitan was in Kiev, he visited our church on her Patron's day, occasionally accompanied by other bishops and always by several priests. I also took part in services in almost all of our churches in Kiev and along with the Metropolitan or other bishops, I participated in church holiday services.

My parish was not large — consisting of about one hundred families. Since it did not require my full time, I had the opportunity to work in the offices of the All-Ukrainian Orthodox Church Consistory (Rada) in the book and music department. Almost daily, having sailed across the Dnipro River by boat — there was no bridge or steamer — I climbed up the hills at the St. Vladimir's great monument to the St. Michael's monastery, from there one can shake hands with St. Sophia Cathedral along side of which were the offices of the All-Ukrainian Orthodox Church Consistory. At the Consistory I had the opportunity to see and become acquainted with many of those active persons in our Church. I had the pleasure of often seeing Metropolitan Vasyl, Professor Volodymyr Chekhivsky, and others. Here I saw all the bishops and many priests, who came to the Consistory on church matters. I became acquainted with some of our new church composers, amongst whom was Peter Honcharov who became an intimate friend. I assisted in the printing on a copy machine translations of church services into the Ukrainian language of Archbishop Nestor Sharayevsky; many church music notes were printed by this method by my work and effort.

I was present on the first All-Ukrainian Orthodox Church Council (Sobor) — I saw the nominations and elections of Metropolitan Vasyl. I was present at his chirotony (bishop ordination), the greatness of which still affects my whole being and gives me strength and courage to stand for her holiness and her blessedness. I was a witness to the great raising of the church, and I was a witness to her decline when during the second All-Ukrainian Orthodox Church Council (Sobor) in 1927, number of the leaders of the Church wavered to the threats and promises of the Bolsheviks and engaged themselves with the removal of Metropolitan Vasyl. With the ousting of the Metropolitan, the head pillar of the church, the whole structure began to totter, and threatened also my priestly work.

I was called to the government department of cults and I was presented with the necessity of accepting Soviet citizenship or giving up my church work, as though I were a citizen of a foreign country (I was born in Western Ukraine). It wasn't permitted to be a "servant of a cult" (a priest) in the Soviet for the alien citizen. Having consulted with my wife, we decided against accepting Soviet citizenship and endeavoured to leave the Soviet states. This was no easy matter, it was necessary to knock on the doors of the authorities for eight months, — to go to the central government in Kharkow, by God's will, which was to direct my wife and me to the distant countries of Canada and the United States of America, all obstacles were overcome — (I could write a good deal about them), and in December of 1928, we left Kiev, and arrived in Lviv — my native city. Before my departure from Kiev, I paid farewell visits to Metropolitan Vasyl, (Lypkivsky) and Metropolitan Nicholas (Boretsky), and I received as a memento from each of them their autographed photographs. I also went to take leave of Volodymyr Chekhivsky, a great ideologist and orator of the Church and his wife, who was truly dedicated to the Church, Olena Volodymyrovna; she now lives in Philadelphia, America.

From Lviv I was to travel to America, having an affidavit from the Church of Archbishop Father Ivan Theodorovych, who previously had been a bishop of our church in Ukraine, with my assignment of priestly work in Chicago. However in my application for entry at the American consulate in Warsaw there was an error, which was caused by the ship's agents, who were to guide us to America. On their advice, I noted on my application to the Consul, that I had been persecuted by the Bolsheviks, (this was really true) and that for eight months I had been unable to fulfill my duties as a priest. This turned out to be the reason why the Consul refused to grant me a visa beyond quota to enter the United States of America, because according to the American Immigration Laws only those priests could be admitted to America beyond quota, who had fulfilled their religious obligations without interruption for the last two years, and I had this interruption, because the Bolsheviks had forbidden me to hold services. The Consul did not want to take that into account, but stood firmly on the grounds of the immigration laws. Corre-

spondence with the consulate was carried on for a long time and in the meantime I had to take an employment. I got the position of Controller of the Ukrainian Co-Operatives in the Union of Ukrainian Co-Operatives in the city Stryj. During this work, traveling through the villages, I had the opportunity of observing closely the life of our villagers — their hard work, persecution by the Polish authorities known as “Pacification”, they deeply exploited our people and occasionally even by some of our dishonest priests — this clearly demonstrated to me how a priest should not be.

No proofs, that I had been forced by the Bolsheviks to interrupt my duties in church, convinced the American Consul, and I began to take steps towards passage to Canada — in this was assisted by the Consistory of our Church in Canada headed by the V. Rev. Fr. S. Sawchuk and especially assisted by the current federal congressman Mr. Luchkovich.

MY WORK AS A PRIEST IN CANADA, IN THE CITY OF WINNIPEG

In the fall of 1931 we arrived in Winnipeg and through the efforts of the Consistory we were housed temporarily in the home of Mr. Vasyl Novak family. For several Sundays I traveled with another priest, Father Zaparyniuk, to the country (farm) parishes to become acquainted with their farm life, and before winter I received the church district of Tolstoi-Vita and other congregations. Here I remained almost a whole year and having received an invitation from the Cathedral-Sobor Parish of St. Mary the Protectress, in Winnipeg to assume the position of their rector. The more outstanding church workers in that farm district I met, were such families: Dolynchuk, Kalushka, Sydorsky, Uhryniuk, Bodnarchuk, Kulachkowsky, Podolsky, Iliuk, Tanchak, Smook, — I can't recall others. It was pleasant to work with them, who understood me to be a priest of the National Church, reborn in Ukraine in 1921.

Having received the decision of the Cathedral Parish regarding my election as rector of the church, I unwillingly accepted this approval foreseeing that the preceding rector Rev. Father Sawchuk, who held the office of administrator of the whole Church, would not be satisfied with this decision. For several months I would drive from Tolstoi to Winnipeg for services thinking that the Cathedral Parish would remain with its previous long-serving rector. But the Sobor Parish required a large amount of work from its priest and that he could dedicate all his strength and abilities just towards the church and the Rev. Father Sawchuk had to give the greater part of his time to the administration of whole Church in Canada.

Regarding my transfer to Winnipeg decided finally my meeting with Mr. Myroslav Stechyshen then secretary of the Consistory and editor of, "The Ukrainian Voice". I asked him for brotherly advice — what I was to do — to remain in Tolstoi or to transfer to the Sobor Parish in Winnipeg. He answered, "If you truly want to serve the Church and deliver the Sobor Parish from its grave situation, you cannot refuse to transfer". His answer advice was that grain of gold that overbalanced the scales of my conscience, and I went to work with the Sobor Parish in Winnipeg in the fall of 1932.

It must be said, not in self praise, that with my arrival the parish began to come to life — to meet effectively its financial payments: Father Sawchuk's wages had not been paid for several months behind, the installments, and the bank interest — and had initiated a large church enlightenment program. Besides priestly duties, I undertook the task of leading the church choir and the secular lay choir, "Boyan", of teacher of Ukrainian and Sunday School, director of stage plays and assistance in the Brotherhood, Sisterhood, Women's organizations, and in four branches of the youth organization (S. U. M. K.). The choir knew only one Liturgy arranged by Koshets. Gradually I taught the choir five more Liturgies — the second one of Koshets, Leontovych's, Yatsynevych's, Honcharov's, and Hayvoronsky's, which the choir sang in rotation on each Sunday. Also I taught the choir the new service, which was created in Ukraine in our church "Salvation" — creation of Professor V. Chekhivsky with music by P. Honcharov; this is a prayerful service we performed several times in Winnipeg. On Saturdays, we celebrated the Vesper Service and on Sunday afternoon we held Evening Services in addition to the regular Liturgy. I also gave children piano lessons free of charge as the children helped in the church work quite generously.

Every Sunday evening some program was presented on the stage — a play, a concert, a lecture, etc. The choir and the amateur group worked with me unselfishly and sincerely,

without omitting one national concert. I initiated the concerts honoring the Ukrainian Independence Day. All concert programs were highly musical in nature, such as: "Polubotok", (Bezkorovayney); "Wedding Songs", (Bilykovsky); "The Slave", (Vakhnianyn); "Bandura", (Davydovsky); "Katerina", (Kyshakevych); "Hahilky" — Easter Spring songs (Kolessa); "Obzynky" — (Harvest songs), (Kolessa); "Vesnianky" — (Spring songs), (Koshets); "Lodolom" — (Ice Breaking), (Leontovich); "Mourning March", (Lysenko); "Cantata to Kotliarevsky", (Lysenko); "Arise Ukraine", (Lopatynsky); "Kosar" — (The Reaper), (Ludkevych); "About Doroshenko", (Ludkevych); "Evening at Home", (Ludkevych); "Leechu v Nevoli" — (Reckoning in Captivity), (Sichynsky); "The Years Have Passed", (Sichynsky); "Prometheus", (Stetsenko); "Khoostyna" — (The Kerchief), (Topolnitsky); "Choven" — (The Boat), Yaroslavenko and others. I also taught tens of Ukrainian folk songs, — mainly arrangements of Lysenko, Koshets, Leontovych, and Ukrainian striletski — soldier songs, by Yaroslavenko and Hyvoronsky.

We sang the compositions of about thirty composers — about one hundred thirty musical compositions and gave two hundred performances on the stage — concerts and plays, including such difficult presentations as "Pro scho Tyrsa Shelestila" — (What About Did the Feathergrass Rustle?); "Night Before Ivan Kupalo"; "Oh, Don't Go Hrytsu"; "Curting in Honcharivka"; "On the Mermaid's Easter" (Opera). All these plays were assisted by the orchestra — I directed the production, taught the choir, and rehearsed the Orchestra. I also worked on many other presentations, with children also — "St. Nicholas" play, concerts and others — such imposing and rich material, that today I wonder from whence I drew strength to overcome all the problems. I overcame all difficulties with love to the Ukrainian National Church — the Church of Martyrs — amidst the sincere relations to me of all the parishioners, with the help and valuable advice of my wife, who contributed much to the advancement of the parish.

For all my work I was recompensed by the sum of one hundred dollars a month during all my work with the parish. I myself covered the cost of our housing and expenses related to it, in addition I donated half of the remuneration for private services to the parish treasury, (that amounted to about twenty five dollars a month).

I cannot remember the names of members of the Parish Executive Committee and I don't have the proper reference materials, but I can recollect such presidents (chairmen) of the parish: V. Novak, M. Kinash, O. Boyannivsky, H. Blok., L. Grabovetsky. Amongst the more active members of the Parish I recall such families as: Andrusiak, Bakun, Blok, Boyanivsky, Danko, Diachek, Dubyk, Gelmych, Gzechowsky, Karpinsky, Kereluk, Kinash, Kiziuk, Kolody, Korzik, Kotelnitsky, Krutiak, Kutsyk, Lacomby, Muzichuk, Oziowsky, Sowsun, Cheliada, Yuzwyshen, Yandyn. Please, forgive me if I've omitted names I have forgotten. Especially active during the whole fifteen years was Gregory Blok, the protector of the church and secular choirs, who compiled an impressive musical library for the parish, recopied a quantity of music notes for the church choir, took part in stage plays, was practically a permanent financial secretary of the parish, carried out the duties of the cantor (diak) without pay and at the same time he was also the long time printer of the "Ukrainian Voice" — a person who was intelligent, honest and in national matters deeply enlightened. The elder sisters were — Mrs. Natalia Kucyk and Maria Kolody.

I regret that due to the lack of space in the book I cannot mention a larger number of Sobor Parishioners, who worked hard and gave offerings to the church, especially when it was necessary to defend the honor of the Ukrainian National Church, reborn in Ukraine in 1921.

The parish was a large one — consisting of about five hundred families, up to one thousand persons in the community. It was necessary not only to give everyone spiritual service, but to maintain the congregation as one family, to protect it from the advances of those, who look upon the growth of the parish with envy. At quite an early time there were evidences of the separation between the parish and the Consistory. The Parish, under my

spiritual leadership stood for the democratic principles in the Church, on which was reborn the Native National Church in Ukraine, in 1921, and the Consistory was making efforts to withdraw from those principles and introduce a more autocratic order of the standard model of old Church. Up to that time during the service they mentioned Metropolitan Vasyl Lypkivsky and later Metropolitan Nicholas Boretsky, but when the Bolsheviks liquidated our church in Ukraine and our Metropolitan was sent to prison camps (who knows where), the Consistory regarded the Church in Canada at liberty from continuing to follow the Mother Church and established new church principles other than those, which were established by the All-Ukrainian Orthodox Church Council (Sobor) in Kiev, in 1921. Under these circumstances there arose strained relations between the Consistory and bishop on the one side and the Sobor Parish and myself on the other side.

At that time, in 1935, Archbishop Ivan Theodorovich strove towards the re-ordination as though his ordination in Kiev was not canonical, even though he himself for the defense of that ordination wrote a very valuable, studious book of 143 pages, titled — “The Blessedness of the Hierarchy of the Ukrainian Autocephalous Orthodox Church”. And the fact, that I and the Sobor Parish took a position against such re-ordination, led to the beginning of misunderstanding between the bishop and my parish and me. I must remind my honorable readers, that Archbishop Ivan Theodorovich was reordained or was ordained newly as bishop in 1949, although up to that time, for the duration of twenty-eight years he had considered himself a bishop.

Going by the model of our Church in Ukraine, I introduced “General Confession” in our church, in which partook about four hundred persons annually. Confession was performed three times during the Lent and this invited dissatisfaction in the Consistory, because it did not agree with such confession. The spiritual authority was seeking an excuse to compromise me, to judge me and to discharge me out of the Sobor Parish, which completely appreciated my unselfish work, my view upon the Church, which I adopted from the Native Church in Ukraine. But they could find nothing amiss, because truth, as they say, neither burns in fire nor sinks into the ocean.

There were attempts of the Consistory to compromise me, as though I attempted to be instrumental in bringing over a bishop for our church in Canada from the Archbishop of Warsaw, Metropolitan Valedynsky, Russian of Origin. That was an absolute falsehood because it was not I who appealed to the Metropolitan regarding this matter, but Professor Ivan Ohienko, who is now the Metropolitan of our church in Canada, — Metropolitan Ilarion Ohienko. I took no part of any kind in the matter.

This was the situation. When I arrived in Canada from Ukraine in a conference of priests the question was raised in the presence of Archbishop Ivan Theodorovich if it were not possible to get a bishop from Ukraine for our church in Canada. And that I knew almost all the bishops (I referred to that above in preceding chapter) and I knew the conditions of Bolshevik life, so I was entrusted that I correspond with caution with some bishops, so as not to endanger them from the viewpoint of the Bolsheviks, whether some one of them would agree to come over to Canada for the position of an archbishop in our church. I wrote letters to several bishops, but only one answered with a reply — he had recently returned from prison. On the advice of Metropolitan Vasyl Lypkivsky who lived under police surveillance, I turned to Bishop Polikarp Sikorsky in Poland, but he declined to come, because of advanced age. Occasionally having sent money for the books to Prof. I. Ohienko, in Warsaw, I turned to him with the request, did he know some one candidate worthy for a bishop for Canada. Prof. Ohienko did not give me a direct reply first, but took it upon himself to turn to Metropolitan Dionysius with this matter. I absolutely did not request that Prof. Ohienko go to the Metropolitan Dionysius (a Moscovite); he did that himself under his own consideration and this later confirmed in the two letters to me.

But on the church council (in Saskatoon, 1935), in order to strike against me with some-

thing, the Consistory complained before the Council, that I applied to Metropolitan Dionysius and planned with Professor Ohienko, now Metropolitan Ilarion, a conspiracy. This matter was turned down just as it had been contrived, but it also was influential when later a campaign was made against me, to dismiss me from the Cathedral parish.

In addition, let me say that regardless of the great injustice done to me by Professor Ohienko, who later became Metropolitan Ilarion, I did not sever my relation with him, but helped him as a displaced person in his difficult situation in Switzerland, and even engaged myself in bringing him to Canada, when no one was allowed here, especially when everyone renounced him and did not want to give him the opportunity to come to Canada. His spiritual condition was so grave, that when he wrote to me in a letter, he was ready to commit suicide. With the help of the Sobor parishioners and Members of Parliament, Hlynka and Stewart, I was able to procure a visa for Metropolitan Ilarion for his immigration to Canada, and later he took over my Sobor parish in Winnipeg when I started my ministry, mission work, in Los Angeles, California. Upon my request that he let the truth be known and declare it for my justification, to his shame, he refused. The Holy Liturgy broadcast over the radio became the stumbling stone on which the Consistory hoped to bring the congregation and myself to fall and to submission. This was the time when there was no television, but modern and worthwhile broadcasts were over the radio. Other churches were broadcasting their services and sermons over the radio, so the Cathedral-Sobor congregation decided to broadcast the Holy Liturgy over the radio on Sunday after Christmas, and then on Sunday after Easter. These broadcasts were so successful, not only from the religious and artistic point of view but also materially, that it completely stunned the Consistory, who did not wish the Sobor congregation to flourish, but preferred its decline, because the congregation opposed the Consistory. After the broadcast of the Mass over the radio, hundreds of letters were received by the parish with thanks, declaration of acknowledgement and donations.

For example, of how the listeners rejoiced and accepted the service broadcasted over the radio, I give you excerpts from two letters. From a letter by Mr. M. Boryskevich, Lenore, Manitoba. „In my eight years of living in Canada, this was my happiest day, on January 13, 1935, because I heard the word of God in my native language. Father Mayevsky's voice was like the voice of a nightingale, which sings in the spring in our native land. The choir sang well. The English people also listened even though they could not understand the words, but praised our music and wrote to CKY Radio station requesting that the Sobor choir perform on the radio again.“

From Mr. A. Zalischuck's letter of Sandy Lake, Manitoba. "I can't express you with what pleasure and feeling we listened to the Holy Liturgy in our native language on January 13 this year. Father Mayevsky's voice is unusually pleasant, expression very clear. Many tears of joy were shed by those present. One hour and a half passed as though it was only five minutes. Oh, how we wanted to go on listening and listening. Please give us these services more often." From Mr. I. Baydak's letter of Fraserwood, Manitoba. "Father Mayevsky's voice, as well as the choirs, deeply moved many Ukrainian hearts. It seemed that the voice resounded from our Kiev and with its waves moved Ukrainian flags." Many similar letters of enthusiasm and praise, with donations totaling 274.78 dollars were received and reprinted in the "Ukrainian Voice".

On this the Consistory, instead of rejoicing, protested in a very determined way. The question of broadcasting the Holy Liturgy over the radio was placed by the President of the Consistory, Reverend S. Sawchuk, before the clergy council, on which was present Archbishop John Teodorovich. There was an attempt to present the broadcast of the Holy Liturgy over the radio, as a blasphemy, because, maybe there is someone in the house, listening to the broadcast over the radio, who did not behave in a proper manner, or without religious feeling. But owing to the intercession of the President of the Brotherhood, Mr. Peter Zvarich, the conference did not forbid the broadcasts over the

radio, just assumed as appropriate not to broadcast three expressions by the minister, at which time is created the Sacrament of Holy Eucharist (The transubstantiation of the Holy Gifts).

But this did not please the Consistory because when the second broadcast of the Holy Liturgy over the radio was again such a spiritual success, then the Consistory in its own hand forbade broadcasting over the radio without its permission, and to that charged that all the Eucharist and communion portion of the Holy Liturgy not be broadcast, (in which case it was necessary to cut the broadcast by approximately half an hour) even though such a decision was not made by the previous Conference of Clergy together with the bishop. The radio station would not agree to such a long pause unless they filled in the time with recordings, and this completely did not conform to the mood of the Holy Liturgy.

Then the Sobor Parish refrained from broadcasting and entered a protest to the Consistory, but this stood for its own way. The parish felt that through its broadcasts it created a large and sacred deed, as this was indicated by the letters from the faithful listeners, and did broadcast without permission from the Consistory and I conducted the liturgy. After the broadcast the bishop suspended me in church services and the Consistory prosecuted me under a church trial. Seeing this extreme falsehood committed against me, I did not go to the trial. The Consistory then, — not having the opportunity to remove me from the parish, because the church, even though a cathedral, did not belong unconditionally to the Consistory and bishop, but retained full freedom which had been given all parishes with the organization of the Ukrainian Greek-Orthodox Churches in Canada — turned to the state Court of Canada, but in two Appeal Courts — in Winnipeg and Ottawa they lost and paid large court costs (Dollar 2,750.00). The court trial was handled by a well-known Ukrainian lawyer — one of the first founders of many Ukrainian organizations and this church — attorney Vasil Swystun. He was a member of the Sobor Cathedral parish and worked much for the church, and made donations, but later changed his convictions from a devout Ukrainian Nationalist and became oriented pro-Soviet.

The truth must be said that the Ukrainian Orthodox Church, both in Canada and the United States, began organizing with former Ukrainian Greek-Catholics and they comprised more than 90% of all faithful. Immigration from Eastern (Russian) Ukraine almost had not occurred, and the orthodox from Bucovina belonged to the Russian churches. With the rebirth of the Church of Ukraine, the echo of the rebirth was carried over the ocean to the United States and Canada. Ukrainian Greek-Catholics, by policy of Rome, to change Ukrainian Greek-Catholics to Roman-Catholics (forbidding priests to marry, etc.), answered with a determined protest, and when Rome refused to accept this protest, and even condemned it, then insulted, but the conscientious religious and national Ukrainian Greek-Catholics started to organize and revive their dear ancestral Orthodox Church, from which Poland forcefully led their ancestors away, and brought them to catholicism.

In the United States the work of organizing the native church was mainly engaged by conscientious Greek-Catholic clergy, under the direction of Father John Hundiak, and in Canada more conscientious lay people were engaged in this work, under the direction of teacher Vasil Swystun, with the help of newly ordained clergy. The organization of the church was greatly assisted in that the leaders of the church, (the Consistory) assured the faithful that they will be free, that their church property will be their own and will not be bound in any way to the center of the church, and that the parishes will have complete freedom to decide about their adherence whether to leave the center organization of the church, (that is, the Consistory and the bishop), and they do not need to sign an application of their permanent, indissoluble adherence, as it is in the Catholic church. Such a promise of freedom persuaded the Ukrainian Greek-Catholics to change over to the Ukrainian Orthodox Church en masse — sometimes they were able to keep their church

building, being Catholics, but as a rule they lost it because it was registered in the bishop's name. On the grounds of that freedom for the parish, the Cathedral congregation in Winnipeg won the proceedings in the court against the Consistory and the bishop, because the parish was not bound to them forever by formal agreements. Besides the formal reasons there were moral grounds thanks to which the Cathedral congregation won the court proceedings with the Consistory and the bishop.

I will give you a small example here of one moment during the proceedings; I never stood at the bench before the judges, I sat peacefully among the spectators. When one of five judges turned towards Archbishop John Theodorovich with a question, as he sat before the judges on a chair, — the judge said: "Although we have here large documental books explaining the case, I want to know briefly what you have against that minister, against whom you are conducting these proceedings", that is against me. 1. "Does this minister know his duties?" The bishop replied: "Yes, he knows, he is a minister from the old country". The judge said: "Thank You!" 2. "Although he knows his duties, maybe he is neglecting them?" asks the judge. The bishop replied: "No, he is industrious person and for this, evidently, we are not suing him." 3. "Maybe there is a moral issue, or some other reproaches?". The bishop answered: "He is entirely a moral person and we have seen nothing immoral about him." 4. "Well, what does the parish think of him as their spiritual leader? Do they respect him?" The Bishop replied: "It seems that they respect him, since they are on his side." 5. "What is wrong with that priest?" — asks the judge. At this time the administrator of the church Reverend S. Sawchuk replies: "He does not obey the orders of the bishop." All the judges smiled, and the main judge said: "Don't think that the Royal's Court of Canada is here to force a minister to obey the bishop; seems that something is wrong with you, your Grace", pointing a finger at the bishop. After such a presentation of the judges we anticipated that we would win the case. We did win, and also won a second appeal in the supreme court of Canada, in Ottawa, where the Consistory appealed in order to save its position. All five judges in both courts were on our side.

I want to point out briefly several instances that preceded the matter of the court proceedings.

1. Arriving in Canada I was of the opinion that our church in Canada stood on the same democratic principles as our native church in Ukraine, reborn in 1921, because even then mention was still made in the divine services in Canada of both our Metropolitans, that is, Vasil Lypkivsky and Nicholas Boretsky, and accepted a bishop from that church. Archbishop John Theodorovich was ordained by our first bishops — Metropolitan Vasil and Archbishop Nestor, in Kiev. That is why I stood firmly all the more for retaining those principles.

2. But with the liquidation of our church in Ukraine by the Bolsheviks, new ideas appeared in Canada not to follow the path of our Mother Church, Church of Martyrs, but to set the own separate principles of church life. I could not agree with these new aspirations; but on the contrary, I thought that our church in Canada should take upon itself, so to say, full authority of the Mother Church, since the Bolsheviks had driven it into the catacombs of life.

3. Archbishop John Theodorovich, the spiritual leader of the church, lost faith in the rightfulness of his ordination in the city of Kiev, in 1921, and took steps for his re-ordination and made preparations for it in 1935. I could not agree with the bishops' plans because his re-ordination would throw a dark shadow on our entire episcopate in Ukraine, who received their consecration from one source, that is, through the entire church with presbyters participation in Kiev, 1921, in accordance with the decision of the All-Ukrainian Orthodox Church Council. I must add that he really was re-ordained, or second time was ordained as bishop in 1949.

4. The incident of turning of Prof. I. Ohienko to the Metropolitan Dionisius, in Warsaw, about a bishop for our Church in Canada, which (the turning) the Consistory deliberately

ascribed to me in order to have the ground to attack me and sway my position in the Church, especially in my Cathedral parish.

5. The incident of the broadcasting of the Holy Liturgy over the radio, which was created by the Consistory, in order to have grounds to take me to the church court, and later to two of the highest Appeal Courts, — Provincial and Federal. As I mentioned before, in the end, the Consistory and the bishop lost both cases and paid high court costs. As for the radio broadcasts of the service, it must be noted, as was mentioned previously, that the audience listened to these broadcasts with great enthusiasm — set up a radio equipment in the church, if there was no service with the minister, and especially those rejoiced, who worked months in the dense forests, underground mines, far and long cut off from civilization and from their families.

A question might be asked: "Could we have done without those lawsuits without spending so much energy and money?" I say that we could have. First of all is was necessary for the Consistory, the bishop, and those who supported them, to change their principles, or rather to say, — to keep the principles of the Mother Church in Ukraine, because on these principles our church was founded in the beginning in Canada and the United States — was organized among Ukrainian Greek-Catholics, Galicians, who strived for their own native church, "without servant and without master", and this was promised by the first founders of the church.

After approximately 15 years, an endeavour was made, in the Catholic pattern, — once and for all to affiliate the parishes to the center (the Consistory), and for this a new form of administration for the church was established, — a church corporation. Up to this time parishes were free, as members in the general church organization, that is, willingly joined it, or could freely leave it, whenever they wished or perceived a need for themselves — following the example of the organization of the Mother Church in Ukraine — which was composed of the union of free parishes. No one forced them to belong to the center, but no one was able by force to keep them with the center.

Before the above mentioned trial almost all our parishes in Canada and the United States were free, after which all the parishes were joined by definite stipulations once and for all to church center. The freedom of the parish is an invaluable treasure for it, especially now, when the episcopate of the church is not ideologically stabilized — can easily surrender to a temptation, when definite comforts of life present themselves, as just recently happened in our church in the United States, when its chancellor-bishop, without church agreement, and even church consistory, made some secret negotiations with the Catholics, travelling as far as to Rome, to the Catholic Ecumenical Council. Afterwards this bishop at his own church council, made behind the scenes some diplomatic understandings with several leading priests of the church, and as a result almost the entire council, which was ready to condemn him, turned over to his side, and the bishop received even recognition for his secret trip.

I was dwelling here for some longer time with two matters, namely — misunderstanding with Professor I. Ohienko, now Metropolitan Ilarion, as to bringing in a bishop for our church in Canada, and a conflict regarding the broadcasting of the Holy Liturgy over the radio, which were called forth by the Consistory and taken up to the federal court, because those two matters, although it would seem they are not connected with my 45 years in ministry, but they were very important principally with my church activity in Canada, and especially with the Cathedral parish, because for them I spent much energy, nerves, not to let that the untruth would become the truth, or, as the proverb says: "Let not the untruth sit by the table, and the truth stand by the door."

Having won two highest court appeals, the Cathedral parish became an independent entity, as well as I, because when the Consistory and the bishop could not force the parish even through the court trial, to remove the minister, so the parish could not force the Consistory to keep it and its minister in their group. The Cathedral parish became

independent and remained that way with me for nearly 10 years, up to the time I left for California, really, to the time when Metropolitan Ilarion Ohienko joined the entire church of Canada, because close to 3½ years before that he was the rector of the Cathedral parish.

Now my work became more difficult, even though almost the entire congregation was completely on my side, but a strong agitation was spread against me from different sources, to remove me, knowing that to strike against the shepherd the sheep would scatter and the wolf would have easy access. But the parish held together well for a time until its prominent member and defender of the native church, reborn in the Ukraine, attorney Vasil Swystun, changed his Ukrainian national convictions to pro-bolshevik convictions, having written four brochures against the Ukrainian national cause, and one against the Ukrainian National Church.

I could not agree to such a change of convictions of a leading member in the parish and, in fact, a leading person in all previous Ukrainian national affairs in Canada. And even though we greatly are disappointed with Mr. W. Swystun for his transition to the bolsheviks, we must admit that up to that time he was a leading champion for the Ukrainian National cause. He was the first founder of the Ukrainian Orthodox Church in Canada, leading a great struggle against Catholic enslavement, especially against the Ukrainian Catholic bishop at that time, Nikita Budka. He, that is, W. Swystun, was one of the first founders of the Ukrainian Institute of "Petro Mohyla" in Saskatoon, and was their first president of it. He rode his bicycle many miles through the farms to collect money for the Institute; he was also one of the first founders of the political organization "Federation of Ukrainian Independence", and was the first president of the Cathedral parish.

Hundreds of his addresses and lectures were directed towards raising of the Ukrainian national cause on the whole especially in Canada. He represented, as an attorney, the Cathedral (Sobor) Parish on court trials into which the Consistory drew it and which, thanks to the excellent defender, W. Swystun, the parish won. It stands to reason that the courts took into account not only the attorney's defense, but much more the truth which Cathedral-Sobor Parish, and I, set down for the court proceedings. Not less important in the decision of the court was this, that the Cathedral-Sobor Parish did not adhere formally once and for all to the Consistory and the bishop.

But having gone to the bolshevik camp naturally W. Swystun was not able to remain simultaneously on the church ground, and Ukrainian national ground. It is selfevident that this had a negative influence on the future life of the Cathedral-Sobor Parish, and complicated my further work in it. But I can't present all the details of those complicated church-congregation circumstances.

Remembering W. Swystun — his positives and negatives in his public work, I cannot leave to mention a merited member of the Canadian church, its long lived administrator and rector of the Cathedral-Sobor Parish, the Very Reverend S. Sawchuk, who played a big role in my ministerial work in Canada. Although they were both great church leaders, but they more or less stood on opposing poles. Each one imagined himself as head — the main ruler of the church. W. Swystun as the main motor in the rebirth of the Ukrainian Orthodox Church in Canada thought, he was the person giving the first directions in the life of the church. The Very Reverend Sawchuk, elected by the church to be its administrator, thought that all the first orders should come from him. One must admit that the Very Reverend Sawchuk was an industrious church worker, leader, intellectually highly developed, but not allforgiving, because, for example, although the Cathedral-Sobor Parish, after I left, joined the Consistory and came under his administrative hand, he does not visit Cathedral, not even for the bishop's services, remembering that "injustice" which the Cathedral Parish caused him by accepting a new minister in his place, — that is me.

Let me remind you about another fact, for which they were also ready to condemn me, and this, for my outlook on ranks and orders that ministers receive and pride themselves with them in church during the service, and use high titles along with their signatures, like the officers in the army. I think that all ranks in church are against Christ's words: He who wishes to be a superior in the church (who wishes to carry ranks), must be a servant to all, and must be a humble christian. Because of these ranks often there are disagreements amongst the ministers, — why didn't he receive a rank, but someone else. As for me, even though I received these ranks, in Kiev "proto-priest", in the United States "Mitro-proto-priest", from Archbishop Hryhoriy, but I never signed myself with above titles, refused of them and signed myself just "Reverend".

Although the Cathedral Parish was extremely upset with the court trial, which was caused by the Consistory along with the bishop, but its life continued successfully, because not only the parish did pay off all its debts that weighed heavily on the congregation from the construction of the church, but at the time of my departure still had about forty thousand dollars for the completion of the church building. The church services were held regularly every Sunday and holidays, classes were conducted in Ukrainian and Sunday Schools, with close to 100 children attending, concerts and stage plays were given, the youth held its meetings and assisted in the church work. Brotherhood, Sisterhood and the Ladies' Auxiliary completely performed their duties for the Parish. During all that time I christened 438 children, married 265 young couples, but I do not have a registration of the funerals.

In the 15 years of my complicated and difficult work I did not have a vacation, even though I received a very modest salary from the congregation, one hundred dollars per month; I paid rent for my premises, electricity, water, telephone and half of the reward from private services (approximately Dollar 25.00 per month), I returned to the Parish. At the end of 1946 I decided to take a vacation for one month and to go to California for a rest, and to look over the situation for an eventual change of my permanent residence and church work. Even though I received a letter, signed by all the members of the Cathedral Parish Executive Committee in Winnipeg, that I return to the Cathedral — taking under my consideration all of the complicated work at Cathedral congregation, about which I quite accurately mentioned above, requiring of putting into this large work all my strength and nerves, — I decided anyway to remain in Los Angeles even though the circumstances here of the church-community work were not rosy, and were not simple, when it was necessary to start the work like a farmer on a "homestead", from the beginnings of its organization, — and here I enter my third period of ministry which is closely tied with the 20th anniversary of our Parish.

In the end I want to point out that I was not able to confine my examination here of only my ministerial work in the Cathedral Parish because it is quite tightly bound with the life of all our churches in Canada, and that is why this section occupies an important place in the printing of this Anniversary Book. —

I can not pass by with silence the family of Mr. & Mrs. S. Sytnyk, who assisted us to become more financially secure, having helped us with their advice and work to acquire properties which supported us in our life, because the reward from the parish was insufficient — (one hundred dollars per month, with which we rented the house and paid all expenses connected with it). We thank them for their assistance and also for their sincere hospitality, which was shown to us by them during the whole time of our life in Winnipeg.

Reverend Peter Mayevsky

DEAR PARISHIONERS

We greet you on this occasion of the significant Jubilees which we are celebrating now with great honor and satisfaction.

We are happy that in the time of our officiating, this valuable book was printed on the occasion of the Jubilee of our Parish — 20 years of her existence.

This book is not only a common jubilee souvenir book, but it is a documentary book in which are presented three jubilees in brief form. The events which are mentioned in this book are truthfully outlined and they will be helpful to the future historian who shall write the history of the whole our church — the Ukrainian Autocephalous Orthodox Church.

We are conscious of this, that through the limitation of the size of this book, not all facts are presented in detail, but everything that is outlined in it is true, although it not always may be pleasant. It was not the aim of the edition of this book to present only that which is pleasing — to praise only — but also to describe the hard obstacles which were met by our whole Church and especially by our Parish and her rector on the way of their life and church work.

May be some persons will appear who will assume that proper mention and appreciation of their work in the parish were not made, but if this happened it was not on purpose, but by an oversight or through the lack of necessary information and through the limit of the size of this book. Also may be some persons will appear dissatisfied because they have not found their photo-picture in the book, but we have presented those which we had at hand, because even the photo-pictures of the Parish Executives for the whole time have not been presented (evidently the Executives were more interested with work for the Parish than with their photo-pictures). But every donator for the printing of this book had the opportunity to present his photo-picture which had to be shown in this book.

In a few years the Parish will celebrate the 25th Anniversary of her existence (Silver Jubilee), as well the 50th Anniversary of the rebirth of our whole Church (Golden Jubilee) — so in the edition of the book on the occasion of these jubilees a chance will be given to make some additions for a supplement of that which was unintentionally omitted.

Finally we are bringing our sincere thanks to all our pious Parishioners who have given so much love, work, dedication and generous offerings to the life and development of our Parish, which in the foundations of its life put those principles which were accepted by the Mother-Church in Ukraine, 1921 — Ukrainian Autocephalous Orthodox Church, and one of the most important of these principles — the all-people governing — the faithful have all rights in the church and govern it on a par with the clergy. As to your large work and generosity is the testimonial — the valuable property acquired by the Parish, especially her most beautiful church.

We in particular thank the persons who offered much toil in the translation of this book into English, i. e.: Prof. S. Sklepowich (alphabetically) — Mrs. L. Antoniow, Mrs. N. Duncan, B. A., and Mrs. E. Okrusko, B. A.

We wish that the whole of our Church of Martyrs, in Ukraine, could free itself in a short time from godless enslavement and to our Parish with her pastor — Rev. P. Mayevsky — we deliver "For Many Happy Years"!

Worshipping God we pray for His blessings to us in our future church life and to the whole Ukrainian Church and people. —

With brotherly love —

NESTOR MARTIN
President

DR. JOHN ANTONIW
Vice-pres.

STEPHANIE PORAYKO
Rec. Sec'y

LILY MALIN
Fin. Sec'y

THEODOR KOSHEVOY
Treasurer

MICHAEL KEITH
Member

ORYCIA FEDERWICZ
Member

ANDREW OKRUSKO
Member

Greetings from the Priest

DEAR BROTHERS AND SISTERS!

I greet you sincerely on behalf of myself and on behalf of my spouse on this 20th Anniversary of the existence of our Parish. Twenty years flew like two years, but during this time we have performed a great work — work for the glory of God and for the good of our Ukrainian people.

Twenty years ago we set out on a great, it seemed unsurmountable work — we started to organize a Parish — at very unfavourable circumstances. We just started to work, when opponents of our holy aim appeared, not wishing to let our parish develop, but calling the people to join other church organization and to liquidate its own. It is proper to say that our (Ukrainian) parish was born first — not only in Los Angeles, not only in all California, but in the whole Western part of America.

But the blessings of God were with us, because we organized our Parish on true God's foundations and bases of the Native Church, which was reborn to the free life in Ukrainer Ukrainian Autocephalous Orthodox Church, 1921. God's foundations of our Church are those on which existed the first Christian Apostolic Church — where there was no domination of the clergy but common love, and who wanted in the church to be superior became a selfdedicated servant for her. And the bases of the Native Church are those on which is grounded all-people governing of the church — the faithful people have all rights in the church, rule the church together with the clergy, and all personnel of the church (clergy) are not appointed from above, but elected by all members of the church. Having accepted these foundations and bases, we fell in disgrace with those who wanted to have power over us, because they did not like the parish with democratic principles.

And the beginning of our parish was very hard in the first years of its life — three years we cuddled in the rented hall (Danish Auditorium) — here for three years we carried all that was necessary for the church service, three years we made savings believing that we would leave the renting and would acquire our own home-church. All these hardships we overcame by mutual love — let us remind, how in the first year we hardened our spirit and did not succumb to the whispers of evil. And lo, after three years we purchased two spacious lots; in one year we erected the Church Auditorium, and in the last years we constructed a very beautiful church which is admired by all people — close and far. During whole the time — 20 years — we have performed a great spiritual and national work — about this we have mentioned quite accurately in part of this Jubilee book. And what is our future? Someone is doubting whether the Parish could exist on the same God's foundations and bases of Native Church on which it is now standing if I will be unable to work so unselfishly as until now. In the Holy Scripture it is said that what is impossible with people is possible with God. With our deep faith and firmness of our spirit that we are on the side of the holy deed, for the native democratic parish — God will reach to us His allmighty hand and if impossible will make possible — will bestow upon our parish the pious life for Many Happy Years.

Thank you very much on behalf of myself and my wife, Mrs. Mayevsky, for your cooperation, your love, your understanding which you have shown to us, forgiving my involuntary errors.

With brotherly love in Christ to all of you,
Rev. Peter Mayevsky, your pastor

TWENTIETH ANNIVERSARY OF THE PARISH OF ST. VLADIMIR
and of the Ministerial Services of Rev. Peter Mayevsky in it

The movement of the Ukrainians from the Eastern United States to California began many years ago. It was approximately 1920, when several families established themselves in Los Angeles, but they were too few in number to form an effective type of an organization, such as a parish. Even though the Ukrainian population grew, it was impossible to organize them without a church. Eventually, there appeared a Cultural — Educational

First Altar boys —
Tom Grod and Richard Stefura,
with Fr. P. Mayevsky (1947)

Association, which later became known as the "Ukrainian Social Center". However, the Ukrainians felt strong desire to have their own church. They sent letters to the bishops in the East, requesting them to send a missionary priest who could organize a parish, but the latter answered with a series of questions: Do you have a church? Do you have a parsonage? Can you afford to support a priest? If the answers to the questions are "No", then we cannot assign you a priest.

It is not our intention to write a history of the movement of the Ukrainians from the Eastern U. S. to California, and particularly to Los Angeles. It is, however, essential to mention a few facts in order to understand the condition, which prevailed prior to the organization of St. Vladimir Parish. Mr. M. Novak, one of the earliest organizers of a Ukrainian society in Los Angeles, submitted an article to the "New Pathway" that appeared in the third of January, 1945, issue in which he wrote: "There are 300 (Ukrainian) families, who have been living here from 15 to 20 years, a few about 30 years. Of these 300 families 30 families, at the most, subscribe to a Ukrainian newspaper. There is no "National Home", no Ukrainian church, no Ukrainian organization — Ukrainian life

here is a complete vacuum. The Ukrainians disappeared into non-Ukrainian organizations. If it were not for the several Ukrainian families which had formed an organization called, "Ukrainian Center", all traces of Ukrainian life in Los Angeles (Hollywood) would have disappeared. Lately, this organization has shown more life and has taken steps either to purchase a building for a National Home, or to build one. It has raised several thousand dollars for this purpose. The Center has now about 50 active members and about 50 more attend functions as non members. The remaining 200 families are yet to be brought into the fold. It is impossible to tell whether they can be brought to accept our ideals and join us. After 15 years of its existence, the "Center" organized a Ukrainian choir. Mr. & Mrs. N. Pohlod bought a Ukrainian flag and Mr. & Mrs. P. Mordus bought an American flag for the organization. We hope to be able to get a Ukrainian priest and to organize a Ukrainian parish. Only when we can achieve these two objectives — to have our own National Home and our own Ukrainian church — will we be able to rank ourselves alongside other Ukrainian national organizations in America".

Rev. Peter Mayevsky was the first Ukrainian priest to come to Los Angeles, California, as a missionary. He came from Canada of his own accord, at his own expense, and without any assurance of tenure or salary from the Ukrainian citizenry. He even submitted a written declaration to the founders of the Parish that he will not request any salary

Altar boys — Edward and Eugene Brickner

or remuneration for his services until the Parish establishes itself on a firm basis and will be financially able to remunerate him. For twenty years his remuneration never exceeded one hundred dollars per month, he received sometimes \$ 50. per month and had to provide his own living quarters. Later on, the parish provided him with an apartment.

Before the arrival of Rev. Mayevsky, there was only a nucleus of a parish, headed by Mr. M. Novak. Rev. Mayevsky got acquainted with him while the latter was touring Canada with a Ukrainian film. In december 1944 Rev. Mayevsky received a letter from Mr. Novak in which he bemoaned the fact that the Ukrainians of Los Angeles have neither a church nor a National Home. In reality, the very first founder of our parish was Mrs. Olena Melnyk who donated \$ 100. toward the organizational costs of the parish — on the occasion of the memorial service for her deceased husband, on Sept. 6, 1946. Seventeen other people contributed \$ 65. for the cause. The second founder was Mrs. Anna Mazurkevich who also donated \$ 100. When Rev. Mayevsky arrived in Los Angeles, the "parish" had \$ 265. in its treasury.

Prior to his arrival in Los Angeles, Rev. Mayevsky received a letter from Mr. Novak, dated June 3, 1946, in which he described the situation of the parish. He stated that the founders had held an organizational meeting at which 20 families had registered as members and declared that "because of the fact that the newly organized parish has no financial

reserves, it cannot assume any financial responsibilities toward engaging a priest". He further noted: "The parish members would like to engage a priest who can conduct a choir, teach Ukrainian school, and direct stage plays in addition to performing his ministerial duties. The members request that you, dear Father Mayevsky, be our parish priest". Great demands were placed upon the priest but without any guarantee of remuneration from which he could make a living. Rev. Mayevsky replied immediately, agreeing to the demands made upon him even though without any financial guarantee. He came as a missionary to a territory where there was not a single Ukrainian parish, not only in Los Angeles but in all the western American States.

Rev. Mayevsky came to Los Angeles, California in November, 1946, and immediately began to make preparations for the first church service which was to be held on Ukrainian Christmas day. To begin with, he called a general meeting of all members and members-to-be. During this meeting the Parish was officially established under the name of "The Ukrainian Orthodox Parish of St. Vladimir in the city of Los Angeles, California". Rev. Mayevsky engaged as parish priest. The following members were elected to the Executive: Mr. M. Novak, president; Mrs. O. Melnyk, vice-president; Miss E. Dovgello, secretary; Mr. A. Gerald, treasurer; and Mr. P. Wybyrany, Mr. A. Zaverukha, Mr. W.

Altar boys — Ronnie and Timmy Erin

Martin and Mr. M. Keith as the auditing committee. The parish was organized without any aid from a consistory or a bishop. It was to remain as a totally independent parish until it could affiliate itself with a church organization which based itself on the principles adopted by the Ukrainian Orthodox Church, reborn in Ukraine in 1921.

Rev Mayevsky then proceeded to train a church choir which included some very good singers as Mrs. Tulay, Mrs. Stefura, Mr. & Mrs. Grod, and others. The choir was ready to sing at the first church service. But the basic question was still unsolved — where was the service to be held? To ask the Catholics or the Old-Orthodox (who used the Old-Slavic language in the service), was out of question. So we turned to the Protestants and held our service in St. Paul's Episcopal Cathedral on Figueroa Street, on January 12, 1947 — a Ukrainian Christmas service. Over one hundred persons attended. The service was beautiful. The newly organized church choir sang well under the direction of Mr. S. Grod who continued to perform the function for some time without any remuneration. (He was succeeded in May, 1947, by Mr. Yakubenko who was shortly thereafter released from it, because he demanded a salary. The parish had no funds to meet the demand).

The Parish was able to hold only two services in the Episcopal Cathedral and was then forced to look for a new location. Rev. Mayevsky visited several churches but was unsuccessful in finding a permanent place. Upon the advice of some parishioners, he contacted Mr. Johnson, manager of the Danish Auditorium, 1359 W. 24th Street.

Mr. Johnson reacted very favorably and the following terms were agreed upon: \$ 5. for each service held on Sunday, and \$ 7.50 per occasion for the kitchen and dining room facilities.

Thus our parish began its regular Sunday services on February 23, 1947. Mrs. M. Swift and Mr. A. Ozimek prepared the first church dinner, with the proceeds going to the church treasury. Thereafter, the dinners were usually prepared by one family and the offerings collected at the tables were forwarded to the church treasury. Mrs. S. Malinowsky disclosed a great amount of talent in the management and preparation of church dinners, first, in the Danish auditorium and later in our own newly-built auditorium.

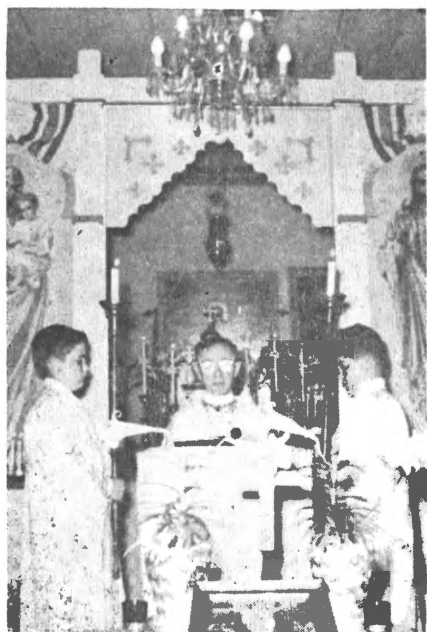
In addition to his duties as a pastor, Rev. Mayevsky branched into cultural-educational work. He organized Ukrainian and Sunday schools, enrolling about ten children. Classes were held in the Echo Park Recreation Hall. Preparations were made for celebrating Shevchenko's birthday and a concert, marking the occasion, was held on March 30, 1947 in the Danish auditorium. It was very well attended. The excellent performance of the participants elevated the spirit of the audience to a high pitch. The event was a huge success, morally, spiritually and materially. Rev. Mayevsky gave the introductory remarks. During his speech Mr. Novak, the president, made the following statement: "If we had more priests like Rev. Mayevsky, who is not ashamed to wear an embroidered (Ukrainian) shirt, we would definitely have a sovereign Ukraine today".

An idea evolved among the parishioners that the parish should have its own "home", in which church services and other cultural functions could be held. To bring the matter to a successful realization, it was decided that the organization "The Ukrainian Center" and St. Vladimir Parish obtain a building co-operatively. It was impossible to find a suitable building and, therefore, the two organizations decided to purchase lots on which they could first build a National Home and later on a church. The National Home could be used for cultural-educational functions as well as for church services until the church was built.

On the Dec. 8, 1947 an agreement between the "Central" and the Parish was signed, stipulating that the Parish is depositing 4000 dol. towards the purchase of the land. Check No. 15 dated Dec. 10, 1947 amounting to 2500 dol. was presented to the treasury of the "Central"; it was signed by Mrs. O. Melnyk and Mr. N. Pohlod; check No. 22 dated Apr. 19, 1948 to the amount 1500 dol. was presented to the treasury of the "Central" — it was signed by Mr. M. Bayard and Mr. N. Pohlod. Pres O. Miles and Secr. H. Skehar signed the agreement on behalf of the "Central". The Executive of the "Central" consisted of the following members: Pres. — O. Miles, 1st Vice-pres. — T. Nesterenko, 2nd vice-pres. — S. Malinowsky, Rec.-secr. — H. Skehar, Fin.-secr. — E. Wawrychuk and Treas. — A. Mordus.

This was to be a co-operative movement of two independent organizations which would provide mutual support for each other — the Parish would help "The Ukrainian Center" to build a National Home and then the "Center" would help the Parish to build a church. Both organizations stood to gain by the arrangement morally, spiritually, and economically. The "Central" would have to advantage of presence of all people who attended the church service in the morning, and the parish would have an accommodation for its members to find in the "Central" a reception — social and cultural entertainment, after the church service. The organizations then proceeded to draw up the preliminary plans for the National Home. Mrs. O. Melnyk paid \$ 100. for the plans.

But the idealistic designs of the Ukrainian Center (National Home) and St. Vladimir's Parish did not come to realization. A few months after our parish was organized, a Greek-Catholic priest, Rev. S. Bachtalowsky, arrived in Los Angeles and began to organize a Greek-Catholic parish. A few of our parishioners withdrew to join him. Later on a few others withdrew to join the newly organized Ukrainian Protestant church.

„Two Ronnies“ — Erin and Safinluk —
Altar boys

However, majority of St. Vladimir parishioners who recognized the significance of a truly Ukrainian church, as an integral part of their national life, remained with the Parish.

The arrival of the Catholic priest in Los Angeles created considerable misunderstanding within the Parish. Some of the founders of the Parish were of the opinion that it would be possible to organize a sort of a non-denominational church which would embrace Ukrainians of Orthodox, Catholic and Protestant faiths — a church which would be totally independent of any bishop or a consistory. But when they learned that such a set-up would be wholly impossible, that a church must have a distinct character of its own — be it Orthodox, Catholic or Protestant — these people began to propose affiliation with a bishop and a consistory.

In spite of the turmoil, the Parish continued to function in complete harmony with the Ukrainian Center, that is, the National Home. The two organizations held their first joint semi-annual meeting on June 1, 1947, in which the status quo of their co-operation and remarkable progress were affirmed. On August 24 the Parish held a picnic, the entire cost of which was borne by Mrs. S. Malinowsky. The Ladies' Organization held a bazaar on November 9, and on November 13 the Parish presented a concert commemorating the "November Day". The financial report for 1946—47 indicated a net balance \$ 6686.50. Mrs. S. Malinowsky and her daughter made the largest contribution — \$ 1189.01.

On December 3, Mr. Novak resigned as president of the parish because of a misunderstanding between him and the priest, accusing the latter of being responsible for the defection of some of the members. Because of the determined stand by Mr. Novak against the priest, the Parish found itself in a very critical situation — if Rev. Mayevsky were to leave, the Parish would not be able to function, because it did not have the necessary funds to engage another priest, who would be capable of replacing Rev. Mayevsky in all the fields of activity in the Parish, and who would definitely request a specific salary. Mr. O. Miles, in his attempt to alleviate the situation said, "we have an important decision before us, whether to strangle the new born child-the church, or to let it live. I do not believe that there is anyone present here, who would not want to save this child and help it to grow. In the interest of all concerned, make peace and shake hands". But pres.

After Baptism — Nov. 26, 1950: Upper row: Rev. P. Mayevsky, Walter Lee, Paul Gryniuck, (Lower) — Charles Shipley, Janice Swift, Patricia Lee, John Swift.

Novak did not withdraw his resignation and it, therefore, was accepted at the meeting. The members then elected Mr. M. Bayard as president and Mr. S. Grod as secretary. In spite of the turmoil created by the dissenters and the outside provocators the Parish continued to function by the grace of God.

The Christmas festivities in January 1948, were quite successful both from the religious and the financial point of view. Income from the various functions were evenly divided between the Parish and the "Ukrainian Center", unless donations were specifically designed for one or the other organization. Through the efforts of Mr. O. Miles, two lots, 120 ft × 155 ft., were purchased for \$ 9500. as joint ownership of the two organizations. The Executives proceeded with the preparations for building the National Home. They began by electing Mr. M. Miles as chairman of the building committee. A joint appeal was sent to all Ukrainians for contributions toward the building of the National Home, in which services would be held until the church will be built. To raise funds the "Center" and the Parish held a joint picnic. Miss Lily Malinowsky was a guest of honor at this affair on the occasion of her birthday. She was so honored because of her devotion and services to the organizations. (With the exception of Rev. Mayevsky she has held an executive post longer than any other member of the Parish.)

During the second year of the existence of the Parish, the members drafted a Statute, which was adopted during the general meeting on June 6, 1948. This Statute was amended on December 18, 1949. While discussing the Statute several members made attempts to eliminate the proposal that the parish remain temporarily independent of the Consistory, whose very supporters were not of an unanimous opinion — some wanted to affiliate with Archbishop John Theodorovich, while others leaned toward Archbishop Bohdan Shpilka. The latter group had even invited Father Kachor who after holding only one service noticed that his efforts were futile and left, on the other hand the supporters of the bishop Theodorovich called the meeting of the Parish on Aug. 29, 1948, and having failed in their purpose, threatened to resign as members of the Parish. During the discussions

After the Baptism of Marylin — 1952: Mrs. Parker (Mother), Mr. M. Petrunio (Godfather), Rev. P. Mayevsky, Mrs. A. Lytvyn (Godmother), Mr. J. Parker (father)

Mrs. M. Verhun stated in support of Rev. Mayevsky, saying, „Rev. Mayevsky conducted his Cathedral Parish in Canada effectively and in an exemplary manner“. (Mrs. Verhun lived in Winnipeg, where Rev. Mayevsky was rector of the Cathedral of St. Mary the Protectress).

During the annual meeting held on Dec. 19, 1948, and conducted by Mr. M. Bayard and Mr. O. Miles, the question of affiliation with the Consistory was raised again with the belief that the Consistory would assist in the construction of a church building. But the members knew that it was pointless to await help from the Consistory and that the parish must rely on its own resources. Affiliation with the Consistory would cause financial obligation toward it. The opponents of Rev. Mayevsky stated that he is resisting to the act of affiliation which would eventually hinder the growth of membership. At this point Mr. E. Wawrychuk said, „Whoever understands the value of a National Church will join; others who don't understand, or don't want to understand let them stay at home“. Mr. Pohlod said, „one must be hard as granite to withstand as much as our priest has“. Mr. Miles expressed himself thus, „Mr. Bayard was induced into error because he did not side with the members, but let himself be influenced by others ... Our priest has done everything possible inspite of the obstacles created by his opponents; had we given him more support he would have accomplished even more, we often disrespected his dignity as a priest and even opposed him“. (These quotations were taken from the minutes of the General Meeting.)

The basic principles of the Statue were the same as those which were adopted in Ukraine during the rebirth of the Ukrainian Autocephalous Orthodox Church, in 1921, namely: a) Autocephaly — complete independence from any foreign church authority; b) Democratic administration — the Church is governed by an Executive (Consistory) composed of clergy and laymen elected by the general council (sobor) of churches (parishes); one third of the members of the Executive (the same of Sobor), are clergy and two-thirds

are laymen. c) The services are to be conducted in the Ukrainian language. (Sermons could be delivered in English.) d) All clergy (priests and bishops) could be married. e) Individual and general confessions are recognized.

For the time being, the parish will remain independent of any bishop but will eventually affiliate itself with a church headed by bishop (metropolitan) who will be free of any foreign domination and who will acknowledge the holiness of the Native Church and the gracefulness of its episcopate and will administer according to the same principles

Hilliard Sholdra and Steve Kruchkovsky — Altar boys — (1958)

as were practised by Metropolitan Vasil Lypkivsky, the first bishop to be consecrated by the reborn Church of Ukraine, 1921. This policy was adopted at the general meeting as a part of the Statute of the Statute of the Parish.

All property, fixed and moveable, acquired by the Parish, belongs to the parish and can never be transferred to any chartered organization, or placed under the control of diocese, willed to a bishop, or assigned to a church corporation. If the Parish were to become a member of an incorporated church organization, or a diocese, the Parish is to remain as the sole owner and possessor of its property. Upon affiliation the Parish reserves the right, under paragraphs 2 and 15 of its Statute, to withdraw its membership from the organization or the diocese if it so desires.

In December 1948, the Parish received its Charter from the Government of the State of California after its approval on December 6, 1948, under No. 232586. Henceforth, subject to the conditions of the Charter, the Parish could own property and exercise all rights in connection with it. The petition for the Charter was signed by Mr. M. Bayard, as president; Mr. D. Shurgat, as secretary; and Mr. N. Pohlod, as treasurer.

The Founders of the Parish as indicated in the Statute:

1. Brickner, Michael	7. Hyra, Michael
2. Dedeluk, Natalie	8. Keith, Michael
3. Dilay, Katherine	9. Malinowsky, Sophia
4. Dundas, Anna	10. Malinowsky, Lily
5. Gorman, Irene	11. Makarowsky, Maria
6. Gryniuk, Eugenia	12. Martin, John

13. Martin, Teklia
14. Martin, Vasil
15. Martin, Maria
16. Mayevsky Rev., Peter
17. Mayevsky, Alexandra
18. Mazurkewich, Anna
19. Mazurki, Mike
20. Melnyk, Olena
21. Miles, Omelian
22. Mychno, Michael
23. Mychno, Sophia
24. Mudry, Peter
25. Mudry, Maria
26. Nesterenko, Trofim
27. Nesterenko, Christine
28. Ozarkiw, Nanette

29. Oleksiw, Stefan
30. Ozimek, Andrew
31. Pohlod, Nicholas
32. Pohlod, Maria
33. Sych, Peter
34. Sych, Justine
35. Swift, Michalene
36. Shurgat, Anna
37. Tymchuk, Vasil
38. Tymchuk, Maria
39. Wawrychuk, Elias
40. Wawrychuk, Theodosia
41. Wawrykiw, Nykita
42. Wawrykiw, Barbara
43. Zaverukha, Alex

The following Executive was elected for the year 1949: N. Pohlod, president; O. Melnyk, vice-president; D. Shurgat, secretary; L. Malinovsky, fin. secretary; W. Tymchuk, treasurer; W. Martin, E. Wawrychuk and M. Wawrykiw, as additional members of the Exe-

Three small carolers — Cindee, Cassee, Lovey — Parker — (1951)

cutive. Mr. J. Parker was retained as choir conductor. (He led the choir for the first time during the Easter service in 1948 and has been holding that post to this very day without any remuneration.) It is difficult to describe in detail the devotion and the self-sacrifice of each member of the Executive and of the Parish in general. Mr. Pohlod, however, deserves a special mention for he always stood firmly on the principles on which the Parish was organized and did not succumb to any outside influences which tried to annihilate the church.

In October, 1948, another problem arose. The organization "Ukrainian Center" declared that it did not want to be too closely associated with the Parish of St. Vladimir on the pretext that the Parish is trying to liquidate the "Center" and to absorb its assets. This accusation had no grounds, for even though the parish had contributed one-half the amount of the cost of the lots, it had agreed that the land be registered under the "Center's" name. There was, however, a suggestion that if the lots were registered as church property it would be free of taxes, but this idea did not have a large support. It was at this time that the "Center" decided to sell the lots. It is fitting to note that even though the members of the "Central" did not participate sufficiently in the activities of

the organization, nevertheless the Parish submitted to the treasury of the "Central" 2000 (two thousand) dollars during the years 1947/48.

The Parish decided to reimburse the "Center" for its half of the investment in the lots and become the sole owner. The "Center" agreed to the proposition and even granted the Parish one year's time to make the payment, because the Parish at the moment did not have sufficient funds. The members of the "Center" adopted the proposal unanimously at its general meeting but, shortly after the meeting, some members, even though they were present at the meeting, forwarded a protest to Mr. Shehar, the secretary, and he refused to sign the contract at the Escrow. However Mr. & Mrs. W. Tymchuk solved the problem. They loaned the Parish \$ 3500. interest free, so that it could purchase the "Center's" half-share in the lots outrightly. (Mr. & Mrs. Tymchuk were repaid in full within one year, when the Parish received a major loan from Mr. & Mrs. Mychno. The Parish is thankful to Mr. & Mrs. Tymchuk for their support to the Parish during the critical time.) The Parish then became the sole owner of the lots and proceeded to make plans for the church. The members of the Parish began to work more intensively in order to eventually realize their dream — their own church auditorium.

In July 1949, the Parish authorized Mr. W. Martin to proceed with the building of the parish auditorium, 54 ft × 60 ft. He was to be assisted by Mr. W. Tymchuk and Mr. M. Mychno. As soon as the construction began, the members came in with generous donations but they were not sufficient to complete the construction. The Executive appealed to the members to make loans; and the following families responded with \$ 500. loans for an unlimited time: M. Mychno, S. Malinowsky, N. Pohlod, A. Mazurkewich, W. Martin, and W. Tymchuk. Mrs. Melnyk loaned \$ 1000. All these loans were eventually repaid and an expression of gratitude was sent to each family.

In spite of the generosity, the funds were exhausted and the building was not completed. There was no possibility to get a loan from the bank to continue the construction of the Auditorium. It was, indeed, a great fortune for the Parish when Mr. & Mrs. M. Mychno volunteered to loan their life savings of \$ 8000. at only 3% interest which was completely repaid with interest by July, 1953 and with the deepest heartfelt thanks to the Mychno

After the First Holy Communion —
Cassandra and Cynthia Parker — 1955

family. Ukrainian Youth Club donated 350 dollars, in Feb. 1950, and Mr. & Mrs. P. Sych loaned \$ 1000. interest free, on March 5, 1950.

On Dec. 18, 1949 the parish held a General Meeting to instill in the membership further determination in the completion of the Auditorium. During the discussions Mr. Brickner

THE CHURCH BAZAAR CONTESTANTS — 1951

Misses:

Natalie Dedeluk,
Mary Stadnik,

Rose Faryna,
Eleonore Smerch,

Mrs. Catherine Gazdun,
Miss. Nanette Ozarkiw,

Mrs. Ann Haidash,
Miss Jane Melnyk.

made an interesting and a valuable statement, "Although we are a small parish we have very strong characteristics, namely, — faith, hope and charity, which unite us into a strong entity in the fulfillment of our obligations. Having faith in ourselves we induce others to join us for the good of the Parish". (From the minutes of the General Meeting.)

Having received the large loan, the construction of the parish auditorium proceeded at a much faster pace. On February 26, 1950, the Parish held its first service in it. It was

followed by a dinner provided by Mrs. Melnyk and Mrs. Nesterenko. To make this possible, the Parish made some tables and bought 150 used chairs (paid by Mr. & Mrs. Mychno), and other essentials. Mrs. Melnyk bought a large stove and Mrs. Malinowsky donated a large refrigerator and the kitchen sink. For the sake of appropriateness and conveniences the auditorium was divided into two parts — the chapel for the church services and the hall for other functions.

The official opening was marked by the blessing of the auditorium on June 11, 1950. (The entire cost of the construction of the Auditorium was \$ 20 796.40.) This was followed by two other events, a large church dinner and a concert. The dinner was efficiently served under the direction of Mrs. Malinowsky and the concert was presented under the direction of Mr. J. Parker. The celebration inspired the people to a greater participation. Activities of the Parish began to take place more frequently. There were regular Sunday services, church dinners, addresses, concerts, bazaars and other events. In addition to its religious life, the Parish ended highly successful cultural program for 1950 with a grand concert on November 19, celebrating a very important historical event, the "November Day". And so after 3 years of work in a rented hall the parish acquired its own Home on its own spacious lots.

The year 1951 began with the election of the Executive as follows: Mr. Nestor Martin, president; Mr. T. Koshevoy, 2nd vice-president; Mr. H. Staroveyt, secretary; other members were re-elected from the previous year. Some of the major events of the year were: 1) February 11, a concert, celebrating the proclamation of the Independence of Ukraine, 2) April 8, a concert, celebrating the birthday of Taras Shevchenko, 3) April 29, a glorious Easter service. (The proceeds for the day's events totalled \$ 483.28), 4) November 24 and 25, a bazaar at which eight girls competed for the title of "The Queen of the Bazaar" — Natalie Dedeluk, Mary Stadnik, Rose Faryna, Eleanore Smerch, Cathrine Gazdun, Nanette Ozarkiw, Ann Haidash and Jane Melnyk. The title of the "Queen" was won by Mrs. Nanette Ozarkiw. The bazaar brought \$ 1256.28. Total income for the year 1951 was \$ 6712.72. There were many other functions during the year but the space is too limited to describe them in detail. A similar contest bazaar was held on Nov. 22, 1953, in which five contestants participated: Deede Church, Johanna Sylchak, Diane Walcott, Sylvia Sylchak and Vera Skehar. The bazaar brought \$ 802.00. "The Queen" was Miss Deede Church.

THE QUESTION OF AFFILIATION OF THE PARISH WITH A CENTRAL CHURCH ORGANIZATION

Upon the arrival of the new Ukrainian immigrants (so called D. P. — displaced persons), in 1949 and 1950, there arose demands that the Parish join a Consistory whose chief administrator Archbishop Mstyslav Skrypnyk, chancellor of the Ukrainian Orthodox Church in America. The members founders looked unfavorably on this demand because the move meant recognizing Metropolitan John Theodorovich, who was reconsecrated in 1949, after he was already consecrated in Kiev in 1921 and served for 28 years as bishop; by his second consecration he showed contempt to the Mother-Church in Kiev.

Apart from that, the Parish wanted to retain its Statute which guaranteed its freedom and ownership of property. But to pacify those who threatened to withdraw and organize another parish which would come under the jurisdiction of the bishop and consistory, the Parish directed Rev. Mayevsky to contact Archbishop Skrypnyk that the Parish is ready to join the Center of the Church but on the condition that its Statute be fully recognized and that the Parish could withdraw from the church center if the Parish will consider to do it necessary.

A letter was forwarded to Archbishop Skrypnyk on February 15, 1951. The whole situation was laid out in detail. Among other things, the letter said, "Our Parish is seriously concerned whether it will be as free to withdraw as it is free to join according to its Statute. In reference to fulfilling its obligations — moral and financial — the Parish is prepared to assume full responsibility. We would like to hear your views on the above

The Church Bazaar Contestants — 1953 Misses:

Deede Church

Johanna Sylchak

Diane Walcott

Sylvia Sylchak

Vera Skehar

question". The Parish received an answer to this letter from the archbishop Mstyslav on February 22 in which he stated: "The church is Christ's bride and, as such, it cannot set the conditions of marriage". This means that the Parish cannot set the terms of affiliation with the bishop and a consistory and has once and for all to affiliate to his Church. Usually Christ is considered as a "Groom" and the Church as a "Bride", and their union is for ever inseparable. But the bishop's comparison is not a suitable one — he is not the "groom" and the parish is not his "bride" and they do not marry but join only; therefore, there cannot be any discussion of any permanent union between the bishop and the parish. There can be only an affiliation which can remain effective only as long as

the bishop is a worthy servant of Christ and the parish maintains a true Christian life, that is, remains faithful to Christ and His teaching — every church is the “Bride” and Christ is the “Groom”.

The Statute of the Consistory states in paragraph 86: “A parish of the Ukrainian Orthodox Church in the United States of America cannot withdraw from it; and this provision must be included in the statute of the parish affiliating with the Church.” Our Parish could not agree with this demand because the bishops were not adhering firmly to the principles set by the Ukrainian Orthodox Church during its rebirth in Ukraine, in 1921. They either sought reconsecration or to submit to the rule of a foreign Church, as was evident by the bishop’s (chancellor) recent trip to Rome without the Church sanction, and all this was done secretly aside from the Church. The Parish, therefore, decided to retain its established status. The Parish endeavoured to stay undivided, had joint meetings, wrote letters (the last on July 10, 1951), but all in vain. Those who were desirous of affiliation with the bishop and the consistory formed their own parish, the St. Andrew’s Parish, and had a priest assigned to them by the Consistory. They held their 1st service on April 25, 1951. Later they bought a private house, but still they did not construct the church-building — all this time they had four priests.

The first three priests (Fr.: Selepyna, Umanetz and Miroshenko) did not have any brotherly connections with our Parish and did not act openly against it. The Parish Executives also did not try to make some brotherly relations with our Parish. As to our Parish, it felt coolness from the other Parish, because this parish had shown more friendly relations to the catholic parish than to our parish — which was shown in the mutual blessing of “Ukrainian Home” by catholic priest and the priest of this (St. Andrew) parish (Fr. Miroshenko). We have been “diplomatically” removed from taking part in this blessing. With the arrival of the fourth priest from Venezuela, Fr. Dowhal, it seemed that both orthodox parishes would have closer relations. Fr. Dowhal visited Fr. Mayevsky, asked him for some assistance and proposed a brotherly cooperation between both parishes, and later even came to our patron’s day dinner; with him came the president of the Parish, Mr. G. Sivolap and previous president, Mr. Herasymenko. The honorable guests were greeted by the loud applause of the parishioners, and Fr. Mayevsky expressed joyous address on account of the visit of honorable guests and said a few words about the general position of our whole Church. The guests left with seeming satisfaction and Fr. Mayevsky accompanied them to the gate.

After a time of one month Fr. Mayevsky received a letter from Fr. Dowhal, demanding pardon from Fr. Mayevsky for offending in his address the church authority of Fr. Dowhal. Several times Fr. Mayevsky asked Fr. Dowhal for an appointment to clear the matter, but Fr. Dowhal refused, demanding a written apology. And not having received at once such an apology, he scolded on the telephone like an uncivilized person, shouting: “You are bargaining with the blood of martyrs, your parish is not an orthodox parish” etc. A similar reproach was made previously by assistant, Rev. Limonchenko, to Fr. Mayevsky, and now he was convinced from where came such dishonest accusations to compromise him. Such accusations were very impudent, because they were not raised against Rev. Mayevsky even in the court state and federal suits by the Consistory in Canada.

Someone may ask: “From where is Fr. Mayevsky getting this blood, to whom is he selling it and at what price?” If it is a hint on the blood of martyrs of our reborn Church, in Ukraine, which flowed like a river under the tortures of the bolsheviks, thus exactly Fr. Mayevsky in his 45 years of service as a priest is standing firmly behind the holiness of this blood all the time and did not cross to those, who repudiated this blood — were “reordained”, considered this blood as a “dark cloud” hanging over our Church, as a “raven” threatening the life of our Church in Canada and America. This blood will

be the revenger for those, from whom it was poured like a river for the freedom of the Church and all Ukrainian people.

In 1951, Archbishop Hryhory Oheyduk came to America. He was a staunch supporter of the principles adopted by the Mother Church of Ukraine, 1921, under the spiritual leadership of Metropolitan Vasil Lypkivsky. While in Germany, Bishop Hryhory took a firm stand with those who defended the holiness and gracefulness of the Church reborn in Ukraine, because the other Ukrainian bishops, to our deep regret, refused to acknowledge the holiness and gracefulness of the Church and tried to revert the administration of the Church to the old system of ruling by the decrees of the synod of bishops.

When the negotiations with Archbishop Mstislav failed, the Parish decided to accept the spiritual leadership of Archbishop Hryhory. During its Executive Committee meeting held on August 30, the Committee adopted a resolution introduced by Mr. Hyra and

„Coronation of the Bazaar Queen” — Mrs. N. Ozarkiw — 1951
Mr. Mike Mazurki, officiating

Mr. P. Mudry to affiliate itself with the Church administered by the newly arrived Archbishop Hryhory. On September 2, the following declaration was forwarded to Archbishop Hryhory: “Most Reverend Father: We are turning to You with a request to accept our Parish under your spiritual protection. We are recognizing You as Archbishop who is perpetuating the principles of the Ukrainian Autocephalous Orthodox Church, reborn in Kiev in the Cathedral of St. Sophia, 1921, and during which the Very Rev. Vasil Lypkiwsky was first consecrated as the Metropolitan of Kiev and of all Ukraine. Our Parish has its own Statute which it desires to retain intact, with you as our spiritual leader. We are concerned particularly about the retention of the assets, and the spiritual affiliation. The ideological principles of our Parish are in keeping with those adopted by Mother-Church in Kiev, in 1921. We are enclosing a copy of our Statute for your perusal. We shall put forth every effort to give our Church and you, our spiritual protector,

every moral and material support within our power. We hope to receive a favorable reply from you. With love in Christ and deepest respect to you, The Parish Executive: Nestor Martin, president; Rev. Peter Mayevsky, rector; Hlib Staroveyt, secretary“.

In answer to our declaration, the Parish received a favorable reply from Archbishop Hryhory, on Sept. 13, in which he agreed to accept our Parish under his spiritual protection. The Parish accepted the Archbishop's decision at its general meeting, on Sept. 30, on the motion by Mr. J. Martin and Mr. M. Wawrykow. The Parish immediately invited Archbishop Hryhory to visit it but because the Archbishop had not as yet acquired his pass-book for half fare which is usually given by the railway administration to all clergymen — financial difficulties made the visit impossible. Two later invitations were also fruitless because the Archbishop had other obligations. Nevertheless the Parish continued to fulfill its obligations to the Archbishop and his head office-consistory, by remitting for the whole time a financial assistance of \$ 1525. for their maintenance.

What about the ideological position Archbishop Hryhory stood on the grounds of the Church, reborn in Ukraine, 1921, — Ukrainian Autocephalous Orthodox Church — on the same grounds, on which our parish was organized. In one of his letters (Dec. 23, 1954) he wrote to our rector, Rev. Mayevsky: “We have our own orthodox Kievan conditions, from which I will not deviate even for iota. For me the Metropolitan Vasil (Lypkivsky) in an example of Orthodoxy with all its beauty, and I will follow his way as long as I live, because it is the way of our Saviour.” In the letter (of Feb. 7, 1955) he wrote: “And even if all deviate and I will be left alone, I will not betray our Native Church, because before my eyes is standing always as on guard our teacher, Metropolitan Vasil who is indicating the way which I have to follow.” It is evident that later Archbishop Hryhory deviated from this ideological position because he even assumed the title „Zverkhnik“ (Supervisor) of the Church, although not one of the bishops in Ukraine did use such a title, even not Metropolitan himself.

After few years Archbishop Hryhory began to make demands that the Parish change its Statute and Charter by adding 18 paragraphs and would accept his statute, i. e., that the Parish would remain for ever under his jurisdiction. This communication was received on April 25, 1957. He also demanded that the Parish dismiss the vicar of the Parish, Rev. Alexius Limonchenko, who was engaged by the Parish without receiving the bishop's approval and in his place to admit Rev. M. Borysenko who had some secret commission of the bishop.

In answer to the bishop's demands, the Parish and Rev. Mayevsky, after holding a meeting on May 12, wrote to the Bishop and Consistory requesting that he withdraw his demands, pointing out that they have no bases. Neither the Archbishop nor the Consistory favored the Parish with a reply. The parish met again, on July 28, and passed the following resolution: “Owing to the fact that the Parish received no communication from the Archbishop or the Consistory for over two and half months, i. e., since May 15, the Parish confirmed its previous stand which was accepted by the Special General Meeting, May 12, 1957, and was brought forth in the letter to the Consistory (Mala Rada), May 15th, and finally it divests itself of all obligations of affiliation with the Consistory and Archbishop Hryhory“. A similar step was taken by Rev. Mayevsky. And for these letters no answers were received. The Parish reverted again to its previous status of independence after being under Archbishop Hryhory's spiritual guidance for six years. We see that the bishops are striving to connect the parishes with themselves once and for all, so to say — for now and ever, and do not accept the parishes who wish to be free concerning the question of a permanent affiliation.

Someone puts a question to Fr. Mayevsky why he for the larger part of his church work in Canada and America performed without being under the rule of the bishop and his

The Bazaar Contestants after „Coronation“ — 1953 — Misses: Diana Wolcott, Johanna Sylchak, Deede Church. (Queen). Vera Skehar and Sylvia Sylchak.

consistory, and with him also his parishes were not under the jurisdiction of the bishop and consistory? For this Fr. Mayevsky is giving the following explanation. Every parish should be free in such an understanding that when it comes under the jurisdiction of the bishop and consistory it keeps with itself the liberty of eventual discontinuance from the bishop-consistory. Such a liberty is not given by the bishop and consistory, according to their Statute (§ 86) the parish can never discontinue from their jurisdiction, although they may depart from the main principles of the Church and even direct the Church in other ways.

Our Native Church in Ukraine, reborn 1921, consisted of free parishes. More of this, if the parish would suffer some oppressions from the bishop and consistory or from its minister, it could not take some resolute measures because it has no right to this; besides the consistory may put on the parish heavy taxes, the minister may be in disagreement with the parish and when he is in favor with consistory the parish can not remove him and accept some other priest.

Our parish endeavoured to accept the spiritual care of Archbishop Mstyslav Skrypnyk (passing by Metrop. John Teodorovich, who was “reordained” and by this act despised the Mother Church), but the Archbishop demanded unconditional affiliation; the same was demanded by Arch. Gregory Oheychuk although our parish was over five years under his spiritual care, as a free parish. The liberty of the parish is the most valuable treasure and the parish has to stay behind it at any price. The ministers do not wish to support this liberty because they find it easier to be in concordance with the bishop or consistory than with their pious parishioners, who expect from the minister to be industrious, selfdedicated, but not only to fulfil (or sometime even neglect) his duties, although he is paid fairly. Thanks to this that the Cathedral Parish of St. Pokrova in Winnipeg, Canada, was free the Consistory and bishop could not remove her minister even with suits in the highest state and federal courts, when the parish wished to keep its minister.

The example of the unlimited power in the parish could be the Catholic Church in which the Ukrainian Greek-catholics in the Cathedral parish in Chicago could not retain their ancestors' traditional orders in the church, especially retaining the church calendar. Several hundreds of members of this cathedral parish have to bless their Easter Bread — "Paska" — on the street, because they are not permitted to do this in the church on the day of Easter celebrated by their ancestors, and the bishop does not even want to speak about a brotherly settlement of this matter, but to break with his unlimited power the desires of the faithful people.

It is regretful that our brothers Ukrainian Greek-catholics are losing so much strength and energy, because they could not break the catholic orders by any moral power — it would be better if they, as their predecessors about 50 years ago in America and Canada left Rome and organized and had reborn their ancestors' Ukrainian Orthodox Church and joined to it with the whole parishes — would become members of our Ukrainian Orthodox Parishes in Chicago. One may foresee that it will happen — the people hurt in faith and honor will join to our church and perhaps the weakwilled will submit to the bishop and his dictatorship.

It is possible to give other reasons why Rev. Mayevsky and his parishes remained free, but for this would be necessary to take much space in this book which is limited. The most important of these reasons are — violating the fundamental principles of the Native Mother Church by bishop and consistory in Canada and America and refusing to keep the grounds of the same Church, for which were tortured to death decades of bishops, thousands of priests and hundred of thousand of faithful by the bolshevik regime in Ukraine. About this is more written in this book — in the part of "45th Anniversary of the Ukrainian Autocephalous Orthodox Church", in Ukraine.

THE LIFE OF THE PARISH SINCE 1952

Now we return to the description of the parish life in the following years from 1952. The Parish concentrated all its energy on liquidating the debts and on furnishing the chapel in which regular Sunday services were held. First on the list were — the “kyvot” (tabernacle) and the “ikonostas” (ikon-partition). The “kyvot” was made by Mr. J. Martin, a carpenter, who donated it to the church on behalf of his family. He also supervised the erection of the “ikonostas”, although without costly carving but of a pleasant appearance, which is still used in the newly-built church. The ikons (6 large and 4 small) were painted by an prominent artist, Prof. V. W. Krychevsky for a very modest remuneration of \$ 500. All the ikons were donated by the parishioners. The larger ones costing \$ 75.00 each were donated by the following families: Dr. A. Ballas (Holy Mother), N. Pohlod (St. Vladimir), M. Swift (Jesus Christ), S. Yankovich (St. Nicholas), M. Wawrykow (Archdeacon Philip), A. Mazurkewich (Archdeacon Stephen); the smaller ones of four Evangelists, costing \$ 25.00 each were donated by the following families: W. Tymchuk, J. Parker, M. Hyra and W. Kovtko. Mr. & Mrs. P. Mudry donated a beautiful chandelier and Mrs. M. Swift and family donated two embroidered banners, (consecrated Feb. 13, 1949). The so called royal doors were beautifully fretted out in the form of grapes by Mr. John Krakivsky.

Much space in this book was devoted to the first two years of the existence of the Parish. Those were formative years which required tender and cautious care like a little child, furthermore that there were endeavours to abolish it. We have also presented in some details the efforts of the Parish about the affiliation with the church centers, with separate bishops, to indicate that the Parish always had a sincere wish to be in union with the church center, but the Parish could not afford to yield its independence. (About this it is said in suitable parts of this book.) It would be impossible to describe in details the various activities, the generosity and self-sacrifices of the members, which were presented during long years — there is space for describing the highlights only. The pictures shown in this book should help to supplement the words.

Having built the church auditorium and having provided the necessary accessories, the Parish had to concentrate all its efforts on the payment of the \$ 8000. to the Mychno family. When the loan eventually became relatively small, there was made once more an appeal (in 1953) to the parishioners, asking them to lend the parish one hundred dollars each, as it was done previously by some parishioners lending the parish for the building of the auditorium five hundred dollars each. Twenty families made loans of \$ 100. each to liquidate the large debt. Some of the families donated the loaned money to the future construction of the church, while some had it refunded. The following families donated their loans to the church: Rev. & Mrs. P. Mayevsky, Mr. M. Keith, Mr & Mrs. — W. Haidash, M. Wawrykow, S. Oleksow, M. Mitchell, Ws. Gazdun, J. Porayko, J. Boris, Mrs. M. Makarowsky, Mr. S. Yankowich, Dr. E. Dereniowsky donated \$ 200. — Total \$ 1300 Mrs. J. Sych made a separate loan of \$ 1500. at a very small rate of interest.

The Mychno family loan was paid off and on Sept. 2, 1953, the Parish officially celebrated the payment of the major debt on the Auditorium by burning the mortgage of \$ 8000. There still remained, however, minor loans: one for \$ 1500., one for \$ 1000., six for \$ 500., one for \$ 200, and eighteen at \$ 100. each. All these loans were paid off in full by the end of 1955, except that which were transferred as donations for the construction

of the church, the mentioned above 1300 dollars. A special word of gratitude is due to all the families who helped with their loans and particularly to those who donated their loans to the church. The Parish is indeed very grateful to Mr. & Mrs. W. Tymchuk who with their loan have assisted the Parish in buying the land, also to Mr. & Mrs. M. Mychno who loaned their entire life savings in order to complete the building of the auditorium. When the debts on the auditorium were completely liquidated, the Parish began to dream about building a church. The dream became a reality purely because of the generosity of the people and close co-operation between the Parish and the pastor, Rev. P. Mayevsky.

REV. LIMONCHENKO STAY IN OUR PARISH

The arrival of Rev. A. Limonchenko and his family in Los Angeles was due to the efforts of Rev. Mayevsky. Having heard from Rev. Yawdas, an administrator of our Church in Germany, that a young priest by the name of Rev. Alexius Limonchenko ordained previously in Germany, is not working in church because of lack of our parishes, but works privately in Detroit, Rev. Mayevsky began to correspond with him and invited him to come to Los Angeles, California, as his assistant. As a young priest, he could gain valuable experience under the pastor's guidance. Rev. Limonchenko arrived in the early part of September, 1956. Straight before the coming to Los Angeles, Rev. A. Limonchenko made an application addressed to the Parish Executive Committee, in which among other sentences he wrote as follows: "I declare herewith that I am firmly standing on the grounds of the Native Church, reborn in Kiew, 1921 — on the same grounds on which is standing your pious parish."

Unfortunately, the parishioners, during a general meeting, did not consent to accept Rev. Limonschenko as a vicar. They did not see the need of two priests because the parish was small and, furthermore, it was trying to save its money toward the building of a church. The Parish considered Rev. Limonchenko's arrival in Los Angeles as Rev. Mayevsky's personal matter. Fortunately, Rev. Limonchenko soon got a position as draftsman for which he was fully qualified. Nevertheless Rev. Mayevsky kept the young priest with him and provided him with modest living quarters of 2 small rooms, where the Sunday school had been held, and later in the neighboring house, paying rent for him (Total

„St. Nicholas“ donates a gift to Lonyo Limonchenko (1956)

„St. Nicholas“ donates a gift to Olya Limonchenko (1956)

\$ 325.00) and with other assistance. Rev. Mayevsky accepted Rev. Limonchenko as his relatives and especially was fond of their children — Lonyo (Alex), Olga (Olya) and Slavko (Svyatoslav) — because they were so well-behaved and spoke very good Ukrainian; the same sincere relation was shown the wife of Rev. Limonchenko — Mrs. Nina.

The minutes of the semi-annual meeting of the Parish held on September 28, 1957 contain the following declaration by Rev. Limonchenko in his own handwriting: "I stand for the Ukrainian Autocephalous Church governed by its all-church council as was established in Kiev in 1921, and I shall always support those who support the same principles". Within a year, upon the advice of Rev. Mayevsky (Gen. Meeting, Feb. 18, 1958), Rev. Limonchenko was engaged as a vicar — an assistant priest, at a modest reward of \$ 75.00 per month. After one year of service, Rev. Limonchenko agreed voluntarily to receive \$ 50.00 per month. During the entire period of this stay in the Parish, he received — \$ 3900.00.

Rev. Limonchenko's activities in the parish were naturally limited because of his regular position as a draftsman. He took turns with Rev. Mayevsky in conducting Sunday services. Later on, when a new parish was organized in San Francisco, he held 19 services there (about this parish are given in more detailed informations in the separate part at the end of this book), as well as several in San Diego. In addition to his ministerial duties, Rev. Limonchenko taught Ukrainian and Sunday schools; assisted with his wife in the parish choir and helped in various work as much as time permitted him, and according to his financial possibility donated to the church — the total \$ 1379.77. He could not dedicate more time to the church work, having to go to every-day private work in a factory and giving there all his strength and attention.

The young priest's relations with Rev. Mayevsky and the Parish were in concordance until the time came to build the church. Before the construction of the church one could notice that the Rev. Limonchenko had some hidden thoughts or plans because he stood for the construction of a large church, saying, "If not to build a large church it is better to build none". But our parish is small in quantity of members and with present americanization of our Ukrainian life there are no aspects for growing of our parish to such an extent that a larger church would be needed as this which was now planned by the parish. As it was clarified later, Rev. Limonchenko had probably in mind the union of our parish with the St. Andrew parish, revealing not his thoughts neither to Executive Committee nor to Rev. Mayevsky. Besides the Parish could not build a larger church having not enough place for parking of cars.

It has to be said that the St. Andrew parish is standing on the different church ideology, than our parish. Our Parish is a free communion which acknowledges the principles of the Church reborn in Ukraine, 1921, and the parish of St. Andrew is in dependence on bishop and consistory, is united with them for ever and has no right to recede, although bishop and consistory would go aside from the main principles of the church. (About this there is more explicitly said in our parish Statute.)

Rev. Limonchenko had started the clandestine meetings with the rector of the St. Andrew church and did not inform our Executive Committee about them. That these meetings had some plans it was shown in the declaration of Rev. Limonchenko (Jan. 26, 1964) directed straight to the General Meeting of our Parish with the request that he will be appointed for the position of the rector of the Parish and Rev. Mayevsky would retire, although Fr. Mayevsky never complained that he was unable to fulfil his duties, but always did his work in full. In his declaration to the General Meeting Rev. Limonchenko stressed: "I do not agree to remain as a assistant priest with the parish because, I believe, I have been in this position long enough; I have the wish to try my strength and abilities to lead the parish as your rector, if there would be for this the consent of the Meeting and Rev. Peter who already deserves a rest."

"St. Nicholas" — stage play — 1955. 1st row: Deborah Wolcott, Deborah Malin, Lovey Parker, Hiliard Sholdra, Maria Rudenko; 2nd: Mannette Mazurki, Cindee Parker, Cassee Parker, Michelle Mazurki, Diane Wolcoth, Andrea Okrusko; 3rd: Peter Rudenko (devil), Deede Church, Fr. Mayevsky, Mr. Elias Wawrychuk (St. Nicholas) and Mrs. Eugenia Okrusko.

About this wish Rev. Limonchenko did not say to Fr. Mayevsky even one word and even had not directed his declaration to the Executive Committee but appealed straight to the Gen. Meeting. In truth, soon before the construction of the church Rev. Mayevsky gave a hope to Rev. Limonchenko that after the building of the church he will take over the parish leadership, as its rector. But during all that time Rev. Limonchenko did not reveal his wish to Rev. Mayevsky, did not try to take over gradually the various duties of the rector and to be acquainted with them, but without suitable preparations wanted to become at once a rector.

During the general meeting of the Parish, on Feb. 23, 1964, Rev. Mayevsky voluntarily proposed to Rev. Limonchenko to take over the Parish as an acting rector and was willing to relinquish the parsonage so that the latter would have a better opportunity to acquaint himself totally with the activities of the church and the duties of a pastor. Rev. Limonchenko rejected the proposition because he wanted the position of a full-fledged pastor (rector). As to the parsonage, he felt that it was too small for his needs and he does not wish to deprive his family of the comforts which are in the homes of other parishioners. The members were prepared to accept Rev. Mayevsky's proposal but Rev. Limonchenko refused it. Then he offended Fr. Mayevsky with extreme false accusations — charges often repeated by the adherents of Consistory. He stated that Rev. Mayevsky "bargains with the blood of martyrs". He stated also "that Metropolitan Theodorovich was justified in being reconsecrated, for by that act he unified a large church".

The last statement disclosed Rev. Limonchenko's stand on church principles and where he directed his steps. He publicly declared that he is terminating his duties with the Parish, left the keys on the table and walked out. Then he attended with St. Andrew

parish although he never was admitted to have a service in this church. It is regrettable that his six year stay in St. Vladimir Parish ended on such an unpleasant note. He could have become a full-fledged pastor if his relations, particularly toward the end, had been more harmonious and had he not drifted away from the original principles of our Church, reborn in Ukraine 1921 — as he had expressed it essentially in his letter to the parish, Sept. 1956, and in the minutes of General Meeting of our parish, July 28, 1957 (see above). After the incident Rev. Limonchenko made no attempt to return to our Parish. However, the Parish as Christ's community and especially its pastor, know about the principles of Christ's teaching of the Christian duty of forgiveness. —

"St. Nicholas" — stage play — 1957. 1st row: Helen Dach, Lovey Parker, Deborah Malin, Elaine Sylchak, Marilyn Parker; 2nd: Ronnie Erin (devil), Hiliard Sholdra, Mary Dach, Cynthia Parker, Elias Wawrychuk (St. Nicholas), Cassandra Parker, Yvonne Sylchak, Andrea Okrusko and Sylvia Sylchak.

BUILDING THE CHURCH

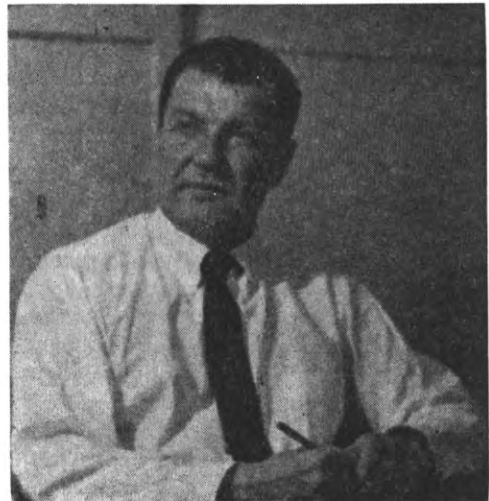
Undoubtedly the faithful were dreaming about having their own church from the very beginning of the organization of the parish. Their dream was being realized when the construction of the church was begun in 1961. As has been mentioned beforehand, the beginnings were quite difficult. For three years the parish held its services in a rented Danish hall. In addition to physical discomforts, certain individuals contributed to the problem by bringing in misunderstanding among the members which tended to weaken the parish. However, having a firm belief in truth and the righteousness of their deed, the great majority of the members remained steadfast and overcame all difficulties. They supported their idealism with labor and financial contributions. In three years the members had accumulated approximately \$ 4000. toward the purchase of a parcel of land (120 × 155 ft.), and the erection of the church auditorium 54 ft. × 60 ft. Debts incurred during the construction of the auditorium were liquidated in a very short time.

During the annual meeting held on February 7, 1954, the members decided to inaugurate the "Church Building Fund". Although some minor debts still remained to be paid to the parishioners, the parish collected about \$ 2500 by the end of September. By the end of 1955 all loans were paid; and the building fund continued to grow so rapidly that, by 1961, the parish had \$ 40 000. in a trust account toward the erection of the church.

The Parish was indeed quite fortunate in finding an architect who would be quite knowledgeable in the architecture of Ukrainian churches. Not knowing any Ukrainian architects in Los Angeles, the building committee contacted two non-Ukrainian architects but could

John Kruchowsky
for many years
President of the Parish

George Kurylenko
Architect
of the church construction

not conclude a satisfactory deal with either of them because of high fees (several thousand dollars) for the plans and supervision and because of doubts that they could build a church in true Ukrainian style of architecture. However, by the Grace of God, an event brought the building committee together with a Ukrainian architect, George Kurylenko,

who agreed to draw the church plans and to supervise its construction for a very modest sum of \$ 600. It was, indeed, an act of God that we were able to find a professional Ukrainian architect who devoted so much time and energy toward our cause. The Church Building Committee consisted of all members of the Parish Executive Committee.

At the end of March, 1961, an agreement between the Parish Executive and Mr. Kurylenko was consummated and the following letter was appended to the agreement: "Dear Mr. Kurylenko: Enclosed is the Agreement signed by the Executive of the Parish for drawing the plans of our church and the supervision of its construction. We signed this Agreement with complete confidence that you will conscientiously utilize all your great qualifications of an architect and fulfill all your obligations in the immediate future toward the construction of the church which will bring glory to God and spiritual well-being to the Ukrainian people and to you recognition as its great architect. The Parish is very grateful to you for your willingness to help it realize its objective — to have its own church — and will do its utmost to show its gratitude. In the meantime we shall pray to God that He may bolster your strength and inspire you in your endeavors. We remain with brotherly love, — The Executive of the Parish: John Kruchkowsky, president; Michael Didun, secretary; Rev. Peter Mayevsky, rector."

Immediately after the signing of the agreement, the architect prepared a preliminary draft of the church. This was followed by the drawing of detailed plans which would be forwarded to the building contractors for their bids. Mr. Kurylenko experienced many difficulties during the drafting of the plans. The L. A. building department presented many requirements which were difficult to implement. In the matter of building of the church the architect, Mr. Kurylenko, on various requirements of the construction wrote 58 letters, besides the book of specifications (30 pages of dense printing) composed with all necessary details.

The Parish desired a spacious church in order to have plenty of room for the altar and the area immediately in front of it where marriage ceremonies and funeral rites are performed. The city made specific limitations that the parish must provide one parking spot for every five persons that could be seated in the church. Consequently the floor area of the church was limited to 36 ft. × 60 ft., which would accommodate 150 persons on the ground floor and 15 persons in the choir balcony, and the parking area could hold 33 cars. The L. A. Building Department issued a building permit subject to the above specifications in September 1961.

The plans were forwarded to seven building contractors for bidding. The bids ranged from \$ 65 000 to 82 000. The lowest bid of \$ 65 800 was tendered by Don Hill Company which was accepted by the Parish General Meeting on September 23, 1961. The contract was signed by: J. Kruchkowsky, president; N. Martin, treasurer; and Lily Malinowsky, financial secretary. The construction of the church was to be completed within six months. Immediately thereafter, the Executive of the Parish appealed to the faithful to come with financial aid because the parish was about to begin the construction of the church. No assessments were made. On October 15, 1961 — the Day of St. Mary the Protectress (Pokrova), Rev. Peter Mayevsky and Rev. Alexius Limonchenko blessed the ground on which the church was to be erected. After the church ceremonies was a great reception-dinner given by Mr. M. A. Keith (for this dinner he donated silver for 150 persons).

Having signed the contract, the Parish had to guarantee the payment by depositing in the bank a full amount of the cost of construction. Since the Parish had only \$ 40 000. on hand, it was necessary to borrow additional \$ 25 000 at 6 $\frac{1}{4}$ % interest (October 13, 1961). As soon as the contractor began the construction, generous donations began to pour in, some in four figures. It must be emphasized here that the contributions were not assessed; they were purely voluntary. There were also many pledges which, in due time, were fully fulfilled.

Група — під будовою церкви — зліва: п. Дах, п. Вавриків, о. Лімонченко, п. Сафінюк, п-ні Масвська, о. Маєвський, п. Гураль.

It was a pleasure to watch the raising of the walls and the rapid form-taking of the church. Mr. Kruylenko, the architect, supervised very closely to be sure that everything was done according to the plans and specifications as per contract. During the course of the construction, there arose the question of the windows. The plans called for ordinary colored glass. However, some parishioners (first among them Mr. & Mrs. Parker), suggested that the church would look much more impressive with stained-glass windows portraying the saints. Many families volunteered to pay for the windows; there were more volunteers than windows. The order was made, Nov. 2, 1961, and windows already done from stained-glass were installed in the middle of April 1962.

The following windows were purchased: "Christ, God-the Word" by Mr. & Mrs. J. Parper, \$ 400; "Christ, the Shepherd" by Mr. & Mrs. G. Dedeluk and family, \$ 550; "St. Peter, the Apostle" by Rev. & Mrs. P. Mayevsky, \$ 450; "St. Paul, the Apostle" by Mrs. E. Zeltonoga and sons, \$ 450; "St. Olga, the Princess" by Mr. & Mrs. A. Sholdra and Mr. & Mrs. W. Wasylyshen, \$ 450; St. Helen, the Princess by Mr. & Mrs. J. Boris and Mr. & Mrs. W. Gazdun and family, \$ 450; St. Michael, the Archangel" by Mr. M. A. Keith, \$ 350; St. Andrew, the Apostle" by Mr. & Mrs. M. Didun and Mr. & Mrs. A. Safiniuk, \$ 350; St. Barbara, the Martyr" by Mr. & Mrs. M. Wawrykow, \$ 350; "St. Anna and St. Maria" by Mr. M. Mazurki, \$ 300; and "The Angel of Prayer" by Mr. & Mrs. M. Hyra, \$ 250. The windows were expertly and beautifully built by G. D. Merrill Company, Los Angeles. The diagrams of the ikons were provided by Rev. P. Mayevsky. Those of "Christ, God-the Word", "St. Olga" and "St. Helen" are copies of the ikons from the Sobor of St. Vladimir in Kiev. Especially very beautiful is the border of the windows — vine branches with grapes and the wheat-ear, (all together cost about \$ 4000.).

The same zeal which prevailed during the purchasing of the windows remained with the members when the question of the fixtures arose. Four bronze crystal chandeliers purchased for one thousand dollars were paid by the following: Rev. & Mrs. P. Mayevsky, Mr. & Mrs. A. Okrusko, Mr. M. A. Keith and Mr. J. Terenyk. Except these chandeliers there were also installed 10 wall crystal chandeliers — in the church and in the choir balcony, for 477 dollars. While the church was still under construction, it was decided to place a mosaic picture of Christ, the Allmighty, at the point where the four gables meet in the dome. Because of the cost of this holy picture, many families made contributions. They were: Mr. & Mrs. J. Parker, \$ 100; Mr. & Mrs. L. Johnson, \$ 100; Mrs. M. Swift, \$ 100; Mr. M. Keith, \$ 100; Rev. P. Mayevsky, \$ 50; Rev. A. Limonchenko, \$ 50; Mr. N. Martin,

"St. Nicholas" — stage play — 1960. 1st row: Ronnie Safiniuk with Robbie, Billy Dach, Slavko Limonchenko, Steve Kruchkowsky, Ivan Dach, Olga Limonchenko, Alex Limonchenko, Helen Dach; 2nd: Marilyn Parker, Darlene Safiniuk, Anna Gazdun, John Kruchkowsky (St. Nicholas), Hiliard Sholdra (devil), Andrea Okrusko, Deborah Malin, Lovey Parker.

\$ 50; Mrs. B. Wawrykiw, \$ 25; Mrs. A. Verdel, \$ 25. The balance was paid from the Parish treasury; the total cost of the mosaic was \$ 850.00.

Rev. Mayevsky and architect Kurylenko took upon themselves to find an artist who could design and inlay the mosaic. Many firms including an Italian firm, were contacted. But once again, by the grace of God, they were able to find a Ukrainian artist by the name of Mrs. A. Mina, who made a masterful creation. The mosaic ikon is six feet in diameter, showing Christ the Almighty on a golden background — similar the one in St. Vladimir's Sobor in Kiev. The area where the 300-pound mosaic was to be installed was carefully engineered by the architect.

Another problem that presented itself during the construction was the ikonostas. The one that was transferred from the chapel in auditorium to the church was too narrow. The Parish engaged Prof. V. Krychevsky, an artist who painted the original ikonostas, to paint two additional ikons — the "Birth of Christ" and "Descention of the Holy Spirit". These ikons were dedicated to memory of the late Michael Dmytrovich, who willed about \$ 4000. to the church, and the late Anastasia Sartynsky, whose son donated \$ 1000. to the church in her memory. In addition to the above the Parish requested Prof. Krychevsky to paint ten more ikons at one hundred dollars each. These were to be mounted above the ikonostas in order to maintain the usual style of the construction of Ikonostas. The upper ikons were donated by the following: Mr. M. Keith; Mrs. O. Dedeluk (in memory of brother)); Mr. & Mrs. M. Kereluk (in memory of mother); Mr. & Mrs. T. Koshevoy; Dr. & Mrs. J. Antoniow; Mr. & Mrs. S. Oleksow; Mr. & Mrs. A. Okrusko; Mrs. A. Laveau; the Church (in memory of Mrs. O. Melnyk, the first member-founder of the parish); and one ikon — by Mr. & Mrs. Kruchkowsky and Mr. Walter Gazdun.

"St. Nicholas" — stage play — 1962. 1st row: Natalie Orlinski with sister, Ihor Budilo, Mark Wasson, Gordon Kolisnyk, Robbie Safiniuk, David Wasson, Larry Kolisnyk, Eugene Kolisnyk, Timmy Dach, Mark Okrusko, Ivan Dach, Peter Sylchak with baby; 2nd: Irene Dach, Christine Kolisnyk, Helen Dach, Lubko Magur, Slavko Limonchenko, Alex Limonchenko, Olga Limonchenko, Yurey Korinec, Natalie Budilo; 3rd: Levko Magur, Steve Kruchkowky (devil), Elaine Sylchak, A. Karmeluk (St. Nicholas), Anna Gazdun, Andrea Okrusko.

During the planning stage, the members of the Parish decided to install automatic heating and air conditioning system in order to maintain an even and comfortable temperature during the cool winter and hot summer days. The architect included in the plans the necessary ducts even though, at the moment, there were no funds for an air-conditioning unit. Nevertheless, immediately after the completion of the construction of the church, the Executive ordered the unit from G. Herman and Co., on March 30, 1962, and had it installed at a cost of \$ 3730.00. (The digging for the foundation of the church was started Oct. 19, 1961, forming of the walls Nov. 8, raising of cupolas Mar. 7, 1962, and the whole construction was finished May 18, 1962.)

Having completed the construction of the church and provided all the necessary fixtures in the interior, there still remained the question of the pews which would provide comfort for the faithful during the services. At this point the Parish, as such, was unable to purchase the pews which would cost several thousand dollars because it had a \$ 25000. bank loan to contend with. And again the faithful "put their shoulder to the wheel" on individual basis. The church needed 20 pews costing \$ 150 each. Each of the following families purchased one pew and had its name affixed on it: Dr. J. Antoniwi, Dr. A. Ballas, A. Cherney, D. Church, G. Gedeluk, M. Didun, M. Keith, L. Malin, G. Duncan, O. Melnyk, S. Oleksiw, A. Ozimek, J. Parker, M. Petrunio, N. Pohlod, J. Porayko, A. Safiniuk, N. Swift, and M. Wawrykiw; M. Bohdanskyy, M. Holowaty and B. Wengrynowich purchased one pew by contributing \$ 50. each. The beautifully constructed, white oak pews were purchased from L. L. Simmons Co., Waco, Texas, and installed by Mr. J. Porayko and Mr. M. Hyra in April, 1962.

And really, the church looked wonderful which is admired and receiving the acknowledgement by everyone who comes in or is walking by on the street. Quite often the students come from the near City College, sit down along the front of the church and draw the sketches of it. Especially a mystic impression at night make the two front stained-glass windows which are automatically lighted in the evening and go out at midnight — “Christ the Good Shepherd” (donated by G. Dedeluk family) and “Angel of Prayer” (donated by M. Hyra family). Above the main entrance door into the church there is an inscription made from pure bronze after the project of architect, Mr. G. Kurylenko. The inscription is made in two languages, on three lines: in the first line in English — “Ukrainian Orthodox Church of St. Vladimir”, in the 2nd line in Ukrainian — “Ukrainian Orthodox Church of St. Vladimir”, in the 3rd line in Ukrainian also — “In memory of 40th Anniversary of the Rebirth of the U. A. O. Church (Ukrainian Autocephalous Orthodox) in Ukraine, 1921—1961” (For this inscription on special order — for 124 letters — the parish paid \$ 400.00.)

The Auditorium underwent certain renovations also. In December 1963, the Parish purchased from Virco Manufacturing Co. 150 folding chairs and 15 folding tables for the sum of \$ 1262.30.

Having mentioned above certain individual contributors who donated ikons, chandeliers, holy banners, stained glass windows, pews, as well as the furnishings for the auditorium and the kitchen, we wish to mention others who made many generous contributions. First of all there is Mrs. Dr. A. V. Ballas who together with her family donated many valuable gifts: 1) beautiful bronze gilded cross which was located on the altar in the Danish auditorium and is now placed on the “tetrapod” in the middle of the church, valued at \$ 50; 2) A small altar figurine also used in the Danish auditorium, valued at \$ 25.00; 3) A silver gilded chalice, valued at \$ 75.00; 4) A large Evangelium, embossed with gilded silver, valued at \$ 150.00.; 5) Two large gilded brass candle stands, valued at \$ 200.00; 6) The, so called, eternal altar lamp, valued at \$ 50.00; 7) A complete set of church linen embroidered by Mrs. Ballas (as well as the frigidaire for the auditorium kitchen and a precious diamond ring for a raffle with a profit to the church). 8) The previously mentioned donations of \$ 75.00 for the ikon and \$ 150.00 for the pew.

The candle-sticks for the altar were purchased by Mr. & Mrs. A. Zaverukha and Mrs. I. Gorman who paid \$ 25. each for them. Mrs. A. Mazurkewich donated the “plaschanitsa” (picture of Christ in the grave), which was painted by Mr. P. Baley without charge. Other donations came as follows: Mrs. J. Sych — gilded ciborium (\$ 75.00); Mr. S. Yankowich — two hand, gilded crosses (\$ 200.00), as well as the previously mentioned contribution of \$ 75.00 for the large ikon; Mr. & Mrs. N. Pohlod — picture of the Last Supper (\$ 25.00), as well as the contribution to the large ikon; Mr. & Mrs. E. Melnik (San Francisco) — a large picture of the Resurrection of Christ (\$ 150.00); Mr. & Mrs. P. Hychar (Waterbury, Mass.) — two large gilded candle-sticks (\$ 100.00). The Parish has a valuable wardrobe of church vestments — 10 sets for the priest and 6 pairs for the boys serving at the altar.

Having completed the building of the church and provided all the interior furnishings, the Parish began to make preparations for the official opening and the blessing of the church. The ceremonial consisted of three parts: 1) The blessing of the church and laying of the corner-stone behind which were placed historical documents of the Parish and a handful of soil of the Sobor of St. Sophia in Kiev and a piece of brick from the ruins of “Pecherska Lavra” monastery. (Soil and brick were brought by one of our parishioners after recent visit of Kiev — Mr. W. M.) This event was following the Liturgy and the processional around the church. 2) Parish dinner in the Ukrainian National Home, attended by the members, supporters and guests from other organizations. 3) A concert of religious music completing the celebrations — all held on Whitsunday, June 17, 1962.

"St. Nicholas" — stage play — 1964. 1st row: John Kennedy, Ihor Budilo, Timmy Dach, Robbie Safiniuk, Mark Wasson, Gordon Kolisnyk; 2nd: Steve Kruchkowsky, Cassandra Parker, Ronnie Safiniuk, Andrea Orusko, Billy Dach, Ivan Dach, Mark Okrusko, David Wasson, Lovey Parker, Rev. Mayevsky, Larry Kolisnyk, Mary Dach; 3rd: Eugene Kolisnyk (devil), Yurey Korinec, Lubko Magur, Irene Dach, Lydia Dach, Natalie Budilo, Chris Kolisnyk, Helen Dach, Michelle Petrunio; 4th: Mrs. L. Korinec, Levko Magur, E. Wawrychuk (St. Nicholas), Marilyn Parker.

An audience of about 300 people received the program with dignity and solemnity. The blessing of the church was officiated by both parish priests — Rev. P. Mayevsky and Rev. A. Limonchenko. The church choir performed outstandingly on all occasions. The music for all the Concert was composed by K. Stetsenko — "Vesper Service" and other pieces. The very sad occurrence happened during the greetings of speakers on this great achievement: one of the speakers — Mr. N. Pohlod — deeply moved by the solemn celebration, for which he worked very much, being the President of the parish and one of the first most dedicated members of the parish — received a heart attack which caused his sudden death. God favored him to live up to this great moment — to see the newly-built church, for which he offered much toil and many generous donations, together with his wife Mary.

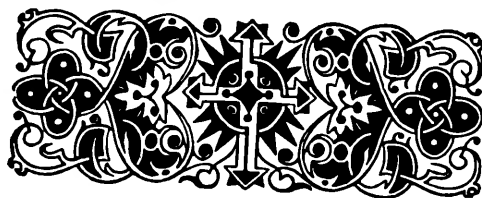
In January 1964 the parish bought the neighboring lot with the house (lot 50 ft. × 155 ft.) from the member of the parish — Mrs. M. Swift — for \$ 17 500.00. Taking under the consideration that the parish was overburdened by the loan for building of the church, Mrs. Swift donated 1000 dollars and this way decreased the loan on the house. The Parish paid 8000 dollars cash and the balance of the house mortgage took over and paid by monthly installments of \$ 133.50 or more; at the same time the parish paid monthly installments for the church also, of 307 dollars or more. The mortgage of the house was "burned" during the solemn ceremony on the Day of St. Vladimir, patron of the parish — July 31, 1966, i. e. after two years and 2 months. Having acquired the property from the west the parish secured the church from the possible damages of bad

neighborhood, especially the stained glass windows. The solemn "burning" of the mortgage of the church — the full payment of 25 000 dollars loan, was performed on Whitsunday (Zeleni Svyata), June 13, 1965, i. e. after 3½ years. Having paid all loans the parish started to save money for the construction of a suitable house for the priest (parsonage), and at the end of 1966 had already on the bank saving account over 10 000 dollars. The Parish did not forget to honor its members on occasion of their family feasts — sometime more solemnly, sometime more modestly — and its priest with his wife also. More distinguished celebrations were:

1. Golden wedding anniversary of Mr. & Mrs. John and Tekla Martin, Jan. 29, 1950.
2. Silver wedding anniversary of Mr. & Mrs. Nicholas and Mary Pohlod, Sept. 30, 1956.
3. Golden wedding anniversary of Mr. & Mrs. Vasil and Mary Martin, Nov. 24, 1957.
4. Silver wedding anniversary of Mr. & Mrs. John and Anne Parker, Feb. 14, 1965.
5. Silver wedding anniversary of Mr. & Mrs. Vasil and Catherine Dach, Oct. 9, 1965.
6. Silver wedding anniversary of Mr. & Mrs. Alex and Christine Sholdra, Oct. 9, 1966.
7. 40th anniversary of wedding of Rev. Peter and Alexandra Mayevsky and 40th anniversary of priesthood of Rev. Mayevsky — December 24, 1961.

"St. Nicholas" — stage play — 1966. 1st row: Lydia Dach, Olya Mychayliw, Timmy Dach (holding a crib) Helen Dach, Vera Cap, Irene Dach, Yurey Cap, Ihor Budilo; 2nd: Tania Orlinski, Natalie Budilo, Ann Stus, Justina Cap, V. Budilo (St. Nicholas), Mary Cap, Steve Kruchowsky (king), Ivan Dach (devil).

THE CHURCH CHOIR

The church choir is very important in the life and growth of every parish. In our Parish the choir had even broader responsibilities, because it replaced a cantor (diak), when such was needed. Our church had professional cantors during the first three years only. They were Mr. J. Martin and Mr. D. Shurgat. Our choir sang during marriage ceremonies, funerals, memorial services and "Passion of Christ". It caroled during Christmas holidays and performed all the services, usually carried out by the cantors, without any remuneration. Our first choir director was Mr. S. Grod, who served without pay; and from 1948 to date, our director has been Mr. J. Parker, who, in addition to his services, also without remuneration, donated generously when a need arises and whose family — wife and two daughters — are also members of the choir.

Our church choir performed quite frequently outside the church. It prepared the concerts celebrating various Ukrainian national events — Ukrainian Independence Day, November Day, Birth of Taras Shevchenko, etc. It ceased its concert activities when in 1962 a national choir under the direction of Mr. V. Bozyk was organized and several of our choir members joined it. The choir presented its first concert in 1947, celebrating the Birth of Taras Shevchenko. It was conducted by Rev. Mayevsky and enjoyed huge success. In due time the concert choir as well as church choir was directed by Mr. J. Parker, assisted by Rev. P. Mayevsky. The choir sings the Liturgy of three Ukrainian composers — K. Stetsenko, A. Koshetz and N. Leontovich — but uses the music of one composer during a service only.

The choir is singing also "Wedding" of composer J. Yatsynevich and "Panahyda" (Memorial Service) of composer K. Stetsenko. Our choir appeared also on color T. V. program (in Ukrainian costumes) singing Christmas Carols — Rev. Mayevsky was a commentator about the carols and Ukrainian Christmas customs; the choir was conducted by J. Parker.

Encountering some difficulties which prevented it from joining the united choir to celebrate the 100th Anniversary of Shevchenko's death, the choir performed as a separate unit at this concert and sang the great cantata — "Vmer batko nash" (Our father died) composed by M. Lysenko, lyrics by L. Ukrainka, and accompanied on the piano by Mrs. L. Vakhnyanin-Kurylenko. The 33-member choir, directed by Rev. Mayevsky, performed admirably.

With the exception of its participation in the Shevchenko centennial, our choir was never large in number. However, it always functioned with great success and contributed to the spiritual inspiration of the faithful during the Sunday services. It seems that the Almighty God always provided us with a leading singer in each part in order to maintain a proper balance in the choir. For example: Our first leading alto was Mrs. Grod. When she withdrew, her place was occupied by Mrs. Haidash and, when the latter withdrew she was followed by Mrs. Erin from Canada who, in turn, was succeeded by Mrs. Wasson. In the soprano part in the beginning was leading Mr. M. Verhun, and then Mrs. N. Kruchkowsky led the soprano part for many years; Mr. & Mrs. T. Koshevoy have been invaluable in the basso and soprano parts, respectively. They have been attending regularly and whenever they were absent for a very good cause, their absence was felt by all.

The following are our choir members who sang in the last years, listed alphabetically: Soprano — Mrs. P. Brickner, Mrs. M. Didun, Mrs. H. Koshevoy, Mrs. N. Kruchkowsky,

The Church Choir at the Concert of 100th Anniv. of departure of the great Ukrainian patriot and poet — Taras Shevchenko — 1861—1961. 1st row: Sally Sylchak, Nina Limonchenko, Yvonne Sylchak, Cassandra Parker, Anne Parker, Rev. P. Mayevsky (conduct.), Natalie Kruchkowsky, Andrea Okrusko, Lily Malin, Sylvia Sylchak, Cynthia Parker; 2nd: Pearl Brickner, Nanette Swift, Mary Didun, Mary Dak, Mary Dach, N. N., Olga Wasson, Eugenia Okrusko, Anne Hyra, Orycia Federwicz, Christina Sholdra; 3rd: Joseph Krupa, Nestor Martin, Chester Federwicz, Vasil Dach, Michael Keith, Rev. A. Limonchenko, Steve Dach, Elias Wawrychuk, John Parker, Vasil Sylchak, Alexander Safiniuk, Michael Petrunio.

Mrs. A. Parker; Alto — Mrs. L. Antoniuk, Miss L. Malin, Mrs. E. Okrusko, Miss C. Parker, Miss L. Parker, Mrs. C. Sholdra, Mrs. O. Wasson; Tenors — Messers: W. Dach, Prof. W. Ferchak, M. Keith, J. Krupa, N. Martin; Basso — Messers: S. Dach, T. Koshevoy, Rev. I. Kucherenko, A. Safiniuk, R. Safiniuk, G. Woytovich. The choir has been continually conducted by Mr. J. Parker who also assists the basses.

It must be emphatically noted that our choir needs additional support which can be found among our youth but, unfortunately, they are not participating.

YOUTH — UKRAINIAN AND SUNDAY SCHOOL

From the very inception of the parish, the question of organizing our young people became almost an insurmountable problem. Without any intention of being critical, one must assert that the founders of the parish, in the main, did not bring their children to the church. There appeared a danger that eventually the Parish will have a hard time

Group of children at the construction of the church: 1st row: Irene Dach, Slavko Limonchenko, Helen Dach, Olga Limonchenko; 2nd: Mark Okrusko, Ivan Dach, Alex Limonchenko, Rev. A. Limonchenko, Steve Kruchkowsky, Rev. P. Mayevsky; 3rd: Darlene Safiniuk, Andrea Orusko, Hilliard Sholdra, Ronnie Safiniuk.

having not enough of members to support the church in the future. It must be admitted that every parent has some justification for this situation, personal or family or of general American character. Even the Ukrainian Youth Club, which was organized before the parish, gradually began to lose sight of its goals and disintegrated, because it lacked a true Ukrainian spirit. If all children of the members-founders were now in the parish, it would be twice as large as it is now and the church would be overcrowded. Already in 1952 there was no teaching in the Ukrainian school because of the lack of children.

Fortunately there came to the rescue young families who moved to Los Angeles from the East and from Canada. They enrolled their children in the Ukrainian and Sunday Schools. The attendance ranged from 10 to 25 children. School was conducted on Saturday and sometime on Sunday before the service. The teachers were: Rev. P. Mayevsky, Rev. A. Limonchenko, Mrs. S. Porayko, Dr. H. Skehar, Mrs. E. Okrusko, Mr. W. Nimrod, Miss V. Limonchenko, Mrs. A. Kolisnyk and Mrs. M. Kowalyk. Attempts to organize a young people's club failed because of some misunderstanding which was created by those who did not wish to see the parish developing, and because of lack of interest. It is very

difficult to conduct a school or a club when the membership is small. Only when the membership is large can the parents have pride in the school and the pupils respect it. Preparations are currently being made by the Ukrainian people of Los Angeles to establish one Ukrainian school under the directorship of the Ukrainian Culture Center (National Home) instead of having separate parochial schools. Catechism, however, would

Group of children after Holy Communion at the front of the church. Above the church door inscription: UKRAINIAN ORTHODOX CHURCH OF ST. VLADIMIR — 2nd line — the same in Ukrainian, 3rd line (in Ukrainian) — in memory of 40th Anniversary of Rebirth of U. A. O. Church in Ukraine — 1921—1961.

1st row: Olga Limonchenko, Irene Dach, Ihor Budilo, David Wasson, Timmy Dach, Gordon Kolisnyk, Robbie Safiniuk, Peter Melnyk; 2nd: Ann Stus, Barbara Haluschak, Christine Kolisnyk, Rev. Mayevsky, Helen Dach, Marilyn Parker, Eugene Kolisnyk; 3rd: Lubko Magur, Natalie Budilo, Peter Sylchak, Natalie Melnyk, Levko Magur, Stus Irene, Darlene Safiniuk, Mr. M. Keith, Mark Okrusko, Elaine Sylchak, Steve Kruchkowsky, Larry Kolisnyk, Ivan Dach, Yurey Korinec. — (1966)

be taught by the priests in their respective churches. It is necessary to give a great acknowledgement to Mr. M. Hyra for having organized the youth for Ukrainian National Folk Dances and for his work with the youth, and for his presentation with the dances not only before Ukrainians but also before other ethnic groups.

The children of the Ukrainian and Sunday schools gave an annual presentation of the play "St. Nicholas" in which the role of St. Nicholas was for many years played by Mr. E. Wawrychuk and then by Mr. J. Kruchkowsky. Practically every little girl played a role of an angel in the play. Today many of them are grown up and some are already married, but they undoubtedly still have pleasant memories of their participation in the performances (we have 15 costumes for angels). Also the children prepared quite often the Easter stage play "Syrityka" (The Orphan) with Easter songs and spring dances. A fine musical quartet was organized composed of six girls: Christina Metrick (violin), Paulina Metrick (flute), Andrea Okrusko (violin), Cassandra and Cynthia Parker (piano, four hands), Sylvia Sylchak (violin). The quartet appeared a few times on the stage in concerts, and accompanied the guests singing carols at the Holy Christmas Supper.

It is also proper to mention many boys who served as altar boys: The first were Orest Novak and Richard Stefura; then — Tom Grod, Roman Vogel, brothers — Charles and Peter Sylchak, Ivan Stadnik, three sons of Mr. & Mrs. M. Brickner — Edward, Eugene and Bob; four sons of Mr. & Mrs. B. Dach — Steven, Bill, Ivan and Tom; two sons of Mr. & Mrs. W. Erin — Tom and Ronnie; two sons of Mr. & Mrs. A. Safiniuk — Ronnie and Robbie; Hilliard Sholdra, Steve Kruchkowsky, Alex Limonchenko; three sons of Mr. & Mrs. E. Kolisnyk — Larry, Eugene and Gordon; two brothers — Lubko and Levko Magur; Mark Orusko, George Korinets, George Cap, David Wasson and Ihor Budilo. It is very unfortunate, indeed, that the girls who played the angels and the boys who served at the altar were not sufficiently inspired by their participation to become active church members upon becoming adults. However, we do have faith in God that He will help us to bring them back into our fold.

Group of children — after a play. 1st row: Lydia Dach, Gordon Kolisnyk, Timmy Dach; 2nd: Robbie Safiniuk, Christine Kolisnyk, Helen Dach, Irene Dach. (1965)

The Altar boys — David Wasson and
Timmy Dach with Rev. P. Mayevsky

SISTERHOOD — LADIES' ORGANIZATION

The ladies have been exceptionally active from the very beginning of the parish. Without their aid the Parish could not have functioned nor continued its growth. They provided both material and moral support; they stood firmly when any danger threatened to weaken the Parish. During the general meetings the Sisterhood always felt in its spirit

Church Sisterhood and Ladies Auxiliary — 1st Row: Anne Parker, Mary Kowalyk, Orycia Federwicz, Natalie Kruchkowsky, Rev. Peter Mayevsky, Olexandra Mayevsky, Olena Dedeluk, Sophie Olesko. 2nd Row: Rose Faryna, Anna Verdekel, Anna Usyk, Mrs. M. Kereluk, Mrs. L. Budylo, Stephania Porayko, Maria Owcharenko, Lily Malin, Tania Budilo. 3rd Row: Christine Sholdra, Anne La Veau, Eugenia Orusko, Mary Pohlod, Mary Didun, Olga Wasson, Catherine Dach.

Mr. & Mrs. O. E. Miles with daughters — Joyce, Mr. Miles, Sandra, Mrs. Miles, Cannie. Mr. Miles was very active at the first organization of the parish.

where the truth is, bolstered also the spirit of the members and urged them on to greater efforts. Mrs. O. Melnyk, Mrs. S. Malinowsky, Mrs. M. Swift and Mrs. O. Dedeluk provided leadership for the Sisterhood organization. The most active women in the preparation of church dinners were: First, Mrs. Malinowsky, and then Mrs. Dedeluk who is an expert in organizing dinners and in providing leadership. Many dinners were prepared also by Mr. M. A. Keith — some paid by him and some paid by persons who asked him to prepare a dinner. — It is impossible to mention by name all the women of the Sisterhood who sacrificed so much time and energy for the church. One could write a separate book on the subject and perhaps, some day somebody would.

We can not to give a list of hundreds of dinners — large and small — which year after year brought to the treasury of the parish about \$ 2000. a year, especially to mention Christmas and Easter dinners — Christmas Holy Supper and "Svyachene" (Easter dinner). The general Holy Supper was initiated by Mrs. Mayevsky in 1954 with the

Dr. Ann V. Ballas Family — Dr. W. A. Ballas, Dr. A. V. Ballas, Prof. S. A. Ballas, Robert Ballas, Mrs. J. Church, William Ballas.

Group of youth in Ukrainian folk dances — Bohdan Bozyk, Maria Mychaliw, Suzanne Boghosian, Charles Sylchak, Andrea Okrusko, Mary Ann Dach, John Kowalyk, Olga Bozyk, William Dach, Elaine Sylchak. Front row: Olga Limonczenko, Helen Dach, Irene Dach.

Mary Ann (nee Dach) and John Kowalyk — (After Wedding — July 1966)

intention to invite first of all to the Supper single persons who have no family. Later every year the number of guests was increased to such a quantity that the Auditorium could not accommodate all who wished to be present at the Christmas Supper (in the hall there is a place for 150 persons only).

We also have to mention decorating of Easter eggs in which the very fine decorator is Mrs. O. Dedeluk and her daughter Natalie. They prepared many decorated eggs and donated them for raffles with the income for the church. Mr. Nestor Martin was a capable student under the direction of Mrs. Dedeluk. In some different original way Mr. C. Sylchak decorated Easter eggs, attaching to them small colored glass stones looking like real precious stones. It is also impossible to count all parish picnics where a great deal of work was invested by the Sisterhood and Ladies' Auxiliary; especially in the last three years great personal and financial assistance for the picnics was given by Mr. C. Federwicz and Dr. J. Antoniow.

The first attempt to organize a "Young Women's Club" was made by Miss Rose Faryna in 1952. However, the organization did not thrive very long because most of the church activities were centered around the Sisterhood. The organization was later revived by Mrs. A. Kolisnyk with the assistance of Miss Lily Malin. It became quite active — it conducted some enterprises and a successful bazaar which netted about \$ 1500. The following president was Mrs. N. Kruchkowsky. Other members of her executive were: Vice-president — Mrs. O. Federwicz; Secretary — Miss Lily Malin; Treasurer — Mrs. A. Parker; Executive member — Mrs. K. Dach. During the last year the organization provided the beautiful gilded altar cloth as well as for other church stands. In the future it plans to redecorate the kitchen with fully modern fixtures and equipment.

As to the church Brotherhood, it was not organized in a special society, only the place of the elder brother was kept by the following persons: Ivan Martin, Elias Wawrychuk, Nikita Wawrykow, Ivan Terenyk and Michael Keith.

Deede (nee Church)
and Lawrence Davis
(after Weding —
May 1965)

Cassandra
(nee Parker)
and Carl Carlson
(after Wedding —
July 1966)

THE PARISH PROPERTY

The property of the parish acquired during the course of twenty years comprises of the following:

1. Land — 1948 — 2 lots, frontage 120 ft. and 155 ft. deep. In a beautiful section of Hollywood and with very good bus communication. Beside the area allotted for the church and the auditorium, there is sufficient parking space for 33 cars.
2. Auditorium — 1950 — 54 ft. by 60 ft., constructed with cement blocks. It has a hall with seating capacity of 150 seats, plus a small stage. The hall is decorated with pictures of outstanding Ukrainian persons. Adjacent to the hall is a spacious kitchen, a refreshment booth, a parish office and a small storage room. The second story comprises a five-room apartment for the priest.
3. A small cement-block building, 22 ft. by 24 ft., contains two small classrooms for Sunday school and a larger one which may be used for storage or as garage.
4. The newly built church (1961/62) is a frame stucco structure, 36 ft. \times 60 ft., with a choir balcony. It has eleven beautiful stained-glass windows; a very impressive Ikonostas of twelve ikons painted by Prof. V. Krychevsky; four large bronze crystal chandeliers, eleven small crystall wall chandeliers, a marvelous mosaic holy picture in the ceiling — six feet in diameter, 20 pews made out white oak. There is sufficient space around the church for religious processions.
5. To the west of the church the parish owns a 50 ft. by 155 ft. lot with an old six-roomed house on it (in 1964). The church itself is, therefore, protected by the house from the west and by the auditorium from the east.
6. A lot — 100 ft. \times 165 ft. — in Desert Hot Springs, donated by Mr. & Mrs. M. Markiw (in 1966). In this jubilee book we express our deep gratitude to them for such a valuable gift which will be prepared for summer vacation resort for our parishioners in the future.
7. The Cemetery — 1963 — there was opened a separate section in Hollywood Forest Lawn — with 120 plots, of which more than half was bought by the parishioners and 10 plots were acquired by the Parish — value over 3000 dollars (now the price of a plot is \$ 324.50).

The entire value of the parish property is estimated minimum at \$ 175 000. The Parish is now absolutely debt free and has over \$ 10 000. in a savings account in the bank. —

LIST OF BENEFACTORS

who made pledges toward the church building and fulfilled them. (Separate contributions for windows, ikons, pews etc. are not included here.)

1. Mr. Michael Keith	\$ 1 200.00	9. Mr. & Mrs. George and	
2. Rev. & Mrs. P. Mayevsky	\$ 1 000.00	Olena Dedeluk	\$ 500.00
3. Mrs. Michaeline Swift	\$ 1 000.00	10. Miss Lily Malin	\$ 500.00
4. Mr. John Sartinsky	\$ 1 000.00	11. Mr. & Mrs. Joseph &	
5. Mrs. Olena Melnyk	\$ 600.00	Stephanie Porayko	\$ 500.00
6. Mr. Andrew Ozimek	\$ 600.00	12. Mr. John Sytnyk	\$ 500.00
7. Dr. Anne Ballas	\$ 500.00	13. Mr. Stephen Yankowich	\$ 500.00
8. Mr. & Mrs. Vasil &			
Catherine Dach	\$ 500.00		

In addition to the above, there were numerous contributors who donated smaller amounts towards the building of the church. Their contributions are included in the general list of all the parish donations. To give a detailed list of all the donors would require a considerable amount of space.

We wish especially to indicate the generous donation which was left for the church in the will of St. m. Michael Dmytrowitz (died Sep. 11, 1961) in the amount of \$ 3793.40 (which was received Feb. 16, 1963). For the eternal memory of this generous benefactor the Parish dedicated a large picture in the "Ikonostas" — Descension of the Holy Spirit (Zeleni Svyata).

Musical group: Cynthia and Cassandra Parker (piano 4 hands), Rev. P. Mayevsky (instructor), Paula Metrick (flute), Andrea Okrusko (violine), Sylvia Sylchak (violine), Christina Metrick (violine).

LIST OF THE DECEASED MEMBERS OF THE PARISH
of Saint memory:

1. Timothy Nesterenko	59 years	November 10, 1948
2. Anna Shurgat	60 years	January 16, 1949
3. Peter Sych	55 years	January 27, 1950
4. Daniel Shurgat	72 years	October 17, 1950
5. John Martin	76 years	April 9, 1952
6. Peter Mudry	67 years	December 6, 1952
7. Justina Sych	60 years	December 28, 1954
8. Anna Mazurkewich	73 years	March 18, 1956
9. Tekla Martin	80 years	May 29, 1958
10. Sophie Mychno	61 years	August 13, 1958
11. Sophie Malinowsky	63 years	December 4, 1958
12. Theodosia Wawrychuk	71 years	August 26, 1960
13. Nikita Wawrykow	72 years	June 2, 1962
14. Nicholas Pohlod	65 years	June 17, 1962
15. Barbara Wengrynowich	69 years	November 3, 1963
16. John Sytnyk	78 years	August 18, 1964
17. Olena Melnyk	79 years	October 10, 1964
18. Elias Wawrychuk	74 years	June 15, 1965
19. Andrew Malinowsky	82 years	September 30, 1965
20. Anna Hyra	50 years	October 29, 1965
21. John Korbutiak	66 years	January 13, 1966
22. Vasil Martin	87 years	June 16, 1966

For ever may they remain in the grace of God and remembered kindly by those they left behind. The faithful of the church always pray for their everlasting peace in the Kingdom of God.

During the past twenty years there were 67 funerals, 90 baptisms and 27 marriages. Sorry, space does not permit a detailed description of them.

We wish only to mark that the first Baptism in the parish was of the daughter of Mrs. J. Church and the grand-daughter of Mrs. Dr. A. Ballas — Virginia (Deede), and the first Wedding in our newly-built Chapel (in Auditorium) of Mr. and Mrs. Michael and Helen Mitchell.

REMUNERATIONS TO REV. MAYEVSKY AND HIS CONTRIBUTIONS TO THE CHURCH

As has been previously mentioned, Rev. Mayevsky never received more than \$ 100. per month for his services in the parish. This was not a salary but a formal remuneration not only for his duties as a priest but also for his secretarial work, parish correspondence, printing of the circulars, appeals, special holiday programs, assisting the fin. secretary to keep main and ledger books, preparation of annual reports; he also taught Ukrainian and Sunday schools for many years; he trained the choir for church services as well as for national concerts, wrote music-notes and he tutored the cantors. (After the death of the professional cantors (diak) — J. Martin and D. Shurgat, assisted in the services: Mr. E. Wawrychuk and Mr. M. Keith; from among the women assisted — Mrs. A. Haidash and Mrs. N. Kruchkowsky). Rev. Mayevsky worked also in the management of the parish property and took upon himself many other duties not outlined by the Parish.

For the first four years Rev. Mayevsky provided his own living quarters. When the Auditorium was completed, he moved into the apartment on the second floor. He turned all proceeds from the private services — the Baptisms, Marriages and the funeral rites — to the parish treasury. The following is a table of his remunerations:

1. 1947 and 1948 (2 years) — \$ 100. per month.
2. 1949 till June 1955 (6½ years) — \$ 50. per month. (The Parish was then building the Auditorium and needed the money).
3. July 1955 to Dec. 1960 (5½ years) — \$ 100. per month.
4. 1961 to June 1965 (4½ years) — \$ 50. per month. (The Parish was building the church and had to pay instalments on account of the large loan.)
5. July 1965 to 1966 incl. (1½ year) — \$ 100. per month.

Undoubtedly no priest or minister in the United States receives such a small remuneration and not even a common worker. Had Rev. Mayevsky been paid or remunerated regularly at \$ 100. per month, the Parish would have expended another \$ 6 600.00. All income from private services was also given by Fr. Mayevsky to the parish treasury, and during all the time he gave \$ 3 447.50; (it is necessary to note that here is included a small amount only for the service, because if the donation was in a larger amount it was marked in in the parish books as a donation to the parish from such a person).

Below is a statement of moneys turned to the parish treasury by Rev. Mayevsky for performing various functions outside of church services, and of his contributions to the church.

Year	Priv. serv.	Offerings	Year	Priv. serv.	Offerings
	\$	\$		\$	\$
1947	55.00	76.75	1957	115.00	216.30
1948	25.00	443.50	1958	233.00	274.00
1949	155.00	470.82	1959	249.00	283.50
1950	145.00	162.65	1960	200.00	305.05
1951	138.00	236.25	1961	125.00	483.95
1952	172.00	209.25	1962	317.00	1 040.83
1953	70.00	210.25	1963	281.00	331.30
1954	58.00	194.75	1964	197.00	257.55
1955	125.00	188.75	1965	238.00	242.75
1956	170.50	395.50	1966	379.00	231.12
Total			3 447.50 6 254.82		

If one takes into consideration that thanks to the large and selfdedicated work of Fr. Mayevsky the Parish could exist with one paid (remunerated by 100 dollars per month) person — i. e. Rev. Fr. Mayevsky himself — not having a cantor (diak), a school teacher, an office secretary, a choir teacher, a caretaker — all these duties almost all the time were done by Fr. Mayevsky — so the Parish made huge savings in expenses. If the Parish would pay to the 5 above mentioned workers 50 dollars per month only, i. e. 250 dollars per month (3000 dollars per year), so during the 20 years with the personal assistance and work of Rev. Mayevsky the Parish saved in expenses about 60 (sixty) thousand dollars, not having employed these workers.

GENERAL REVENUES AND EXPENSES

The general income of the parish was mainly composed of the church plate offerings, which brought in the last years about \$ 4 500. per year. (The Brotherhood collection was headed by Mr. J. Kruchkowsky, and of Sisterhood by Mrs. S. Johnson.) The larger amounts were of general offerings — close to \$ 1500.; the so called season donations — spring-Easter, summer-Vacation, fall-Thanksgiving and winter-Christmas (kolada) — gave to the church treasury about \$ 3 000.; from the dinners about \$ 2 000.; from picnic about \$ 1000.; from buffet \$ 500.; from rent of the house \$ 1500.; from miscellaneous about \$ 1000., so that the general income (for example for 1966) was over 15 thousand dollars.

The expenses were very limited: Reward to the priest \$ 1200; taxes and insurance about \$ 1000; for dinners \$ 500; for caretaker \$ 240; office expenses \$ 400; charities \$ 200; repairs \$ 1000; furniture \$ 400; telephone \$ 150; water & power and gas \$ 650; cemetery and ikons \$ 500; on saving account \$ 8 000; miscellaneous \$ 500; treasury-balance \$ 300. — general expenses about 15 thousand dol.

We wish to stress that even membership dues are not paid by members with special payments, but the dues (\$ 1.00 a month from a family, or 12 dollars per year) are subtracted from the first plate offerings in the church — so on the annual general meeting of the parish no one is reproached for not having paid his membership dues, because at that time there is hardly a member who does not have the total yearly offering of less than one hundred dollars.

Every year Fr. Mayevsky with the assistance of fin. secretary — Miss Lily Malin — prepared an exact and detailed financial statement — of revenues, disbursements, treasury, property, personal offerings of the parishioners during the whole year, and such a printed statement was distributed among the members present at the annual meeting, and for those not present the statement was sent by mail — so every member was informed about all financial transactions of the parish and consequently trusted the Executive Committee and generously donated to the church. For every even the smallest offering, except those given on the plate in the church, the financial secretary made a receipt to the donor. All expenses were paid by checks only, and they were signed by two of the three members of the Executive — President, Fin. Secretary, Treasurer (The priest never signs the checks).

Year	Balance fr. last year	Revenues	Expenses	Treasury- Balance	Remarks
1946	—	304.50	—	304.50	
1947	304.50	6 382.00	3 231.97	3 454.53	
1948	3 454.53	4 279.40	6 067.23	1 666.70	(4 000 for lots to Central)
1949	1 666.70	21 092.53	19 685.14	3 074.09	(loan of 8 000 and constr. of Audit)
1950	3 074.09	8 625.00	11 219.52	479.57	(loan of 2 000 and constr. of Audit)
1951	479.57	6 712.72	6 288.72	903.57	(Constr. & paym. of 4 000 loan)
1952	903.57	6 957.40	6 816.45	1 044.52	(Payment on loan 5 000)
1953	1 044.52	8 773.19	8 399.01	1 418.70	(Loan of 2 350, paym. of 5 845)
1954	1 418.70	6 999.25	8 225.56	192.39	
1955	192.39	6 943.94	6 376.63	759.70	(Loan of 1 000, paym. of 3 050)
1956	759.70	7 312.66	7 640.00	432.36	(4 200 on saving account)
1957	432.36	7 697.65	7 440.98	689.03	(4 100 on saving account)
1958	689.03	7 843.88	7 864.79	668.12	(4 500 on saving account)
1959	668.12	9 683.11	9 890.06	461.17	(5 600 on church build. acc't.)
1960	461.17	10 464.44	10 234.31	682.30	(5 750 on church build. account)
1961	682.30	19 474.47	17 775.38	2 381.39	(construction of the church)
1962	2 381.39	29 393.16	30 695.99	1 078.56	(construction of the church)
1963	1 078.56	19 137.63	18 043.39	2 172.80	(instalm. 7 500 sav. acc't — 4 000)
1964	2 172.80	24 452.21	26 438.44	186.57	(purchase of house — 8 000, sav. 3 000, instalm. 12 000)
1965	186.57	15 985.28	14 997.40	1 174.45	(on sav. acc't — 3 000), instalm. 6 500)
1966	1 174.45	15 308.12	15 021.75	1 461.20	(on sav. 5 500, instalm. 2 250)

FINANCIAL STATEMENT OF THE PARISH 1966

	<i>Revenues</i>	<i>Expenses</i>	<i>Treasury Account:</i>	
January	2 693.68	1 083.64	Balance from 1965	1 174.83
February	925.34	2 698.85	Revenues in 1966	15 308.12
March	1 066.87	693.28	Total	16 482.95
April	1 836.44	803.97	Expenses in 1966	15 021.75
May	1 729.74	1 897.54	Balance, Jan. 1, 1967	1 461.20
June	963.18	2 444.15	On Sav. Account in C. F. S.	9 202.31
July	1 101.23	780.03	Total	10 663.51
August	763.47	736.15	With Church Ladies' Aux.	1 145.95
September	1 840.92	1 455.93	Same — Record Player	265.72
October	879.04	614.05	With Youth Club (about)	100.00
November	663.21	554.03		
December	845.00	1 260.13		
Total	\$ 15 308.12	\$ 15 021.75	All Total	12 175.18

Revenues:

Sunday — 1st Collection	3 224.27
Sunday — 2nd Collection	1 699.86
Badges on Feast Days	65.72
Offerings for candles	166.58
Larger Offerings	1 380.00
Christmas "kolada"	1 252.00
Lent Offerings	326.00
Easter Donations	499.00
Summer Vacation Donations	415.00
Thanksgiving Day Donation	328.00
From Parish General Din.	1 891.14
Auditorium Buffet	344.50
Picnic Buffet	331.78
Rent of the Parish House	1 639.00
Priv. Services (fr. Rev. P. M.)	429.00
Exchange Account	703.85
From Raffles & Bingo	196.50
Forest Lawn Co. Donations	120.00
Sale of Pysanki (Mrs. Dedeluk)	75.50
Sale of Greeting Cards	51.00
Miscellaneous	169.42
Total	15 308.12

Investments:

To Saving Account (O. F. S.)	5 500.00
Loan Payments on House	2 238.93
Fire & Liab. Ins. (2 yrs. on)	400.00

Expenses:

Rev. P. Mayevsky — reward	1 200.00
Caretaker	180.00
School teacher	75.00
Parish exp.-office & other	254.29
Parish exp.-Mail & stamps	152.98
For offering & votive candles	40.05
Transfer to Saving Acct.	5 500.00
Loan payments on house	2 238.93
Prop. tax. — (Audit. & house)	403.01
Fire & Lib. Ins. (3 years)	590.00
Charities, Gifts, Memorials	197.00
Disposal monthly payments	65.00
Parish General Dinners	424.32
Auditorium Buffet	104.00
Picn. exp.-buffet, bingo, etc.	141.37
Expenses of the House	92.00
On priv. serv. — for assist.	30.00
Exchange Account	529.75
Xmas Caroling — gas exp.	55.00
Stand & pamphlets for sale	68.83
Repairs & Maintenance	209.04
Inscription on the church	400.00
Miscellaneous	96.71
Cemetery lot, in Holw. F. L.	225.00
Carpet runner for church	106.80
Two heaters for minist. apt.	420.00
Repair of Auditorium roof	196.28
Deposit on Ikonostas paint.	250.00

Inscription on front of ch.	400.00
Cemetery lot	225.00
Church carpet runner	106.80
Heaters at Min. apt	420.00
Repair of Audit. roof	196.28
Deposit on Paint. of Ikons	250.00
Treas. Balance, Dec. 31, 1966	286.37
Total (66% of Revenues)	10 023.38

Approx. values of Properties:

Land (two lots)	40 000.00
Auditorium building	35 000.00
Church building	75 000.00

Telephone (with extension)	165.74
Auditorium — Light	123.13
Auditorium — Water	33.73
Auditorium — Gas	65.22
Church — Wirconditioning	163.40
Church — Light	28.99
Parish House — Light	66.12
Parish House — Water	52.29
Parish House — Gas	77.77
Total	15 021.75

Parish house	20 000.00
Cemetery lots	3 000.00
Total val.	173 000.00

EXCERPT from the Ledger of the Parish:
(for 1966 — fr. \$ 25.00 up)

No.	Name	Sunday Collect.		Larger Season		Credits	
		1st	2nd	Offerin	Offerin	Din.-etc.	Total
1	Antoniw J. Dr.	39.00	15.00	40.00	50.00	158.39	308 39
2	Arsienko S.	7.00	11.00	—	40.00	15.00	73 00
3	Ballas A.V. Dr.	11.75	5.75	—	65.00	10.00	92 50
4	Benewiat A.	10.00	3.00	—	20.00	—	33 00
5	Bilyk J.	26.00	—	—	10.00	—	36 00
6	Boris J.	2.50	1.50	—	30.00	—	34 00
7	Borshevsky S.	—	—	—	25.00	—	25 00
8	Brickner M.	50.00	12.75	—	15.00	—	77 75
9	Briggs A.	—	—	100.00	50.00	25.00	175 00
10	Budilo V.	28.00	17.00	50.00	15.00	58.45	168 45
1	Clarke A.	1.00	—	—	25.00	—	26 00
2	Dach W.	84.00	8.50	—	17.00	—	109 50
3	Davis L.	—	—	—	75.00	—	75 00
4	Dedeluk O.	25.00	20.00	100.00	45.00	160.65	350 65
5	Didun M.	63.00	33.00	—	13.00	25.00	134 00
6	Fairchok W.	11.00	12.00	—	10.00	—	33 00
7	Federwicz C.	24.00	19.00	25.00	30.00	153.39	251 39
8	Flory C.	18.00	19.00	—	10.00	—	47 00
9	Gazdun Wt.	52.00	51.50	—	60.00	—	163 50
20	Gazdun Ws.	45.00	23.60	—	35.00	—	103 60
1	Grvniuck E.	11.00	1.00	—	18.00	—	30 00
2	Gural J.	40.00	—	—	13.00	—	53 00
3	Haidash W.	—	—	—	25.00	—	25 00
4	Hyra M.	44.50	38.50	10.00	45.00	109.97	247 97
5	James H.	—	—	—	25.00	—	25 00
6	Johnson L.	39.00	36.00	—	40.00	5.00	120 00
7	Kaliski I.	16.00	2.75	—	14.00	—	32 75
8	Karmeluk A.	31.00	8.25	—	12.00	—	51 25
9	Kereluk M.	34.30	18.50	200.00	40.00	—	292 80
30	Keith M.	9.00	12.50	—	41.00	37.25	99 75

No.	Name	Sunday	Collect.	Larger	Season	Credits	
		1st	2nd	Offerin	Offerin	Din.-etc.	Total
1	Kolisnyk E.	22.00	17.00	—	10.00	—	49 00
2	Koshevoy F.	51.00	27.00	—	35.00	100.00	213 00
3	Kowalyk J.	12.50	14.00	100.00	5.00	—	131 50
4	Kruchkowsky J.	58.50	34.50	—	38.00	50.00	181 00
5	Krupa J.	22.00	20.00	—	35.00	—	77 00
6	Kucherenko I. Rev.	15.00	11.35	—	8.00	5.00	39 35
7	Kurylenko G.	22.00	22.00	—	60.00	—	104 00
8	Kuzo M.	1.00	1.00	—	35.00	—	37 00
9	Laszko I.	18.00	7.00	—	40.00	—	65 00
40	La Veau A.	33.50	31.50	25.00	50.00	—	140 00
1	Luka X.	30.00	23.50	—	22.00	—	75 50
2	Magur K.	21.75	21.50	—	20.00	—	63 25
3	Malin L.	30.00	31.00	40.00	30.00	104.13	235 13
4	Martin N.	72.50	8.00	100.00	20.00	90.75	291 25
5	Mayevsky P. Rev.	80.75	76.75	—	45.00	28.62	231 12
6	Mazurki M.	21.00	7.00	—	60.00	—	88 00
7	Melnik E. (San Fr.)	10.00	—	80.00	50.00	—	140 00
8	Mitchell M.	—	—	—	115.00	—	115 00
9	Morykwas T.	30.00	18.50	—	27.00	—	75 50
50	Musij W.	9.00	9.—	100.00	15.00	—	133 00
1	Mychno M.	23.25	3.25	—	10.00	—	36 50
2	Niketin M.	44.00	—	—	5.00	—	49 00
3	Nimrod W.	30.50	29.00	—	17.00	—	76 50
4	Orusko A.	37.00	34.00	25.00	20.00	10.00	126 00
5	Oleksow S.	40.00	22.00	25.00	20.00	—	107 00
6	Olesko S.	26.00	11.50	—	21.00	11.50	70 00
7	Osypiw H.	38.00	8.00	20.00	25.00	—	91 00
8	Owcharenko M.	10.50	12.00	—	20.00	5.00	47 50
9	Ozimek A.	40.—	40.00	50.00	50.00	—	180 00
60	Palahnuk P.	14.—	4.—	—	18.00	—	36 00
1	Parker J.	105.75	93.00	50.00	35.00	15.18	298 93
2	Pastuch P.	14.00	14.00	—	20.00	—	48 00
3	Pohlod M.	33.00	4.00	—	28.00	35.00	100 00
4	Porayko J.	34.00	29.00	—	36.00	77.53	176 53
5	Rebb W.	83.00	8.00	50.00	80.00	—	221 00
6	Safiniuk A.	63.75	14.25	—	45.00	15.10	138 10
7	Semons G.	36.00	1.00	50.00	5.00	—	97 00
8	Sholdra A.	26.00	17.00	—	30.00	57.77	130 77
9	Sklepowich S.	20.00	2.00	—	40.00	—	62 00
70	Sokulsky J.	4.00	1.00	—	34.00	—	39 00
1	Stus B.	8.00	2.00	—	20.00	—	30 00
2	Swift N.	20.00	19.50	—	10.00	—	49 50
3	Sylchak C.	21.00	6.00	40.00	35.00	—	102 00
4	Sylchak P.	18.00	7.50	—	5.00	—	30 50
5	Tyler M.	—	—	—	15.00	37.00	52 00
6	Verdekel A.	27.00	9.75	—	17.00	48.00	101 75
7	Wasson W.	56.75	11.50	—	12.00	81.50	161 75
8	Wawrykow B.	46.00	24.00	—	35.00	60.43	165 43
9	Witowich P.	3.00	—	20.00	15.00	27.00	65 00
80	Woytko S.	14.00	7.00	—	40.00	—	61 00

No.	Name	Sunday	Collect.	Larger	Season	Credits	
		1st	2nd	Offerin	Offerin	Din.-etc.	Total
1	Woytowich G.	18.00	18.00	—	10.00	—	46 00
2	Yankowich S.	6.00	2.00	—	35.00	5.00	48 00
3	Zahara H.	—	—	—	25.00	—	25 00
4	Zeltonoga E.	77.50	62.50	—	45.00	—	185 00
5	Zetaruk G.	5.00	7.00	—	25.00	—	37 00

REV. P. M. MAYEVSKY
Rector

LILY MALIN
Fin. Secretary

LIST OF DONORS
(for all the time — from 50 dol. up)
(to 1966 incl.)

No.	N a m e (last & first)	Parishioner from	M e m b e r from	General offering for all years
1	Antoniw J., Dr.	1961	1963	1 404.94
2	Arsienko W.	1950/51	—	222.75
		1963		
3	Ballas A., Dr.	1947	1953	3 129.48
4	Barker S.	1964	—	60.00
5	Bayard M.	1947/50	(1947)	264.36
6	Benewiat A.	1963	—	176.00
7	Bogdansky M.	1960/62	—	246.62
8	Bondarenko A. (Ft. Wayne)	(1955)	—	282.00
9	Boris J.	1951	(eligible)	1 114.28
10	Borshevsky S.	1961	(1963)	687.60
1	Briggs A.	1962	—	478.00
2	Brickner M.	1947	1947	1 675.24
3	Bryk D.	1947/48	—	90.50
4	Budilo W.	1963	(1966)	280.45
5	Bunka D.	1947/59	—	109.00
6	Bilyk A.	1963	—	75.50
7	Chaban M.	1947/48	—	57.50
8	Cherney A.	1949	(1957)	762.25
9	Clarke H.	1955	—	215.00
20	Dach W.	1957	1960	1 665.27
1	Danylchuk N.	1962/63	—	93.00
2	Danys T. (San Fr.)	1955/64	—	183.00
3	Davis D.	1965	—	123.50
4	Dedeluk G. (& Natalie)	1947/54	1947/55	6 202.13
5	Dedeluk N.	1953/63	—	449.75
6	Dereniowski E., Dr.	1952/53	—	253.00
7	Didun M.	1958	1960	1 587.83
8	Dilly K.	1947/60	—	348.55
9	Dmytrowitz M.	1953/62	—	3 843.40
30	Dombrowsky J.	(1962)	—	115.00
1	Dovgello E.	1947/51	—	211.95
2	Duncan G.	1952	1965	562.50
3	Dundas T.	1947/49	—	169.00
4	Erin B.	1956/60	—	313.00
5	Evanchuk J.	1949	—	205.95
6	Fairchok W.	1963	—	131.75
7	Faryna R.	1950/53	—	168.30
8	Fedash N.	1953/61	—	180.75
9	Federwicz C.	1947/60	1955/63	1 959.54
40	Flory R.	1959	(eligib.)	329.50

No.	N a m e (last & first)	Parishioner from	M e m b e r from	General offering for all years
1	Gazdun Was.	1947	1953	1 573.55
2	Gazdun Walt.	1957	1959	677.35
3	Gorman-Kaliski I.	1947	1948	670.90
4	Gryniuk M. & E.	1947	1948	593.99
5	Gugelyk M.	1957	—	424.45
6	Gural J.	1954	1956	1 259.70
7	Haidash B.	1950/57	—	830.00
8	Hamilton J.	1955	—	110.25
9	Hawryluk M. (Wpg., Can.)	1951	—	149.00
50	Hlatky A.	1961	1966	211.00
1	Holowaty M.	1960/63	(1962)	317.45
2	Hudyma W.	1962	—	112.50
3	Hyra M.	1947	1947	3 423.45
4	Johnson L. & Mrs.	1954	1956	1 738.25
5	Karmeluk A., Mr.	1966	—	51.25
6	Keith M., Mr.	1947	1947	5 195.57
7	Kereluk M. & Mrs.	1959	1965	540.00
8	Kibalo J., Mrs.	1950/64	—	482.50
9	Kishko J., Mr.	1947/57	—	91.00
60	Klem W., Mr.	1954/55	—	59.00
1	Kolisnyk E. & Mrs.	1962	1965	395.02
2	Kocha O., Mr.	1954/59	—	105.00
3	Korbutiak J., Mr.	1958/65	(1962)	330.50
4	Koshevoy F. & Mrs.	1963	1965	594.00
5	Kowalyk J. & Mrs.	1966	—	131.50
6	Krakiwsky J., Mr.	1952/53	—	119.25
7	Kruchkowsky J. & Mrs.	1955	1957	2 216.61
8	Krupa J. & Mrs.	1953	(1959)	1 026.50
9	Kulchitsky H. & Mrs.	1957/60	—	289.00
70	Kulyk I., Mr.	1957/63	(1962)	304.75
1	Kucherenko I., Rev. & Mrs.	1963	1965	309.60
2	Kurylenko G., Mr.	1962	(1964)	538.50
3	Kushko D. & Mrs.	1949	—	709.00
4	Kwasny M., Mrs.	1950	—	216.00
5	Kuzo M. & Mrs.	1961	—	105.00
6	Laszko I., & Mrs.	1963	—	304.00
7	La Veau A., Mrs.	1959	1966	586.78
8	Lewchuk M. & Mrs.	1963	—	90.00
9	Lewkowich J. & Mrs.	1960	—	109.00
80	Limonchenko A. Rev. & Mrs.	1956/64	(1958)	1 379.77
1	Limonchenko E., Mrs.	1961/64	(1963)	474.37
2	Lissiuik K. & Mrs.	1952	—	173.20
3	Logwin M., Mrs.	1965/66	—	106.00
4	Loper F. & Mrs.	1957	—	97.00
5	Luka X., Mrs.	1961	(1965)	464.80
6	Magur K., Mrs.	1964	—	149.00
7	Malinowsky A. & Mrs. and daughter Lily	1947	1947	5 480.95
8	Markiw M. & Mrs.	1947/48	—	115.50

No.	N a m e (last & first)	Parishioner from	M e m b e r from	General offering for all years
9	Martin J. & Mrs.	1947/52	(1947)	407.57
90	Martin W. & Mrs. and son Nestor	1947	1947	3 481.37
1	Mayevsky P., Rev. & Mrs.	1947	1947	6 254.82
2	Mazurkewich J. & Mrs. and son Mike	1947	1947	2 726.23
3	Melnik E. & Mrs. (San Fr.)	1948	1964 Hon.	2 002.75
4	Melnyk O., Mrs.	1947	(1947)	3 649.08
5	Miles O. & Mrs.	1947/52	—	268.85
6	Mirchuk R.	1952/55	—	86.95
7	Mitchell M. & Mrs.	1950	(eligib.)	859.45
8	Molodowitch A. & Mrs.	1955/63	—	188.85
9	Mordus P. & Mrs.	1947/48	—	170.50
100	Morykwas T. & Mrs.	1965	—	133.50
1	Mudry P. & Mrs.	1948	1949	697.15
2	Musij W. & Mrs.	1947	(eligib.)	683.65
3	Mychno M. & Mrs.	1947	1947	1 047.30
4	Naumovski E. & Mrs.	1965	—	196.00
5	Nesterenko T. & Mrs.	1947/50	(1948)	823.87
6	Niketin M., Mrs.	1948	1948	738.50
7	Nimrod W. & Mrs.	1961	1963	709.30
8	Nogash T. & Mrs.	1947/48	—	94.50
9	Novak M. & Mrs.	1947/48	(1947)	115.75
110	Okrusko A. & Mrs.	1955	1960	1 449.40
1	Oleksow S. & Mrs.	1947	1947	1 414.85
2	Olesko S., Mrs.	1960	1964	508.50
3	Orlinski J. & Mrs.	1963	—	74.00
4	Orlyk T., Mrs.	1947	—	242.60
5	Orlyck T., Mr.	1961/62	—	100.00
6	Osyptiw H. & Mrs.	1963	1965	367.00
7	Owcharenko M., Mrs.	1962	(eligib.)	220.00
8	Ozimek A., Mr.	1947	1947	4 580.92
9	Panasenko W. Prof. & Mrs.	1955	—	72.00
120	Parker J. & Mrs.	1947	1952	5 303.42
1	Palahnuk P., Mrs.	1963	—	134.00
2	Pastuch P. & Mrs.	1963	1965	296.25
3	Petrenko D. & Mrs. (S. Fr.)	1955	—	176.00
4	Petrinio M. & Mrs.	1953	1958	796.60
5	Plotnikoff E. & Mrs.	1958	—	50.00
6	Pohlod N. & Mrs.	1947	1947	3 151.75
7	Popescu A. & Mrs.	1957/58	—	67.00
8	Poplawsky P. & Mrs.	1948/49	—	84.50
9	Porayko J. & Mrs.	1949	1954	3 120.66
130	Radeck J. & Mrs.	1947	—	384.00
1	Redka N. & Mrs.	1957/63	—	80.00
2	Regush W., Mrs.	1960/61	—	85.00
3	Renick M. & Mrs.	1950/52	—	145.00
4	Rebb W. & Mrs.	1965	1966	247.00
5	Rosselli L., Mr.	1948/50	—	174.50

No.	N a m e (last & first)	Parishioner from	M e m b e r from	General offering for all years
6	Rothammer G. & Mrs.	1955	—	165.00
7	Roznowsky M., Mrs.	1955	—	162.00
8	Sadowetz M. & Mrs.	1947/58	—	200.00
9	Safiniuk A. & Mrs.	1958	1959	1 987.49
140	Sage P. & Mrs.	1947/54	(1950)	498.50
1	Sanchuk D., Mr. (Sonoma)	1956	—	180.00
2	Sartinsky J., Mr.	1955/62	—	1 206.25
3	Scimborsky P. & Mrs.	1947/48	—	102.50
4	Semchyshen P., Mr.	1957	—	77.00
5	Semons G., Mr.	1955	(eligib.)	562.00
6	Serdiuk I. & Mrs.	1959	—	650.50
7	Setnick J., Mr.	1953/64	(1958)	1 267.25
8	Shipley C. & Mrs.	1950	—	136.90
9	Sholdra A. & Mrs.	1954	1959	1 391.17
150	Shurgot A., Mrs.	1947/48	—	406.65
1	Shurgot D., Mr.	1947/50	(1948)	81.25
2	Skehar H.	1947/57	—	195.50
3	Sklepowich S. & Mrs.	1955	(eligib.)	335.00
4	Sokulsky J. & Mrs.	1957	(eligib.)	385.75
5	Stadnik P., Mrs.	1950	1956	725.25
6	Sylchak C. & Mrs.	1949	1959	861.90
7	Sylchak P. & Mrs.	1949	1959	779.90
8	Stus B. & Mrs.	1965	—	140.25
9	Swift M., Mrs.	1947	1947	3 467.84
160	Swift N., Miss	1948	1951	1 158.71
1	Terenyk I., Mr.	1950	1959	585.20
2	Tulay J. & Mrs.	1947/50	—	301.00
3	Tyler M., Mrs.	1947	(eligib.)	458.40
4	Tymchuk W. & Mrs.	1948/55	(1948)	785.10
5	Usyk A., Mrs.	1958	—	151.00
6	Verdekel A., Mrs.	1957	1960	1 034.85
7	Wasson W. & Mrs.	1959	1961	1 223.40
8	Wawrychuk E. & Mrs.	1947/65	(1947)	2 094.97
9	Wawrykow M. & Mrs.	1947	1947	3 627.83
170	Wengrynovich B., Mrs.	1953/63	(1957)	893.07
1	Werezinsky N., Mrs.	1949	—	125.85
2	Werhun-Starowit H. & Mrs.	1947/51	(1951)	295.00
3	Wiese-Hawryluk T. & Mrs.	1949/55	—	219.50
4	Witowich P., Mrs.	1965	—	164.00
5	Woytko S. & Mrs.	1956	1961	872.00
6	Woytowich G. & Mrs.	1963	(eligib.)	257.85
7	Wybyrany P. & Mrs.	1947/48	—	134.50
8	Wysochinsky J., Mr.	1960	—	53.00
9	Yamchuk K., Mrs.	1952/56	—	64.00
180	Yankowich S., Mr.	1947	1953	1 647.50
1	Zahara A. & Mrs.	1950/60	—	427.52
2	Zakutansky G., Mr.	1959/62	—	562.50
3	Zaveruka A. & Mrs.	1947/48	—	151.05
4	Zeltonoga E., Mrs.	1960	1962	1 990.00
5	Zetaruk G. & Mrs.	1959	—	146.00

PARISH OF ST. MICHAEL IN SAN FRANCISCO

San Francisco City — it is the stronghold of the Russians who are organized in several parishes, where there are quite a number of Ukrainians, who do not feel that they are Ukrainians. Those who are nationally educated, although they are in San Francisco in small numbers, have decided to organize their own Ukrainian church — Ukrainian Orthodox Church — on the principles of the native Church, reborn to the free life in Ukraine, 1921.

A small initiative group, with Mr. Serafim Pankiv as a leader, started to organize the parish. In this holy but hard enterprise came with assistance the rector of St. Vladimir Parish in Los Angeles — Rev. Peter Mayevsky. The Parish of St. Vladimir gave the possibility to its priests to go to San Francisco and paid them for one year the costs of traveling for mission work. The priests did not accept any reward for their services during the time, i. e. during 5½ years.

Initiative group which was composed of about 15 persons elected the organizing Committee, who had to prepare the grounds for the creation of the parish. Into the Committee were elected: Mr. R. Kosovich, — Pres., Mr. S. Pankiv — Vicepres., Mrs. M. Melnik — Sec'y, Mrs. S. Pidhirna — Treas.; Members — Mr. M. Soroka, Mrs. H. Hrynevich and Mrs. M. Petrenko. First of all the preparations have been made for the first church service with the close understanding of Rev. Mayevsky, as the President of Honor of the Parish. This service was performed Aug. 24, 1958, in the house of Mr. & Mrs. S. Pankiv. There were many faithful who hardly could find enough room inside. After the Service there was a Baptism of the daughter of Prof. & Mrs. Y. Slavutych, Oksana. Also a general dinner took place, during which all became acquainted. The Committee continued its work — made meetings, collected funds and at the same time took care of the church service which was planned to be performed once a month.

After 9 months, during which 6 services were performed (3 in the house of Mr. & Mrs. Pankiv and 3 in the Greek church), a general constitutional meeting was called (May 24, 1959) for the formal establishment of the parish. This was done on Sunday, when the Holy Liturgy was performed; naturally, Fr. Mayevsky was present at the meeting. More than 20 persons were present. The Initiative Committee made a report of its activity. A very detailed report was given by Secretary Mrs. M. Melnik, having presented the order and resolutions, which were accepted on 7 meetings of the Organizing Committee, but not always was it done for the benefit of the parish. Sometimes the members of the Committee lost their inspiration; not all did come to meetings, and even lost the opportunity to buy on very advantageous conditions a churchbuilding in the center of the city, fearing to be unable to pay the monthly instalments, although one of the members (Mr. D. Sanchuk) proposed to loan one thousand dollars without interest for the purchase of this building and even to donate this loan in the future, if the parish would properly develop.

In March 1961 Pres. of the Parish, Mr. S. Pankiv with the consent of his wife bought the other building for the church, for 9500 dollars, having received from the Parish 2000 dollars for the down payment, and securing the owner that the monthly instalments will be paid accurately on time. The house was temporarily recorded in the name of Mr. & Mrs. Pankiv, because the Parish not having yet its State Charter could not be the owner of the property. In the report the Secretary complained that the faithful show too

small interest in the church, because if the priests could come 450 miles distance, so it is much easier to come to the church of the faithful, living 10—20 miles of distance. The treasurer, Mrs. S. Pidhirna, reported that during the last six services the total collection was \$ 428.75.

But the spirit in the Meeting was high and it was formally decided to establish the parish on the principles of the Native Church, reborn in Ukraine 1921, — Ukrainian Autocephalous Orthodox Church, and the name for the parish was accepted — The Ukrainian Autocephalous Orthodox Parish, of St. Michael, the Archangel. At this meeting the Statute of the Parish was accepted, being based on the Statute of St. Vladimir Parish, in Los Angeles. In the Statute it was stressed that the Parish is temporarily independent from any diocese. When in the future it will affiliate with some center church organization, but with the condition that the parish affiliates not once and for all, but retains the whole liberty to withdraw from this center, when the parish will desire it. The Statute of the Parish after the necessary discussion was unanimously accepted. To the new Executive Committee of the Parish for 1959/60 were elected: Pres. — Mr. S. Pankiv, Vice-pres. — Mr. R. Kosovich, Secr. — Miss L. Petrenko, Treas. — Mrs. S. Pidhirna; Members of the Committee — Mrs. H. Hrinevich, Mr. M. Soroka and Mr. J. Krakivsky; to Control Board — Mr. E. Melnik, Mrs. T. Danys and Mr. J. Panikar. The President of Honor ex officio is Rev. P. Mayevsky.

The services were performed in the Greek church, but the time for services was very inconvenient, because one hour (from 9—10) was not only too short for the service, but 9 A.M. was too early for the parishioners who could not come on time, living far from the center of San Francisco. So the Greek church was left and the services were started in a private hall (Stanyan St.) In December 1961, the Parish received its State Charter and could take over the parish property from Mr. & Mrs. S. Pankiv with the house in which the church services were performed and other parish social work was done. It is proper to add that the monthly instalments for the loan during the whole time were paid by the parish and therefore the parish had the full right to take over the property. The first service in their own church home (1342 Alabama St.) was performed Apr. 8, 1961, and here were given all the following services — once a month, for which in turn Fr. Peter and Fr. Alexius (Limonchenko) arrived from Los Angeles. During the whole time Fr. Peter performed 36 services, (i. e. 36 times he travelled by bus to San Francisco and back), and Fr. Alexius 19 services (travelled by plane). The priests were not paid for their toil, but still offered more to the church.

The parish developed properly and gave hope that in a short time it would leave the small building and acquire the building which would look like a church and present a better religious inspiration for the faithful. The conductor of the church choir the whole time was (without reward) Mr. M. Soroka; special assistance to the choir was given by a professional church singer, Mrs. S. Soroka. The parish dinners were under the supervision of sister — Mrs. M. Kuznetsova with the assistance of the other sisters. At the Holy Altar served the sons of Mr. & Mrs. Pankiv — Bohdan and Boris, and the son of Mr. & Mrs. Krakivsky, Leslie. Church warden (Tytar) was Mr. E. Melnik and the ushers — Mr. Krakivsky, Mr. Sichka and Mr. Zerebinsky.

During five and a half years the church services were performed by the priests from St. Vladimir Parish in Los Angeles — the whole total of 55 services. In 1964 when Rev. A. Limonchenko left the parish of St. Vladimir, Rev. Mayevsky could not leave his parish and visit the parish in San Francisco, but Rev. Limonchenko refused to take the St. Michael Parish in San Francisco under his spiritual care. The Parish wishing to stay further on its principle grounds, which were exposed in the parish Statute, i. e. on the grounds of the Native Church, reborn in Ukraine 1921, — tried to get the priest who would go

unanimously with the parish. Attention was turned on the Rev. T. Fin, but he having come to San Francisco, could not (because of his health) cope with the complicated stand of the parish at that time.

The Parish not having a priest who could take spiritual care of the parish and at the same time follow the principles, which were accepted by the parish at its establishment, i. e. democracy and church liberty — was compelled to look for other ways to solve its complicated question and position. The Parish affiliated and subdued to the Consistory, received a priest officially appointed by the Consistory. The Parish consisted of about 50 families. During this short time it acquired besides the church building everything that was necessary for the services — beautiful gilded vestments, chalice and all church accessories.

For the completion of this short report about the life of the parish and especially about the work in it of priest-founder — Rev. Mayevsky, we are adding here the list of the members of the Parish Executive Committee for all the years.

Year	President	Vice-pres.	Secretary	Treasurer	Members	Control.
1958					Soroka M.	
Aug. 24,	Kosovich	Pankiv	Melnik	Pidhirna	Hrinevich H.	
1st Serv.	Roman	Serafim	Marianna	Sophie	Petrenko M.	—
1959					Soroka M.	Melnik E.
May 24,	Pankiv	Kosovich	Petrenko	Pidhirna	Hrinevich H.	Danys T.
Org. Meet.	Serafim	Roman	Lesya	Sophie	Krakovsky J.	Panikar I.
1960					Hrinevich H.	Melnik E.
June 12,	Pankiv	Soroka	Verteletsky	Laszko	Krakovsky J.	Kostyrko M.
Gen. Meet.	S.	Nicholas	E.	Ivan	Kuznetsova	Zerebinsky
1961					Krakiwsky J.	Melnik E.
Sep. 24,	Pankiv	Soroka	Melnik	Pidhirna	Zerebinski I.	Danys T.
Gen. Meet.	S.	M.	Marianna	S.	Hanhaluk	Panikar I.
1963					Melnik E.	Kostyrko M.
Jan. 20,	Pankiv	Soroka	Panasenko	Pidhirna	Zerebinsky	Melnyk T.
Gen. Meet.	S.	M.	Zinaida	S.	Malenko T.	Panikar I.
1964					Melnik E.	Kostyrko M.
Jan. 19,	Pankiv	Malenk	Vermont	Pidhirna	Pidhirny M.	Melnyk T.
Gen. Meet.	S.	T.	Olga	S.	Sichka P.	Haidamaka

We do not have the exact information about the life of the Parish in 1965 and 1966. We know that the Parish bought from the Greeks the same church in which we had in the beginning our services — is conducting its religious and social work there and is striving with all its strength for the payment of a great loan, which is burdening the parish.

We believe that the holy ideas of the Native Church, reborn in Ukraine, 1921, — Ukrainian Autocephalous Orthodox Church — which were laid by the St. Michael Parish for the foundations of its life at the establishment of the parish — will be honored and kept in the future life of the parish, as the most valuable and sacred spiritual treasures which the Native Church — Church of Martyrs, having affirmed them by the blood of hundreds of thousands of martyrs — among them also by the blood of her First-consecrated Metropolitan Vasil Lypkivsky — gave as an inheritance to all the spiritual children of the church — to selfdedicated Ukrainians to preserve those ideas for eternal times.

LIST OF DONORS (over 100 dollars)

No.	N a m e	to August 1961	All Total to Jan. 1964
1	Mr. & Mrs. E. Melnik	684.40	1 297.40
2	S. Pankiv	392.90	648.96
3	M. Kostyrko	333.50	643.60
4	Mrs. T. Danyś	285.00	407.50
5	Rev. P. Mayevsky	251.00	291.00
6	Mr. & Mrs. M. Soroka	237.00	501.77
7	M. Pidhirny	218.00	437.75
8	Mr. D. Sandchuk	202.00	387.00
9	Mr. & Mrs. Hrinevich-Hoover	191.00	214.00
10	D. Petrenko	119.00	135.00
11	W. Panasenko	107.00	138.00
12	M. Hromnytsky	—	109.00
13	I. Panikar	—	150.00
14	Mr. & Mrs. I. Zerebinsky	—	135.00
15	W. Kraiden	—	105.00
16	Miss A. Mudra	—	182.00
17	Mr. & Mrs. W. Haidamaka	—	115.00

I can not, to my regret, give a list of all donators through the limit of space in this book, endeavouring to make it the shortest and to limit the costs of edition. I regret that I can not present in details the work of every single member of the parish, as well as their gifts to the church, (for example, the beautiful ikons painted by the art. Mr. H. Totsky), because I do not have at hand even the necessary information and because of the limitation of this book. Here I mention the St. Michael Parish not for writing its history, but I enclose it in my 45th jubilee of priesthood only. One may hope that the Parish of St. Michael celebrating in 1968 the 10th Anniversary of its existence and having at hand all the necessary materials and informations will issue its own jubilee book, in which more details will present the history of the life of the parish, which I have mentioned here.

I wish to express my sincere thanks and acknowledgement to all members of St. Michael Parish for their brotherly cooperation with me, understanding the holy and great ideals which I preached in the parish, and which were laid in the foundation of the free life of the Ukrainian people by All-Ukrainian Orthodox Church Council, which was held in days of St. Pokrova, in the St. Sophia Cathedral, in Kiev, Ukraine, 1921.

May the Lord bless you all, Dear Brothers and Sisters,
for Many Happy Years!

With brotherly love in Christ —

REV. PETER MAYEVSKY

ПРИВІТИ І ГРАТУЛЯЦІЇ
GREETINGS AND CONGRATULATIONS

DONATIONS for PRINTING of this BOOK

Dr. A. V. Ballas & Family	\$ 50.00	Mr. & Mrs. O. Miles	\$ 10.00
Mr. Michael Keith	\$ 50.00	Mr. & Mrs. A. Cherney	\$ 10.00
Ukr. National Ass'n	\$ 30.00	Mr. & Mrs. J. Kowalyk	\$ 10.00
Rev. & Mrs. P. Mayevsky	\$ 25.00	Mrs. Tekla Danyś	\$ 10.00
Mr. & Mrs. E. Melnik	\$ 25.00	Mr. & Mrs. A. Sholdra	\$ 10.00
Mr. & Mrs. C. Federwicz	\$ 25.00	Mr. & Mrs. J. Sokulsky	\$ 10.00
Mr. & Mrs. S. Woytko	\$ 25.00	Mr. & Mrs. J. Boris	\$ 10.00
Mrs. H. Hrinevich-Hoover	\$ 25.00	Mr. & Mrs. R. Flory	\$ 10.00
Mr. & Mrs. W. Strokon	\$ 20.00	Miss Anna Mudra	\$ 10.00
Mrs. Mary Pohlod	\$ 20.00	Mr. & Mrs. P. Sylchak	\$ 10.00
Mrs. Anne La Veau	\$ 15.00	Mr. & Mrs. L. Johnson	\$ 10.00
Mrs. Ksenia Block	\$ 15.00	Mr. & Mrs. V. Budilo	\$ 10.00
Mr. & Mrs. Wt. Gazdun	\$ 15.00	Mr. & Mrs. C. Sylchak	\$ 5.00
Mr. & Mrs. T. Walsh	\$ 15.00	Mr. & Mrs. S. Oleksow	\$ 5.00
Mr. & Mrs. M. Mitchell	\$ 15.00	Mr. Alexander Karmeluk	\$ 5.00
Mr. & Mrs. T. Koshevoy	\$ 10.00	Mr. Wasyl Fairchok	\$ 5.00
Mr. & Mrs. A. Okrusko	\$ 10.00	Mrs. Nancy Prokopij	\$ 5.00
Mr. & Mrs. J. Porayko	\$ 10.00		
Mr. & Mrs. A. Safiniuk	\$ 10.00		
Mr. Nestor Martin	\$ 10.00		
Miss Lily Malin	\$ 10.00		
Miss Nanette Swift	\$ 10.00		
Mr. & Mrs. G. Duncan	\$ 10.00		
Mrs. Olena Dedeluk	\$ 10.00		
Mr. & Mrs. M. Mazurki	\$ 10.00		
Mr. & Mrs. Ws. Gazdun	\$ 10.00		
Dr. & Mrs. J. Antoniow	\$ 10.00		

—◆◆◆—

The Parish Executive Committee brings its sincere thanks to all Donors for assistance in the printing of this valuable book.

We are happy to present every Donor with this book as a gift.

THE PARISH EXECUTIVE.

A DREAM COME TRUE

The Signers of the Declaration of Independence were people who believed in a principle, and stuck to it. Their determination made this a country where its citizen could enjoy freedom. Like these Americans of old we too believed in a principle — a determination to build a Ukrainian Church. Not just “a” Ukrainian Church — but the “first” Ukrainian Church in California.

It was indeed fortunate that our Founding Fathers were able to enlist the aid of a truly dedicated man of the Church... Father Peter M. Mayevsky. He came to us because he too had a dream. His dream, as was ours, also to build a Church. This dream was influenced by the three cardinal virtues — of Faith, Hope and Charity. Faith in the worthiness of our purpose so that we never doubted that the seeds we were sowing would blossom into fruit. Hope that nothing could daunt

or discourage us and that we would prosper in our undertakings. And, charity toward all — with malice toward none.

Problems and difficulties did confront us. But these problems were worked through with love, patience, kindness, and understanding. Unworthy self-interests were forgotten, and great unselfish services were rendered. Our wonderful Church was built with the bricks of brotherhood.

It is well that we observe a certain day of the year as the anniversary of our Church. By such a observance we make our contribution to it's nobleness and significance.

Many, many happy years!

Dr. ANN V. BALLAS

Дуже тішуся, що Бог дозволив мені дожити цих світлих трьох Ювілеїв, й що можу всім, котрі працюють на користь нашої рідної Української Автокеф. Правосл. Церкви, виголосити на «Многі Літа», а тих, що працю свою, а навіть життя своє віддали за Церкву, пом'янути щирою молитвою. —

МИХАЙЛО А. КІТ.

Congratulation on your great
achievement

O. E. MILES

Дякуємо Богові, що дозволив нам дожити цих світлих Ювілеїв, які з'ясовані в цій книжці, і виявляємо нашу щирю вдячність і признання всім нашим бувшим і теперішнім побожним Парафіянам за їх свідому й сміливу підтримку величніх основ, що на них відродилась наша Рідна Церква в Україні — 1921 р. — Українська Автокефальна Православна Церква — під духовним покровом Первосвятителю Митрополита Василя Липківського.

О. ПЕТРО І ОЛЕКСАНДРА МАЄВСЬКІ.

Щиро вітаю нашу Парафію св. Володимира в 20-літний Ювілей її існування і бажаю їй якнайкращого розвитку, та дуже жалую, що мій дорогий муж, бл. п. Микола, що так багато праці віддав для Парафії, не дожив цієї радісної хвилини.

МАРІЯ ПОГЛОД.

Congratulations to all Jubilants and much blessing
in the future

LARRY & SOPHIE JOHNSON

Щиро вітаю нашого бувшого довголітнього пароха — Всч. о. Петра Маєвського з 45-літтям його священства, який так багато цінної праці віддавав для нашої Соборної св. Покрови Парафії, у м. Вінніпегу, Канада. Нехай Бог зберігає його і його теперішню Парафію св. Володимира, в м. Лос Ангелес, на «Многі Літа!» Дуже мені тяжко, що мушу сама ті побажання висловити, бо муж мій, бл. п. Григорій, відійшов у вічність.

КСЕНІЯ БЛОК.

Щиро вітаємо в 45-ліття священства Всч. о. Петра Маєвського, що тому 25 літ уділив нам св. Тайну Шлюбу, та бажаємо йому і добродійці Олександрі ще многих, многих літ!

Також вітаємо в 20-ліття Парафію св. Володимира і бажаємо їй якнайкращого розвитку. —

ВОЛОДИМИР і АННА СТРОКАН

м. Дітройт, Міш.

We are happy that together with our marriage
we can celebrate the three Jubilies presented
in this valuable book.
May the future for all Jubilants be still more
bright and successful.

MIKE and SYLVIA MAZURKI.

Радіємо, що наша Рідна Церква
відродилась до вільного життя в
нашому родинному місті — Києві.

Радіємо й з нагоди 20-ліття нашої
Парафії св. Володимира, що в її
чудовій церкві ми маємо духовне
вдоволення прославляти Бога сво-
їм співом.

Всч. о. Петрові й Шан. п. м. Олек-
сандрі зі щирого серця співаємо
«На Довгі Літа!»

Вітаємо усіх зі світлими Ювілеями
й бажаємо їм якнайкращої майбут-
ності. —

ФЕДІР і ГАЛИНА КОШОВІ.

Through God's blessings, faith in His answer to a dream, the guidance of Rev. P. Mayevsky, the architectural design of Mr. George Kurylenko, these past years of friendships, a common need and desire — the building of our beautiful church — has been realized.

May the future years honor the past with understanding, love of friend and neighbor and that which is Ukrainian culture and tradition.

LILY MALIN
and brother WALTER

May God continue to enrich and cherish our pastor Rev. P. Mayevsky and our Parish, as He has done the past 20 years.

Our sincere congratulations
MICHAEL & HELEN MITCHELL and son KURT

(The first married in our parish)

Mr. & Mrs. Wasył Gazdun

Mr. & Mrs. J. E. Boris

Best wishes and success to St. Vladimir Ukrainian Orthodox Church —
W. GAZDUN FAMILY

Mr. & Mrs. Walter Gazdun

Mr. & Mrs. R. D. Flory

May God bless our whole Church, our Parish and our minister — Rev. P. Mayevsky.

Happy Jubilies for all.

ANNE LA VEAU

I am happy that I had the opportunity to serve the Parish and to see now its illustrious achievement and our dear Pastor in good health.

NANETTE SWIFT

It was a great spiritual satisfaction for me and for my parents to serve our parish and appreciate the work of our minister, Rev. P. Mayevsky.

NESTOR MARTIN

Нехай ці три величні Ювілеї, що їх в цій книжці згадано, принесуть духовну радість всім, що для церкви і народу свого щиро працювали.

ОСИП І СТЕФАНІЯ ПОРАЙКО

Our sincere and warmest greetings to the Pastor and Congregation of St. Vladimir Ukrainian Orthodox Church.

ALEX & CHRISTINE SHOLDRA and son HILIARD

«На Многі Літа» для Парафії св. Володимира і для о. і д. Маєв-ІВАН і МАРУСЯ КОВАЛИК.

We share in this happy occasion and feel the dream has now become a reality.

The family of Mr. & Mrs. THOMAS and JANE WALSH — Children: Tommy, David and Patty Jane. (Son-in-law, Daughter and Grandchildren of the late Olena Melnyk)

We are happy to celebrate the three glorious Jubilies presented in this book. Especially we express our best wishes to Fr. Mayevsky who blessed us in the holy Sacrament of Marriage.

JOSEPH and BETTY SOKULSKY, and sons — Richard & Ronald

Ми щасливі, що можемо святкувати 20-літній Ювілей нашої Парафії, св. Володимира. Дай, Господи, щоби з успіхом й надалі всі працювали для церкви.

ПЕТРА І МИХАЙЛИНИ ШВИДКОГО РОДИНА —

(в осередку — п-ні Швидка, по бокам — сини: Володимир і Павло; дочки: Михайлина і Анастасія, зять — Фред Лі, і внуки). —

Сердечно вітаємо нашу Парафію св. Володимира з 20-літтям її існування та нашого пароха Всч. о. Петра Маєвського з 45-літтям його священства та бажаємо їм якнайкращої будучності.

СТЕФАН І ДОРОТЕЯ ВОЙТКО.

Честь і слава усім, хто трудився за Відродження Рідної Церкви в Україні (1921 р.) — Української Автокеф. Правосл. Церкви, а ще більша честь і слава тим, хто й життя своє за її волю поклав — зокрема Первосвятителеві Церкви — Митрополитові Василеві Липківському.

Самі сердечні наші поздоровлення з 20-літтям засновання і гарного розвитку для Парафії св. Володимира і побажання якнайкращих успіхів, та її самовідданому довголітньому настоятелю Всч. о. Петрові Маєвському.

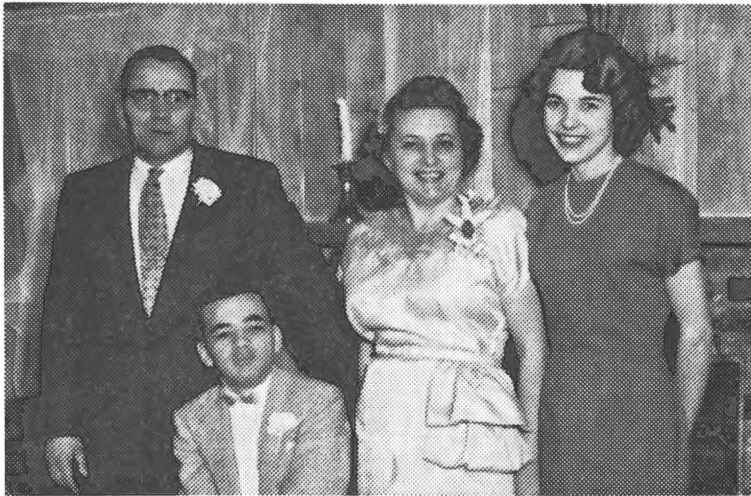
Віримо, що молитви Покровителя Вашої Парафії — св. рівноап. вел. кн. Володимира — за визволення його України, Києва та всіх дітей України, йдуть до Бога, щоб ворожі, темні сили не перемогли, не здолати нас. —

ОМЕЛЯН і МАРІЯНА МЕЛЬНИК, та син МИКОЛА.

Я незвичайно рада, що наші громадяни подумали, щоби відсвяткувати такі Ювілеї.

Вітаю і бажаю всім, а зокрема Всч. о. Петру і п. м. Олександрі — Маєвським — здоров'я і найкращих успіхів. ТЕКЛЯ ДАНИС.

Sincerest and heartfelt congratulations to the Parish and Rev. Fr. Mayevsky on their great Anniversary.

PETER, SALLY, JOHANNA and EUGENE — SYLCHAK

Щиро гратуюлю Парафії св. Володимира і Всч. о. Маєвському, та дякую за братню поміч нашій Парафії св. Михаїла в м. Сан Франц'ско, Каліфорнія. —

АННА МУДРА.

ВІДДІЛ 257-ий УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ в м. ЛОС АНГЕЛЕС, КАЛІФОРНІЯ, БАЖАЄ УКРАЇНСЬКІЙ ПРАВОСЛАВНІЙ ПАРАФІЇ СВ. ВОЛОДИМИРА, З НАГОДИ 20-ліття ЇЇ ІСНОВАННЯ, ЯКНАЙКРАЩИХ УСПІХІВ. УПРАВА ВІДДІЛУ.

Відділ був зорганізований 15-го вересня, 1949 р. Першими урядовцями Відділу були: Др. Григорій Скегар — Голова, Петро Сильчак — Фін. секр., Тома Гаврилук — Рек. секр., Микола Новак — касієр.

Тепер Відділ має біля 300 (триста) членів. В 1969-ім році Український Народний Союз вступить у 75-річчя свого існування й праці для добра Українського народу. Це найбільша українська установа у вільному світі, яка об'єднує понад 87.000 членів.

З нагоди майбутнього 75-літнього Ювілею обов'язком кожного українця є вступити в члени Українського Народного Союзу, і побільшити членство до 100.000 осіб.

У всіх справах Відділу писати
на адресу Секретаря:

Mr. Peter Sylchak
5864 Burwood Avenue
Los Angeles, Calif. 90042.
Phone — 256-2577.

ПОМИЛКИ В КНИЖЦІ

Сторінка	Рядок	„Г“ згорі	„Д“ здоліни	На друковано	Має бути
3	1, 8, 12			Помилки — спростовані в англ. списку.	
23	16 г			що	щоб
24	19 г			Вас	вас
34	22 г			віддану дружину Олену Вол-ну	відданої дружини Олени В-и
34	8 д			використування	використовування
38	5 д			злівідували нашу Церкву (в Україні	зліквідували нашу Церкву в Україні
42	11 г			редкордами	рекордами
44	14 д			о. Патро	о. Петро
48	4 г			Настуся	Настуня
51	1 д			І. Крилюк	І. Кирилюк
51	2 д			режисер	режисер
57	19 г			вважатимуть	завважать
64	2 г			(пропущено після о. Маєвський)	О. Мельник
72	12 г			1961	1951
77	9 г			о. Дадиленко	о. Даниленко
81	9 д			Амери	Америци
89	4 д			консисторія	консисторія
90	2 д			тисячі	тисяч
91	1 г			Милитви	Молитви
101	3 г			підписаса	підписала
104				(помилково подано вдруге фото-світлину — перша на ст. 78)	
114	8 д			жетводавців	жертводавців
116	11 д			звичайний	звичайний
118	24 д			тарічного	тарілочного
127	6 д			Вертецький	Вертелецький

(Помилки в пунктуації не поправлено)

ERRORS in the book

Page	Row „d“ down „u“ up	Printed	Corrected
3	1 d	Parisch	Parish
3	8 d	1921—1926	1921—1966
3	12 d	(not printed — to add)	Second part of the Book — in English
133	1 d	20th Anniversary of the Parish of St. Vladimir	(cross out)
134	6 d	life-political	life — political
138	19 u	separater	separate
139	16 d	monks-they	monks — they
139	24 u	sigs	signs
139	9 u	them	then
141	2 u	Yawdas-in Ukrainian	Yawdas — in Ukrainian
147	16 d	I would drive	I drove
151	8 d	braodcast	broadcast
153	13 u	misuderstading	misunderstanding
156	25 d	donator	donor
158	14 d	Ukrainer	Ukraine
162	11 d	cildren	children
164	13 d	M. Miles	O. Miles
166	11 d	of the Statute (twice)	(one) — cross out
166	8 u	(omited)	List of the Members- founders
168	17 d	(omited)	Construction of the Church Auditorium
170	18 d	Executive	Executives
175	8 d	Statue	Statute
177	6 u	\$ 1300 Mrs. J. Sych	\$ 1300. Mrs. J. Sych
180	22 d	hawing	having
181	1 d	Wolcott	Walcott
181	3 d	Wolcoth	Walcott
185	14 d	J. Parper	J. Parker
187	6 u	G. Gedeluk	G. Dedeluk
201	2 u	violine	violin
203	22 d	june	June
203	30 d	in in (twice)	in (one cross out)
204	3 u	donator	donor

(Errors in punctuation are not corrected)

З М І С Т

Стор.

Вступне Слово	7
45-літний Ювілей Відродження У.А.П.Церкви в Україні	9
45-ліття мого священства	27
Моя священнича праця в Україні, в м. Києві	31
Моя священнича праця в Канаді, в м. Вінніпегу	35
20-ліття Парафії св. Володимира:	
Привіт від Управи Парафії	57
Привіт Настоятеля	59
20-ліття Парафії і праці в ній о. П. Маєвського	61
Список членів-основателів	75
Будова Авдиторії	77
Справа приєднання Парафії до осередку церковного	81
Дальше життя Парафії — від 1952 р.	92
Перебування о. О. Лімончека в нашій парафії	96
Будова церкви	99
Церковний хор	106
Молодь — Рідна й Недільна Школа	109
Сестрицтво — Жіноче Товариство	111
Майно Парафії	113
Список Добродіїв	114
Список померших Членів Парафії	115
Нагорода (платня) о. Маєвському	116
Загальні фінансові обороти Парафії	118
Склад Управи Парафії	120
Парафія св. Арх. Михаїла в м. Сан Франціско	124
Після Слово	129
Привіти і Гратуляції	219
Помилки в друкованій книжці	237

CONTENTS

	Page
Preface	133
45th Anniversary of the Rebirth of the U. A. O. Church in Ukraine	134
45 years of my Priesthood	142
My priestly activity in Kiev, Ukraine	144
My work as a priest in Canada, city of Winnipeg	147
20th Anniversary of the Parish of St. Vladimir:	
Greetings from the Executive of the Parish	156
Greetings from the Priest	158
20 th Anniversary of Parish and service of Rev. Mayevsky	159
List of the Members-founders	166
Construction of the Church-Auditorium	168
The question of affiliation with a central church organization	171
The life of the Parish since 1952	177
Rev. Limonchenko stay in our Parish	179
Building the church	183
The church choir	191
Youth — Ukrainian and Sunday School	193
Sisterhood — Ladies' Organization	196
The Parish property	200
List of Benefactors	201
List of the deceased Members of the Parish	202
Remunerations to Rev. Mayevsky and his contributions to the church	203
General Revenues and Expenses of the Parish	204
Financial Statement of the Parish — 1966	206
Excerpt from the Ledger of the Parish — 1966	207
List of the Donors, with offerings — for all the time	210
Parish of St. Michael in San Francisco	214
Greetings and Congratulations	219
Errors in printing of the book	238

